

REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA
OPĆINA ŽAKANJE

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA
OPĆINE ŽAKANJE
SA SMANJENIM SADRŽAJEM**

prosinač 2007.

APE za arhitekturu, planiranje i ostale poslovne djelatnosti, ZAGREB

Županija:
KARLOVAČKA

Općina:
ŽAKANJE

Naziv prostornog plana:

Prostorni plan uređenja Općine ŽAKANJE sa smanjenim sadržajem

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru: Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana:
Službeni glasnik Karlovačke županije br. 4/98. Službeni glasnik Karlovačke županije br. 1/08.

Javna rasprava (datum objave): Javni uvid održan:
23.04.2006. od: 11.5.2006. do: 9.06.2006.

Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave: Odgovorna osoba:

M.P.

Vladimir Šlošel, pročelnik

Pravna osoba koja je izradila plan:

APE d.o.o. za arhitekturu, planiranje i ostale poslovne djelatnosti, Zagreb

Pečat pravne osobe koja je izradila plan: Odgovorna osoba:

M.P.

Mirela Ćordaš, dipl.ing.arh.

Koordinator plana:

Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.

Stručni tim u izradi plana:

Mirela Ćordaš, dipl.ing.arh.
Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.
Estera Gobac – Trninić, dipl.ing.biol.
Antica Gurdulić, ing.arh.

Ivana Pancirov, dipl.ing.arh.
Ivan Zupanc, prof.geog.
Branka Križanić, dipl.ing.arh.
Tatjana Horvatić, dipl. pov.umjet.

Pečat predstavničkog tijela:

Predsjednik predstavničkog tijela:
Predsjednik Općinskog vijeća

M.P.

Vesna Haisan – Dolinar

Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava: Pečat nadležnog tijela:

Predsjednik poglavarstva

M.P.

ELABORAT: **PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE ŽAKANJE
sa smanjenim sadržajem**

NOSITELJ IZRADE: **KARLOVAČKA ŽUPANIJA
OPĆINA ŽAKANJE**

IZRAĐIVAČ: **A P E d.o.o.**
Zagreb, Dinarska 39
tel: 01/3011 427
tel/fax: 01/3097 572
Web: www.ape.hr

BROJ UGOVORA: **4/2005**

KOORDINATOR:

od strane izrađivača: **Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.**

od strane naručitelja: **Josip Hribljan, načelnik Općine**

STRUČNI TIM :

Mirela Ćordaš, dipl.ing.arh.
Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.
Ester Gobac Trninić, dipl.ing. biol.
Ivana Pancirov, dipl.ing.arh.
Ivan Zupanc, dipl.geog.
Branka Križanić, dipl.ing.arh.
Tatjana Horvatić, dipl. pov.umjet.

U okviru izrade Plana ostvarena je suradnja i konzultirane su slijedeće institucije:

- Županijski zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije
- Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu
- Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode
- Hrvatske vode; VGI "Kupa" Karlovac
- Hrvatske ceste, Sektor za upravljanje i održavanje, Ispostava Karlovac
- Hrvatske šume, Uprava šuma Karlovac
- T-com, TK centar Karlovac
- HEP Prijenos, Zagreb
- Komunalno Ozalj d.o.o.
- Lovačko društvo;

SADRŽAJ

UVOD	1
A. RAZLOZI ZA IZRADU PLANA	2
B. ZAKONSKI OKVIRI	3
C. METODOLOŠKA POLAZIŠTA IZRADJE PLANA	3
1. POLAZIŠTA	5
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustav županije i države	5
1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	5
1.1.2. Prostorno – razvojne i resursne značajke	12
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	14
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	19
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	41
2.1. Ciljevi prostornoga razvoja općinskog značaja	41
2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	43
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	45
2.2. Ciljevi prostornoga uređenja naselja	50
2.2.1. Demografski i gospodarski razvoj	51
2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture	54
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	55
2.2.4. Zaštita krajobraznih prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina	56
2.2.5. Racionalno korištenje i zaštita prostora	58
2.2.6. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina	59
2.2.7. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	61
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	63
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	63
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	64
3.2.1. Organizacija prostora, osnovna namjena i korištenje površina	64
3.2.2. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	66
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	68
3.3.1. Prikaz gospodarskih djelatnosti	68
3.3.2. Prikaz društvenih djelatnosti (mreža javnih sadržaja)	69
3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	69
3.4.1. Uvjeti korištenja i uređenja prostora	69
3.4.2. Zaštita prirodnog naslijeđa	70
3.4.3. Zaštita kulturnog naslijeđa	72
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	85
3.6. Postupanje s otpadom	89
3.7. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	90
3.7.1. Mjere zaštite okoliša	91
3.7.2. Mjere posebne zaštite	92

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1.	OPĆE ODREDBE	95
2.	UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENE POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE	96
3.	UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA	97
3.1.	Građevine od važnosti za Državu i Karlovačku županiju	97
3.2.	Građevinska područja naselja	98
3.3.	Izgrađene strukture izvan naselja	110
4.	UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI	122
4.1.	Šumarstvo.....	122
4.2.	Poljoprivreda, stočarstvo i peradarstvo.....	122
4.3.	Ugostiteljstvo i turizam, sport i rekreacija	123
4.4.	Proizvodne, zanatske i poslovne djelatnosti	123
4.5.	Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina	123
5.	UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	124
6.	UVJETI ZA UTVRĐIVANJE KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	125
6.1.	Prometni sustav	125
6.2.	Pošta i telekomunikacije	128
6.3.	Energetski sustav	129
6.4.	Sustav vodoopskrbe i odvodnje.....	129
7.	MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNIH DOBARA.....	130
7.1.	Opća načela zaštite	130
7.2.	Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti	131
7.3.	Zaštita kulturnih dobara (povijesnih cjelina i lokaliteta).....	132
8.	POSTUPANJE S OTPADOM	136
9.	MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ.....	137
9.1.	Zaštita voda	137
9.2.	Zaštita tla	137
9.3.	Zaštita zraka	138
9.4.	Zaštita od buke	138
9.5.	Zaštita i sanacija ugroženih dijelova okoliša.....	139
9.6.	Mjere posebne zaštite.....	139
10.	MJERE PROVEDBE PLANA	140
10.1.	Obveza izrade prostornih planova	140
10.2.	Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	141
10.3.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	142
11.	PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	143

SADRŽAJ GRAFIČKOGA DIJELA:**KARTOGRAMI:****Izvodi iz prostornog plana Karlovačke županije**

(Službeni glasnik Karlovačke županije 26/01, 33/01 i 16/02)

KARTOGRAM 1.	Korištenje i namjena prostora / površina	1:100.000
KARTOGRAM 2.	Infrastrukturni sustavi	1:100.000
KARTOGRAM 3.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora	1:100.000
KARTOGRAM 4.	Teritorijalno politički ustroj	1:100.000
KARTOGRAM 5.	Administrativna sjedišta i razvrstaj državnih i županijskih cesta	1:100.000
KARTOGRAM 6.	Sustav središnjih naselja i razvojnih središta	1:100.000

KARTOGRAFSKI PRIKAZI:

1.A.	Korištenje i namjena površina – Površine za razvoj i uređenje	1:25000
2.A.	Infrastrukturni sustavi i mreže - Promet	1:25000
2.B.	Infrastrukturni sustavi i mreže - Pošta i telekomunikacije	1:25000
2.C.	Infrastrukturni sustavi i mreže - Vodnogospodarski sustav	1:25000
3.A.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Područja posebnih uvjeta korištenja	1:25000
3.B.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Područja posebnih ograničenja u korištenju	1:25000
3.C.	Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite	1:25000
4.	Građevinska područja naselja	1:5000

I. OBRAZLOŽENJE

UVOD

Općina Žakanje dio je Karlovačke županije. Karlovačka županija formirana je 1993. godine temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj te njegovim izmjenama i dopunama (NN 124/97, 68/98, 50/98, 22/99, 117/99, 128/99, 44/00, 127/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03) a kao njen sastavni dio općina Žakanje. Zadnjim izmjenama i dopunama ovog Zakona (NN 107/03) formirana je Općina Kamanje u čiji sastav su ušla naselja: Brlog Ozaljski, Kamanje, Mali vrh Kamanjski, Orljakovo, Preseka Ozaljska, Rešetovo i Veliki Vrh Kamanjski, koji su do tada bili u sastavu Općine Žakanje. Pozivom na odredbe članka 23. i 24. Zakona o prostornom uređenju (NN br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) propisana je obveza izrade Prostornog plana uređenja općina, pa tako i Općine Žakanje.

Programom mjera (_____) utvrđena je obveza izrade Prostornog plana uređenja Općine.

Općina Žakanje sklopila je ugovor o izradi PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE ŽAKANJE sa smanjenim sadržajem sa poduzećem APE d.o.o. iz Zagreba, Dinarska 39.

Sukladno donesenom Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN br. 106/98, 39/04 i 163/04) započeto je sa izradom Prostornog plana uređenja Općine.

Imajući na umu novu teritorijalnu podjelu po prvi puta se izrađuje Prostorni plan uređenja Općine Žakanje, koji temeljem odredbe članka 24. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) mora biti u suglasnosti s Prostornim planom Karlovačke županije.

Za potrebe izrade Plana izrađene su slijedeće studije:

- Demografska studija
- Studija zaštite prirodne baštine
- Elaborat stanja kulturnih dobara na području Općine Žakanje 2006. godine

Polazište za prikaz stanja kulturno povijesnih vrijednosti je postojeća evidencija Uprave za zaštitu kulturnih dobara, a koja je dopunjena i korigirana tijekom reambulacije terena za potrebe izrade elaborata. Dopuna evidencije provedena je na području etnološke baštine, civilnih građevina, sakralnih građevina te povijesnih komunikacija.

Temeljem valorizacije i kategorizacije kulturnih dobara određene su smjernice i mjere zaštite i očuvanja od budućih devastacija i degradacija osnovnih vrijednosti, preporuke za moguće zahvate u prostoru i daljnja istraživanja i znanstvenu obradu. Prilikom reambulacije terena nije izvršena reambulacija i arheološke baštine, što je svakako potrebno učiniti. Stoga se u daljnjim planovima i zahvatima u prostoru treba osigurati reambulacija stanja u prostoru.

Zbog skraćenog sadržaja prostornog plana nije rađena niti cjelovita konzervatorska studija. Stoga će za detaljnije uvjete za pojedine zahvate trebati provesti detaljnija istraživanja.

Za potrebe izrade Plana korištena je slijedeća dokumentacija:

- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN br.50/99),
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske,
- Prostorni plan Karlovačke županije, (Glasnik Karlovačke županije 26/01, 33/01 i 16/02)
- Šumsko gospodarska osnova,
- Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru (2003),
- Prostorni plan (bivše) općine Ozalj, (Službeni glasnik, 4/82),
- Izmjene i dopune Prostornog plana općine Ozalj, (Službeni glasnik, 9/92),
- Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) općine Ozalj, (Glasnik Karlovačke Županije 23/97),
- Strateški plan gospodarskog razvoja Općine Žakanje 2005. – 2009. godine.

A. RAZLOZI ZA IZRADU PLANA

Općina Žakanje nekada je bila u sastavu (bivše) Općine Ozalj i do sada nije imala svoj Prostorni plan. U međuvremenu je ovaj prostor pretrpio značajne promjene u smislu novog teritorijalnog ustrojstva i novog društvenog uređenja, tako da je neminovno došlo do novih postavki i odnosa prema prostoru.

Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske uveli su novi sustav prostornih planova iz kojega proizlaze razlozi izrade ovoga Plana.

Tri temeljne grupe razloga čine bazu na kojoj počiva izrada ovog Plana, a to su:

- Političke promjene dovele su do novog administrativno-teritorijalnog ustroja koji nije u skladu s postojećom prostorno-planskom dokumentacijom što stvara znatne poteškoće i otežava ostvarenje nužnih prostornih, urbanističkih i graditeljskih zahvata. Promijenio se i imovinskopravni sustav koji je uveo privatno vlasništvo umjesto društvenog i javni interes umjesto opće društvenog, te nužnu potrebu njihovog stalnog usklađivanja poradi postizanja optimalnih planskih rješenja.
- Slijedom europskih i svjetskih trendova promijenili su se kriteriji zaštite okoliša, zaštite kulturne i prirodne baštine te zaštite krajobraza, njegovih osobitosti i njegovog lokalnog identiteta. Plod je to novih spoznaja, ali i pojačane svijesti o potrebi znatno veće skrbi za naslijeđeni prostor i očuvanje tradicijske slike prostora. U dosadašnjoj prostorno-planskoj dokumentaciji ta je skrb više deklarativna nego što je ugrađena u prostorne planove, koji su se temeljili pretežno na kvantitativnom modelu razvoja.
- Kao posljedica novih stavova i pooštrenih kriterija zaštite prostora nameće se potreba ispravljanja dosadašnje metodologije i ustaljene sheme izrade dokumenata prostornog uređenja gdje su prevladavali funkcionalni i kvantitativni modeli razvoja. Od navedenih modela prostornog razvoja potrebno je danas odustati ili ih prilagoditi novim spoznajama ravnoteže, mogućnosti prostora i potreba za prostorom u skladu sa stavovima održivog razvoja, tako da ne dođe do njegovog nepovratnog uništenja, već trajnog i održivog razvoja.

U postupku utvrđivanja osnovne koncepcije Plana, nadležnim javnim poduzećima dostavljeni su izvadci Plana kako bi se pribavila njihova mišljenja. Tijekom izrade Plana kontinuirano se surađivalo s predstavnicima Općine i Županije.

Poštujući temeljne razloge proizišle iz Zakona, ali i potrebe i zahtjeve lokalnog stanovništva te razvojne trendove, a u skladu sa principima održivog razvoja, općinsko vijeće Žakanje odlučilo je pristupiti izradi Prostornog plana uređenja Općine Žakanje.

B. ZAKONSKI OKVIRI

Temeljni zakonski okviri za izradu Prostornog plana uređenja Općine su Ustav republike Hrvatske i Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04).

Zakonom o prostornom uređenju propisana je dokumentacija, dokumenti i postupci, koji se moraju donositi, ili trajno obavljati, a koji su polazište ili osnova za izradu Prostornog plana uređenja Općine.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine (_____) određeni su dokumenti prostornog uređenja, koji se trebaju donijeti za prostor Općine, pri čemu je Prostorni plan uređenja Općine naznačen kao prvi i temeljni plan.

Konačno, temeljni su viši planovi na koje se nadovezuje ovaj Plan, a to su:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, 1997.
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, 1999. (NN, br. 50/99)
- Prostorni plan Karlovačke županije (Glasnik Karlovačke županije 26/01, 33/01 i 16/02)

C. METODOLOŠKA POLAZIŠTA IZRADE PLANA

U skladu s izloženim polazištima, koja su uključila razloge izrade Plana, zakonske okvire, temeljna načela i opće ciljeve, a time i potrebni sadržaj i strukturu Plana, odabrana je i metoda, odnosno postupak njegove izrade. Ta se metoda temeljila na:

potankom upoznavanju prostora:

- upoznavanju, popisivanju i vrednovanju prirodnoga naslijeđa
- upoznavanju, popisivanju i ponovljenom vrednovanju graditeljskoga naslijeđa
- upoznavanju društvene, gospodarske i socijalne ustrojbe Općine,

ocjeni mogućnosti prostora da u kontekstu vrijednosti prirodnog i kulturnog naslijeđa odgovori na:

- prostorne zahtjeve na razini općine
- prostorne zahtjeve na razini lokalnih zajednica.

Možemo konstatirati da se postupak izrade Prostornog plana uređenja Općine Žakanje zasniva na mogućnostima prostora da u danim uvjetima i prirodnim ograničenjima primi određene funkcije bez štete za prirodni okoliš i njegov krajobraz (u skladu s principima “održivog razvoja”) i da zadovolji potrebe lokalnih sredina.

Pridržavajući se navedenog metodološkog postupka, izrađivač Plana oslanjao se i na suradnju sa općinskim službama koje su mu osigurale podrobno upoznavanje prostora Općine i upoznale ga sa potrebama Općine i lokalne zajednica. Planom su obuhvaćene i obrađene prirodne i graditeljske, demografske i gospodarske komponente prostora Općine.

1. POLAZIŠTA

Polazišta, temeljna načela i principe uređenja prostora, koji trebaju biti osnova izrade dokumenata prostornog uređenja sustavno navode Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Sabor Republike Hrvatske, prosinac 1997.) i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN br. 50/99) kao krovni dokumenti prostornog uređenja Republike Hrvatske.

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Općina je smještena u zapadnom dijelu Županije. Zapadnu i sjevernu granicu čini joj rijeka Kupa, što je ujedno i državna granica sa Republikom Slovenijom. Na jugu graniči sa Općinom Netretić, jugozapadu sa Općinom Ribnik, na istoku sa Općinom Kamanje i Gradom Ozljem.

Općina Žakanje zauzima 44,75 km² ili 1,26% površine Karlovačke županije, a u svom sastavu ima 22 naselja i to su:

1. Breznik Žakanjski
2. Brihovo
3. Bubnjarački Brod
4. Bubnjarci
5. Donji Bukovac Žakanjski
6. Ertić
7. Gornji Bukovac Žakanjski
8. Jadrići
9. Jugovac
10. Jurovo
11. Jurovski Brod
12. Kohanjec
13. Mala Mlaka
14. Mišinci
15. Mošanci
16. Pravutina
17. Sela Žakanjska
18. Sračak
19. Stankovci
20. Velika Paka
21. Zaluka Lipnička
22. Žakanje

Općina Žakanje spada u manje općine u Županiji. Od ukupno pet gradova i sedamnaest općina, od Žakanja je brojem stanovnika manje samo sedam općina. Na državnoj razini, od 550 općina, Žakanje se po broju stanovnika nalazi na 157. mjestu. Područje općine obuhvaća prostor pet katastarskih općina i to: Bubnjarci, Jurovo, Pravutina, Sračak i Žakanje.

Prema službenim podacima i popisu stanovništva 2001. g. u 22 naselja na području općine živjelo 2185 stanovnika ili 1,54% od broja stanovnika županije.

1.1.1.1. Smještaj veličina i geoprometni položaj

Općina Žakanje zauzima položaj u zapadnom dijelu županije uz rijeku Kupu, koja je ujedno i državna granica sa Republikom Slovenijom.

Cijela općina Žakanje ima izrazito ruralni karakter. Naselja su smještena na vapnenačkoj zaravni prema rijeci Kupi, potoku Muljevcu (i drugim manjim potocima), okružena prirodnim obraštajem šumaraka i livada te kultiviranim površinama pod vinogradima, vrtovima i voćnjacima. Uočljivo je da se veći broj naselja razvio na blagim padinama orijentiranim prema koritu Kupe, na približno 135 m.n.v. (Zaluka Lipnička) – 151 m.n.v. (Pravutina). Na tom prostoru nalaze se i sva veća naselja u Općini (Bubnjarci, Jurovski Brod, Pravutina). Središnji prostor Općine sa glavnim naseljem Žakanjem (202 m.n.v.) nalazi se na nešto povišenijem terenu koji se uzdiže prema jugoistoku, pa se tako Breznik Žakanjski nalazi na 320 m.n.v., a selo Jugovac ispod Jugovskog vrha koji se nalazi na 415 m.n.v.

Cijela Karlovačka županija, pa tako i Općina Žakanje, ima u prometnom smislu izuzetno važan položaj u Republici Hrvatskoj obzirom da sve veze sjevernog i južnog (kontinentalnog i priobalnog) dijela Hrvatske prolaze njezinim područjem. Geografski, to je najpovoljniji prostor povezivanja srednjeg podunavlja i panonske nizine s Jadranom, zbog najmanjeg broja prirodnih zapreka.

Područjem općine Žakanje prolazi državna cesta D6 – Jurovski Brod – Karlovac – Glina – Dvor. Posebna pogodnost u prometnoj povezanosti Općine je pruga drugog reda MP 213 Karlovac – Ozalj – državna granica sa R. Slovenijom.

1.1.1.2. Prirodne svojstvenosti kraja

Prostor Općine Žakanje spada u krajobraznu jedinicu Kordunska zaravan (Biološka i krajobrazna raznolikost Hrvatske, Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, Zagreb, prosinac 1999). Ovaj prostor može se uvjetno podijeliti na dva dijela. Jedan dio čini nizinsko područje uz tok rijeke Kupe, a drugi dio je viši prostor Kordunske zaravni. Ova dva, geološki, krajobrazno i vegetacijski, vrlo različita područja, na ovom malom prostoru se isprepliću i gotovo neprimjetno prelaze jedan u drugi. Rijeka Kupa koja daje glavno obilježje ovom prostoru, na područje Općine dolazi kao krška rijeka, da bi postepeno poprimila obilježja nizinske rijeke. Ovdje su obale niske, obrasle visokom travom, šašem i trstikom te visokim vrbama. Na ovom dijelu toka još se nalazi nekoliko manjih slapova npr. slap Sračak. Uz obalu nalazi se nekoliko starih mlinica, koje nažalost, više nisu u upotrebi. Jedan od zanimljivijih pejzažno-vegetacijskih lokaliteta su otvoreni livadski prostori između Kupe i potoka Muljevca, koje bi svakako trebalo zadržati u izvornom obliku.

Veći dio općinskog prostora spada u viši dio Kordunske zaravni. To je prostrana vapnenačka zaravan koja se prostire na području između Petrove gore, Žumberka i podnožja ličkih planina na potezu Zdihovo – Ogulin – Plaški – Rakovica – Ličko Petrovo selo. Apsolutna visina ove valovite zaravni iznosi u prosjeku 300 – 400 m.n.v., s tim da su kanjoni Kupe, Dobre, Mrežnice i Korane dublje usječeni, a rjeđa izolirana brda dosižu oko 500 m.n.v. Općenito se zaravan uzdiže od sjeveroistoka prema jugozapadu. Glavnu krajobraznu karakteristiku ovoj zaravni daju bezbrojne ponikve koje su u dolomitima šireg dna i blažih strana, a u vapnencima dobivaju oblik lijevka, čija dubina u prosjeku iznosi 10 m. Česta pojava na nižem dijelu (cca 150 m.n.v.) valovitog dijela zaravni su bujadnice (vrištine), ili kako ih ovdje nazivaju "stejniki" - prostor na kojem se kosi paprat kao stelja za stoku. Obronci i padine zasađeni su vinogradima i voćnjacima, dok se na ravnijim površinama uzgaja uglavnom kukuruz te povrtne kulture. Sa kultiviranim površinama izmjenjuju se šume i šumarci, koji se vrlo razlikuju po svom sastavu, ovisno o dijelu Općine na kojem se nalaze. U posljednje vrijeme javlja se problem nedostatka visokih šuma koje su mahom iskrčene i degradirane, kao i sve veće onečišćenje riječnih tokova i dolina te vodnogospodarski zahvati.

Geološka obilježja

Na području Karlovačke županije osnovni pečat daje jedinica karbonatnih naslaga, koju u osnovi čine vapnenci i dolomiti mezozojske starosti. Prema dubini erozione baze, odnosno dubini do koje je doprla karstifikacija, unutar ove jedinice izdvajaju se dvije zone. To su:

- zona visokog krša – zapadno od Ogulina, Josipdola i Plaškog.
- zona plitkog krša ili fluvio krša – istočno od Ogulina do pravca koji ide od Ozlja preko Karlovca do Duge Rese i Slunja.

U zoni visokog krša došlo je do razvoja krških fenomena kao što su krška polja, rijeke ponornice, škrape, vrtače ponikve itd. Gotovo sva površinska voda gubi se u podzemlju stvarajući podzemne tokove voda. To je jedan od razloga zašto Kupa i ostale rijeke županije imaju relativno mali broj pritoka iako je količina padalina na tom prostoru znatna. Jedan od fenomena visokog krša je i pojava podzemnih pećinskih sustava izuzetne ljepote i biološki neprocjenjivog biotopa bogatog endemičnim i rijetkim vrstama prvenstveno životinjskog, ali i biljnog svijeta.

Geološka podloga ravničarskog područja sačinjena je pretežito od krupnozrnih kvartarnih slabo propusnih taložina koje postupno prelaze u bazensko područje klastičnih naslaga iz tercijara. Područja sjeverno od Žakanja leže na paleozojskim i mezozojskim klastitima metamorfnih i magmatskih stijena.

Prema podacima iz Prostornog plana Karlovačke županije na njenom prostoru nalazi se zona VIII stupnja intenziteta potresa, velikih površina vodonosnih naslaga bez zaštitnog površinskog pokrivača te manja klizišta i nestabilni tereni.

Reljef

U reljefu Općine prevladava naplavna ravnica uz rijeku Kupu, te pobrđa (brežuljkasti predjeli) u zaleđu.

Brežuljkasti predjeli pokriveni su šumama, livadama i oranicama te vinogradima voćnjacima.

Teren se diže od cca 130 m.n.v. (Zaluka Lipnička) preko 320 m.n.v. (Žakanje) pa do 415 m.n.v. (Jugovski vrh).

Uz rijeku Kupu kod Stankovaca i Jadrića još se nazire njen krški karakter, pa se gotovo uz samo njeno korito uzdiže Hlapnik (328 m.n.v.), a dalje od Mošinaca pa sve do Bubnjarca uz korito prevladavaju niske obale ponegdje zamuljene.

Središnji dio Općine ima tipičan izgled vrtačama prošaranog krškog platoa, slabije naseljenog i na slobodnim površinama obraslog šumama, šumarcima i bujadištima. Ponegdje je pokrovni sloj tla toliko plitak da iz njega slobodno strše stijene.

Klima

Područje Općine Žakanje ima obilježja umjerene kontinentalne klime bez jače izraženih nepovoljnosti. Na samom području nema meteoroloških stanica, pa se podaci o klimi dobivaju od meteoroloških stanica u Karlovcu i Žumberku (Lipovec, Rude).

Klimu karakteriziraju umjereno topla i kišovita ljeta i hladne zime. Srednja godišnja temperatura zraka, varira od 7-8⁰ C u najvišim predjelima do oko 10⁰ C u najnižim. Najviše temperature koje prelaze 30⁰ C zabilježene su u lipnju, srpnju i kolovozu. Najniže temperature zabilježene su u siječnju (-20⁰ C), ožujku (-15,5⁰ C) i prosincu (-17,2⁰ C). Dodatne promjene u raspodjeli temperature zraka unosi reljef pa se na relativno malom prostoru mogu susresti velike temperaturne razlike između nizinskog dijela općine uz rijeku Kupu i visinskog središnjeg dijela.

Karlovačka županija je područje kontinentalnog oborinskog režima sa čestim i obilnim kišama u svibnju, lipnju i srpnju, tj. u vegetacijskom periodu. Drugi oborinski maksimum je u studenom, a minimum u veljači, siječnju i ožujku. Godišnji broj dana s padalinama kreće se od 100 do 120. Godišnji prosjek je oko 1100 mm.

Magla je moguća tijekom cijele godine.

Snježnih padavina ima prosječno 23 dana u godini, a moguće je da ih bude i preko 40. Najviše ih ima u veljači (6), zatim u prosincu i siječnju (5) te ožujku (4). Godišnji broj dana pod snježnim pokrivačem iznosi oko 52, a maksimalna visina snijega je 97 cm.

Reljef u Žakanju bitno utječe na smjer vjetrova.

Vode

Cijelu Karlovačku županiju karakterizira sliv rijeke Kupe, koji obuhvaća područje ukupne površine od 6.400 km². Prostor koji obuhvaća prostire se južno i jugozapadno od Karlovca do masiva Velike i Male Kapele i Ličke Plješivice na jugu, Zrinjske Gore na istoku, Risnjaka na zapadu te Žumberačke i Samoborske gore na sjeveru i sjeverozapadu. Južna i zapadna granica sliva ujedno je i vododjelnica crnomorskog i jadranskog sliva.

Za sliv Kupe je karakteristično da je nesimetričan jer 70% pritoka dobiva sa desne obale, tj. sa područja Karlovačke županije.

Rijeka Kupa izvire pod zapadnim pristrancima Risnjaka na 313 m.n.v. To je jedno od najjačih, najprostranijih i najdubljih hrvatskih vrela. Istraživanja su pokazala da Kupa u svom izvorišnom dijelu nastaje skupljanjem podzemnih voda s područja risnjačkog masiva. Budući da je Risnjak prostor s najviše oborina u Hrvatskoj, protok vode na vrelu je ogroman – minimalna protoka iznosi 1200 litara u sekundi. Do danas je istraženo 82 m dubine "cijevi" vrela, ali nije dosegnuto dno.

Na područje Općine Žakanje Kupa dolazi kod Stankovaca. Na tom dijelu svog toka ona još ima karakteristike krške, planinske rijeke, sa koritom duboko urezanim u strme obronke. Nadalje poprima odlike nizinske rijeke. Cijelim svojim tokom kroz Općinu Žakanje, Kupa je granična rijeka sa R. Slovenijom.

Do sada na području Općine nisu zabilježene poplave većih razmjera. Jedan od razloga je svakako i taj što najveće pritoke Mrežnica, Dobra i Korana uviru u Kupu nizvodno u blizini Karlovca.

Najveći prtok Kupe na području Općine je potok Muljevac koji izvire na području Općine Ribnik, a u Kupu se ulijeva kod Mišinaca, tj. ispod naselja Brihovo.

Podzemne vode

U hidrogeološkom smislu područje Županije podijeljeno je na dvije osnovne hidrogeološke jedinice:

1. jedinica mezozojskih karbonatnih naslaga
2. jedinica mlađih kenozojskih naslaga

Zona plitkog krša karakterizirana je manjom debljinom karbonatnih naslaga, krške pojave su relativno plitke, pa unatoč brzom poniranju voda ne dolazi do njihova gubitka iz slivova. Vodeni tokovi su uglavnom površinski, a razvodnice slijede morfologiju terena.

Prema podacima PP Karlovačke županije u hidrološkoj jedinici kenozojskih naslaga istočno od Ozlja, Karlovca, Duge Rese i Slunja, geološku podlogu formiraju tercijarni i kvartarni sedimenti (lapor, pješčenjaci, konglomerati, vapnenci, gline, šljunci, pijesci), koji su u hidrogeološkom pogledu u pravilu slabo vodopropusni. Lokalno se ipak pojavljuju područja dobre vodopropusnosti, što se posebno odnosi na miocenske vapnence i konglomerate s nešto lapora i glina. Ovdje su moguće i pojave mjestimičnih akumulacija većih količina podzemnih voda u višim nivoima, pri čemu gornji horizont vode temeljnice dopire mjestimično do same površine terena. Ovakve akumulacije izuzetno su podložne zagađenjima s površine.

Za razliku od jedinice karbonatnih naslaga gdje lokalno zagađenje može biti pogubno, u zoni kenozojskih naslaga opasnost od širih posljedica zagađivanja je zbog velike dubine horizonata, daleko manja. To, naravno, ne znači da se nad područjima potencijalnih akumulacija pitke vode prostor može koristiti bez ograničenja.

Prema Strategiji i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, cjelokupno zapadno i jugozapadno područje Županije nalazi se na području potencijalnih rezervi podzemnih voda

prve razine. Na području općine Žakanje potencijalni rezervoari pitke vode nalaze se u dubokim slojevima na prostoru Pravutine i Pake.

Tlo (pedološke značajke)

Tla na području Općine uglavnom se mogu svrstati u tri kategorije.

A.-Tla na dolinskim aluvijalnim i postdiluvijalnim zamočvarenim ilovačama i glinama. Pretežito su glinaste teksture te je na njima otežana detaljna odvodnja. Ova tla protežu se uz tok Kupe od Ertića na jugu do Bubnjaračkog Broda na sjeveru. Pretežito su to livadska sivosmeđa i podzolasto lesivirana umjereno amfiglejasta tla.

B.-Tla brežuljkasto-brdovitog reljefa na diluvijalnim i neopliocenskim ilovačama, ponegdje pijescima. Brežuljkasto-brdoviti reljef ovog područja zastupljen je znatnim dijelom s diluvijalnim terasnim zaravnima i vrlo blagim padinama, ponajviše umjereno blagim, a najmanje strmim padinama. Ova tla razvila su se na neopliocenskim i pliocenskim padinama. To su tla vrlo kisele reakcije i pripadaju najviše tipu podzolasto lesiviranom vrištinsko bujadičnom (ilimeriziranom akričnom). Najveći dio ovih tala iskorištava se za šume, oranice i pašnjake. Uz povoljnu lokalnu klimu postoje uvjeti za razvoj voćarstva. Tla ovog tipa zauzimaju središnji prostor Općine Žakanje.

C.-Tla krša na tvrdim vapnencima, dolomitima, koluvijalnim i reliktnim crvenicama. Krš je geomorfološki pojam s osobitim oblicima površine, gdje se vodena cirkulacija odvija u mreži većih ili manjih podzemnih kanala. Uglavnom je izgrađen od tvrdih vapnenaca i dolomita. Reljef je vrlo raznolik, planinski, brežuljkasto-brdovit, a zastupljene su i kraške površine. Velike količine padalina i jaki vjetrovi uzrokuju eroziju i onih malih količina tla, tako da je lako razumljivo nastajanje krša. Budući da se krš prostire na velikom dijelu Hrvatske, uz geomorfološke i pedološke raznolikosti, ovdje odražava i utjecaj izrazitih klimatskih područja. Na području Općine zastupljena su tla koja su se razvila na geološkim supstratima tvrdih vapnenaca i dolomita, plitkog pokrivenog krša (Kordun, Žumberak). Ovdje prevladavaju lesivirane crvenice i podzolasto smeđa vrištinsko bujadična tla, manje smeđa vapnenačka, a najmanje plitke rendzine.

Reljef ovog područja je brežuljkasto brdovit s umjereno blagim i umjereno strmim padinama, manjim zaravnima, s brojnim vrtačama, što sve otežava primjenu poljoprivrednih strojeva. Zbog toga su na ovim površinama velikim dijelom zastupljeni prirodni travnjaci, od kojih su dijelom i neobrađene bujadnice. Zaravnjen teren i blage padine iskorištavaju se za oranice (kukuruz, strne žitarice, krumpir). Uz povoljnu lokalnu klimu i na blagim padinama bez vrtača postoje uvjeti za voćarstvo. Predjele s strmim padinama i većom krševitosti treba pošumljavati.

Ovo su samo osnovni tipovi tala koja se javljaju na području Općine Žakanje, a vezano za podlogu. Kako je napomenuto, radi se prostoru sa mnogo raznolikosti, pa možemo spomenuti još neke kategorije ovog područja (prema PPŽ):

- 1** koluvij ilovasti, skeletoidan, karbonatni – koluvij ilovasti, skeletoidan, nekarbonatni, Klasa 31, kategorija P1 (U središnjem dijelu Općine uz tok potoka Muljevca, jug Kohanjca i Brihova)
- 28** aluvijalno nekarbonatno oglejeno – močvarno glejno mineralno, Klasa 31, kategorija P1 (Uz rijeku Kupu od Pravutine do Bubnjaraca)
- 23** rigolano tlo – crvenica lesivirana – distrično smeđew – smeđe na dolomitu i vapnencu, Klasa 41, kategorija P2 (mali dijelovi na sjeveru i jugoistoku naselja Žakanje)
- 10** distrično smeđe na reliktnoj crvenici – lesivirano na vapnencu i dolomitu, arktično – crvenica lesivirana i tipična – smeđe na dolomitu i vapnencu, Klasa 42, kategorija P3 (Južni dio Općine do Sračka, istočni dio prelazi u općinu Kamanje)
- 25** pseudoglej na zaravni, distrični – pseudoglej-glej, Klasa 51, kategorija P3 (Istočno od naselja Velika Paka)
- 9** distrično smeđe na klastitima – lesivirano pseudoglejno i tipično – pseudoglej obrončani Klasa 61, kategorija PŠ (Veliki dio središnjeg i sjevernog dijela Općine)

15 smeđe na vapnencu i dolomitu – lesivirano na vapnencu i dolomitu – vapneno dolomitna crnica organomineralna – distrično smeđe na reliktnoj crvenici, Klasa 62, kategorija PŠ (Mali dio na južnom dijelu naselja Žakanje - Podrebarce)

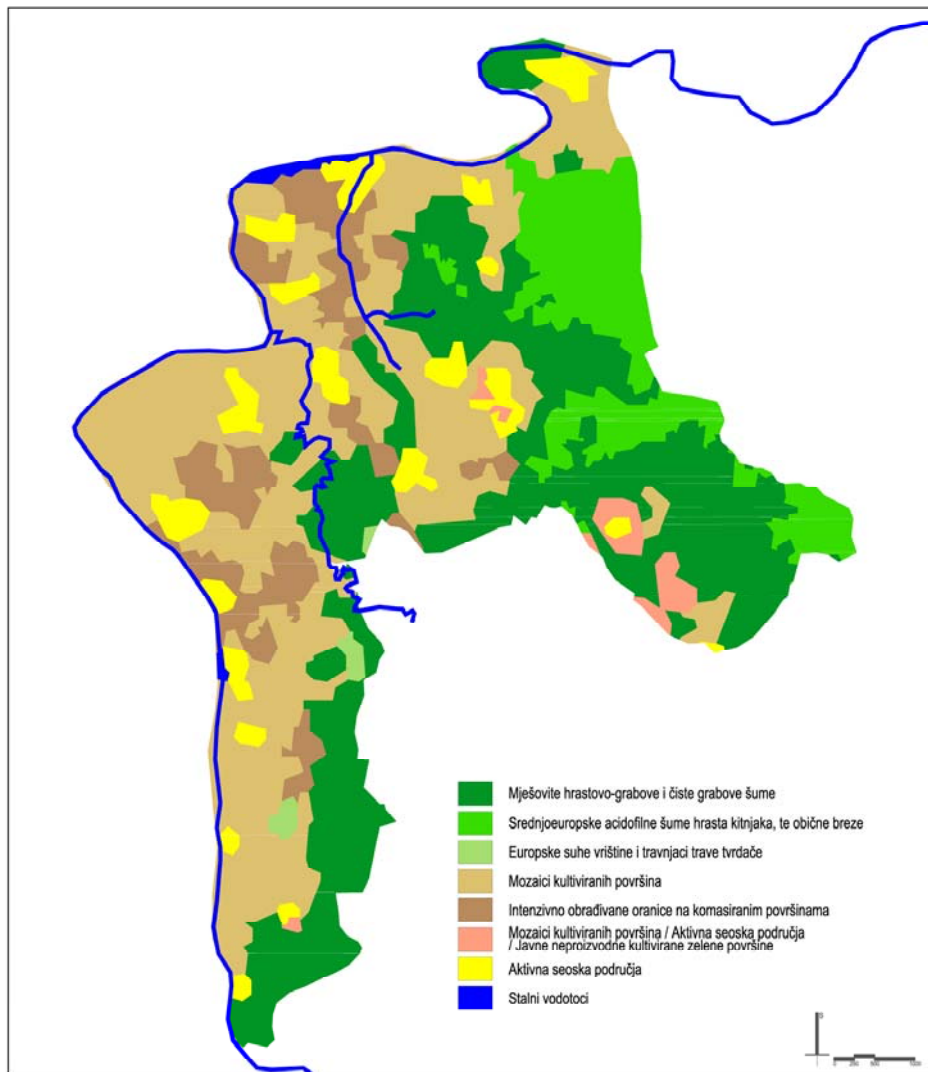
18 lesivirano na vapnencu i dolomitu – vapneno dolomitna crnica – smeđe na vapnencu i dolomitu, Klasa 71, kategorija PŠ (Mali dio na jugoistočnom dijelu Općine oko Pobijenke)

Karta kopnenih staništa RH za područje Općine Žakanje

Vegetacija

Na području Općine zastupljene su šume Europsko–sjevernoameričke šumske regije, Europske subregije.

Na malom prostoru zapadnog dijela Općine nalazi se šuma hrasta lužnjaka i običnoga graba (Carpino betuli – Quercetum roboris) koja spada u subpanonske, nizinske šume hrasta lužnjaka. U ovoj zajednici u sloju drveća dominira hrast lužnjak, a u mlađim sastojinama pomiješan je s grabom i klenom. U prizemnom obrastu dolaze vrste koje su uobičajene u kitnjakovo-grabovoj šumi, ali i vrste svježijih terena. Česte su: *Crocus vernus*, *Anemone nemorosa*, *Galanthus nivalis*, *Hedera helix*, *Fragaria vesca*, *Galium silvaticum*, *G. vernum*,

Geranium robertianum, *Oxalis acetosella* i mnoge druge. Ova asocijacija dijeli se na četiri subasocijacije, pa njen sastav varira, ovisno o podlozi i prostoru na kome razvila.

Veći dio prostora Općine obrastao je u Medijeuropske, brežuljkaste mezofilne i acidofilne šume hrasta kitnjaka. Na ovom području javljaju se tri njene zajednice:

- šuma hrasta kitnjaka s bekicom (*Luzulo – Quercetum petraeae*)
- šuma hrasta kitnjaka i pitomog kestena (*Quercus – Castanetum sativae*)
- ilirska šuma hrasta kitnjaka i običnoga graba (*Epimedio – Carpinetum betuli*)

Šuma hrasta kitnjaka s bekicom je tipična, šire rasprostranjena europska asocijacija koja obuhvaća većinu acidofilnih šuma hrasta kitnjaka. Razvija se na plitkim i srednjedubokim distričnim kambisolima povrh silikatnih stijena. Česta je u velikom dijelu Hrvatska, no postoje razlike u karakteru zajednica između istočne i zapadne Hrvatske.

Šuma hrasta kitnjaka i pitomog kestena je česta u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Razvija se na visini od 250 – 550 m.n.v. na blažim distričnim kambisolima, tipičnim, manje dubokim do dubokim, povrh glinenih škriljevaca, brusilovaca i filita. Puni razvoj postiže na nešto toplijim lokalitetima, platoima, sedlima ili blažim padinama koje omogućuju dublje naslage tla. Sloj drveća čine pitomi kesten i hrast kitnjak, a česti su i obični grab i bukva. Sloj grmlja i prizemnog

rašća grade acidofilne vrste kao *Genista germanica*, *Hieracium sylvaticum*, *Lathyrus montanus*, *Polytrichum commune* i druge.

Ilirska šuma hrasta kitnjaka i običnog graba je široko rasprostranjena zajednica koja u Hrvatskoj raste na brdskim terenima, nižim gorjima i podnožjima većih masiva do 500 m.n.v., u humidnim klimatskim uvjetima, na eutričnim kambisolima, luvisolima i obrončanom pseudogleju na različitim supstratima. Karakteriziraju je brojne vrste sa ilirskim flornim elementom. Uz hrast kitnjak najznačajnije su vrste obični grab, trešnja, klen, gorski javor, i bukva. U sloju grmlja prevladavaju glogovi (*Crataegus monogyna* i *C. Oxyacantha*), kurika (*Euonymus europaea*), ruža (*Rosa arvensis*), kozokrvina (*Lonicera caprifolium*), crni jasen (*Fraxinus ornus*), a u sloju prizemnog rašća mezofilne vrste kao što su: *Carex pilosa*, *Galium odoratum*, *Vicia oroboides* i mnoge druge. Zajednica ima veliko gospodarsko i opće značenje, no spada u ugroženije jer joj se areal poklapa sa širenjem naselja, poljoprivrednog zemljišta i prosijecanjem prometnica.

U nizinama rijeka povremeno plavljenje i visoka razina podzemnih voda uvjetuju higrofilna obilježja vegetacije ravničarskog pojasa. Tu najčešće nalazimo šumske zajednice johe i hrasta lužnjaka, koje su karakteristične za poplavna područja. Dio šumske vegetacije i ovdje je potisnut krčenjem i pretvaranjem u oranice, građevno područje ili košanice. Močvarne livade su kisele i ne koriste se za poljodjelstvo. Od livadnih zajednica ovdje nalazimo zajednicu busike (*Deschampsietum ceasptosae* H-ić). Budući da podnose dugotrajne poplave, ekološki i biološki su iznimno vrijedne. Kako ih je sve manje, nastoji ih se zaštititi u svim područjima gdje postoje.

Uz močvarne terene potoka i pritoka Kupe nalazimo rijetke cretne zajednice sa cretnom brezom, koje su u većem području izumrle pa ih susrećemo samo na malim izoliranim staništima.

Na povišenijim dijelovima ravnica rastu hrast lužnjak, obični grab, klen, malolisna lipa, srebrnolisna lipa, divlja kruška i poljski jasen, dok se uz potoke razvijaju manji jošici, vrbici i topolici.

Područje Općine Žakanje u cijelosti ima dobro očuvan prirodni obraštaj. Ponegdje su vidljivi tragovi devastacije i prekomjerne sječe visokih šuma, kao i nestajanje močvarnih livada, ali veći dio, posebice središnjeg (visinskog) dijela općine je sačuvala svoje prirodne karakteristike.

Životinjski svijet

Sukladno očuvanosti biljnog pokrova u Općini Žakanje, razvijen je i prirodni životinjski svijet. Od sisavaca (Mammalia) ovdje obitavaju mnoge vrste: lisica (*Vulpes vulpes*), zec (*Lepus europaeus*), lasica (*Mustela nivalis*), jazavac (*Meles meles*), vjeverica (*Sciurus vulgaris* L.), puh (*Myoxus glis*), tvor (*Putorius putorius*), rovke (*Soracidae*), voluharice (*Microtus arvalis*), miševi (*Apodemus sylvaticus*, *A. Agrarius*), ježevi itd. Od lovne divljači značajne su srne (*Capreolus capreolus*) i divlje svinje (*Sus scropha*).

Prema podacima Lovačkog društva "TRČKA" iz Žakanja, lovište obuhvaća 3900 ha. U posljednjim godinama primijećen je pad broja trčki, fazana i zečeva, te se čine koraci kako bi se broj vratio na optimum za lovno područje. Jelenske divljači ima malo i uglavnom je u prolazu. Povremeno se na ovom prostoru zadržavaju i medvjedi.

Od ptica susrećemo grabljivice (Accipitridae, Falconidae), kokoške (Phasianidae), golubovi (Columbidae), kukavice (Cuculidae), sove (Strigidae), djetlići i žune (Strigidae), ševe (Alaudidae), lastavice (Hirundinidae), svračci (Lanidae), crvendaći (*Erithacus rubecula*), slavuji (*Luscinia megarhynchos*), kosovi (*Turdus merula*), sjenice (Paridae), vrapci (Ploceidae), čvorci (Sturnidae), vrane (Corvidae), crna liska (*Fulica atra*) i mnoge druge. Na prostorima uz rijeku Kupu, na močvarnim predjelima (Zaluka Lipnička) uočene su veće skupine roda (*Ciconia ciconia*), koje su ovdje gnjezdarice. Napomenimo ovom prilikom da su na području Hrvatske zakonom zaštićene gotovo sve vrste pjevica i grabljivica.

Među zaštićenim vrstama svakako treba spomenuti šišmiše (Chiroptera) koji su u cijeloj Europi vrlo prorijeđeni, a na ovom prostoru ih još uvijek ima mnogo i zastupljene su gotovo sve njihove vrste.

Uz vodotoke i na vlažnim tlima obitavaju mnoge vrste žaba: zelena žaba (*Rana viridis*), gubavica/ krastača (*Bufo bufo*), crveni mukač (*Bombina bomba*), žuti mukač (*Bombina variegata*), gatalinka (*Hyla arborea*), močvarna smeđa žaba (*Rana arvalis*), šumska smeđa žaba (*Rana dalmatina*) livadna smeđa žaba (*Rana temporaria*) i rijetka "cretna" žaba (*Rana*

arvalis wolterstorffi), daždevnjaci (Salamandra), mali vodenjak (Triturus vulgaris), planinski vodenjak (Triturus alpestris), a posvuda ima guštera (Sauria). Mjestimično su se zadržale i kornjače (Testudines). Od zmija (Ophidia) ovdje su česte bjelouške (Natrix natrix) bjelice, ribarica (Natrix tessellata), riđovke (Vipera berus), a ponegdje i poskoci.

Svakako najbrojniju skupinu životinjskog svijeta čine insekti, pa su u velikom broju vrsta zastupljeni: leptiri, opnokrilci, tvrdokrilci, kornjaši, beskrlci, mravi, skakavci i nebrojeni drugi.

Ribe zauzimaju posebno mjesto u životinjskom svijetu područja. U području bliže izvoru, gdje su vode bogate kisikom i s malo otpadnih tvari zadržavaju se: potočna pastrva (Salmo trutta m. Fario), peš (Cottus gobio), pijor (Phoxinus phoxinus), brkica (Nemachilus barbatulus), lipljan (Thymallus thymallus), mladica glavatica (Hucho hucho) i mnoge druge. U nizinskim vodama obitavaju: deverika (Abramis brama), šaran (Cyprinus caprio), štika (Esox lucius), mrena (Barbus barbus).

Kao što je spomenuto mnoge životinjske vrste su ugrožene, nekima prijete izumiranje, a nekima je broj ozbiljno smanjen. Organi lokalne uprave i Lovačka društva trebaju poduzeti sve mjere na lokalnoj razini kako bi se te vrste na njihovu području zaštitile¹.

Štete u krajoliku

Prekomjerno smanjenje šumskog pokrova, skidanje biljnog pokrova sa strmih zemljišta te način obrade tla dovode do poremećaja biološke ravnoteže što izaziva negativne promjene u ekološkom sustavu. Do neke mjere se ove pojave mogu primijetiti i na području općine Žakanje, ali kako se radi o manjoj općini u Županiji u kojoj postoji trend smanjenja stanovništva, tako možemo reći da je za sada stanje prilično zadovoljavajuće.

1.1.2. PROSTORNO – RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

- Potencijal skoro svakog prostora, pa tako i prostora Općine Žakanje, za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj ogleda se u nekoliko povoljnih, odnosno nepovoljnih čimbenika. Načelno bi to ponajprije trebalo biti:
- Prostor i okoliš sa svojim resursima i elementima koji se u njemu pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakog života i razvitka. Prostor i okoliš su ograničeni i neponovljivi;
- Stanovništvo – broj struktura, teritorijalna raspodjela, osobine, način života i njegove potrebe;
- Sustav zajedničkog života stanovništva, mreža naselja i manjih središta u mreži seoskih naselja;
- Povezanost pojedinih područja općine međusobno i sa širim državnim prostorom - cestovnim, željezničkim, zračnim i drugim infrastrukturnim sustavima;
- Postojeće gospodarske jedinice razmještene u prostoru, njihova proizvodna i uslužna funkcija;
- Sustav društvenih službi i njihove građevine – obrazovanje, kultura, zdravstvo, socijalna skrb i dr.;
- Organizacija od Države do sustava lokalne uprave i samouprave, koja funkcionalno i hijerarhijski sudjeluje u procesu donošenja odluka važnih za tijek zajedničkoga života i razvitka;
- geopolitički položaj, gospodarsko i strateško okruženje.

¹ Pri tome se valja rukovoditi odredbama i nuputcima danima u Pravilniku o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN br. 07/06).

1.1.2.1. Prostorno – razvojne značajke

Društvene djelatnosti

Sustav društvenih djelatnosti razvijen je sukladno razini razvijenosti Općine. Postojeća mreža društvenih djelatnosti smještena je uglavnom u središnjem naselju Žakanje a bazira se na aktivnostima lokalne uprave te djelovanju raznih udruga (KUD, DVD, lovačko društvo itd.).

Na području Općine djeluje osnovna škola “Žakanje” sa područnim odjelom u Bubnjarcima. Djecu u školu vozi autobus privatnog prijevoznog poduzeća.

U središnjem naselju Žakanje nalazi se ambulanta i ljekarna, te dječji vrtić koji je u fazi završnih radova i uskoro će biti u funkciji.

Gospodarske djelatnosti

Na području Općine prevladava poljoprivredna i stočarska djelatnost, ali zastupljeni su i drugi oblici gospodarstva. U Žakanju postoji pogon za proizvodnju tekstila i tekstilnih proizvoda “BETI Metlika”, a formirana je i industrijska zona malog poduzetništva na površini od 6,8 ha. Druga industrijska zona južno od naselja Bubnjarci u fazi je izrade projektne dokumentacije.

1.1.2.2. Resursne značajke

Prirodni resursi

Od svih čimbenika prostor i okoliš predstavljaju najosjetljiviji dio, jer se lako mogu dogoditi propusti koji mogu uzrokovati nepopravljive štete ili bi njihovo saniranje zahtijevalo mnogo vremena i novca. Na prostoru Općina Žakanje smješteno je jedno eksploatacijsko polje tehničkog građevnog kamena (18,0 ha) – POBIJENKA, ali se istražni prostor ovog polja nalazi na prostoru dvije općine - Žakanje i Ribnik.

Velika je prednost što se Općina nalazi na obali rijeke Kupe, dok brežuljkasto zaleđe čini vrlo atraktivan vizualni prostor i stabilan ekološki sustav, što je danas sve veća rijetkost.

Korištenje zemljišta, prema podacima Područnog ureda za katastar Karlovac, Ispostava Ozalj, za Općinu Žakanje izgleda ovako:

– Poljoprivredno zemljište	3164,9 ha
– Šume	901,1 ha
– Vode	22,6 ha
– Zgrade i dvorišta	17,6 ha
– Željeznice, ceste i putevi	32,9 ha
– Ostalo	247,3 ha
UKUPNO	4386,5 ha

Šumama na području Općine Žakanje gospodari JP Hrvatske šume putem Uprave šuma Karlovac, šumarija Ozalj.

Prostor Općine Žakanje, prema “Osnovi korištenja i zaštite prostora za područje bivše općine Ozalj” (CPA, 1994), najvećim dijelom je predviđen kao poljoprivredno zemljište bez mogućnosti prenamjene. Prostor uz rijeku Kupu je zaštićeni obalni pojas, dok se od Jurova na sjeveru, preko Brihova pa do Velike Pake na jugu proteže pojas vodoprivrednih zahvata.

Prirodna i krajobrazna baština

Prilikom planiranja i uređivanja prostora valjalo bi se voditi slijedećim načelima:

- Planiranje i uređenje prostora mora obuhvatiti ne samo prostor i njegovo funkcionalno uređenje, već i sve pojave koje se javljaju u tom prostoru.
- Temeljni cilj takvog planiranja prostora je postizanje održivog razvoja (trajnog i postojanog), koji će koristiti sadašnji prostor i okoliš tako da ne dođe do njegovog nepovratnog uništenja.

- Jedno od osnovnih polazišta suvremenog pristupa prostornom uređenju jest ravnopravno vrednovanje ciljeva zaštite prostora (prirodnih kulturnih dobara) i okoliša s ciljevima razvitka već u prvoj fazi planskog procesa.

Do sada se ova načela nisu primjenjivala i na mnogim dijelovima prostora uočene su slijedeće opasnosti:

- Opasnost neracionalnog korištenja prostora.
- Opasnosti koje izviru iz želje da se u građevna područja uključe općinska/gradska zemljišta, čak i ako su nepodesna za izgradnju.
- Opasnosti povećanog interesa za izgradnjom na slikovitim i vizualno izloženim prostorima, kao i na plodnim tlima.

Kulturno – povijesna baština

Život i prisustvo čovjeka na ovim prostorima datira sve od neolitika, o čemu svjedoče arheološki nalazi kao što su kameni predmeti, ulomci glinenih posuda sa ornamentikom karakterističnom za neolitik, ali i stakleni i metalni predmeti te novac iz rimskog doba.

Prema povijesnim saznanjima, na tom su prostoru obitavala ilirska stočarsko-ratnička plemena, a nešto kasnije i keltska plemena. Na području oko Ozlja tada su najvjerojatnije živjeli Japodi, ili pleme Kolapini, koji su naseljavali kraj uz rijeku Kupu.

Nakon propasti Zapadnog rimskog carstva, ovo područje naseljavaju slavenska plemena današnjih Hrvata koja žive u sastavu tadašnje Panonske ili Posavske Hrvatske. U srednjem vijeku, svaka veća plemenska općina u svom središtu ima utvrđeni grad, koji služi kao zbijeg u slučaju opasnosti, a inače je sjedište suca, odnosno župana . Mnogi od tih gradova i danas su sačuvani, dok su neki u vrlo ruševnom stanju.

U srednjem vijeku slobodne seoske općine na jugu Kupe spadaju u sastav Goričke županije.

Na području Općine sačuvano je relativno malo ostataka iz prošlosti, a postojeće građevine u vrlo su lošem i ruševnom stanju, dok u postojanju nekih govore tek pisani podaci.

Poznato je da je u Bubnjarcima nekada postojao stari dvorac koji je porušen nakon prvog svjetskog rata i nikada nije obnovljen.

U Jurovu i Šimuncu nekada su se nalazile kurije, od kojih danas nema ni traga.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.1.3.1. Obveze iz planova šireg područja

PROSTORNI PLAN KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Prostorni plan Karlovačke županije donesen je u srpnju 2001. godine. (Glasnik Karlovačke županije 26/01, 33/01 i 16/02). Mjere, smjernice i odredbe iz tog plana do sada su utjecale na uređenje prostora općine Žakanje samo djelomično.

Područje Općine Žakanje u Prostornom planu Karlovačke županije ima važnu ulogu kao brdsko - planinsko područje (iznad 300 m.n.v.), za koje je zbog loših gospodarskih i demografskih prilika nužna izrada posebnih sveobuhvatnih programa razvoja.

Kao pogranično područje sa Republikom Slovenijom ovaj prostor predstavlja izravnu vezu sa zapadnom Europom, pa je time strateški važan kao područje ostvarivanja najintenzivnije prometne i gospodarske aktivnosti.

U prometnom smislu važno je jer njegovim područjem prolazi državna cesta D6 Jurovski Brod – Karlovac – Glina – Dvor, te željeznička pruga Karlovac – Kamanje - Državna granica, (pruga drugog reda MP 213).

Prema Sloveniji postoji jedan stalni međunarodni granični cestovni prijelaz I. kategorije - Jurovski Brod, jedan stalni međunarodni granični željeznički prijelaz 2. kategorije – Bubnjarci te postojeći i planirani povremeni granični prijelazi za pogranični cestovni promet (za sada Pravutina – Krasinec).

Sporazumom između Republike Hrvatske i R. Slovenije o pograničnom prometu i suradnji (Zakon o potvrđivanju sporazuma NN 15/97 i 20/97) sva naselja uz granicu u Općini Žakanje svrstana su u pogranično područje.

Prema PP Karlovačke Županije područje Žakanja ima jednu od najvećih migracijskih bilanci u pograničnom području (veća od 25%), što govori o velikom priljevu stanovništva iz drugih naselja na području, uglavnom onih udaljenijih od glavnih prometnica. Iz toga proizlaze prioritetni zahvati na području, a to su u ovom slučaju:

- osigurati dostupnost do svih naselja,
- riješiti problem opremanja svih naselja komunalnom infrastrukturnom mrežom,
- uređenje i korištenje pograničnih vodotoka.

Pretvaranjem republičke u državnu granicu ovo je cjelokupno područje zauzelo potencijalno kvalitetnu razvojnu poziciju, koja će se valorizirati kroz razvitak pogranične ekonomije uz državne prometne pravce, a posebice za promet na relaciji Slovenija – Bosna i Hercegovina te uključivanje područja u međunarodne projekte koji valoriziraju vrijednosti doline rijeke Kupe i daju prijedloge turističkog razvoja prostora (seljački turizam, izletnički turizam i dr.). Za područja uz rijeke i u lovištima predlažu se, uz klasični, i alternativni oblici lova kao npr. fotosafari na divlje zvijeri, te promatranje ptica (birdwatch).

Poljoprivredne površine Općine Žakanje treba zaštititi od širenja građevnih područja. Razlozi za to su, osim poboljšanja i unapređenja postojeće poljoprivredne proizvodnje i to što se regionalizacijom vinogradarskih područja Karlovačka županija nalazi u vinogradarskoj regiji kontinentalne Hrvatske, čiju jednu podregiju čini i prostor Općine Žakanje.

Općina Žakanje pokrivena je vodovodnim sustavom “Ozalj” i ima 100%-tnu opskrbljenost potrošača vodom. Osnovno izvorište vodovoda “Ozalj” nalazi se na području sadašnje Općine Ribnik, dok se centralna vodosprema “Breznik” nalazi na području Općine Žakanje.

Državnom je Strategijom na području Županije predloženo preko 20 mogućih lokacija za nove hidroelektrane. Pri tome je mogućnost realizacije pojedinih lokacija problematična, npr. lokacije hidroelektrane na državnoj granici na dijelu rijeka Kupe (HE Stankovci od 20,90 MW) i Korane. Prilikom izrade prostornih planova općina i gradova, u suradnji sa nadležnim službama HEP-a potrebno je izvršiti pejzažnu analizu pojedinih lokacija hidroelektrana i trasa dalekovoda 110, 200 i 400 kV sa stanovišta njihove pejzažne usklađenosti s krajolikom.

Navodnjavanje zemljišta – iako na području Općine za to postoje bogati vodni resursi, oni nisu adekvatno iskorišteni (ne postoji dokumentacija za navodnjavanje većih poljoprivrednih kompleksa) Obzirom na blizinu tržišta (Karlovac, Zagreb), trebalo bi istražiti mogućnost primjene sustava navodnjavanja prvenstveno na područjima uz nizvodne dijelove rijeke Kupe, koja su pogodna za uzgoj povrtlarskih kultura.

Zaštita od poplava – na području Općine, u naselju Pravutina nalazi se hidromelioracijska površina od 500 ha (izvedeno 100 ha).

Projektom “Kompleksno uređenje sliva Kupe” dano je rješenje trase popratnih nasipa uz Kupu, Mrežnicu, Koranu i Dobru. Uz površine koje se brane od velikih voda, a imaju veće značenje (naselja, poljoprivreda), prioritetna je izgradnja nasipa, dok se ostale, manje značajne dionice mogu graditi u kasnijim fazama.

Za razvoj sustava odvodnje dane su zajedničke smjernice. Svako mjesto nastajanja otpadnih voda zahtijeva tehničko rješenje odvodnje koje se svodi na kanalizacijski sustav odvodnje do lokacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. U Karlovačkoj županiji prihvatljiva su tri tipa

kanalizacijskih sustava za odvodnju otpadnih voda: mješoviti, razdjelni i modificirani mješoviti sustav. Za mala naselja do 500 stanovnika, u koja spadaju sva naselja na području Općine Žakanje, preporučuje se separatan sustav kanalizacije. Tim konceptom rješenja, oborinske vode, kao relativno čiste, odvođe se prirodnim sustavima kanala ili u teren. Sanitarne otpadne vode odvođe se sanitarnom kanalizacijom do uređaja za pročišćavanje. Kanalizacija se izvodi od PVC cijevi Ø110 – 250 mm.

Zaštićeni krajolici – Županijskim planom predviđena je zaštita dijela obalnog pojasa Kupe koji se nalazi na području Žakanja. Ovaj prostor, kao ni ostali evidentirani prostori u Županiji do danas nisu u cijelosti valorizirani i stoga nije za njih detaljnije određena granica područja zaštite. Njih je potrebno štiti kao posebne dijelove krajobraza, kroz uvjete uređenja i korištenja prostora planova nižeg reda.

Dolina potoka Muljevca – područje pod šumama hrasta lužnjaka i crne johe, a velike površine pokrivaju bujadnice ili vrištine ili "steljniki". Muljevac utječe u Kupu ispod sela Brihovo. Dio toka je povremeno zamočvaren te je to područje značajno za obitavanje močvarne ornitofaune.

Radi očuvanja krajobraznih vrijednosti osobito osjetljivih područja značajnoga krajolika, treba smanjivati građevinska područja uz aktiviranje i revitalizaciju zapuštene graditeljske baštine (osobito područje ruralnih i poluurbanih cjelina naselja u zoni integralnih prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti). Do donošenja zaštite, potrebno je planovima nižeg reda regulirati izgradnju u tim područjima, a posebice sprečavanje izgradnje tzv. vikend naselja.

Postojeće, legalno izgrađene, kroz postupak rekonstrukcije i sanacije obnoviti u tradicionalnom stilu.

Vizualne kvalitete prostora treba očuvati kroz zaštitu postojećih šumskih površina, njegovanje livada i pašnjaka, odnosno tradicionalnog načina korištenja prostora.

Evidentirane povijesne spomenike koji se nalaze u okviru predloženih zaštićenih krajolika posebno štiti od bilo koje vrste nove izgradnje.

Vidikovci, kao npr. Jugovac, u prošlosti su zbog istaknutog položaja imali strateško značenje, a kasnije kao poznata izletišta. U posljednjih dvadesetak godina zapušteni su te ih je danas nemoguće koristiti na izvoran način. Potrebno je njihovo uređivanje, kao i uređivanje pristupnih putova.

Zbog velike devastacije povijesnih graditeljskih cjelina u prošlosti, Županijskim je planom određena obveza izrade konzervatorskih podloga prilikom izrade prostorno planske dokumentacije. Na području Općine Žakanje to se prvenstveno odnosi na Željezničarsku koloniju u selu Bubnjarci, a za memorijalnu baštinu, koja se uglavnom odnosi na razdoblje II svjetskog rata, potrebno je provesti povijesnu i umjetničku valorizaciju.

Županija je donijela Program mjera zaštite okoliša, u kojem su određeni nositelji aktivnosti, planirane potrebe financijskih sredstava i (ovisno o raspoloživim financijskim sredstvima) rokovi provođenja, iz kojih su izdvojeni prioriteti:

- iznalaženje lokacija za skladištenje i obradu opasnog otpada
- cjelovita inventarizacija dijelova biološke i krajobrazne raznolikosti sa izradom odgovarajućih karata
- izrada popisa svih prirodnih i umjetnih močvara, akumulacija, šljunčara i cretova, njihovo vrednovanje te izrada plana mjera zaštite i upravljanja zaštićenim močvarama i cretovima
- popisivanje svih aktivnih i napuštenih kamenoloma, s podacima o korisnicima, ocjenjivanje njihovog utjecaja na biološku i krajobraznu raznolikost i propisivanje mjera sanacije
- izrada županijskog plana intervencija u zaštiti okoliša te gradskih i općinskih planova u skladu sa državnim planom
- izrada operativnih planova intervencija u zaštiti okoliša subjekata koji su ih dužni izraditi prema državnom planu
- osnivanje savjeta za ekološku poljoprivredu na području Županije.

Zaštita poljoprivrednog zemljišta provodi se prvenstveno prostornim planovima:

- zabranjeno je korištenje poljoprivrednog zemljišta od I do V razreda u nepoljoprivredne svrhe (osim izuzetno, kad nema zemljišta nižih bonitetnih klasa, kad je utvrđen interes za izgradnju objekata koji se prema posebnim propisima grade izvan građevinskog područja te kada se grade objekti koji služe neposredno poljoprivrednoj proizvodnji);
- za izradu tehničke dokumentacije prilikom izgradnje građevina za koje je obvezna izrada studije o utjecaju na okoliš (prema propisima o zaštiti okoliša i uređenja prostora), Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva utvrđuje posebne uvjete uređenja prostora i daje prethodnu suglasnost;
- vrsta korištenja poljoprivrednog zemljišta utvrđuje se prema podacima iz katastra nekretnina dok se ne dokaže suprotno.

Krš i podzemlje, kao prostor globalne razine vrijednosti biološke i krajobrazne raznolikosti (ali zbog hidrogeoloških i geomorfoloških svojstava prostor izuzetne osjetljivosti), valja posebno štiti. Za sve prostorne planove uređenja općina/gradova koji se nalaze na području krša, važno je utvrditi kvalitetan set mjera zaštite okoliša, a vezano na državne mjere zaštite krškog prostora. Stoga se za njih određuje obveza pribavljanja suglasnosti u vezi s mjerama zaštite okoliša.

PROSTORNI PLAN (BIVŠE) OPĆINE OZALJ

(Izvod iz PPO Ozalj, UIH Zagreb, 1982)

Razvojni plan, relevantan za općinu Žakanje, svakako je Prostorni plan (bivše) općine Ozalj te se ovdje daju ocjene i nedostaci važnijih segmenata ovog prostorno-planskog dokumenta, kao i planovi prostornog uređenja koji se, u cjelini ili djelomično, odnose na prostor Općine Žakanje, kako su navedeni u Izvješću o stanju prostora općine Žakanje (1995).

Prostorni plan (bivše) općine Ozalj izrađen je 1982. g. (UIH, Zagreb), ("Službeni glasnik" br. 4/82) no tijekom vremena je redovito ažuriran i usklađivan sa zakonskim obvezama (definiranje granice građevinskog područja i zaštitnog obalnog pojasa 1983.g. ; ažuriranje provedbenih odredbi 1987. g.). Prostor obuhvaćen Prostornim planom (bivše) općine Ozalj danas obuhvaća područje na kojemu se novim teritorijalnim ustrojem Republike Hrvatske (NN 90/92) nalaze četiri nove jedinice lokalne uprave. To su: Općine Ozalj, Žakanje i Kamanje u sastavu Karlovačke Županije i dio Općine Sošice u sastavu Zagrebačke Županije.

Temeljni elementi u postavljenom konceptu prostornog razvoja bivše Općine Ozalj, prema prostornom planu općine Ozalj iz 1982. g. su u formiranju razvojnih pravaca koji su grupirani u dva nivoa i to:

A. GLAVNI RAZVOJNI PRAVAC – veza Karlovca sa Slovenijom grana se na ovom prostoru na dva kraka

1. zapadni razvojni pravac s glavnim žarištima urbanog razvoja: Gornje Pokuplje, Mali Erjavec, Ozalj, Kamanje
2. istočni razvojni pravac s glavnim žarištima urbanog razvoja: Ribnik, Žakanje, Jurovski Brod.

B. SEKUNDARNI RAZVOJNI PRAVACI koji povezuju žarišta urbanog razvoja na glavnim razvojnim pravcima poprečno i to:

1. južni koji povezuje naselja Mali Erjavec – Svetice – Hrašće – Martinski Vrh – Ribnik
2. zapadni koji povezuje Žakanje, Zaluku, Pravutinu, Veliku Paku i Ribnik
3. sjeverni koji povezuje Kamanje, Vivodinu preko Krašića s Ozljem.

Prema planiranoj kategorizaciji naselja istog plana, Žakanje je svrstano u kategoriju – lokalni centri, kao i Mali Erjavec, Kamanje, Jurovski Brod, Ribnik, Vivodina, Vrhovac i Radatovići.

U centre prvog stupnja centraliteta svrstani su: Velika Paka, Zorkovac, Kašt, Gornje Pokupje, Lović Prekriški, Obrež, Podbrežje, Jaškovo, Bubnjarci.

U inicijalne centre svrstani su: Dvorišće Ozalj, Griče Lipnik, Novaki Ozaljski, Pravutina, Hrašće, Trg, Polje, Zaluka.

Zbog raznolikosti prostora, razvoj (bivše) Općine Ozalj temelji se na pretpostavkama razvoja pojedinih djelatnosti što je u prostornom planu određeno na način kako slijedi:

POLJODJELJSTVO

- Iskorištavanje prirodnih resursa prvenstveno u proizvodnji hrane
- Udruživanje individualnih proizvođača u orijentaciji na krupniju društveno poljoprivrednu proizvodnju
- Iskorištavanje potencijala za proizvodnju poljoproizvoda i njihovog konfekcioniranja

ŠUMARSTVO

- Očuvanje šumskog fonda uz pravilno gospodarenje u privrednom smislu
- Korištenje šumskog fonda u tercijarnim i kvartarnim djelatnostima uz istovremeno obnavljanje, unapređivanje i zaštitu

INDUSTRIJA I OBRT

- Razvoj industrije unošenjem propulzivnijih i složenijih tehnologija sa akumulativnim i izvozno sposobnim programima
- Razmještaj industrijskih kapaciteta uz selekciju nezagađujućih tehnologija, na način da se ne bi ugrozio potencijal razvoja turističko-ugostiteljskih djelatnosti i kvaliteta življenja
- Korištenje individualne i društvene inicijative za iniciranje male privrede i zapošljavanje povratnika iz inozemstva

PROMET

- Razvoj postojeće prometne mreže
- Razvoj pratećih djelatnosti uz cestovni promet

TRGOVINA, UGOSTITELJSTVO I TURIZAM

- Korištenje i očuvanje šuma, vodenih tokova i površina uz kontinuirano obnavljanje i unapređivanje
- Razvoj trgovine, ugostiteljstva i turizma mobilizacijom znatnijih privrednih i ljudskih rezervi, a uz osiguravanje, njegovanje i čuvanje prirode, te prirodnih i kulturnih atrakcija

MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

- poduzimanje posebnih mjera da bi se očuvalo stanje zatečenih vrijednosti (šume, divljač, ribe)
- utvrđivanje zone pogodne za razvoj turizma i rekreacije i definiranje načina njihovog korištenja i oblikovanja
- poduzimanje mjera za sprječavanje propadanja spomenika kulture
- zaštita vodotoka mjerama sanacije i mjerama ograničenja za zagađivače uz određivanje koncepcije rješenja vodoopskrbe i odvodnje
- zaštita poljoprivrednih površina
- mjere za sprječavanje svih vrsta onečišćenja i devastacije tla u urbanoj zoni
- kompleksne mjere za zaštitu zraka od onečišćavanja (tehničke, tehnološke, urbanističke, ekonomske, zdravstvene,...)
- urbanističke mjere za smanjenje buke i mjere zaštite od prekomjerne buke
- mjere za zaštitu od daljnjeg narušavanja stečenih estetskih vrijednosti okoliša (oblikovanje objekata, naselja i krajolika).

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1. Ocjena demografskog stanja

Ukupan broj stanovnika, prvi je i osnovni pokazatelj kojeg dobivamo iz popisa stanovništva. Tijekom povijesti primjenjivale su se uglavnom dvije osnovne definicije ukupnog stanovništva: koncepcija tzv. stalnog (rezidencijalnog) stanovništva ili *de iure* koncepcija i koncepcija tzv. prisutnog stanovništva ili *de facto*. Stalnim stanovništvom nekog naselja smatraju se sve osobe koje su na tom području imale mjesto stalnog boravišta, bez obzira na to jesu li u trenutku popisa bile prisutne ili ne. Prisutnim stanovništvom u nekom naselju smatraju se sve osobe koje su u trenutku popisa bile prisutne na tom području, bez obzira na to imaju li tamo stalan boravak ili ne.

Opće ili ukupno kretanje stanovništva sastoji se i zavisi od prirodnog mehaničkog/migracijskog kretanja stanovništva. Utjecaj i djelovanje gospodarskih, društvenih, političkih i socio-psiholoških čimbenika na prirodno i mehaničko kretanje reflektira se na ukupno kretanje stanovništva. Ukupno kretanje stanovništva na nekom području može rezultirati porastom stanovništva, stagnacijom broja stanovnika ili smanjenjem broja stanovnika (ukupnom depopulacijom).

Općina Žakanje ima 22 samostalna statistička naselja. Prema posljednjem popisu pučanstva iz 2001. godine na tom području živjelo je 2185 stanovnika što čini 1,54% stanovništva Karlovačke županije. U Karlovačkoj županiji, od ukupno 5 gradova i 17 općina, sedam je manjih općina brojem stanovnika: Ribnik 583, Saborsko 860, Kamanje 1008, Tounj 1252, Bosiljevo 1486, Lasinja 1938 i Krnjak 2164. Na državnoj razini, prema veličini iskazanoj brojem stanovnika, općina Žakanje nalazi se na 157. mjestu od 550 općina i gradova ili 155. od 426 općina izuzmemo li iz razmatranja gradove. Prema tome, općinu Žakanje svrstavamo u manje općine Republike Hrvatske jer je 36,2% općina manje, a gotovo 2/3 ili točnije 63,6% veće brojem stanovnika. Prosječan broj stanovnika po naselju iznosi 99 stanovnika, dok je županijski prosjek 224 stanovnika. Najveće naselje je Pravutina sa 243 žitelja, a najmanje Jadrići u kojima je popisano 14 stanovnika. Više od 200 stanovnika obitavalo je 2001. još u naseljima Bubnjarci (234 st.), Jurovski Brod (209 st.) što su za naše prilike mala naselja (200-499 st.). U ta tri naselja živi gotovo trećina općinskog stanovništva (točnije 686 st. ili 31,4%). Sva ostala naselja u općini pripadaju grupi sitnih naselja (0-199 st.). Veličinu naselja treba sagledavati u svjetlu činjenice da je određena veličina naselja pretpostavka punijeg života, osobito društvenog. Takva naseljska struktura nepovoljno djeluje na suvremena demografska zbivanja i procese-što je naselje manje to je veća vjerojatnost da će postati još manje.

Razvoj stanovništva i naseljenosti od 1857. do 1948. godine

Radi boljeg razumijevanja suvremenih demografskih stanja i procesa potrebno je razmotriti i razvojne tokove u prošlosti. Prvi službeni, sveobuhvatni popis pučanstva proveden je 1857. godine. Tada je na prostoru današnje općine Žakanje živjelo 3509 stanovnika (tab. 1). Prosječna veličina naselja iznosila je 160 stanovnika. Najveće naselje bila je Pravutina sa 446 stanovnika, a najmanje Jadrići (54 stanovnika). Do popisne godine 1890., kada je na području današnje općine Žakanje živjelo najviše žitelja u cijelom promatranom razdoblju-3743 (tj. 71,3% više nego 2001. godine), kretanje broja stanovnika pulsira (tab. 1-3, sl. 1). Nakon toga, slijedilo je razdoblje kontinuiranog pada broja stanovnika sve do uključivo i popisa 1921. godine. Predratni popis stanovništva 1931. zabilježio je nakon dugog perioda porast od 3,8% (tab. 2). Prvim poslijeratnim popisom iz 1948. ustanovljeno je da u općini živi 3398 stanovnika. U čitavom razmatranom periodu 1857.-1948. najveće naselje je Pravutina čiji je broj žitelja tek 1948. pao ispod 400 stanovnika (tab. 1).

Tablica 1. Kretanje broja stanovnika općine Žakanje 1857.-1948. po naseljima

Naselje	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.
Breznik Žakanjski	185	184	162	177	170	161	144	149	144
Brihovo	229	233	254	274	245	216	217	244	230
Bubnjarački Brod	-	-	-	-	-	79	80	89	112
Bubnjarci	339	331	354	364	292	264	315	315	301
Donji Bukovac Žakanjski	85	102	109	120	134	123	104	104	131
Ertić	85	106	88	101	73	82	78	72	66
Gornji Bukovac Žakanjski	82	80	90	76	78	73	57	57	54
Jadrići	54	34	-	44	31	30	40	46	45
Jugovac	127	137	152	165	203	173	153	166	180
Jurovo	90	132	119	128	134	103	127	127	126
Jurovski Brod	159	201	186	171	174	116	122	103	135
Kohanjac	156	149	150	146	120	110	116	126	145
Mala Paka	116	107	93	97	98	106	105	97	91
Mišinci	110	91	104	103	105	98	100	107	122
Mošanci	138	155	148	150	130	112	96	115	120
Pravutina	446	452	440	407	437	405	405	442	394
Sela Žakanjska	189	246	247	242	218	202	200	199	201
Sračak	94	122	93	103	83	91	66	82	71
Stankovci	108	78	115	85	74	54	53	62	60
Velika Paka	178	181	158	163	155	153	144	158	138
Zaluka Lipnička	311	342	339	352	329	326	339	308	306
Žakanje	228	268	261	275	286	228	218	236	226
Općina Žakanje	3.509	3.731	3.662	3.743	3.569	3.305	3.279	3.404	3.398

Napomena: Podaci za naselje Bubnjarački Brod od 1857. do 1900. sadržani s naseljem Bubnjarci. Za naselje Jadrići podaci u 1880. sadržani s naseljem Stankovci.

Izvor: Korenčić, Mirko: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971., JAZU, Zagreb, 1979.

Tablica 2. Pokazatelj međupopisne promjene (indeks) broja stanovnika općine Žakanje 1857.-1948. po naseljima

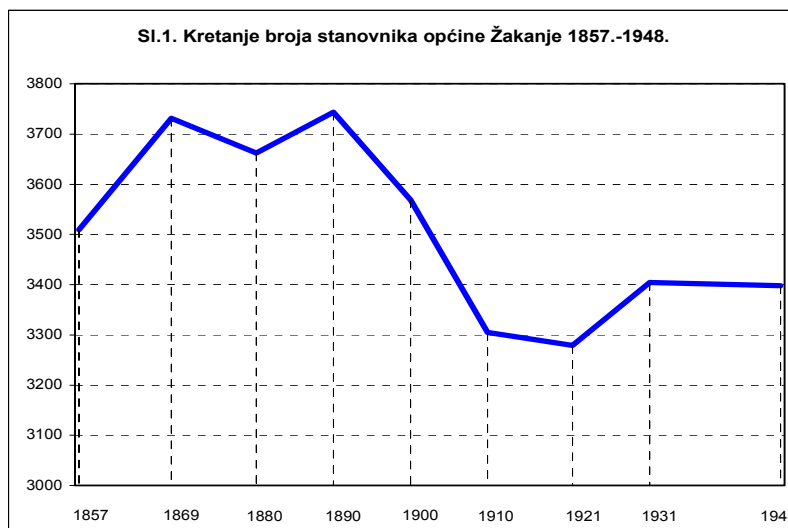
Naselje	1857.-1869.	1869.-1880.	1880.-1890.	1890.-1900.	1900.-1910.	1910.-1921.	1921.-1931.	1931.-1948.
Breznik Žakanjski	99,5	88,0	109,3	96,0	94,7	89,4	103,5	96,6
Brihovo	101,7	109,0	107,9	89,4	88,2	100,5	112,4	94,3
Bubnjarački Brod	-	-	-	-	-	101,3	111,3	125,8
Bubnjarci	97,6	106,9	102,8	80,2	90,4	119,3	100,0	95,6
Donji Bukovac Žakanjski	120,0	106,9	110,1	111,7	91,8	84,6	100,0	126,0
Ertić	124,7	83,0	114,8	72,3	112,3	95,1	92,3	91,7
Gornji Bukovac Žakanjski	97,6	112,5	84,4	102,6	93,6	78,1	100,0	94,7
Jadrići	63,0	-	-	70,5	96,8	133,3	115,0	97,8
Jugovac	107,9	110,9	108,6	123,0	85,2	88,4	108,5	108,4
Jurovo	146,7	90,2	107,6	104,7	76,9	123,3	100,0	99,2
Jurovski Brod	126,4	92,5	91,9	101,8	66,7	105,2	84,4	131,1
Kohanjac	95,5	100,7	97,3	82,2	91,7	105,5	108,6	115,1
Mala Paka	92,2	86,9	104,3	101,0	108,2	99,1	92,4	93,8
Mišinci	82,7	114,3	99,0	101,9	93,3	102,0	107,0	114,0
Mošanci	112,3	95,5	101,4	86,7	86,2	85,7	119,8	104,3
Pravutina	101,3	97,3	92,5	107,4	92,7	100,0	109,1	89,1
Sela Žakanjska	130,2	100,4	98,0	90,1	92,7	99,0	99,5	101,0
Sračak	129,8	76,2	110,8	80,6	109,6	72,5	124,2	86,6
Stankovci	72,2	147,4	73,9	87,1	73,0	98,1	117,0	96,8
Velika Paka	101,7	87,3	103,2	95,1	98,7	94,1	109,7	87,3
Zaluka Lipnička	110,0	99,1	103,8	93,5	99,1	104,0	90,9	99,4
Žakanje	117,5	97,4	105,4	104,0	79,7	95,6	108,3	95,8
Općina Žakanje	106,3	98,2	102,2	95,4	92,6	99,2	103,8	99,8

Izvor: Korenčić, Mirko: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971., JAZU, Zagreb, 1979.

Tablica 3. Stopa prosječne godišnje promjene broja stanovnika općine Žakanje 1857.-1948.

1857.-1869.	1869.-1880.	1880.-1890.	1890.-1900.	1900.-1910.	1910.-1921.	1921.-1931.	1931.-1948.
0,5	-0,2	0,2	-0,5	-0,8	-0,1	0,4	-0,01

Izvor: Korenčić, Mirko: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971., JAZU, Zagreb, 1979.

Demografski razvoj od 1948. do 2001. godine

U ukupnom razdoblju od prvog poslijeratnog popisa 1948. pa do posljednjeg 2001. općina je «izgubila» 1213 stanovnika (sa 3398 na 2185) (tab. 4).

Tablica 4. Kretanje broja stanovnika općine Žakanje 1948.-2001. po naseljima

Naselje	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Breznik Žakanjski	144	136	127	143	77	41	27
Brihovo	230	227	203	214	199	226	194
Bubnjarački Brod	112	107	89	113	118	138	115
Bubnjarci	301	338	335	321	286	267	234
Donji Bukovac Žakanjski	131	117	98	102	107	130	123
Ertić	66	71	57	66	23	26	25
Gornji Bukovac Žakanjski	54	56	60	48	33	27	18
Jadrići	45	40	33	32	27	28	14
Jugovac	180	174	143	126	57	83	24
Jurovo	126	127	116	130	105	139	91
Jurovski Brod	135	118	112	150	118	204	209
Kohanjac	145	138	130	117	102	126	104
Mala Paka	91	94	86	87	36	64	30
Mišinci	122	120	101	113	113	149	152
Mošanci	120	115	97	93	57	60	48
Pravutina	394	385	392	386	279	319	243
Sela Žakanjska	201	197	165	232	125	145	93
Sračak	71	78	85	67	53	61	45
Stankovci	60	62	51	57	35	33	23
Velika Paka	138	141	126	126	78	120	61
Zaluka Lipnička	306	298	259	281	169	159	151
Žakanje	226	215	218	209	154	197	161
Općina Žakanje	3.398	3.354	3.083	3.213	2.351	2.742	2.185

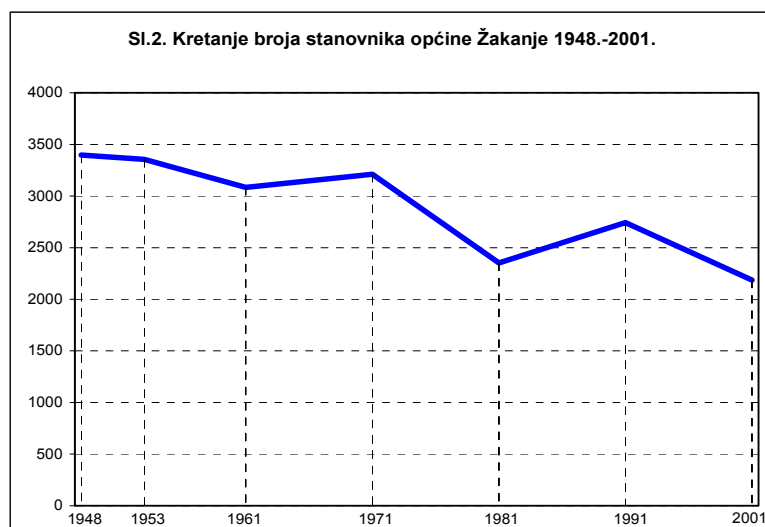
Izvor: Korenčić, Mirko: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971., JAZU, Zagreb, 1979; Narodnosni i vjerski sastav stanovništva Hrvatske 1880.-1991. po naseljima, knjiga 4, DZS, Zagreb, 1998; Dokumentacija 553, RZS SRH, Zagreb, 1984; Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava 31. ožujak 1991., Stanovništvo prema narodnosti po naseljima, Dokumentacija 881, DZS, Zagreb, 1992; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Međupopisje najintenzivnije depopulacije bilo je od 1971. do 1981. kada je broj stanovnika smanjen za čak 26,8% tj. po prosječnoj godišnjoj stopi od 3,1% (tab. 5). Od šest poslijeratnih međupopisnih perioda, u dva je zabilježen porast broja stanovnika: 1961.-1971. i još izrazitije 1981.-1991 (tab. 4-6, sl. 2). U posljednjem desetljeću, 1991.-2001. iznova je na djelu jača depopulacija od 20,3% (tab. 5).

Tablica 5. Pokazatelj promjene (indeks) broja stanovnika općine Žakanje po naseljima 1948.-2001.

Naselje	1948.-1953.	1953.-1961.	1961.-1971.	1971.-1981.	1981.-1991.	1991.-2001.
Breznik Žakanjski	94,4	93,4	112,6	53,8	53,2	65,9
Brihovo	98,7	89,4	105,4	93,0	113,6	85,8
Bubnjarački Brod	95,5	83,2	127,0	104,4	116,9	83,3
Bubnjarci	112,3	99,1	95,8	89,1	93,4	87,6
Donji Bukovac Žakanjski	89,3	83,8	104,1	104,9	121,5	94,6
Ertić	107,6	80,3	115,8	34,8	113,0	96,2
Gornji Bukovac Žakanjski	103,7	107,1	80,0	68,8	81,8	66,7
Jadrići	88,9	82,5	97,0	84,4	103,7	50,0
Jugovac	96,7	82,2	88,1	45,2	145,6	28,9
Jurovo	100,8	91,3	112,1	80,8	132,4	65,5
Jurovski Brod	87,4	94,9	133,9	78,7	172,9	102,5
Kohanjac	95,2	94,2	90,0	87,2	123,5	82,5
Mala Paka	103,3	91,5	101,2	41,4	177,8	46,9
Mišinci	98,4	84,2	111,9	100,0	131,9	102,0
Mošanci	95,8	84,3	95,9	61,3	105,3	80,0
Pravutina	97,7	101,8	98,5	72,3	114,3	76,2
Sela Žakanjska	98,0	83,8	140,6	53,9	116,0	64,1
Sračak	109,9	109,0	78,8	79,1	115,1	73,8
Stankovci	103,3	82,3	111,8	61,4	94,3	69,7
Velika Paka	102,2	89,4	100,0	61,9	153,8	50,8
Zaluka Lipnička	97,4	86,9	108,5	60,1	94,1	95,0
Žakanje	95,1	101,4	95,9	73,7	127,9	81,7
Općina Žakanje	98,7	91,9	104,2	73,2	116,6	79,7

Izvor: Korenčić, Mirko: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971., JAZU, Zagreb, 1979;
 Narodnosni i vjerski sastav stanovništva Hrvatske 1880.-1991. po naseljima, knjiga 4, DZS, Zagreb, 1998;
 Dokumentacija 553, RZS SRH, Zagreb, 1984; Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih
 gospodarstava 31. ožujak 1991., Stanovništvo prema narodnosti po naseljima, Dokumentacija 881, DZS,
 Zagreb, 1992; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Na razini naselja depopulacijom se ističu Bubnjarci u kojima se broj stanovnika smanjuje od popisa 1953. do 2001. (smanjenje od 30,8%), zatim naselje Gornji Bukovac Žakanjski u kojem depopulacija djeluje nakon popisa 1961. i naselja Breznik Žakanjski (-81,1%), Stankovci (-59,6%) i Zaluka Lipnička (-46,3%) u kojima se broj stanovnika smanjuje posljednjih tridesetak godina (od 1971.) (tab. 4-6). S druge pak strane, porastom broja stanovnika ističu se samo naselja Mišinci (od 1961. porast s izuzetkom 1971.-1981. kada broj stanovnika stagnira) i Jurovski Brod s porastom od 1981. godine (tab. 4-6). Najveće naselje u općini je Pravutina s izuzetkom popisa iz 1981. kada je naselje Bubnjarci uzelo nakratko primat. Prema posljednjem popisu 2001. samo tri naselja: Pravutina (243 st.), Bubnjarci (234 st.) i Jurovski Brod (209 st.)

imaju više od 200 stanovnika. Pulsiranje broja stanovnika karakteristika je tzv. malih populacija.

Tablica 6. Stopa prosječne godišnje promjene broja stanovnika općine Žakanje 1948.-2001. po naseljima

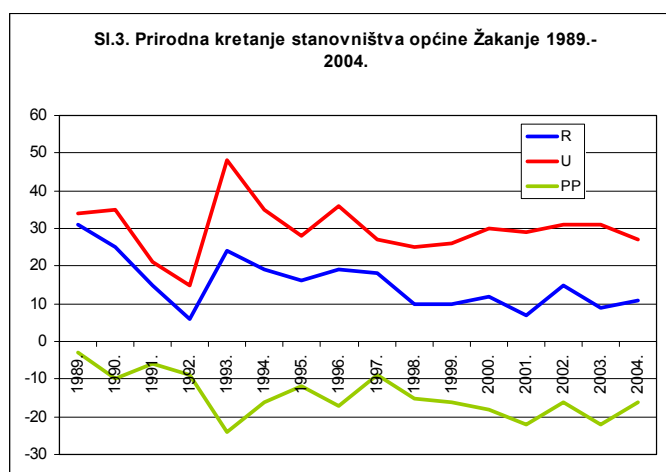
Naselje	1948.-1953.	1953.-1961.	1961.-1971.	1971.-1981.	1981.-1991.	1991.-2001.
Breznik Žakanjski	-1,1	-0,9	1,2	-6,0	-6,1	-4,1
Brihovo	-0,3	-1,4	0,5	-0,7	1,3	-1,5
Bubnjarački Brod	-0,9	-2,3	2,4	0,4	1,6	-1,8
Bubnjarci	2,3	-0,1	-0,4	-1,2	-0,7	-1,3
Donji Bukovac Žakanjski	-2,3	-2,2	0,4	0,5	1,9	-0,6
Ertić	1,5	-2,7	1,5	-9,7	1,2	-0,4
Gornji Bukovac Žakanjski	0,7	0,9	-2,2	-3,7	-2,0	-4,0
Jadrići	-2,4	-2,4	-0,3	-1,7	0,4	-6,7
Jugovac	-0,7	-2,4	-1,3	-7,5	3,7	-11,0
Jurovo	0,2	-1,1	1,1	-2,1	2,8	-4,2
Jurovski Brod	-2,7	-0,7	2,9	-2,4	5,3	0,2
Kohanjac	-1,0	-0,7	-1,1	-1,4	2,1	-1,9
Mala Paka	0,6	-1,1	0,1	-8,3	5,6	-7,2
Mišinci	-0,3	-2,1	1,1	0,0	2,7	0,2
Mošanci	-0,9	-2,1	-0,4	-4,8	0,5	-2,2
Pravutina	-0,5	0,2	-0,2	-3,2	1,3	-2,7
Sela Žakanjska	-0,4	-2,2	3,4	-6,0	1,5	-4,4
Sračak	1,9	1,1	-2,4	-2,3	1,4	-3,0
Stankovci	0,7	-2,4	1,1	-4,8	-0,6	-3,6
Velika Paka	0,4	-1,4	0,0	-4,7	4,2	-6,5
Zaluka Lipnička	-0,5	-1,8	0,8	-5,0	-0,6	-0,5
Žakanje	-1,0	0,2	-0,4	-3,0	2,5	-2,0
Općina Žakanje	-0,3	-1,1	0,4	-3,1	1,5	-2,3

Izvor: Korenčić, Mirko: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971., JAZU, Zagreb, 1979; Narodnosni i vjerski sastav stanovništva Hrvatske 1880.-1991. po naseljima, knjiga 4, DZS, Zagreb, 1998; Dokumentacija 553, RZS SRH, Zagreb, 1984; Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava 31. ožujak 1991., Stanovništvo prema narodnosti po naseljima, Dokumentacija 881, DZS, Zagreb, 1992; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Prirodno kretanje stanovništva

Temeljna odrednica ukupnog kretanja stanovništva, uz mehaničko kretanje ili migraciju, jest prirodno kretanje stanovništva. Osnovne sastavnice prirodnog kretanja stanovništva su natalitet (rodnost) i mortalitet (smrtnost) stanovništva, a njihova je rezultanta prirodni prirast (višak broja rođenih nad brojem umrlih), prirodno smanjenje (prirodna depopulacija ili prirodni pad stanovništva) i rjeđe nulti prirodni prirast (ili prirodna stagnacija) kada je broj rođenih jednak broju umrlih. Prirodan pad najčešće je uzrokovan iseljavanjem mladog stanovništva (uglavnom se radi o tzv. ruralnom egzodusu). Razmatran višegodišnji retrospekt, od 1989. do 2004., ukazuje na konstantan negativan prirodni prirast ili pad broja stanovnika. Dakle u općini umire više stanovnika, nego što se rađa (tab. 7, sl. 3). Maksimalan broj umrlih bio je 1993. godine, kada je općinu «napustilo» 48 stanovnika, a najmanji broj umrlih zabilježen je prethodne, 1992. godine (15) (tab. 7, sl. 3). Najnegativniji prirodni pad bio je u godinama: 1993. (-24), 2001. i 2003.(-22).

(tab. 7). Ukupni prirodni pad iznosio je -231 (247 živorođenih i 478 umrlih). Valja istaknuti da se broj živorođenih smanjuje, dok se broj umrlih nije mijenjao u tolikoj mjeri.

Tablica 7. Prirodno kretanje stanovništva općine Žakanje 1989.-2003. po naseljima

Naselje	1989.			1990.			1991.			1992.			1993.			1994.			1995.			1996.		
	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP
Breznik Žakanjski													1	-1		1	-1							
Brihovo	3	3	0	2	7	-5	1	1	0	1	-1	4	3	1	1	3	-2	3	1	2		1	-1	
Bubnjarački Brod	2	1	1	2	1	1	2	2	0	1	-1	1	1	0	1	3	-2		1	-1	2		2	
Bubnjarci	3	4	-1		5	-5	2	3	-1	1	1	0	4	7	-3	2	5	-3		3	-3	1	7	-6
Donji Bukovac Žakanjski	2	1	1	4	3	1	3	1	2	1	-1	2	2	0				1	1	0		2	-2	
Ertić					1	-1										2								
Gornji Bukovac Žakanjski													1	-1		2	-2		1	-1		1	-1	
Jadrići		1	-1					1	1				1	1	0		1	-1						
Jugovac		1	-1							1	1	0		3	-3								2	-2
Jurovo	1	2	-1	3	1	2				2	6	-4	1			1			2	-2		4	-4	
Jurovski Brod	5	2	3	3		3	2		2	1	-1	1	2	-1	3	2	1	2	3	-1	2	1	1	
Kohanjac	2		2		4	-4	1	3	-2	1	-1	3	2	1	2		2	1	1	0				
Mala Paka		2	-2	1	1	0							4	-4		2	-2							
Mišinci	1		1	1		1		1	-1	1	2	-1	3	1	2	2	1	1				1	4	-3
Mošanci	1	1	0	1		1	2	3	-1				1	-1	1		1		1	-1				
Pravutina	3	4	-1	1	3	-2	1	3	-2	1	-1	3	4	-1	1	2	-1	1	1	0	3	3	0	
Sela Žakanjska		1	-1					1	-1	1		1	1	-1		3	-3	1		1	3	3	0	
Sračak	2		2		2	-2				1	-1					1	-1		1	-1				
Stankovci		2	-2		1	-1											-2		1	-1				
Velika Paka	3	1	2	1	1	0							1	-1		1	-1		3	-3	1	3	-2	
Zaluka Lipnička	1		1	2	1	1				2	-2		2	-2	1	2	-1	1	2	-1	1	3	-2	
Žakanje	2	8	-6	4	4	0		3	-3	2	2	0		5	-5	2	4	-2	6	6	0	5	2	3
Općina Žakanje	31	34	-3	25	35	-10	15	21	-6	6	15	-9	24	48	-24	19	35	-16	16	28	-12	19	36	-17

Naselje	1997.			1998.			1999.			2000.			2001.			2002.			2003.				
	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP	N	M	PP		
Breznik Žakanjski					1	-1								3	-3		1	-1					
Brihovo	2	3	-1	1	3	-2				1	-1		3	-3		5	-5	1	1	0		2	-2
Bubnjarački Brod								2	3	-1		1	-1	1	0		1	-1	1	1	2	-1	
Bubnjarci	2	3	-1		4	-4	2	4	-2	2	1	1	1	3	-2	4	3	1		4	-4		
Donji Bukovac Žakanjski	2	2	0		1	-1		2	-2	3	1	2	1		1		1	-1	1	3	-2		
Ertić	1		1					1	-1														
Gornji Bukovac Žakanjski											2	-2		1	-1								
Jadrići											1	-1					2	-2		1	-1		
Jugovac																2	-2		1	-1			
Jurovo		1	-1		2	-2	1	1	0	1	1	0	1	2	-1	1	2	-1		1	-1		
Jurovski Brod		2	-2		3	-3	2		2	1	2	-1		1	-1		1	-1		1	-1		
Kohanjac		2	-2	2		2		2	-2				1	2	-1		4	-4		1	-1		
Mala Paka		3	-3										1	1	0		2	-2		1	-1		
Mišinci	3	2	1	1	1	0		2	-2	1	3	-2		1	-1	2	2	0	1	1	0		
Mošanci		1	-1	1		1	1		1		3	-3											
Pravutina	2	3	-1		3	-3	1	2	-1	2	3	-1	1	3	-2	3	4	-1	1	4	-3		
Sela Žakanjska		1	-1		1	-1		1	-1					2	-2		2	-2	1	3	-2		
Sračak											1	-1		2	-2	1		1	1				
Stankovci	1		1														1	-1		2	-2		
Velika Paka	1		1		1	-1	1	1	0		2	-2							2				
Zaluka Lipnička				1	2	-1		4	-4	1	2	-1		2	-2	1		1		1	-1		
Žakanje	4	4	0	4	3	1		2	-2	1	4	-3			0	2	2	0	1	3	-2		
Općina Žakanje	18	27	-9	10	25	-15	10	26	-16	12	30	-18	7	29	-22	15	31	-16	9	31	-22		

Napomena: Rođeni u inozemstvu 1993.=12, 1994.=12, 1995.=8, 1996.=6, 1997.=5, a umrlih 1993.=1, 1996.=3, 1997.=1.

Izvor: Tablogrami rođeni i umrli po naseljima, DZS, Zagreb.

Migracijska kretanja i tip općeg kretanja stanovništva

Migracija ili mehaničko kretanje stanovništva čini najkompleksniju komponentu kretanja stanovništva. Zajedno s prirodnim kretanjem, tvori sastavni dio ukupnog kretanja stanovništva. Njihov utjecaj i djelovanje na opće kretanje međusobno je povezano i često u uzročno-posljedičnom odnosu. Pojam migracija ili mehaničko kretanje stanovništva označava prostornu pokretljivost, odnosno prostornu mobilnost stanovništva. Migracija je samo jedan od oblika ukupne mobilnosti stanovništva. Najvažniji kriterij pri definiranju migracije jest promjena mjesta stalnog boravka. Ako se radi o prelasku državne granice prilikom preseljavanja govorimo o vanjskoj migraciji. Prelazak «granice» manje administrativno-teritorijalne jedinice (županija, općina, naselje) predstavlja unutarnju migraciju. Osoba koja definitivno mijenja mjesto stalnog prebivališta (bilo u unutarnjoj ili vanjskoj migraciji) zove se migrant.

Migracija ili mehaničko kretanje stanovništva djeluje na sve agregatne i strukturne značajke stanovništva. Migracija stanovništva djeluje:

1. na veličinu ukupnog stanovništva i njegovu prostornu distribuciju
2. na natalitet i mortalitet
3. na strukture stanovništva (demografsku, ekonomsko-socijalnu, narodnosnu i dr.)

Na navedene značajke migracija utječe istodobno u dva različita područja: u polazištu i odredištu migracije. Zato za nju kažemo da ima dvostruki (dvojni) učinak.

Svaka migracija ima dva vremenska učinka: a) trenutačni i b) dugoročni učinak. Trenutačni učinak očituje se u tome što migracija kao događaj odmah mijenja ukupan broj stanovnika i njegovu strukturu, kako u mjestu podrijetla tako i u mjestu odredišta migracije. Osim trenutnog gubitka mlađeg stanovništva koje najčešće sudjeluje u emigraciji, to isto stanovništvo «odnosi» sa sobom i buduća rođenja, smrti, sklapanja i razvode brakova. Otuda njezin dugoročni (odgođeni) učinak.

Izračunati neto migracijski saldo za period, 1991.-2001. je negativan i iznosi -415 (tab. 8). To znači da se toliko više stanovnika iselilo nego što se doselilo. Time je općina «izgubila» 15,1% stanovništva iz 1991. godine. Samo u tri naselja: Jurovski Brod (+8), Mišinci (+8) i Zaluka Lipnička (+6) migracijski saldo je pozitivan. Najnegativniji je pak u naseljima Pravutina (-65), Jugovac (-54), Velika Paka (-50) itd. (tab. 8).

Tablica 8. Migracijski saldo i tip općeg kretanja stanovništva općine Žakanje 1991.-2001. po naseljima

Naselje	Popisna promjena	Prirodni prirast/pad	Migracijski saldo	Relativni neto migracijski saldo	Tip OKS-a	Trend
Breznik Žakanjski	-14	-3	-11	-32,4	E ₄	Izumiranje
Brihovo	-32	-8	-24	-11,4	E ₄	Izumiranje
Bubnjarački Brod	-23	-4	-19	-15,0	E ₄	Izumiranje
Bubnjarci	-33	-22	-11	-4,4	E ₄	Izumiranje
Donji Bukovac Žakanjski	-7	-2	-5	-4,0	E ₄	Izumiranje
Ertić	-1	2	-3	-11,8	E ₂	Depopulacija
Gornji Bukovac Žakanjski	-9	-7	-2	-8,9	E ₄	Izumiranje
Jadrići	-14	-1	-13	-61,9	E ₄	Izumiranje
Jugovac	-59	-5	-54	-100,9	E ₄	Izumiranje
Jurovo	-48	-12	-36	-31,3	E ₄	Izumiranje
Jurovski Brod	5	-3	8	3,9	I ₂	Regeneracija imigracijom
Kohanjac	-22	-2	-20	-17,4	E ₄	Izumiranje
Mala Paka	-34	-9	-25	-53,2	E ₄	Izumiranje
Mišinci	3	-5	8	5,3	I ₃	Slaba regeneracija imigracijom
Mošanci	-12	-4	-8	-14,8	E ₄	Izumiranje
Pravutina	-76	-11	-65	-23,1	E ₄	Izumiranje
Sela Žakanjska	-52	-6	-46	-38,7	E ₄	Izumiranje
Sračak	-16	-4	-12	-22,6	E ₄	Izumiranje
Stankovci	-10	-2	-8	-28,6	E ₄	Izumiranje
Velika Paka	-59	-9	-50	-55,2	E ₄	Izumiranje
Zaluka Lipnička	-8	-14	6	3,9	I ₄	Vrlo slaba regeneracija imigracijom
Žakanje	-36	-11	-25	-14,0	E ₄	Izumiranje
Općina Žakanje	-557	-142	-415	-16,8	E₄	Izumiranje

$RMS = MS / ((P1 + P2) / 2) \times 100$. Prirodni prirast = 1991.-2000. g.

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava

31. ožujak 1991., Stanovništvo prema narodnosti po naseljima, Dokumentacija

881, DZS, Zagreb, 1992; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001.,

www.dzs.hr; Tablogrami rođeni i umrli po naseljima, DZS, Zagreb.

Usporedbom međupopisne promjene broja stanovnika i prirodnoga priraštaja može se odrediti tip općeg (ukupnog) kretanja stanovništva. Tip općeg kretanja stanovništva sintetički je pokazatelj odnosa i utjecaja prirodne promjene (priraštaja ili pada) i prostorne pokretljivosti u određenom razdoblju. Tipovi općeg kretanja mogu biti svrstani u dvije osnovne skupine:

emigracijsku ili egzodusnu (E – negativna migracijska bilanca) i imigracijsku (I – pozitivna migracijska bilanca). Svaka se skupina dijeli na četiri tipa, ovisno o modifikaciji prirodnog kretanja i migracijske bilance. Skupina E dijeli se na: E₁-emigraciju, E₂-depopulaciju, E₃-izrazitu depopulaciju i E₄-izumiranje. Skupina I dijeli se na: I₁-ekspanziju imigracijom, I₂-regeneraciju imigracijom, I₃-slabu regeneraciju imigracijom i I₄-vrlo slabu regeneraciju imigracijom.

U analiziranom desetljeću (1991.-2001.) apsolutno najrašreniji tip (čak 18 naselja, kao i općina u cjelini) općeg kretanja stanovništva je E₄. Obilježje takvog tipa jest negativna međupopisna promjena broja stanovnika i prirodan pad stanovništva (višak umrlih nad rođenima), a pritom je popisna promjena negativnija. Trend je izumiranje (tab. 8). Emigracijski tip (E₂) s trendom depopulacije imalo je još naselje Ertić, a imigracijske tipove imalo je tri naselja: Jurovski Brod I₂ (trend: regeneracija imigracijom); Mišinci I₃ (trend: slaba regeneracija imigracijom) i Zaluka Lipnička I₄ (trend: vrlo slaba regeneracija imigracijom) (tab. 8).

Prema migracijskim obilježjima, stanovništvo općine Žakanje možemo ubrojiti u umjereno migrantibilno. Prema rezultatima popisa 2001. 59,5% stanovništva živi od rođenja u istom mjestu stanovanja (tab. 9). Doseljenici su uglavnom iz bližeg okruženja, odnosno iz Karlovačke županije (76,0% doseljenih). Najviše doseljenih «inozemaca» je iz Republike Slovenije (13,8% svih doseljenih tj. 71,3% doseljenih iz inozemstva) što odražava pogranični karakter općine (tab. 9).

Tablica 9. Stanovništvo općine Žakanje prema migracijskim obilježjima 2001. godine

Naselje	Ukupno	Od rođenja stanuje u istom naselju	%	Doseljeno						
				svega	%	iz iste županije	iz druge županije	iz inozemstva		
								svega	iz BiH	iz Slovenije
Breznik Žakanjski	27	16	59,3	11	40,7	7	1	3	0	3
Brihovo	194	129	66,5	65	33,5	50	2	13	3	10
Bubnjarački Brod	115	64	55,7	51	44,3	39	0	11	0	10
Bubnjarci	234	155	66,2	79	33,8	53	7	19	7	11
Donji Bukovac Žakanjski	123	57	46,3	66	53,7	41	1	24	7	17
Ertić	25	16	64,0	9	36,0	7	0	2	1	1
Gornji Bukovac Žakanjski	18	9	50,0	9	50,0	8	0	0	0	0
Jadrići	14	9	64,3	5	35,7	5	0	0	0	0
Jugovac	24	20	83,3	4	16,7	3	1	0	0	0
Jurovo	91	55	60,4	36	39,6	31	1	4	0	4
Jurovski Brod	209	85	40,7	124	59,3	83	5	36	4	26
Kohanjac	104	68	65,4	36	34,6	30	1	5	0	2
Mala Paka	30	17	56,7	13	43,3	8	2	2	0	1
Mišinci	152	68	44,7	84	55,3	73	4	6	1	4
Mošanci	48	29	60,4	19	39,6	12	1	6	5	1
Pravutina	243	183	75,3	60	24,7	47	3	10	1	8
Sela Žakanjska	93	67	72,0	25	26,9	20	1	3	1	1
Sračak	45	30	66,7	15	33,3	14	0	1	0	1
Stankovci	23	15	65,2	8	34,8	5	0	3	1	2
Velika Paka	61	40	65,6	21	34,4	20	0	1	1	0
Zaluka Lipnička	151	94	62,3	57	37,7	39	1	17	1	15
Žakanje	161	73	45,3	88	54,7	78	5	5	0	5
Općina Žakanje	2.185	1.299	59,5	885	40,5	673	36	171	33	122

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001.: Tabele 1.1.9. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima, DZS, Zagreb.

Struktura stanovništva prema spolu i dobi

Strukture stanovništva prema dobi i spolu kao dio bioloških (demografskih) struktura predstavljaju u analizi neke populacije najvažnije strukture. Dobno-spolna struktura važna je za sadašnji i budući razvoj stanovništva i gospodarski razvoj nekog područja jer iz nje proizlaze ključni kontingenti stanovništva za biološku reprodukciju i za formiranje radne snage. S druge strane, dobna struktura nam pokazuje sliku povijesnog razvoja stanovništva tijekom duljeg vremenskog razdoblja jer u njoj dolaze do izražaja ranije razvojne tendencije neke populacije. Dobna struktura predstavlja u pravilu omjer određenih dobnih skupina unutar cjelokupne populacije ili njihov međusobni odnos.

Razmatrano prema petogodišnjim dobnim grupama u općini Žakanje najbrojnije je stanovništvo u dobi od 40-44 godina kojih je 202 ili 9,2%, a slijede oni u dobi od 10-14 (170 ili 7,8%) i 35-39

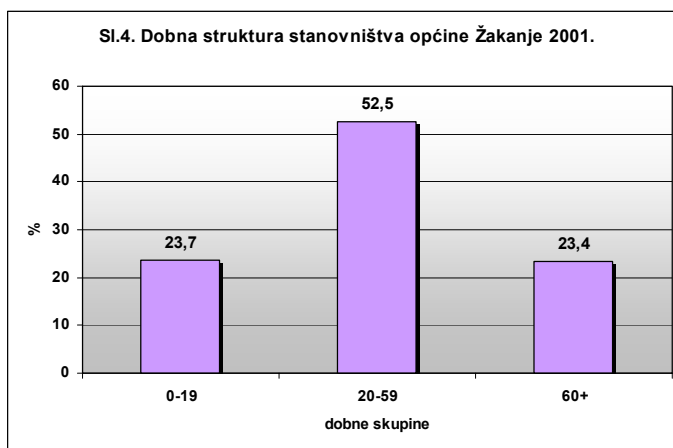
(170 ili 7,8%) (tab. 10). Da bi lakše promotрили dobnu strukturu neke populacije grupiramo je najprije u dvije osnovne skupine, a to je mlado (u dobi 0-19) i staro (60 i više) stanovništvo.

Tablica 10. Stanovništvo općine Žakanje prema petogodišnjim dobnim grupama 2001. godine

Naselje	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90 i više	Nepoz nato
Breznik Žakanjski	27	0	0	2	0	1	1	0	2	1	1	1	1	5	3	4	5	0	0	0	0
Brihovo	194	6	9	19	14	11	8	18	12	18	12	14	14	5	9	12	6	3	2	1	1
Bubnjarački Brod	115	8	6	8	7	6	9	7	10	8	7	7	4	10	9	6	3	0	0	0	0
Bubnjarci	234	9	9	7	20	25	9	16	15	23	20	19	13	5	11	13	13	7	0	0	0
Donji Bukovac Žakanjski	123	3	9	18	8	11	5	9	13	10	10	6	3	5	3	4	4	1	0	0	1
Ertić	25	1	3	1	3	0	0	1	3	3	1	0	1	2	2	0	2	0	0	0	2
Gornji Bukovac Žakanjski	18	0	0	1	3	0	0	0	1	3	1	1	0	1	0	4	3	0	0	0	0
Jadrići	14	0	0	0	1	1	0	0	3	1	0	0	1	2	2	0	1	0	0	0	0
Jugovac	24	0	1	1	0	0	2	2	2	2	0	1	1	4	4	2	1	1	0	0	0
Jurovo	91	3	3	8	3	8	7	5	6	8	8	4	5	5	7	5	3	1	0	1	1
Jurovski Brod	209	8	15	23	19	13	8	12	18	34	11	9	7	9	11	7	4	1	0	0	0
Kohanjac	104	3	6	9	11	6	4	9	10	11	6	2	3	5	8	8	3	0	0	0	0
Mala Paka	30	0	1	0	2	2	1	3	2	2	1	1	3	3	4	0	2	0	2	0	1
Mišinci	152	12	10	8	7	9	11	14	13	13	9	12	9	8	5	4	4	2	1	0	1
Mošanci	48	3	3	4	3	2	2	3	3	2	3	2	3	3	2	6	2	2	0	0	0
Pravutina	243	11	12	13	14	16	15	11	12	21	23	15	6	14	15	19	18	6	2	0	0
Sela Žakanjska	93	1	5	4	6	9	4	4	7	5	7	4	9	7	6	6	4	3	0	2	0
Sračak	45	1	2	5	2	4	1	3	4	4	3	0	4	0	0	6	4	2	0	0	0
Stankovci	23	0	1	3	2	1	0	0	2	1	1	2	0	3	2	4	1	0	0	0	0
Velika Paka	61	3	1	8	2	6	4	6	7	5	0	2	0	7	1	4	3	1	1	0	0
Zaluka Lipnička	151	6	7	14	7	16	8	7	12	13	9	5	11	10	8	9	6	3	0	0	0
Žakanje	161	10	9	14	14	11	11	9	13	14	17	9	4	6	2	5	8	1	2	1	1
Općina Žakanje	2.185	88	112	170	148	158	110	139	170	202	150	116	102	119	114	130	99	35	10	5	8

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Udio mladih (0-19 godina) koji iznosi 23,7% jest veći u općini Žakanje nego u Karlovačkoj županiji (20,7%), dok je udio starih (u dobi 60 i više) s 23,4% nešto manji (u županiji 26,7%) (tab. 11, sl. 4). Također, pokazatelji ostarjelosti stanovništva, a to su indeks starosti (omjer broja starih na 100 mladih čija je kritična vrijednost 40%) od 98,8 te prosječna starost od 39,6 pokazuju povoljnije stanje od županijskog gdje indeks starosti iznosi 128,8, a prosječna starost 41,9 godina (tab. 11). U većini naselja (točnije 14) broj starog stanovništva premašuje mlade.

Najpovoljniji omjer mladih i starih je u naseljima Donji Bukovac Žakanjski, Jurovski Brod i Žakanje. Uzroke starenja populacije treba tražiti u snižavanju nataliteta i emigracijskim strujanjima. Ostarjela struktura stanovništva izaziva brojne posljedice. Ubrzano smanjuje bioreprodukciju i dovodi do prirodne depopulacije, no ta je «bolest» zahvatila većinu sela u svim regijama Hrvatske. Analize pokazuju da je proces starenja raširen u svim hrvatskim regijama i jedna je od nepovoljnijih značajki demografskog razvitka Hrvatske.

Tablica 11. Struktura stanovništva općine Žakanje po velikim dobnim skupinama te pokazatelj starosti 2001. godine

Naselje	Ukupno	0-19	%	20-59	%	60 i više	%	Indeks starosti (Xs)
Breznik Žakanjski	27	2	7,4	8	29,6	17	63,0	850,0
Brihovo	194	48	24,7	107	55,2	38	19,6	79,2
Bubnjarački Brod	115	29	25,2	58	50,4	28	24,3	96,6
Bubnjarci	234	45	19,2	140	59,8	49	20,9	108,9
Donji Bukovac Žakanjski	123	38	30,9	67	54,5	17	13,8	44,7
Ertić	25	8	32,0	9	36,0	6	24,0	75,0
Gornji Bukovac Žakanjski	18	4	22,2	6	33,3	8	44,4	200,0
Jadrići	14	1	7,1	6	42,9	7	50,0	700,0
Jugovac	24	2	8,3	10	41,7	12	50,0	600,0
Jurovo	91	17	18,7	51	56,0	22	24,2	129,4
Jurovski Brod	209	65	31,1	112	53,6	32	15,3	49,2
Kohanjac	104	29	27,9	51	49,0	24	23,1	82,8
Mala Paka	30	3	10,0	15	50,0	11	36,7	366,7
Mišinci	152	37	24,3	90	59,2	24	15,8	64,9
Mošanci	48	13	27,1	20	41,7	15	31,3	115,4
Pravutina	243	50	20,6	119	49,0	74	30,5	148,0
Sela Žakanjska	93	16	17,2	49	52,7	28	30,1	175,0
Sračak	45	10	22,2	23	51,1	12	26,7	120,0
Stankovci	23	6	26,1	7	30,4	10	43,5	166,7
Velika Paka	61	14	23,0	30	49,2	17	27,9	121,4
Zaluka Lipnička	151	34	22,5	81	53,6	36	23,8	105,9
Žakanje	161	47	29,2	88	54,7	25	15,5	53,2
Općina Žakanje	2.185	518	23,7	1147	52,5	512	23,4	98,8

Xs=P(60 i više)/P(0-19)x100

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Za ocjenu radne sposobnosti i potencijala radnih resursa stanovništvo dijelimo na tri velike dobne grupe: predradni kontingent od 0-14 godina, radni kontingent od 15-64 godina za muškarce i 15-59 za žene i postradni kontingent-65 i više godina za muškarce i 60 i više godina za žene. Stanovništvo prema radnoaktivnoj dobi pokazuje udio predradnog kontingenta od 16,9%, radnog od 61,6% te postradnog od 21,1% (tab. 12). U županiji je udio predradnog kontingenta nešto niži (14,5%), a radnog kontingenta gotovo identičan (61,3%).

Tablica 12. Dobna struktura stanovništva općine Žakanje prema skupinama radnih kontingenata 2001. godine													
Naselje	Ukupno	predradni (0-14)		radni				postradni					
		ukupno	%	ukupno	M (15-64)	%	Ž (15-59)	%	ukupno	M (65 i više)	%	Ž (60 i više)	%
Breznik Žakanjski	27	2	7,4	10	6	60,0	4	40,0	15	4	26,7	11	73,3
Brihovo	194	34	17,5	125	65	52,0	60	48,0	34	15	44,1	19	55,9
Bubnjarački Brod	115	22	19,1	69	38	55,1	31	44,9	24	10	41,7	14	58,3
Bubnjarci	234	25	10,7	162	80	49,4	82	50,6	47	17	36,2	30	63,8
Donji Bukovac Žakanjski	123	30	24,4	78	38	48,7	40	51,3	14	4	28,6	10	71,4
Ertić	25	5	20,0	12	6	50,0	6	50,0	6	2	33,3	4	66,7
Gornji Bukovac Žakanjski	18	1	5,6	10	6	60,0	4	40,0	7	2	28,6	5	71,4
Jadrići	14	0	0,0	7	5	71,4	2	28,6	7	3	42,9	4	57,1
Jugovac	24	2	8,3	11	10	90,9	1	9,1	11	5	45,5	6	54,5
Jurovo	91	14	15,4	55	29	52,7	26	47,3	21	9	42,9	12	57,1
Jurovski Brod	209	46	22,0	135	73	54,1	62	45,9	28	10	35,7	18	64,3
Kohanjac	104	18	17,3	64	31	48,4	33	51,6	22	8	36,4	14	63,6
Mala Paka	30	1	3,3	18	8	44,4	10	55,6	10	4	40,0	6	60,0
Mišinci	152	30	19,7	101	50	49,5	51	50,5	20	5	25,0	15	75,0
Mošanci	48	10	20,8	25	13	52,0	12	48,0	13	5	38,5	8	61,5
Pravutina	243	36	14,8	138	75	54,3	63	45,7	69	27	39,1	42	60,9
Sela Žakanjska	93	10	10,8	59	33	55,9	26	44,1	24	8	33,3	16	66,7
Sračak	45	8	17,8	25	14	56,0	11	44,0	12	6	50,0	6	50,0
Stankovci	23	4	17,4	10	5	50,0	5	50,0	9	3	33,3	6	66,7
Velika Paka	61	12	19,7	34	16	47,1	18	52,9	15	6	40,0	9	60,0
Zaluka Lipnička	151	27	17,9	92	49	53,3	43	46,7	32	12	37,5	20	62,5
Žakanje	161	33	20,5	105	58	55,2	47	44,8	22	8	36,4	14	63,6
Općina Žakanje	2.185	370	16,9	1345	708	52,6	637	47,4	462	173	37,4	289	62,6

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Prema radnim resursima dobnu strukturu stanovništva dijelimo na predaktivnu (0-19), ekonomski aktivnu (20-64) i postaktivnu (65 i više). Populacija predaktivne dobi (23,7%)

zastupljenija je nego na županijskoj razini (20,7%) (tab. 13). Koeficijent ukupne dobne ovisnosti (K_D), kao pokazatelj opterećenosti stanovništva u radnoj dobi predstavlja srazmjer krajnjih radno neaktivnih generacija (0-14 i starijih od 65 godina) prema stanovništvu koje se nalazi u radnoj dobi (15-64 godina). Koeficijent dobne ovisnosti važan je instrument za analizu gospodarskih i socijalnih posljedica do kojih dovode specifična obilježja dobne strukture nekog stanovništva. Za općini Žakanje koeficijent dobne ovisnosti iznosi 54,0.

Tablica 13. Dobna struktura stanovništva općine Žakanje prema radnim resursima 2001. godine

Naselje	Ukupno	predaktivna		ekonomski aktivna		postaktivna	
		0-19	%	20-64	%	65+	%
Breznik Žakanjski	27	2	7,4	13	48,1	12	44,4
Brihovo	194	48	24,7	112	57,7	33	17,0
Bubnjarački Brod	115	29	25,2	68	59,1	18	15,7
Bubnjarci	234	45	19,2	145	62,0	44	18,8
Donji Bukovac Žakanjski	123	38	30,9	72	58,5	12	9,8
Ertić	25	8	32,0	11	44,0	4	16,0
Gornji Bukovac Žakanjski	18	4	22,2	7	38,9	7	38,9
Jadrići	14	1	7,1	8	57,1	5	35,7
Jugovac	24	2	8,3	14	58,3	8	33,3
Jurovo	91	17	18,7	56	61,5	17	18,7
Jurovski Brod	209	65	31,1	121	57,9	23	11,0
Kohanjac	104	29	27,9	56	53,8	19	18,3
Mala Paka	30	3	10,0	18	60,0	8	26,7
Mišinci	152	37	24,3	98	64,5	16	10,5
Mošanci	48	13	27,1	23	47,9	12	25,0
Pravutina	243	50	20,6	133	54,7	60	24,7
Sela Žakanjska	93	16	17,2	56	60,2	21	22,6
Sračak	45	10	22,2	23	51,1	12	26,7
Stankovci	23	6	26,1	10	43,5	7	30,4
Velika Paka	61	14	23,0	37	60,7	10	16,4
Zaluka Lipnička	151	34	22,5	91	60,3	26	17,2
Žakanje	161	47	29,2	94	58,4	19	11,8
Općina Žakanje	2.185	518	23,7	1266	57,9	393	18,0

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Tablica 14. Stanovništvo općine Žakanje u odgojno-obrazovnoj dobi 2001. godine

Naselje	Ukupno	predškolska i školsko-obvezna		srednjoškolska		redovna studentska	
		0-14	%	15-19	%	20-24	%
Breznik Žakanjski	27	2	7,4	0	0,0	1	3,7
Brihovo	194	34	17,5	14	7,2	11	5,7
Bubnjarački Brod	115	22	19,1	7	6,1	6	5,2
Bubnjarci	234	25	10,7	20	8,5	25	10,7
Donji Bukovac Žakanjski	123	30	24,4	8	6,5	11	8,9
Ertić	25	5	20,0	3	12,0	0	0,0
Gornji Bukovac Žakanjski	18	1	5,6	3	16,7	0	0,0
Jadrići	14	0	0,0	1	7,1	1	7,1
Jugovac	24	2	8,3	0	0,0	0	0,0
Jurovo	91	14	15,4	3	3,3	8	8,8
Jurovski Brod	209	46	22,0	19	9,1	13	6,2
Kohanjac	104	18	17,3	11	10,6	6	5,8
Mala Paka	30	1	3,3	2	6,7	2	6,7
Mišinci	152	30	19,7	7	4,6	9	5,9
Mošanci	48	10	20,8	3	6,3	2	4,2
Pravutina	243	36	14,8	14	5,8	16	6,6
Sela Žakanjska	93	10	10,8	6	6,5	9	9,7
Sračak	45	8	17,8	2	4,4	4	8,9
Stankovci	23	4	17,4	2	8,7	1	4,3
Velika Paka	61	12	19,7	2	3,3	6	9,8
Zaluka Lipnička	151	27	17,9	7	4,6	16	10,6
Žakanje	161	33	20,5	14	8,7	11	6,8
Općina Žakanje	2.185	370	16,9	148	6,8	158	7,2

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Odgojno – obrazovna dob populacije podrazumijeva podjelu na predškolsku i školsko obveznu dob (0-14), zatim srednjoškolsku dob (15-19) i studentsku (20-24). Najbrojnija je populacija u predškolskoj i školsko – obveznoj dobi (16,9%). Slijede studentska (7,2%) pa srednjoškolska (6,8%) (tab. 14).

Struktura stanovništva prema spolu pokazuje brojčani odnos muškog i ženskog stanovništva u ukupnom stanovništvu. Nadalje, spolna struktura stanovništva rezultat je dugoročnog djelovanja nataliteta, mortaliteta, migracije i ostalih čimbenika (posebno rata). Temeljni demografski pokazatelj strukture prema spolu jest koeficijent feminiteta (k_f) koji označava broj žena na 100 (ili 1 000) muškaraca. Iako se u prosjeku rađa više muške negoli ženske djece (5-6%), u stabilnim populacijama ipak nešto više prevladava žensko stanovništvo.

Neravnoteža prema spolu u ukupnoj populaciji općine gotovo ne postoji (1093 žena i 1092 muškaraca, $k_f=100,1$), dok je u županiji ona izražena ($k_f=107,8$) (tab. 15). Promatrajući spolnu strukturu po pojedinim naseljima (tab. 15) uočavamo da je prevlast žena zabilježena u 12 od 22 naselja prevladava žensko stanovništvo, od čega relativno najviše u naselju Mala Paka ($k_f=150,0$). Najmanji udio žena je u naselju Jugovac ($k_f=60,0$) (tab. 15).

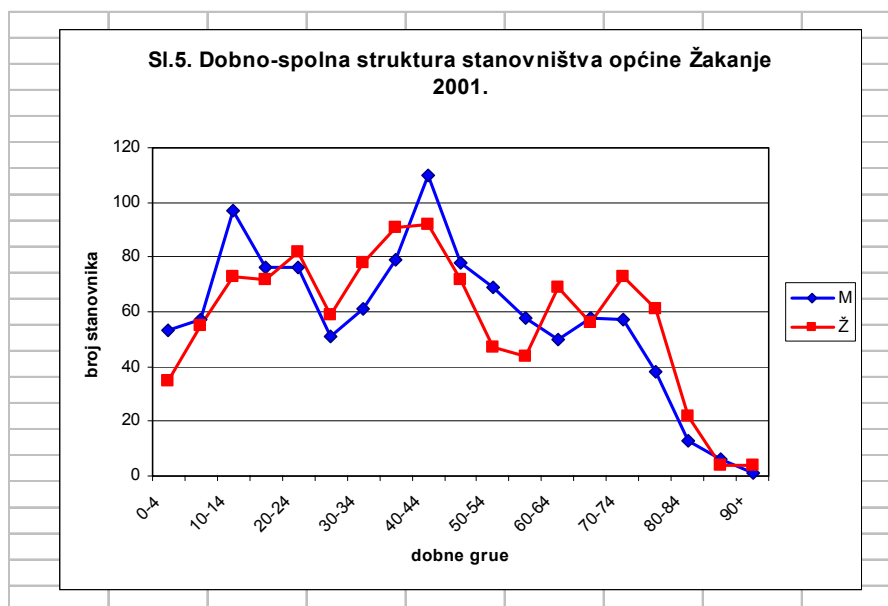
Tablica 15. Stanovništvo općine Žakanje prema spolu 2001. godine

Naselje	Ukupno	M	%	Ž	%	Koeficijent feminiteta (k_f)
Breznik Žakanjski	27	12	44,4	15	55,6	125,0
Brihovo	194	96	49,5	98	50,5	102,1
Bubnjarački Brod	115	63	54,8	52	45,2	82,5
Bubnjarci	234	109	46,6	125	53,4	114,7
Donji Bukovac Žakanjski	123	57	46,3	66	53,7	115,8
Ertić	25	11	44,0	14	56,0	127,3
Gornji Bukovac Žakanjski	18	8	44,4	10	55,6	125,0
Jadrići	14	8	57,1	6	42,9	75,0
Jugovac	24	15	62,5	9	37,5	60,0
Jurovo	91	48	52,7	43	47,3	89,6
Jurovski Brod	209	106	50,7	103	49,3	97,2
Kohanjac	104	48	46,2	56	53,8	116,7
Mala Paka	30	12	40,0	18	60,0	150,0
Mišinci	152	78	51,3	74	48,7	94,9
Mošanci	48	26	54,2	22	45,8	84,6
Pravutina	243	120	49,4	123	50,6	102,5
Sela Žakanjska	93	47	50,5	46	49,5	97,9
Sračak	45	25	55,6	20	44,4	80,0
Stankovci	23	11	47,8	12	52,2	109,1
Velika Paka	61	30	49,2	31	50,8	103,3
Zaluka Lipnička	151	73	48,3	78	51,7	106,8
Žakanje	161	89	55,3	72	44,7	80,9
Općina Žakanje	2.185	1.092	50,0	1.093	50,0	100,1

$$k_f = P_z / P_m \times 100$$

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

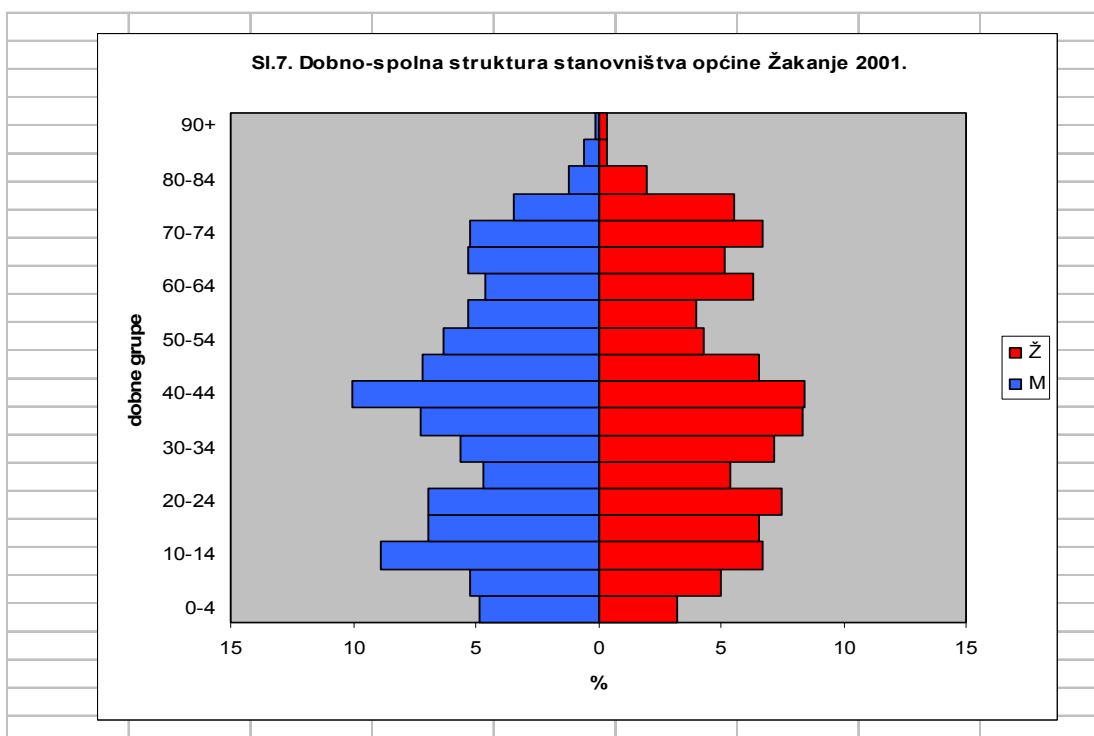
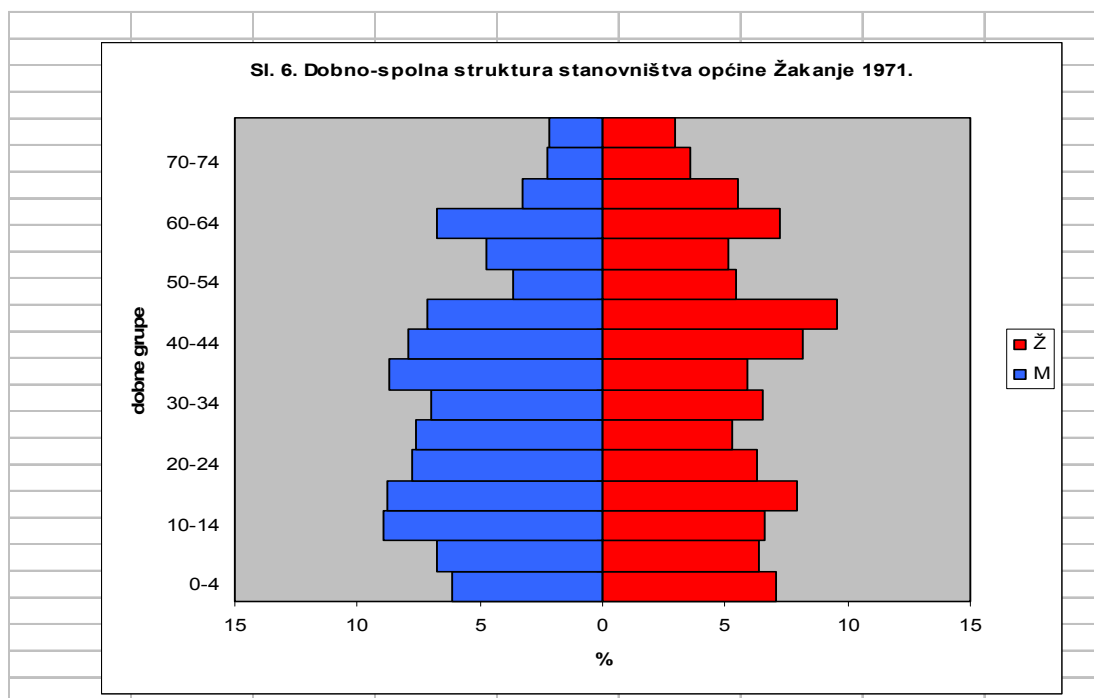
Analiza spolne strukture stanovništva po dobnim skupinama otkriva izrazitiju neravnotežu kod starog stanovništva (u dobi 60 i više) gdje je udio žena u općini kao i u svim naseljima jednak ili premašuje udio muškaraca (tab. 16, sl. 5-7). Izrazita brojčana prevlast ženske populacije u starijim dobnim skupinama učestala je pojava zbog zakonitosti da žene duže žive (uz posljedice Drugog svjetskog rata).

Tablica 16. Struktura stanovništva općine Žakanje prema spolu po velikim dobnim skupinama 2001. godine

Naselje	0-19				20-59				60 i više			
	M	%	Ž	%	M	%	Ž	%	M	%	Ž	%
Breznik Žakanjski	2	100,0	-	-	4	50,0	4	50,0	6	35,3	11	64,7
Brihovo	22	45,8	26	54,2	55	51,4	52	48,6	19	50,0	19	50,0
Bubnjarački Brod	20	69,0	9	31,0	29	50,0	29	50,0	14	50,0	14	50,0
Bubnjarci	23	51,1	22	48,9	67	47,9	73	52,1	19	38,8	30	61,2
Donji Bukovac Žakanjski	17	44,7	21	55,3	32	47,8	35	52,2	7	41,2	10	58,8
Ertić	3	37,5	5	62,5	5	55,6	4	44,4	2	33,3	4	66,7
Gornji Bukovac Žakanjski	2	50,0	2	50,0	3	50,0	3	50,0	3	37,5	5	62,5
Jadrići	1	100,0	-	0,0	4	66,7	2	33,3	3	42,9	4	57,1
Jugovac	0	0,0	2	100,0	9	90,0	1	10,0	6	50,0	6	50,0
Jurovo	11	64,7	6	35,3	27	52,9	24	47,1	10	45,5	12	54,5
Jurovski Brod	36	55,4	29	44,6	56	50,0	56	50,0	14	43,8	18	56,3
Kohanjac	13	44,8	16	55,2	25	49,0	26	51,0	10	41,7	14	58,3
Mala Paka	0	0,0	3	100,0	7	46,7	8	53,3	5	45,5	6	54,5
Mišinci	25	67,6	12	32,4	43	47,8	47	52,2	9	37,5	15	62,5
Mošanci	9	69,2	4	30,8	10	50,0	10	50,0	7	46,7	8	53,3
Pravutina	25	50,0	25	50,0	63	52,9	56	47,1	32	43,2	42	56,8
Sela Žakanjska	9	56,3	7	43,8	26	53,1	23	46,9	12	42,9	16	57,1
Sračak	6	60,0	4	40,0	13	56,5	10	43,5	6	50,0	6	50,0
Stankovci	3	50,0	3	50,0	4	57,1	3	42,9	4	40,0	6	60,0
Velika Paka	9	64,3	5	35,7	13	43,3	17	56,7	8	47,1	9	52,9
Zaluka Lipnička	15	44,1	19	55,9	42	51,9	39	48,1	16	44,4	20	55,6
Žakanje	32	68,1	15	31,9	45	51,1	43	48,9	11	44,0	14	56,0
Općina Žakanje	283	54,6	235	45,4	582	50,7	565	49,3	223	43,6	289	56,4

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Uska povezanost fekunditeta tj. fiziološke plodnosti i dobne strukture ženske populacije nameće važnost te analize zbog potencijalnog budućeg sudjelovanja u reprodukciji. Sastav stanovništva prema reproduktivnim skupinama pokazuje veći udio žena u fertilnoj dobi (15-49 godina) (50,0%) u odnosu na udio u županiji (44,0%) (tab. 17). U najvitalnijim dobnim skupinama, 20-29 godina, što je tzv. udajna kohorta, populacija pokazuje, višak žena (546 žena na 531 muškarca). To se donekle odražava na mogućnost sklapanja brakova (nupcijalitet) i na razinu rodnosti.

Tablica 17. Žensko stanovništvo općine Žakanje prema reproduktivnim skupinama 2001. godine

Naselje	Ukupno	predfertilna dob		fertilna dob		postfertilna dob	
		0-14	%	15-49	%	50 i više	%
Breznik Žakanjski	15	0	0,0	2	13,3	13	86,7
Brihovo	98	18	18,4	48	49,0	31	31,6
Bubnjarački Brod	52	7	13,5	26	50,0	19	36,5
Bubnjarci	125	13	10,4	72	57,6	40	32,0
Donji Bukovac Žakanjski	66	16	24,2	35	53,0	15	22,7
Ertić	14	3	21,4	6	42,9	4	28,6
Gornji Bukovac Žakanjski	10	1	10,0	3	30,0	6	60,0
Jadrići	6		0,0	1	16,7	5	83,3
Jugovac	9	2	22,2	1	11,1	6	66,7
Jurovo	43	4	9,3	24	55,8	14	32,6
Jurovski Brod	103	23	22,3	55	53,4	25	24,3
Kohanjac	56	9	16,1	31	55,4	16	28,6
Mala Paka	18	1	5,6	7	38,9	9	50,0
Mišinci	74	8	10,8	39	52,7	27	36,5
Mošanci	22	2	9,1	10	45,5	10	45,5
Pravutina	123	18	14,6	56	45,5	49	39,8
Sela Žakanjska	46	4	8,7	21	45,7	21	45,7
Sračak	20	3	15,0	10	50,0	7	35,0
Stankovci	12	1	8,3	4	33,3	7	58,3
Velika Paka	31	4	12,9	17	54,8	10	32,3
Zaluka Lipnička	78	15	19,2	36	46,2	27	34,6
Žakanje	72	11	15,3	42	58,3	19	26,4
Općina Žakanje	1.093	163	14,9	546	50,0	380	34,8

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

Dnevne migracije

Dnevnu migraciju nazivamo točnije još i cirkulacijom (kruženje, kolanje). To je oblik prostorne pokretljivosti povratnog kretanja pri čemu cirkulant (komutant) u kratkome razdoblju završava kretanje u istome mjestu u kojem ga je i započeo, ne mijenjajući pritom ni boravište ni prebivalište.

Tablica 18. Dnevni migranti 2001. godine

Naselje	Ukupno	zaposleni u		učenici			studenti
		u drugom naselju iste županije	u drugoj županiji	ukupno	osnovnih škola	srednjih škola	
Breznik Žakanjski	4	2	0	2	2	0	0
Brihovo	59	29	0	29	23	6	1
Bubnjarački Brod	32	18	1	13	10	3	0
Bubnjarci	63	34	2	27	8	19	0
Donji Bukovac Žakanjski	46	19	0	27	25	2	0
Ertić	9	5	1	3	1	2	0
Gornji Bukovac Žakanjski	7	3	0	4	1	3	0
Jadrići	1	1	0	0	0	0	0
Jugovac	3	2	0	1	1	0	0
Jurovo	28	16	0	12	10	2	0
Jurovski Brod	68	29	1	37	30	7	1
Kohanjac	37	17	0	20	14	6	0
Mala Paka	5	3	0	2	1	1	0
Mišinci	59	43	0	15	12	3	1
Mošanci	7	1	0	6	6	0	0
Pravutina	44	21	1	21	18	3	1
Sela Žakanjska	22	14	0	8	6	2	0
Sračak	9	1	0	8	7	1	0
Stankovci	6	2	0	4	4	0	0
Velika Paka	19	9	0	10	9	1	0
Zaluka Lipnička	45	24	0	21	17	4	0
Žakanje	37	28	0	9	0	9	0
Općina Žakanje	610	321	6	279	205	74	4

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001.:
Tabele 1.1.12. Dnevni i tjedni migranti po naseljima, DZS, Zagreb.

Kako se vremenski raspon cirkulacije najčešće odnosi na jednodnevno kruženje koristi se i naziv dnevna migracija. Najčešće u njoj sudjeluju radnici i školska populacija. Tako je i u populaciji promatranih naselja općine Žakanje. Prema podacima posljednjeg popisa stanovništva 2001. godine, najveći broj dnevnih migranata svakako cirkulira zbog posla (tab. 18). Među njima prevladavaju oni koji rade unutar Karlovačke županije (321 ili 52,6% svih dnevnih migranata). Velik udio predstavljaju i učenici koji čine 45,7% svih dnevnih migranata, među kojima prevladavaju učenici osnovnih škola (tab. 18).

Sastav kućanstava

S ukupno 661 kućanstvom na 2185 stanovnika 2001. godine, prosječan broj članova po kućanstvu iznosio je 3,3 što je iznad županijskog prosjeka od 2,9 (tab. 19). Najbrojnija kućanstva su ona s četiri člana. Takvih ima ukupno 157 ili 23,8%, a slijede ona s tri člana kakvih ima 119 ili 18,0% (tab. 19). Udio samačkih kućanstva iznosi 17,5% (116 ukupno) što je znatno ispod županijskog udjela koji iznosi 23,7%.

Tablica 19. Kućanstva prema broju članova 2001. godine

Naselje	Broj stanovnika	Kućanstva																	
		uk.	obiteljska kućanstva prema broju članova										neobiteljska kućanstva						
			svega	2	3	4	5	6	7	8 i više	broj kućanstava	ukupno članova	svega	bračni par bez djece	bračni par s djecom	majka s djecom	otac s djecom	svega	1 član
Breznik Žakanjski	27	13	8	6	1	-	-	1	-	-	-	9	4	2	3	-	5	4	1
Brihovo	194	53	44	4	7	18	8	6	1	-	-	54	15	37	1	1	9	8	1
Bubnjarački Brod	115	34	31	8	11	4	3	3	2	-	-	36	10	21	5	-	3	3	-
Bubnjarci	234	73	57	9	15	18	8	7	-	-	-	68	16	42	8	2	16	15	1
Donji Bukovac Žakanjski	123	32	27	2	6	8	5	5	-	1	9	32	7	22	3	-	5	5	-
Ertić	25	7	6	2	-	2	1	-	1	-	-	7	2	4	1	-	1	1	-
Gornji Bukovac Žakanjski	18	8	4	2	-	1	1	-	-	-	-	4	2	2	-	-	4	3	1
Jadrići	14	6	4	2	1	-	1	-	-	-	-	4	2	2	-	-	2	2	-
Jugovac	24	12	7	3	3	1	-	-	-	-	-	7	2	3	2	-	5	5	-
Jurovo	91	33	25	7	6	10	1	1	-	-	-	26	8	16	1	1	8	8	-
Jurovski Brod	209	54	49	5	9	19	8	5	3	-	-	58	10	41	4	3	5	5	-
Kohanjac	104	29	25	2	9	6	3	5	-	-	-	29	5	21	3	-	4	4	-
Mala Paka	30	11	7	2	-	3	2	-	-	-	-	8	3	4	-	1	4	4	-
Mišinci	152	45	35	3	12	11	5	2	1	1	8	40	8	28	4	-	10	7	3
Mošanci	48	16	14	4	6	1	2	1	-	-	-	14	4	7	2	1	2	2	-
Pravutina	243	75	59	14	12	15	10	6	2	-	-	74	28	40	5	1	16	13	3
Sela Žakanjska	93	30	24	6	6	8	1	1	2	-	-	28	10	16	2	-	6	6	-
Sračak	45	14	10	3	2	1	1	1	2	-	-	12	4	6	-	2	4	4	-
Stankovci	23	7	6	3	-	1	-	2	-	-	-	7	4	3	-	-	1	1	-
Velika Paka	61	17	14	2	2	6	2	2	-	-	-	17	6	11	-	-	3	2	1
Zaluka Lipnička	151	44	36	8	5	12	5	4	2	-	-	44	13	25	5	1	8	7	1
Žakanje	161	48	37	7	6	12	9	2	-	1	9	42	10	28	4	-	11	7	4
Općina Žakanje	2.185	661	529	104	119	157	76	54	16	3	26	620	173	381	53	13	132	116	16

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr

1.1.4.2. Obilježja, funkcije i sustav naselja

Na području Općine Žakanje nema naselja gradskih obilježja. Sva 22 naselja na području općine spada u kategoriju ostala naselja. Sjedište Općine nalazi se na sjecištu naselja Žakanje, Brihovo, Mišinci i Bubnjarački Brod uz državnu cestu D6 i tu su koncentrirani javni i društveni sadržaji.

Najveća naselja unutar općine su: Pravutina (243 stanovnika), Bubnjarci (234 stanovnika) i Jurovski Brod (209 stanovnika). Ova naselja jedina imaju preko 200 stanovnika i za naše prilike ubrajamo ih u mala naselja (200-499 st.), sva ostala naselja pripadaju grupi sitnih naselja.

Karakteristično za sva naselja je da gotovo i ne postoje zaselci, već je svako selo ujedno i naselje. Proces preobrazbe od naselja izrazito seoskih obilježja prema naseljima mješovitog tipa javlja se uz državnu prometnicu D6 i to u naseljima Jurovski Brod, Bubnjarački Brod, Mišinci, Brihovo i Žakanje. U posljednja tri naselja prvenstveno zbog prisustva javnih i društvenih sadržaja (lokalno središte).

U ostalim naseljima nema tragova procesa preobrazbe od naselja izrazito seoskih obilježja prema naseljima mješovitog tipa.

1.1.4.3. Ocjena gospodarskoga stanja

Gospodarske djelatnosti

Pretežiti dio stanovništva bavi se poljoprivredom. Postoje i "mješovita domaćinstva" u kojima je jedan ili više članova zaposleno u nekoj firmi ili ustanovi, a poljoprivredom se bave kao dopunskom djelatnošću.

Na području Općine nalazi se nekoliko izdvojenih proizvodnih pogona te jedna poduzetnička zona veličine 6,8 ha smještena 200 m od državne prometnice D6, južnije od središta Žakanja. Zona je komunalno opremljena. Prometno ova zona pruža mogućnost nesmetanog isključivo cestovnog transporta. Zbog blizine zone s Republikom Slovenijom mogući su oblici ulaganja u proizvodne kapacitete zbog ekonomskih i transportnih razloga. Iskorišteno je nešto više od 50% ove zone.

Najveći broj zaposlenih radi u proizvodnim djelatnostima (tekstilna industrija, prerada plastike,...) te manjim obrtničkim pogonima.

Na području Općine jedna od istaknutijih djelatnosti je i *Obrada drva*, (npr. pilana, drvni proizvodi i sl.).

Poljoprivreda

Prema podacima PP Karlovačke županije, u razdoblju od 1971. do 1991.g. Došlo je do gubitka poljoprivrednih površina Županije za cca 3,16%. Razmjerni dio odnosi se i na prostor Žakanja. Dio tog zemljišta izgubljen je prenamjenom u nepoljoprivredne svrhe, a dio je napušten i više se ne obrađuje. Glavninu poljoprivrednih resursa posjeduju obiteljska gospodarstva, dok na zemljištu u državnom vlasništvu gotovo i nema organizirane proizvodnje. U ukupnom korištenju obradivog zemljišta prevladava ratarska proizvodnja (najčešće kukuruz), koja je gotovo cjelokupna u privatnom vlasništvu i uglavnom služi za potrebe obiteljskog gospodarstva, a u posljednje vrijeme bilježi stagnaciju. Stagnacija je zabilježena i u vinogradarstvu, dok voćarska proizvodnja pokazuje tendenciju blagog porasta. Na području Općine Žakanje u Kohanjcu postoji 110 ha voćnjaka (jabuka) u državnom vlasništvu, koji je zapušten.

Uzgoj stoke je još uvijek dobro zastupljen, u čemu prednjači uzgoj mliječnih krava, a otkup mlijeka je organiziran u svakom naselju.

1.1.4.4. Ocjena društvenih funkcija

Škola

Na području Općine djeluje osnovna škola "Žakanje", sa područnim odjelom u Bubnjarcima. Djecu u školu vozi autobus privatnog prijevoznika. Na području Općine nalazi se i ustanova za predškolski odgoj, dok srednjih škola nema.

Zdravstvena zaštita

Na području Općine postoji ambulanta opće prakse i ljekarna smještene u središnjem naselju Žakanje. Osim ovih ustanova postoje još dvije ordinacije privatne prakse opće medicine.

Veterinarska služba

Na području općine Žakanje postoji veterinarska stanica ili služba.

Vatrogasna služba

Na području Općine dobro je razvijena protupožarna zaštita. Gotovo svako naselje ima svoje Dobrovoljno vatrogasno društvo (DVD).

Lovačko društvo

Na području Općine djeluje lovačko društvo "TRČKA" sa sjedištem u Žakanju.

1.1.4.5. Ocjena stanja prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Na području općine Žakanje dobro je očuvan prirodni kultivirani krajolik. Do sada, nema registriranih zaštićenih prirodnih i krajobraznih vrijednosti. Županijskim planom predviđena je zaštita dijela obalnog pojasa Kupe u kategoriji zaštićenih krajolika. Ovaj prostor unatoč neospornoj prirodnoj vrijednosti do danas nije u cijelosti valoriziran i stoga za njega nije detaljnije određena granica područja zaštite, pa ga je potrebno štiti kao posebni dio krajobraza, kroz uvjete uređenja i korištenja prostora.

Osim ovog, u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji evidentirani su slijedeći vrijedni dijelovi prirode. To je dolina potoka Muljevca, koji izvire u Obrhu, a u Kupu se ulijeva ispod sela Brihovo. Potok je bogat vodom, te i za najvećih suša nema većih kolebanja u vodostaju. Za vrijeme jakih kiša njegov izvor daje i do 2000 l/sek. Nizvodno od izvora dolazi mjestimično do zamočvarivanja te je to područje značajno za obitavanje močvarne ornitofaune.

Kao vidikovac predlaže se Jugov vrh.

1.1.4.6. Ocjena stanja kulturno – povijesnog naslijeđa

Na području općine Žakanje Zakonom o zaštiti kulturnih dobara dosad je preventivno zaštićeno jedno kulturno dobro:

- Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Žakanje, P

U crkvi se nalazi barokni oltar od bijelog i šarenog mramora. Pored onog u crkvi Sv. Trojstva u Karlovcu, to je jedini mramorni oltar na širem karlovačkom području. Ovaj oltar potječe iz zagrebačke katedrale gdje ga je 1776. g. dao podići Mihovil Vrbanić, a u Žakanje je prenijet nakon potresa 1880. godine u kojem je zagrebačka katedrala stradala, a sačuvani inventar podijeljen je siromašnim crkvama.

Županijskim planom evidentirano je još osamnaest (18) pojedinačnih kulturnih dobara, prema naseljima:

BRIHOVO	1.	MLIN, na potoku Ribnik, E
BUBNJARCI	2.	KAPELA POKLONAC SRCA ISUSOVOG, E
	3.	KAPELA SV. KRIŽA, E
	4.	ŽELJEZNIČARSKA KOLONIJA, E
	5.	RURALNA CJELINA, E
JUROVO	6.	KAPELA SV. ANTUNA, E,
MALA PAKA	7.	KAPELA SV. IVANA KRSTITELJA, E
	8.	MLIN (OSTACI) I GOSPODARSKI KOMPLEKS, E
MIŠINCI	9.	KAPELA SV. ANTE, E
MOŠANCI	10.	SPOMEN-PLOČA, E
PRAVUTINA	11.	KAPELA SV. LEONARDA, E
SRAČAK	12.	MLIN, na rijeci Kupi, E
VELIKA PAKA	13.	KAPELA SV. MIHOVILA, E
	14.	KAPELICA, E
ZALUKA LIPNIČKA	15.	KAPELA SEDAM ŽALOSTI BLAŽENE DJEVICE MARIJE, E
	16.	TRADICIJSKA KUĆA, E,
ŽAKANJE	17.	PIL, E
	18.	KURIJA ŽUPNOG DVORA, E

1.1.4.7. Prometna i komunalna infrastruktura

Promet

Cestovni promet

Cestovni promet u sadašnjem stanju uglavnom zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva. Gotovo sve prometnice su asfaltirane, osim malog dijela lokalne ceste 34007 – Gornji Bukovac – Žakanje (cca 800 m), koja je za sada makadamska. Međukomunikacija naselja unutar općine je dobrim dijelom zadovoljavajuća, iako postoje dijelovi općine koji su prilično izolirani dio lokalnih prometnica nije dostatne širine, a dio je potrebno obnoviti i popraviti.

Prometnice u Općini Žakanje su:

Državna cesta

D 6 – granični prijelaz Jurovski Brod – Karlovac – Glina – Dvor

Županijske ceste

1. Ž 3098 – Jurovski Brod (D 6) Kamanje – Ozalj (D 505)
2. Ž 3140 - D 6 – Pravutina

Lokalne ceste

1. L 34005 – Jurovo – D 6
2. L 34006 – Bubnjarci – Željeznička postaja – Ž 3098
3. L 34007 – Ž 3098 – Donji Bukovac (G. Bukovac) – Žakanje – D 6
4. L 34022 – Mišinci – D 6
5. L 34023 – Brihovo (Ž 3140) – Kohanjac – D 6
6. L 34024 – D6 – Breznik – Jugovac – L 34028
7. L 34025 – (Ž 3140) – Pravutina – L 34025 – Velika Paka – Ribnik (D6)
8. L 34026 – L 34025 – Mrzljaki – Kunići – Ladešić Draga – Ž 3141

Ostale ceste i putevi ulaze u kategoriju nerazvrstanih prometnica.

Autobusne linije

Na području općine ne postoje redovite autobusne linije koje bi prometovale na linijama između županijskog središta Karlovca i pojedinih dijelova Općine, ali ni među naseljima Općine međusobno. Postojeće linije vezane su uz prijevoz zaposlenika i učenika, i vozni red im je prilagođen početku i kraju radnog vremena. Između toga javnog prijevoza nema. Postoje dvije linije koje prometuju cestom D6, obje "TRANSPORTI KARLOVAC". To je linija kojom se prevoze radnici, na relaciji Karlovac, mjesta uz D 6, do Jurovskog Broda i natrag. Druga je linija kombinirana za prijevoz učenika i građana, i također prometuje cestom D 6.

Za prijevoz školske djece u Žakanje i područnu školu koristi se autobus privatnog prijevoznika "KLADUŠAN" samo u tu svrhu.

Željeznička pruga

Područjem Općine prolazi željeznička pruga MP II reda 213 Karlovac – Ozalj – Kamanje – državna Granica sa R. Slovenijom – (Metlika).

Pošta

Jedinica poštanske mreže koja se nalazi u Žakanju za sada zadovoljava sve potrebe i ne planira se otvaranje novih kapaciteta u skorijoj budućnosti.

Telekomunikacije

Područje Općine Žakanje je pod kontrolom Telekomunikacijskog centra Karlovac i kvalitetno je pokriveno mrežom i objektima telekomunikacija. Sve ATC vezane na TK centar Karlovac sa područja bivše općine Ozalj imaju nivo lokalnog TK objekta i vezane su na regionalni TK objekt u Karlovcu. ATC Žakanje ima kapacitet priključaka 480. Kako postojeća mreža TK objekata zadovoljava potrebe nije u planu izgradnja novih već samo modernizacija postojećih telekomunikacijskih objekata.

Elektroopskrba

Cijelo područje Općine pokriveno je električnom mrežom. Distributer je "ELEKTRA" Karlovac. Općinom prolazi dalekovod 35 kV, iz smjera Ozlja do Jurovskog Broda. Odatle kreće na jug do Žakanja gdje se odvaja u dva kraka. Jedan krak ide dolinom Kupe prema Stankovcima, a drugi preko Kohanjca u susjednu općinu Ribnik.

Elektroprijenosna mreža 10 kV na području bivše općine Ozalj sastoji se od nadzemnih dalekovoda 10 kV. Zbog velike dužine vodova od TS 30/10 kV Ozalj do pojedinih TS 10/0,4 kV znatni su padovi napona u mreži, tako da za sada ne postoji mogućnost lociranja većih potrošača u nekim dijelovima bivše općine.

Plinoopskrba

Na području Općine nema opskrbe plinom.

Vodoopskrba

Općina Žakanje pokrivena je vodovodnim sustavom "Ozalj" i ima 100%-tnu opskrbljenost potrošača vodom. Osnovno izvorište vodovoda "Ozalj" nalazi se na području sadašnje općine Ribnik, dok se centralna vodosprema "Breznik" nalazi na području općine Žakanje.

Odvodnja

Odvodnja otpadnih i oborinskih voda iz naselja i gospodarskih zona nije riješena na zadovoljavajući način u cijeloj Županiji. Ovom problemu nije se do sada pridavala odgovarajuća briga, te su se odvodni sustavi gradili parcijalno i neorganizirano, prema shvaćanjima nužnosti. Većina naselja rješava prihvatanje otpadnih voda individualno putem septičkih jama. Septičke jame često nisu odgovarajuće vodonepropusnosti i kapaciteta, pa se prazne u podzemlje ili se prelijevaju u otvorene jarke i vodotoke.

Na području Županije, samo grad Karlovac ima donekle riješeno pitanje pročišćavanja otpadnih voda, ali i to je nedostavno. U drugim gradovima i općinama gotovo da nema sustavnih rješenja, ili su ona u začecima. U pojedinim općinskim središtima postoji još izgrađene kanalizacije, ali

ona nije definirana odgovarajućom dokumentacijom pa je upitna njena kompatibilnost s budućim regionalnim sustavom odvodnje.

Do sada pojedinačno rješenje postoji za dio naselja Žakanje u kojem je, za područje centra, izveden separatan sistem kanalizacije, s predtretiranjem fekalnih otpadnih voda u bio-uređaju. Biološki uređaj je na bazi 350 ES, a može se povećati do 500 ES.

Prilikom planiranja izgradnje budućih sustava odvodnje valja imati na umu kategoriju potencijalnih recipijenata. Za općinu Žakanje najvažnija je rijeka Kupa.

Prema novoj kategorizaciji voda objavljenoj u Državnom planu za zaštitu voda rijeka Kupa od izvora do Bubnjaraca ima I kategoriju, a od Bubnjaraca pa nadalje na području Općine ima II kategoriju.

Postupanje s otpadom

Otpad sa područja Općine odvozi "Komunalno" poduzeće Ozalj na Karlovačku deponiju. Za sada se odvojeno prikuplja samo staklo, dok se papir i plastika ne prikupljaju. Glomazni otpad odvozi se 1 -2 puta godišnje, ovisno o potrebi.

1.1.4.8. Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja i uređenja

Mogućnosti razvoja

Mogućnosti za razvoj općine Žakanje ograničene su raspoloživim resursima i materijalnim sredstvima. Ovim Planom nastoji se realno sagledati potrebe i mogućnosti razvoja, kako bi se dobila što veća korist po stanovništvo, a nanijelo što manje štete u okolišu. Najveće mogućnosti otvaraju se na području seoskog i lovnog turizma, poljoprivrede – proizvodnja zdrave hrane, vinogradarstvu, voćarstvu – stare autohtone sorte voća te na području male privrede.

Ako je to ikako moguće, treba poticati razvoj "čistih" djelatnosti koje će u najmanjoj mogućoj mjeri opterećivati okoliš tijekom rada, ali i u slučaju kvara, požara ili druge akcidentne situacije. Svakako treba uzeti u obzir blizinu slovenske granice, blizinu međunarodne autoceste i željezničke pruge, ali i gradova Karlovca i Zagreba. Tako povoljan položaj i očuvan krajolik otvaraju mogućnosti za kombiniranje ugostiteljstva, trgovine, turizma, ali i plasiranje svojih proizvoda.

Ograničenja u korištenju zemljišta

Ograničenja u korištenju prostora općine Žakanje možemo svrstati u nekoliko osnovnih skupina:

1. Ograničenja uslijed prirodnih obilježja
2. Ograničenja uslijed zaštite kulturne, prirodne i krajobrazne baštine
3. Ograničenja uslijed magistralne, prometne i komunalne infrastrukture
4. Ograničenja uslijed nedovoljne prometne i komunalne opremljenosti.

Kod ograničenja uslijed prirodnih obilježja, prvenstveno treba obratiti pozornost na trusna područja, klizišta te na poplavna područja. Općina Žakanje smještena je na inženjersko-geološki prilično nestabilnom području koje zahvaća njen središnji i južni dio.

Do sada na području nisu zabilježene poplave velikih razmjera, ali je prostor uz Kupu potencijalno ugroženo područje. Svi vodotoci imaju bujični karakter koji karakterizira nagli porast vodostaja kod jakih kiša, a naročito ako se podudare na većem dijelu sliva. Osim grada Karlovca, ugroženo je i područje uzvodno od Karlovca do naselja Pravutine. Na području Općine Žakanje nalaze se dva sustava odvodnje: podzemni sustav (cijevna drenaža) u Kohanjcu i otvoreni sustavi kanala. Na području Pravutine nalazi se hidromelioracijsko polje površine 500 ha, od čega je izvedeno 100 ha.

Na područjima zaštite kulturne, prirodne i krajobrazne baštine, ograničenja se odnose na novu izgradnju, koja ne mora biti apsolutno zabranjena, ali podliježe pojačanoj kontroli.

Slaba prometna povezanost pojedinih dijelova općine već se očituje u slabijoj naseljenosti izoliranih dijelova, a primjećuje se i veće iseljavanje sa tih područja. Također je prisutan i pritisak na širenje građevnih područja uz glavne prometnice, što nikako ne odgovara tradicijskoj gradnji i formiranju naselja u ovom području, a posebice u njegovom visinskom dijelu.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

Kao pogranična Općina Žakanje nalaze se pod posebnom državnom skrbi. Na tom prostoru dulji vremenski period prisutna je i izrazita depopulacija, pa se čine naponi da se taj trend zaustavi. Da bi se to postiglo potrebno je osmisliti mjere i poduzeti korake kako bi što više mladih ljudi ostalo trajno živjeti u Općini. Uvjeti za to su prvenstveno u osiguranju radnih mjesta, dobroj prometnoj povezanosti pojedinih dijelova općine međusobno, ali i sa većim gradovima i centrima, te opće poboljšanje uvjeta življenja.

Prostornim planom Karlovačke županije za područje općine Žakanje, utvrđene su slijedeće građevine od važnosti za Državu i Županiju:

- Međudržavni granični cestovni prijelaz I. kategorije – Jurovski Brod
- Javne ceste razvrstane u županijske ceste (D 6 – Jurovski Brod – Karlovac - Glina – Dvor)
- MP II reda 213 Karlovac – Ozalj – Kamanje – državna Granica sa R. Slovenijom – (Metlika)
- Međudržavni granični željeznički prijelaz II. kategorije - Bubnjarci
- Građevine na slivu rijeke Kupe (mlinovi)
- Kupa – dio obalnog pojasa
- Hidromelioracija

2.1. CILJEVI PROSTORNOGA RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

Na temelju državne i županijske strategije prostornoga i gospodarskoga razvoja, na temelju Prostornoga plana Karlovačke županije, te na temelju Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) moguće je istaknuti najvažnije ciljeve prostornoga razvoja Županije:

- Urbanistički skladni i svim potrebnim društvenim sadržajima i infrastrukturnim sustavima opremljeni gradovi i općine;
- Snaženje gospodarstva na području općine, kao uvjeta razvitka cijele Županije;
- Izgradnja prometne i komunalne infrastrukture, kao preduvjeta gospodarskoga snaženja;
- Racionalno korištenje prirodnih izvora, osobito onih potrošivih, i time omogućiti budućim naraštajima njihovo korištenje;
- Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova prirodnoga ili kulturnoga krajolika;
- Povećanje vrijednosti, vrsnoće i izgleda okoliša;
- Stvaranje uvjeta za uključivanje u europske razvojne sustave;

Uz opće i strateške ciljeve razvoja postavljaju se i ciljevi prostornog razvoja problemskih prostornih cjelina:

- zaustavljanje negativnih demografskih kretanja
- funkcionalno osposobljavanje infrastrukturnih mreža (koristiti iste koridore za više vodova, smanjiti gubitke na postojećim instalacijama – npr. vodovod, osigurati prostor za planirani plinovod))
- vođenje politike naseljavanja nerazvijenih i slabo naseljenih područja (prvenstveno pograničnih i brdsko-planinskih)
- prilagođavanje gospodarstva uvjetima i osobitostima prostora

Stanovništvo predstavlja značajan čimbenik dugoročnog društveno-gospodarskog razvitka i korištenja prostora. Demografske prilike u Karlovačkoj županiji upućuju na djelovanje u cilju revitalizacije najugroženijih prostora gdje su demografska slika i procesi depopulacije izrazito nepovoljni te stvaranje pretpostavki za uravnoteženiji razvoj naselja u cilju ostvarivanja policentričnog razvitka.

Ruralna područja zauzimaju posebno mjesto u županijskom planu. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatna komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva. Osnovni cilj obnove i razvoja sela svakako je poboljšanje uvjeta života izgradnjom potrebne infrastrukture, ostvarenje optimalnih uvjeta za poljodjelsku proizvodnju, ostvarenje uvjeta društvene infrastrukture, uvođenje nepoljodjelskih djelatnosti u seoske obitelji (seoski turizam, prerada poljoprivrednih proizvoda na tradicionalan način, tradicionalni obrti i sl.). Usporavanje emigracije iz ruralnih područja potrebno je poticati mjerama poticanja ostanka ulaganjem u životni standard na selu, promicanjem temeljnih vrijednosti ruralnog naslijeđa, izgrađivanjem odnosa ravnopravnosti i međusobnog uvažavanja između sela i grada te njegovanjem afirmativnijeg odnosa prema seljacima i selu.

Poljoprivreda u strukturi županijskog plana, osim u svom primarnom obliku proizvodnje hrane čini i značajnu kariku za ostvarivanje i organizaciju funkcioniranja dijela gospodarstva na području Karlovačke županije, prije svega ugostiteljstva i turizma. Temeljna odrednica u svezi djelatnosti poljoprivrede koje se treba razvijati na području Županije treba biti proizvodnja za koju postoje realni agro uvjeti te postojanje tržišta. Težište poljoprivredne proizvodnje treba usmjeriti na proizvodnju zdrave hrane te ostalu proizvodnju uz okrupnjavanje parcela i pravilnu i racionalnu upotrebu sredstava zaštite.

Ugostiteljstvo i turizam prepoznati su kao temeljni znak Karlovačke županije i osnovica njezine prepoznatljivosti, a ujedno su sve ostale grane poput poljoprivrede, trgovine, dijela industrije i infrastruktura u njezinoj funkciji. Sukladno tome, potrebno je poticati razvoj svih resursno mogućih vrsta kontinentalnog turizma i to od zdravstvenog, vjerskog, izletničkog, tranzitnog, lovnog, ribolovnog i seoskog kao i uvođenje novih oblika (golf igrališta). Potrebno je iskoristiti položaj županije kao poveznice kontinentalne i primorske Hrvatske za razvoj tranzitnog turizma.

Trgovina je također grana djelatnosti kojoj je definiran prioritet u razvoju ali prije svega sa kvalitativnog aspekta. To znači da koncepcija razvoja trgovine mora biti usmjerena prema vanjskim potrošačima i temeljena na privlačnosti regije kao trgovačkog središta sa gravitacijski privlačnim asortimanom ponude, a ne na širenju broja trgovačkih jedinica (ekološki proizvodi).

Šumarstvo je prepoznato kao jedna od važnijih gospodarskih grana na području Županije. Potrebno je održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja, djelovati na očuvanju šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima te provoditi pošumljavanje i regeneracije na određenim lokacijama. Potrebno je u šumama povećati udio bjelogorice, otpornije na ekološke promjene.

Zaštićeni dijelovi prirode daju se u prostornom planu Karlovačke županije kao osnovni zaštićeni dijelovi prirode, dok se na nižim razinama (prostorno-planska dokumentacija općina i gradova) mogu određivati potencijalna područja za stavljanje pod zaštitu pri čemu je potrebno utvrditi načine, uvjete i mjere korištenja prostora na lokalnoj razini.

Graditeljska baština kao vrijedan element okoliša Karlovačke županije zavrjeđuje i traži obnovu i očuvanje kroz pravilnu valorizaciju i određivanje budućih namjena te propisivanjem smjernica i mjera u planovima nižeg reda. Kod povijesnih urbanih i ruralnih cjelina traži se uspostavljanje uravnoteženog odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava kako bi se sačuvale povijesne vrijednosti kao osnova identiteta područja.

Krajolik je prepoznat kao posebna vrijednost za Karlovačku županiju. Očuvanje prirodnih predjela te ruralnih krajolika potrebno je odrediti smjernicama i mjerama i u prostorno-planskoj dokumentaciji općina i gradova te u planovima područja posebnih obilježja.

Planom se daju smjernice i mjere očuvanja krajolika kao identiteta prostora i to:

- vrednovanje prirodne osnove cijelog prostora
- očuvanje i isticanje vizualnih simboličkih i povijesnih značajki
- stvaranje ravnoteže između prirodnih i stvorenih elemenata okoliša
- infrastrukturne koridore potrebno je smještavati u zajedničke koridore i voditi računa o njihovu uklapanju u krajolik
- novu gradnju prvenstveno treba vršiti na nepopunjenom rezerviranom građevinskom području naselja te izbjegavati gradnje uz prometnice spajanjem građevinskih područja naselja (linijska gradnja).
- kroz provedbene odredbe prostorno planske dokumentacije potrebno je propisati uvjete gradnje tako da nova gradnja ne narušava vrijednost krajolika U očuvanju krajolika i identiteta područja potrebno je usmjeriti pažnju slici naselja i sela te raditi na očuvanju obilježja graditeljske baštine (tradicijski elementi, oblik parcele, smještaj građevina, tradicijski vrt i drugo).

Kulturna baština je posebno evidentirana i valorizirana u konzervatorskoj podlozi za prostorni plan Karlovačke županije. Osim pojedinačnih zaštićenih građevina pažnja je usmjerena i na zaštitu pojedinih skupnih tradicijskih elemenata. Tradicijska arhitektura u seoskim naseljima nestaje, a zamjenjuje je nova izgradnja, koja se u oblikovanju ne naslanja na karakteristične tradicionalne oblike regionalne arhitekture. Konkretnim je mjerama fiskalne politike i materijalnom stimulacijom potrebno očuvati postojeću tradicijsku arhitekturu i zadržati je u izvornoj namjeni: stambenoj i gospodarskoj.

Za sve povijesne građevine i sklopove koji se nalaze u naseljima koja nemaju svojstva kulturnog dobra, ili izvan njih, Županijski plan utvrđuje potrebu određivanja granica i zona zaštite, koje moraju obuhvatiti i kontaktnu zonu, kao i zonu ekspozicije.

Očuvanje i zaštitu preostalih građevina u selima koja doživljavaju brzu transformaciju, trebalo bi usmjeriti na zaštitu ambijenata, koje čine potezi od nekoliko tradicijskih okućnica.

Veliki broj primjera tradicijske arhitekture u malim zaseocima, udaljenim od većih prometnica zapušten je i bez namjene. Županijski plan predlaže izradu programa njihove revitalizacije koja bi ih uključila u turističke planove, pogotovo u blizini značajnijih turističkih naselja.

Područja kulturnog krajolika podrazumijevaju topografski definirana područja u kojima je prepoznatljiv kvalitetan suživot prirodnih struktura i graditeljske baštine. Kulturni krajolik je prostorna cjelina s očuvanim povijesnim, arheološkim, etnološkim, umjetničkim, kulturnim, socijalnim, prirodnim vrijednostima. Polazište vrednovanja kulturnog krajolika sastoji se u cjelovitom ispreplitanju svih ostvarenih vrijednosti, prirodnih i antropogenih.

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Razvoj Žakanja, kao lokalnog središta, i ostalih naselja na području Općine Žakanje, temelji se na zamislama iskazanim u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske. Ta se zamisao može ukratko prikazati kroz slijedeća polazišta:

- U cilju porasta nataliteta i prirodnog priraštaja poželjno je poticanje naseljavanja u srednje i male gradove, kao i lokalna središta, gdje valja poboljšati kakvoću življenja.
- Na temelju opredjeljenja za policentrični razvitak republike Hrvatske potiče se razvitak srednjih i malih gradova. Razvitak treba ostvariti poticajnom investicijskom politikom i decentralizacijom gospodarskih činitelja za što treba osigurati prostorne preduvjete i izgradnju vrsnoga prometnoga, vodoopskrbnoga i energetskega sustava.
- Polazište za nasebinski ustroj treba biti planiranje mreže naselja pri čemu treba razvijati ili utemeljiti lokalna žarišta razvitka, kao uporišta za policentrični razvitak mreže gradskih središta.

Usmjeravanje urbanizacije ne smije počivati samo na mreži gradskih naselja, već težište mora biti i na mreži svih tipova lokalnih središta u ruralnim krajevima.

Upravo na ovoj zamisli počiva potreba da se Žakanje, kao lokalno središte razvije u nosioca pozitivnih promjena u Općini.

Valja izbjegavati usmjeravanje ili specijalizaciju na samo jednu djelatnost. Oživljavanje seoskih krajeva treba provoditi povezivanjem seoskih i gradskih gospodarstava i tako osnažiti pojedina područja i ublažiti depopulaciju.

- Manji gradovi kao subregionalna središta (a takav je Ozalj kojem gravitira općina Žakanje, kao njen nekadašnji sastavni dio) trebali bi se potvrditi u ulozi nositelja urbanizacije uz prevladavanje oskudne ponude životnih mogućnosti i nerazvijenosti institucija što umanjuje njihovu privlačnost.
- Područna i lokalna središta, kakvo je Žakanje, treba osposobiti da budu organizatori razvojnih promjena na većim lokalnim područjima. Kao osnovica njihove preobrazbe predlaže se primjena metoda reurbanizacije, revitalizacije i infrastrukturne rekonstrukcije s ciljem poboljšanja uvjeta života, učvršćivanja građanskoga životnoga stila te osposobljavanja tih naselja za ulogu lokalnih središta.
- Sela treba dugoročno ciljano i usmjeravano oživljavati. Treba prepoznati sela za koja postoji javni interes, sela gdje je javno zanimanje ograničeno samo na potporu u izgradnji najvažnije tehničke infrastrukture i sela koja ovise samo o autonomnoj motivaciji (lokalnim i privatnim sudionicima). Dio malih seoskih naselja, koja bi u budućnosti mogla ostati bez stalnih stanovnika, treba koristiti za povremeno stanovanje, seoski turizam i rekreaciju.

Pogranični položaj Općine valja usmjeriti u prema uspostavljanju međudržavne suradnje između stanovnika, tvrtki, sela, gradova i općina susjednih graničnih područja, industrijskoj kooperaciji, međusobnom zapošljavanju u radu slobodnih carinskih, industrijskih i trgovačkih zona.

2.1.1.1. Razvoj društvene infrastrukture

Društvena infrastruktura pripada skupini središnjih uslužnih funkcija koje su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života stanovništva koje ih koristi. Materijalni razvoj i životni standard stanovništva sve više ovisi o funkcionalnosti i efikasnosti društvenih djelatnosti.

Na području školstva za sada kapaciteti udovoljavaju potrebama na prostoru Općine.

Sport i rekreacija usko su vezani uz druge djelatnosti (odgoj i obrazovanje, zdravstvo, zabava), ali i uz stvaranje novih navika, potreba i mogućnosti stanovništva. Temelj za razvoj većeg broja sadržaja su sportske građevine, pa je nužno nadograđivati postojeći sustav sportskih objekata, od školskih sportskih dvorana i sportskih škola, objekata za rekreacijske aktivnosti do sportskih centara u funkciji natjecateljskog sporta. Prilikom planiranja treba iskoristiti komparativne prednosti pojedinih područja.

Na području zdravstva postoje potrebni prostorni uvjeti za funkcioniranje i razvoj ove djelatnosti, pa se ne planira izgradnja dodatnih kapaciteta. U planu je osiguravanje boljih uvjeta za rad i suvremeno opremanje objekata.

2.1.1.2. Razvoj infrastrukturnih sustava

Poboljšanje postojećih i izgradnja novih infrastrukturnih sadržaja od primarne je važnosti za razvoj Općine Žakanje, a tako i cijele županije.

Promet

Prvenstveno treba poboljšati stanje svih prometnica te poboljšati povezanost svih dijelova općine sa općinskim središtem, kao i dijelove općine međusobno.

Pošta i telekomunikacije

U telekomunikacijskom i poštanskom prometu za sada je stanje zadovoljavajuće, pa HT isti, na području općine Žakanje, trenutno nema potrebe razvijati ni proširivati jer je postojeća infrastruktura dostatnog kapaciteta za desetljeće. Eventualne sitne nadogradnje postojeće TK mreže ne mogu se predvidjeti na mikro razini, a makro razina razvoja definirana je koridorima postojeće TK mreže.

Energetski sustav

U smislu elektroopskrbe radi se na poboljšanju postojeće mreže polaganjem novih kablova, kako bi se postigli sigurnosni i europski standardi. Na većem području Županije potrebno je provesti sanaciju naponskih prilika interpolacijom novih transformatorskih stanica 10(20)/0,4 kV sa rekonstrukcijom pripadajućih niskonaponskih mreža.

U smislu očuvanja energije treba promicati važnost toplinske izolacije zgrada.

Dobro bi bilo razmotriti i mogućnosti korištenja drugih izvora energije, kao npr. sunčane energije, bioenergije, energije vjetra i geotermalne energije.

Strateški je cilj Županije primjenjivati takove energente koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji za individualnu potrošnju i za gospodarstvo u cijelosti. U tom pogledu opskrba plinom ima prioritetno značenje. Preduvjet je izgradnja plinovoda koja još nije realizirana.

U pogledu iskorištavanja vodnih snaga na slivu rijeke Kupe i njenih pritoka postoje značajni energetski potencijali koji bi bili interesantni za energetske korištenje. U tom smislu je izrađena dokumentacija kojom su analizirana određena područja za izgradnju elektrana. Eventualno realiziranje njihove izgradnje treba uskladiti sa zaštitom okoliša i priobalnog i pograničnog pojasa.

Vodnogospodarski sustavi

Razvoj vodoopskrbe polazi od potreba osiguranja dovoljne količine kvalitetne vode za stanovništvo i gospodarstvo.

Kako je poznato, potrošnja vode redovito prati gospodarski i društveni razvoj područja koje se promatra, te u skladu s tim ima stalni trend porasta ovisno o stupnju stvarnog razvoja. Jedan od temeljnih kvalifikacijskih pokazatelja režima trošenja vode u vodoopskrbnom sustavu upravo je tzv. "jedinična" ili "specifična" potrošnja.

Jedinična potrošnja vode ona je koja se dobiva ako se ukupna količina isporučene vode (umanjena za vrijednost industrijskih potreba i većih pojedinačnih potrošača) podijeli sa brojem stanovnika. Ova veličina predstavlja količinu vode koju je u prosjeku potrebno osigurati po jednom stanovniku dnevno.

U prostorno- planskoj dokumentaciji potrebno je predvidjeti zamisao "održivog" gospodarenja vodama, kao i upravljanja sustavom vodoopskrbe.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Cilj ovoga Plana je, između ostaloga, i sagledavanje raspoloživih prirodnih izvora na promatranom prostoru, i njihovo racionalno korištenje jer su oni potrošivi.

Kako je to sveopći svjetski trend, doneseni su mnogobrojni zaključci i obimna dokumentacija iz koje proizlaze obveze, ali i preporučena djelovanja kako bi upravljanje prostorom postiglo svoj cilj.

2.1.2.1. Zamisao održivog razvitka

Održivi razvitak je naziv koji se danas u svijetu koristi kada se želi označiti i istaknuti razvitak koji ide u susret današnjim potrebama, ali uz osiguranje mogućnosti razvitka budućim naraštajima. Održivi razvitak ne ograničava gospodarski rast, ali on ne smije ugrožavati

čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske svojte, tijek prirodnoga razvitka i prirodna dobra. On je dakle, tehnički podoban, gospodarski provodljiv, društveno prihvatljiv i skrbi o okolišu.

Smisao je održivosti okoliša očuvanje prirodnih dobara. To znači da obnovljive tvari, vodne i energetske izvore ne trošimo brže nego što su ih prirodni sustavi u stanju obnoviti, a da neobnovljive izvore ne trošimo brže nego što ih održivi obnovljivi izvori mogu nadoknaditi. Održivost okoliša podrazumijeva da količina oslobođenih štetnih tvari ne nadmašuje sposobnost zraka, vode i tla da ih preuzmu i prerade.

Pri provođenju zamisli o održivom razvitku valja se oslanjati na dokumente usvojene na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju (UNCED, Rio de Janeiro, 1992.), Povelju europskih gradova i mjesta o održivosti (Olborška povelja) te na hrvatske propise.

U vrhu ciljeva ovakvog poimanja gospodarenja su: zaštita okoliša, racionalna potrošnja prirodnih resursa i energenata, širenje i izgradnja naselja u skladu sa potrebama, ali i sa prirodom.

Sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem

U modernom planiranju i upravljanju prostorom i okolišem, tijekom dugogodišnjeg iskustva (nažalost često stečenoga na pogreškama) te egzaktnim pokazateljima (izračun porasta stanovništva, procjene postojećih resursa, mjerenje emisija štetnih tvari itd.) nametnula se potreba sveobuhvatnog planiranja. U tom smislu valja realno sagledati mogućnosti određenog prostora i njegovu "sposobnost" da bez štete podnese razvojne zahtjeve modernog društva. Kako su i prostor i okoliš ograničeni, neophodno je integralno i sustavno planiranje i gospodarenje u njihovom korištenju.

Pod sustavom upravljanja prostorom i okolišem podrazumijevamo²:

- društveni i gospodarski razvitak
- svrsishodno korištenje prirodnih izvora i kulturnoga nasljeđa
- zaštitu okoliša
- provedbu i kontrolu sustava upravljanja prostorom i okolišem

Prilikom izrade ovog plana nastojalo se postupati u skladu sa svim načelima dobrog gospodarenja prostorom i okolišem te poštujući ideju da su opći interesi uvijek ispred interesa pojedinca (ili grupacije), ukoliko interesi tog pojedinca na bilo koji način ugrožavaju opći interes i dobrobit.

Štovanje prirodnoga i krajobraznoga nasljeđa

Svjedoci smo uništenja prirodnog i krajobraznog nasljeđa ne samo na našim prostorima, nego u svjetskim razmjerima. Dio toga je rezultat ubrzanog tehnološkog razvitka, širenja gradova, probijanja novih prometnica, ali i ratova i nekontroliranog korištenja kemijskih sredstava u poljodjelstvu. Hrvatska ima privilegiju da na relativno malom prostoru ima izuzetnu krajobraznu raznolikost, za sada još prilično dobro očuvanu. Upravo je to onaj činilac koji je izdvaja od nekog drugog prostora, i to je ono što, osim povoljne klime, čini bazu naše turističke ponude.

Prirodno i kulturno nasljeđe cijenimo kao prvovažno polazište u prostorno-planskom osmišljavanju.

Bogatstvo prirodnog i pejzažnog nasljeđa, kao i kulturno-povijesnoga, te svjetska nastojanja i spoznaje u zaštiti prirodne baštine zahtijevaju da s osobitom pozornošću pristupimo vrednovanju svega što je važno za prepoznatljivost i očuvanje izvornih ili naslijeđenih vrijednosti hrvatskoga krajolika. Očuvanje i skrb za prirodnu i pejzažnu baštinu, kao i ispravno korištenje spomenički vrijednih građevina i sklopova, važno je ne samo iz razloga očuvanja kulturnoga identiteta, nego i s gledišta svekolikoga napretka, poglavito gospodarskoga i turističkoga.

Kako općina Žakanje u cijelosti ima očuvan ruralni krajobraz i visoku kvalitetu zraka i vode, ovim Planom nastojalo se maksimalno sačuvati identitet prostora Općine Žakanje.

² (Izvor: Črnjar, Mladen. 1997. Integralno planiranje i upravljanje okolišem i prostorom, u: Hrvatski prostor-temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb: Urbanistički institut Hrvatske.).

Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Prostor i okoliš su dvije nerazdružive komponente od općeg interesa. Osnovni cilj zaštite okoliša u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN br. 50/99) je učinkovito očuvanje prostora i postizanje veće i ujednačenije razine života. U ostvarivanju zaštite prostora opredjeljenje ja da se sve nove aktivnosti u prostoru usaglašavaju s naprednim europskim kriterijima, a da se postojeće stanje postupno sanira. Jedan od prioriteta ciljeva je uspostava sustava podataka o prostoru kao podloge za pravovremeno i objektivno izvješćivanje o stanju u prostoru te za donošenje odluka o programima njegova uređenja.

Opći svjetski trend razvijanja ekološke svijesti potaknut ozbiljnim narušavanjem ekološke stabilnosti i izumiranjem brojnih biljnih i životinjskih vrsta, kao i ozbiljno smanjenje prirodnih resursa, rezultiralo je donošenjem određenih mjera za očuvanjem ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša.

Kako smo već napomenuli, Općina Žakanje spada u dobro očuvane prostore, pa se pri izradi ovog plana nastojalo u najvećoj mjeri rukovoditi nekim ekološkim načelima i iskustvima koja prelaze granice Općine Žakanje i poklapaju se sa ciljevima Karlovačke županije i cijele Hrvatske. Razmotrimo neke od njih:

Ekološka načela

Na području Općine Žakanje nužno je pridržavati se ekoloških načela navedenih u Strategiji prostornoga uređenja Republike Hrvatske

- načelo prevencije, što podrazumijeva primjenu ekoloških kriterija u prostornom planiranju;
- načelo cjelovitosti, što podrazumijeva međutjecaj sa širim prostorom okoliša u cjelini;
- načelo očuvanja i unapređivanja postojećeg stanja;
- načelo ravnomjernosti razvoja, što podrazumijeva podjednaku vrsnoću okoliša u svim dijelovima prostora;
- načelo kooperacije/ konsenzusa, što podrazumijeva povećanje demokratizacije odlučivanja;
- načelo tržišne regulacije, što znači da prostor ima cijenu koju korisnici moraju platiti u skladu s ekološkim činiteljima korištenja prostora.

Preporuke Svjetskog kongresa o zaštićenim područjima

Od dvadeset bitnih preporuka koje je prihvatio "Svjetski kongres o nacionalnim parkovima i zaštićenim područjima" održan 1992. g. u Caracasu ("Okoliš", br.26-27, 1993., str 14-15), izdvojiti ćemo deset koje su osobito primjenjive na promatrani prostor:

- jačanje podrške zaštićenim područjima što pretpostavlja odgoj i školovanje te stvaranje javnog mnijenja u korist zaštićenih područja;
- Među raznolikim svjetskim promjenama, koje ugrožavaju zaštićena područja, valja upozoriti da se djelotvorna zaštita biljnih i životinjskih svojta i staništa može osigurati jedino smanjenjem onečišćenja svih vrsta;
- očuvanje biološke raznovrsnosti važan je cilj zaštite okoliša;
- očuvanje zaštićenih područja nije moguće bez podrške i plodne suradnje s lokalnim zajednicama;
- Turizam može pomoći osigurati opstanak zaštićenim područjima, ali ako se razvija nepromišljeno i bez štovanja naslijeđenih krajobraznih vrijednosti tada može uništiti zaštićena područja;
- valja poticati privatne vlasnike zemljišta i nevladine organizacije da obave svoju ulogu u ponašanju u zaštićenim područjima;
- u budućnosti će se veća pozornost posvetiti obnovi staništa te biljnih i životinjskih svojta (osobito doline potoka);
- preživljavanje zaštićenih područja često je ovisno održavanju hidroloških procesa;
- osigurati vrijedna područja od posljedica loše izrađenih razvojnih i prostornih planova; potrebno je podizati kakvoću i poboljšati školovanje osoblja koje skrbi za zaštićene

predjele i zaštićene građevine (jedna osoba u Općini trebala bi se stručno baviti problemima zaštite okoliša).

Biološka i krajobrazna raznolikost

Na skupštini Ujedinjenih naroda o okolišu i razvitku (UNCED) u Rio de Janeiru 1993.g. Predstavljen je svjetskoj javnosti Sporazum o biološkoj raznolikosti kojega je do sada potpisalo 157 zemalja, a među njima i Hrvatska. Sporazum je stupio na snagu 29. prosinca 1993. g. Hrvatska je postala punopravna potpisnica Sporazuma 5. siječnja 1997.godine. Obveza svake potpisnice Sporazuma je donošenje nacionalne strategije zaštite biološke raznolikosti i nacionalnog izvješća o stanju biološke raznolikosti, tj. biljnih i životinjskih svojta i njihovog staništa.

Hrvatski državni sabor donio je 30. lipnja 1999.g. Strategiju i akcijski plan za zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 81/1999).

Jedno od temeljnih načela Strategije glasi: "Republika Hrvatska je svjesna da sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost predstavlja njezinu temeljnu vrijednost i glavni resurs za daljnji razvitak. Cilj je Republike Hrvatske očuvati i unaprijediti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost unutar zemlje, te pokušati vratiti dio izgubljenih svojti i staništa gdje je to moguće i opravdano".

Oslanjajući se na ovo načelo u Općini Žakanje nužno je zadržati sadašnji gotovo nenarušeni odnos šuma, livada i poljodjelskih površina.

To se može postići na slijedeći način:

- spriječiti svaku moguću izgradnju na zaštićenom području doline rijeke Kupe i u dolini potoka Muljavca
- U izgradnji obiteljskih kuća i drugih zgrada primjenjivati tradicijske građevne materijale, skrbeći o oblicima parcela i gabaritima
- očuvati prirodne livadne zajednice, nizinske i brdske, kao i još neregulirane prirodne potoke s izvornom florom i faunom
- obnoviti napuštene površine vinograda i voćnjaka
- sačuvati stare mlinice na Kupi, i po mogućnosti privesti ih nekoj namjeni (npr. u okviru turističke ponude).

Ekološki sustavi

U usporedbi sa stanjem u većini europskih zemalja, Hrvatska se odlikuje visokim stupnjem očuvanosti prirode, baš kao i raznolikošću ekoloških sustava i staništa.

Stanje šuma je uglavnom zadovoljavajuće. Za sada na ovom prostoru nije primijećeno odumiranje šuma kao posljedica zagađenja i kiselih kiša. Oko 95% šuma ima prirodni sastav.

Močvarne i povremeno plavljene riječne doline predstavljaju jednu od najvećih vrijednosti biološke i krajobrazne raznolikosti. To je ujedno i najugroženiji ekosustav u Hrvatskoj.

Travnjaci kao posljedica djelovanja čovjeka, predstavljaju poluprirodna staništa i vrlo su vrijedni.

Raznolikost staništa i ekosustava uzrokuje i izuzetnu raznolikost flore i faune. Nažalost, u Hrvatskoj ne postoji detaljna i stručna istraženost, pa time ni odgovarajuća opisanost u ove teme u literaturi.

Genetska raznolikost

Zaštita biološke raznolikosti razumijeva i popisivanje i očuvanje zavičajnih sorti kultiviranih biljaka i pasmina udomaćenih životinja. U Hrvatskoj još nisu načinjeni cjeloviti popisi.

Kako je i navedeno u Nacionalnim strateškim ciljevima zaštite biološke raznolikosti koje valja primijeniti u što skorijoj budućnosti u cijeloj Karlovačkoj županiji su:

- Provesti cjelovito popisivanje svih činitelja biološke i krajobrazne raznolikosti
- Kartirati rasprostranjenost predjela i mjesta koja se odlikuju svojstvima biološke i krajobrazne raznolikosti

- Procijeniti stanje ugroženosti svih činitelja biološke i krajobrazne raznolikosti
- Izraditi i provesti akcijske planove zaštite ugroženih predjela, uvjeta i činitelja biološke i krajobrazne raznolikosti
- Nadgledati promjene tijekom vremena i mjeriti učinke provedbe akcijskih planova
- Razviti mehanizme provedbe.

Očuvanje krajobraza

U Strategiji i akcijskom planu biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 81/99.) navode se strateške smjernice, koje valja primijeniti i ugrađivati ih u prostorne planove županija, gradova i općina. Ovaj Prostorni plan uvažava smjernice primjenjive na cijelu Karlovačku županiju:

- Načiniti potanko vrednovanje bioloških, geoloških i kulturnih svojstava pojedinih tipova krajolika, te estetskih značajki koje proizlaze iz njihova međudjelovanja;
- Razraditi mehanizme očuvanja postojeće krajobrazne raznolikosti i ključnih značajki pojedinih tipova krajolika;
- Utjecati na javnost i vlast, kao i na vlasnike i korisnike zemljišta, kako bi ih se potaknulo na održavanje lokalne prepoznatljivosti krajolika;
- Poticati programe obnove i oživljavanja građevina tradicijske arhitekture, a prilikom planiranja novih gradnji uvažavati i uključivati elemente tradicijske arhitekture.

Zaštita ekoloških sustava i staništa

Vode i močvare: Nedostatak pitke vode postao problem svjetskih razmjera. Hrvatska spada u malobrojne zemlje koje za sada raspolažu dovoljnim količinama čiste vode. U tom smislu valja sve snage uložiti u očuvanje i zaštitu kako podzemnih tako i nadzemnih voda. Podzemne vode prvenstveno valja štiti od kemijskog i biološkog zagađenja.

Nadzemne vode (rijeke, potoci, jezera i močvare), osim što predstavljaju lijep krajobrazni element, neobično su važni u ekološkom smislu, pa ih u njihovom prirodnom obliku treba sačuvati gdje god je to moguće.

Šume: Gospodarenje šumama i dalje temeljiti na načelima prirodnog sastava i prirodne obnove; Spriječiti smanjivanje šumskih površina i u njima strogo ograničiti svaku izgradnju;

Razraditi posebne mjere gospodarenja šumama koje su u sastavu različitih kategorija zaštićenih dijelova prirode; Istraživati prorijeđene i ugrožene vrste čije brojčano stanje ima tendenciju smanjenja, primjerice: nizinski brijest, pitomi kesten, voćkarice.

Travnjaci i oranice: Poljodjelskim zemljištem gospodariti uz osiguranje odgovarajućih prirodnih ekoloških uvjeta koji će zaštititi spontani biljni i životinjski svijet. Spriječiti isušivanje i očuvati vodni režim nizinskih i vlažnih travnjaka; Prilikom okrupnjavanja poljodjelskih površina očuvati mrežu prirodnih i poluprirodnih staništa koja nisu zanimljiva s proizvodnog stajališta, posebno uz ceste, puteve i kanale. Na oranicama držati pokrivenost korova od 10% uz odgovarajuće tretiranje; Uvoditi i održavati važne dijelove staništa poput živica; Razvijati ekološko poljodjelstvo, te obnoviti i poticati razvoj sela na ekološki prihvatljivim oblicima poljodjelske proizvodnje; Odstraniti iz uporabe aktivne tvari (lindan, atrazin) te smanjiti uporabu insekticida širokog spektra i koristiti selektivne insekticide; Poboljšati kakvoću tla i sustavno pratiti stanje tla.

Ovim Planom određene su prostorne cjeline u kojima treba okoliš štiti u najvećoj mogućoj mjeri, (predjeli uz Kupu), kao i cjeline u kojima su dopušteni zahvati ali pod pojačanim nadzorom. Ekološki manje osjetljiva područja mogu se koristiti pod posebnim uvjetima, ili su već izgubila svoju ekološku funkciju pa su pogodna za daljnji razvoj i izgradnju.

Lokalna samouprava bi trebala pokrenuti provedbu odluke hrvatske vlade o izradi akcijskoga plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, za svoje područje.

2.2. CILJEVI PROSTORNOGA UREĐENJA NASELJA

Cilj prostornoga uređenja naselja je postizanje veće razvijenosti Općine, a to se može postići kroz :

- omogućavanje razvoja infrastrukturne opremljenosti kao osnove daljnjega razvoja općine (prometni sustav, energetske sustavi elektroopskrbe i plinoopskrbe, vodnogospodarski sustavi, sustav zbrinjavanja otpada);
- očuvanje ekološke stabilnosti, vrijednih dijelova okoliša i biološke raznolikosti;
- očuvanje vrijednosti i posebnosti krajobraza te prirodnih i kulturno-povijesnih sredina ("kulturni krajolik");
- razvoj prostorne i gospodarske strukture u skladu sa idejom održivog razvitka (policentričan razvoj te grupiranje javnih sadržaja; odabir gospodarskih djelatnosti u skladu sa održivim razvojem);
- racionalno korištenje prostora (revizija potrebe za građevnim područjima u skladu sa demografskim studijama te planom gospodarskog razvoja općine);
- strukturiranje namjene površina kako bi se omogućio skladan demografski i gospodarski razvoj općine;
- razvoj postojećih i novih oblika gospodarstva na području općine: poljoprivredna gospodarstva, razvoj obrtništva, razvoj manjeg i srednjeg poduzetništva, poticanje razvoja turizma na seljačkim gospodarstvima;

Opći cilj prostornoga razvoja općinskoga značaja je postizanje većeg stupnja razvijenosti, uz ostvarivanje svih načela održivog razvitka.

To ponajprije podrazumijeva:

- snažnije gospodarstvo,
- povećanje zaposlenosti,
- demografski rast,
- razvoj naselja sa potrebnim društvenim sadržajima,
- dobru prometnu povezanost,
- dobru infrastrukturnu opremljenost.

Taj cilj moguće je ostvariti ako se osigura potrebna prostorno-planerska dokumentacija prostora, a zatim ako se sustavno radi na oživotvorenju postavljenih ciljeva.

Ovim Planom postavljaju se preduvjeti za prostorni razvoj, koji se ostvaruju:

- Vrednovanjem, preustrojtvom i svrhovitim korištenjem postojećih građevina i materijalnih dobara, osobito onih napuštenih ili privremeno i povremeno korištenih u svrhu gospodarskoga oživljavanja;
- demografskim oživljavanjem, što je moguće ako se osiguraju gospodarski sigurni i dostojni uvjeti življenja uz potrebnu suvremenu prometnu i komunalnu opremljenost;
- Svrhovitim ustrojem gradskoga područja, koji će pružiti mogućnosti gospodarskom razvitku, ali i osigurati sve potrebne društvene i kulturne sadržaje;
- Očuvanjem i povećanjem vrijednosti kakvoće prostora, što se postiže zaštitom i unapređenjem svih čimbenika prirodne i kulturne baštine zbog očuvanja identiteta, privlačnosti kraja i snaženja turističkih i s tim u svezi drugih gospodarskih djelatnosti;
- Uključivanjem promišljenoga i svrhovitoga sustava prometa u županijske, državne i europske sustave;

S gledišta korištenja gradskoga prostora težište je na:

- Očuvanju fizičke i vizualne cjelovitosti krajolika, što se postiže ponajprije svrhovitim korištenjem zemljišta za izgradnju;

- Uvažavanju prirodnih značajki područja i spremnosti da se spriječi svako onečišćenje ili uništavanje prirodnih vrijednosti;
- Uvažavanjem naslijeđenog krajobraznog izgleda, kao cjeline djelovanja prirodnih i kulturnih činitelja.

Pri ostvarenju tih ciljeva valja voditi računa o:

- sprečavanju svakog onečišćenja okoliša ili uništenja prirodnih i kulturnih vrijednosti.
- optimalno iskoristiti komparativne prednosti i vrijednosti prostora općine Žakanje.

2.2.1. DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ

2.2.1.1. Ciljevi demografskog razvoja

Prema ocjeni demografskog stanja i trendu demografskog razvoja koji proizlazi iz takve slike, ukoliko se ne bude provodila stimulaturna populacijska politika od strane države negativni demografski trendovi napredovat će i u budućnosti jer demografske prilike su takve da ne pružaju mogućnost autonomne revitalizacije, tj. repopulacije. Pri tome mislimo na proces ponovnog povećanja broja stanovnika (kvantitativni aspekt) kao i sposobnost zadržavanja iste dinamike i u budućnosti (kvalitativni aspekt). Kako i sama riječ kaže radi se o ponovnom oživljavanju, što znači da slijedi nakon regresijskog ili stagnacijskog razdoblja. Prema tome, u projekt revitalizacije, osim autohtonih (mjesnih) snaga-lokalne samouprave, mora se uključiti i županijska, odnosno državna uprava. Kako se radi o pograničnom području, moguća je i uspostava međudržavne suradnje između stanovništva, lokalne samouprave i društveno-gospodarskog sektora u cilju razvitka. Neizostavan čimbenik u aktivnostima obnove i razvoja predstavlja i autonomna motivacija-lokalno stanovništvo.

Temeljeno na dosadašnjim demografskim trendovima iz najbliže prošlosti, uz izostanak poticajnih mjera, ukupno kretanje stanovništva općine Žakanje i dalje će biti negativno. Projekcija kretanja broja stanovnika do 2020. godine sadrži dvije varijante. Prva varijanta predstavlja matematički model koji se temelji na pretpostavci dosadašnjeg općeg kretanja stanovništva u razdoblju 1991.-2001. (posljednje međupopisno desetljeće). Dakle radi se o «preslikavanju» prošlog demografskog razvitka u budućnost. Druga i treća varijanta temelje se na prirodnom kretanju stanovništva u pojedinim naseljima u novijem razdoblju 1998.-2003. i na relativnom neto migracijskom saldu 1991.-2001. Odabrane varijante temelje se na hipotezi da će bliža budućnost biti slična bliskoj prošlosti, a u skladu s zakonitošću da kretanje stanovništva u kraćem razdoblju nije skokovito.

Prema tom «scenariju», 2020. godine općina Žakanje, po prvoj «najpovoljnijoj» varijanti, imala bi oko 1400 stanovnika, odnosno oko 1200 prema drugoj, a 1100 prema trećoj-«najnepovoljnijoj» varijanti. U odnosu na 2001. to znači smanjenje za oko 35% do 48% (tab. 20).

Tablica 20. Projekcija kretanja broja stanovnika općine Žakanje do 2020. godine

varijanta	godina projiciranja			promjena (%)		
	2010.	2015.	2020.	2001.-2010.	2001.-2015.	2001.-2020.
1.	1.781	1.590	1.419	-18,5	-27,2	-35,1
2.	1.724	1.468	1.212	-21,1	-32,8	-44,5
3.	1.691	1.416	1.141	-22,6	-35,2	-47,8

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava 31. ožujak 1991., Stanovništvo prema narodnosti po naseljima, Dokumentacija 881, DZS, Zagreb, 1992; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., www.dzs.hr; Tablogrami rođeni i umrli po naseljima, DZS, Zagreb

Dimenzioniranje naselja (proširivanje građevinskog područja) s obzirom na postojeću demografsku situaciju i perspektivu (smanjenje broja stanovnika) nije opravdano. Potrebno je

ojačati općinsko središte, koje osim administrativnog središta, treba i stvarno postati centralno naselje mjesne naseljske mreže kako bi moglo zadovoljiti elementarne potrebe stanovništva okolice. Budući da se radi o području uz državnu granicu, osnaživanje funkcija naselja opravdano je i potrebno. Posebnu brigu treba voditi prema naseljima koja su najugroženija.

Usporavanje emigracijskog vala moguće je postići mjerama poticanja ostanka ulaganjem u poboljšanje životnog standarda, promjenom percepcije o seoskom načinu života (promicanjem vrijednosti ruralnog nasljeđa) te poticanjem gospodarstva koje će u prvi plan stavljati male i srednje gospodarske strukture (npr. obiteljsko poduzetništvo). Jedna od takvih mogućnosti je i razvoj obiteljskog poduzetništva oslonjenog na tradicionalna znanja i tehnike, uz kooperaciju s industrijom. Budući da se radi o demografski ugroženom području kojeg je «prorijedila» dugotrajna depopulacija, ljudski potencijal, kao ključni razvojni potencijal ovog područja, je poprilično sužen. Ciljevi demografskog razvoja kao integralne sastavnice sveobuhvatnog prostornog planiranja trebaju biti usmjereni na zadržavanje postojećeg stanovništva. Osiguranje perspektive života i ostanka postojeće populacije, kao i njihovih budućih potomaka, treba biti vodeći cilj. Stoga valja posebnu pažnju i brigu usmjeriti ka djeci i mladeži. Kako je ovaj ljudski potencijal gotovo predstavlja «etničku baštinu» općine (ali i šire zajednice) valja mlade zaštititi od štetnih utjecaja, navika i ponašanja. Povezano s time, potrebno je razvijati svijest kod mladih generacija o nepovoljnom demografskom stanju u općini. Obitelj, kao osnovna društvena zajednica, treba uživati svu potporu društva, tako da u odgoju djece može pružiti kvalitativni maksimum. Provedba ankete među mladom populacijom o sklonosti ka napuštanju svoga kraja otkrila bi demografsku perspektivu, ali i smjernice za poduzimanje odgovarajućih mjera koje potiču ostanak. S druge pak strane, dobna struktura i značajan udio «samačkog» stanovništva ukazuje na nužnost povećane pažnje te skrbi i prema tom dijelu populacije.

2.2.1.2. Ciljevi gospodarskog razvoja

Razvoj prostorno-gospodarske strukture općine Žakanje treba polaziti s gledišta novog upravnog i prometno-geografskog položaja općine vodeći računa o državnim, županijskim i lokalnim interesima i ciljevima te aspiracijama stanovništva, oslanjajući se na prirodne i stvorene resurse te na postojeće gospodarske i društvene djelatnosti.

Prirodni resursi predstavljaju dobru osnovu za gospodarski razvitak ovog kraja. Treba optimalno valorizirati komparativne prednosti ovog područja i uskladiti razvitak ovog područja sa susjednim područjima.

Poljoprivreda

Poljoprivreda će i nadalje ostati jedna od najvažnijih gospodarska grana u Općini Žakanje. Osim u svom primarnom obliku proizvodnje hrane potrebno je poljoprivredu sagledavati i kao značajnu kariku za ostvarivanje i organizaciju funkcioniranja dijela gospodarstva na području Karlovačke županije, prije svega ugostiteljstva i turizma. Težište poljoprivredne proizvodnje treba usmjeriti na proizvodnju zdrave hrane te ostalu proizvodnju uz okrupnjavanje parcela i pravilnu i racionalnu upotrebu sredstava zaštite.

Tradiciju vinogradarstva treba unapređivati sadnjom plemenitih sorta grožđa i proizvodnjom vrsnih vina. Također treba poticati razborito gospodarenje šumama, osobito onima u privatnom vlasništvu.

Ugostiteljstvo i turizam

Općina Žakanje ubuduće treba razvijati specifične oblike ugostiteljsko-turističke ponude, prije svega onog dijela koji se oslanja na seoski turizam, lovni turizam, proizvodnju zdrave hrane te vinski turizam. Na taj način Općina će iskoristiti svoje postojeće prednosti u obliku očuvanog krajolika i uklopiti se u županijske planove razvoja turizma kao temeljnog znaka Karlovačke županije i osnovice njezine prepoznatljivosti. Sukladno tome, na području Općine Žakanje potrebno je poticati razvoj svih resursno mogućih vrsta kontinentalnog turizma, osobito različitih oblika alternativnog turizma.

Pojam *alternativni turizam* upotrebljava se za turizam koji je različit u odnosu na klasični, masovni, «konfekcijski» turizam. U alternativni turizam ubrajamo sve vrste turizma kod kojih se ponuda prilagođava pojedincima i manjim skupinama a ne masama turista i kod kojih je ponuda

usmjerena na individualne potrebe. Ovakav vid turizma obilježava razvijanje «malih sustava» (manji pansioni, konobe i restorani autentičnog i intimnog ugođaja). To je turizam koji štuje ljudska mjerila okoline, njezin sklad i ekološke vrijednosti te nudi raznovrsnu ponudu koju karakterizira boravak u ekološki i estetski visokokvalitetnom ambijentu. Ponuda alternativnog turizma mora biti takva da posjetitelju omogućuje prožimanje i upoznavanje lokalne kulture i ljudi te da vodi brigu o zdravlju, ugodi i pojedinačnim željama i potrebama posjetitelja – turista. Ovakav vid turizma mora nuditi mentalni doživljaj *razlike* od vlastita života, novi i ugodan društveni ambijent, opuštenost i sl. Alternativni turizam je potraga za nečim drukčijim, potraga za autentičnim i individualnim doživljajem.

Ruralni (seoski) turizam je turizam na ruralnom (seoskom) području, odnosi se na cjelokupni seoski prostor a obuhvaća slijedeće vidove turističke ponude: turizam na seljačkom gospodarstvu, lovni turizam, ribolovni turizam, vjerski turizam, kulturni turizam, vinski turizam, gastronomski turizam, zdravstveni turizam, rezidencijalni turizam, zavičajni turizam, sportsko – rekreacijski turizam, avanturistički turizam, edukacijski turizam, tranzitni turizam, kamping turizam, prirodi blizak turizam, eko – turizam, mješovite vrste turizma te ostale vrste turizma (turističke vinske ceste, ostale ceste, putovi i staze i dr.)

Turizam na seljačkom gospodarstvu (seljački turizam): samo je jedan vid seoskog (ruralnog) turizma, a usluge mogu pružati građani (fizička osoba - turističko seljačko gospodarstvo), obrt ili trgovačko društvo.

Turističko seljačko gospodarstvo je domaćinstvo čiji članovi imaju prebivalište na selu, a njihovo privređivanje proizlazi iz vlastite poljoprivredne proizvodnje. Ugostiteljsko-turističke usluge su samo dopunska djelatnost osnovnoj poljoprivrednoj proizvodnji i mogu se pružati iz pretežito vlastite proizvodnje.

Seljačko domaćinstvo je seljačko gospodarstvo ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi i koje pruža ugostiteljske usluge u seljačkom domaćinstvu sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti.

Za prostor Općine Žakanje karakteristična je zdrava klima, nezagađen zrak i voda, odsutnost potencijalnih opasnosti (eksplozija, radijacija i sl.), očuvana priroda (očuvano graditeljsko naslijeđe te sociokulturne značajke) i slikovit krajolik. Sve su ovo nužni preduvjeti za razvoj alternativnog turizma koje Općina Žakanje već danas zadovoljava. Daljnje su prednosti mogućnost slobodnog kretanja po okolici, razvijeni uvjeti za rekreaciju, rasonodu i posjete znamenitostima, dobra cestovna povezanost sela te razvijena infrastruktura.

Analiza prednosti, nedostataka, mogućnosti i prijetnji za razvoj seoskog turizma (SWOT analiza pokazuje da su prednosti Općine Žakanje očuvana prirodna i kulturna baština, veliki postotak poljoprivrednih domaćinstava, blizina razvijenog područja (Zagreb, pogranični gradovi u Sloveniji) te relativno dobra prometna povezanost. Nedostaci su nedostatak smještajnih kapaciteta (mogući tek jednodnevni izleti), nedostatak informacija o mogućnostima razvoja za potencijalne pružatelje usluga te nedostatak informacija za potencijalne goste. Mogućnosti od razvoja seoskog turizma su brojne: turizam može biti nadopuna postojećem (poljoprivrednom) gospodarstvu, manji broj smještajnih kapaciteta u pravilu jamči veću kvalitetu ponude i veću zaradu a kako ovaj vid turizma pretpostavlja angažiranje lokalnih resursa radi se o gospodarskoj grani koja vraća život i ljude. Najveća prijetnja za razvoj turizma nedostatak je inicijative i osmišljenih programa: ljudi su prepušteni sami sebi, a neobrazovani, neinformirani i nepotpomognuti stanovnici teško mogu nešto sami pokrenuti.

Obrti i malo i srednje poduzetništvo

Na području Općine i dalje treba poticati razvoj obrta te manjeg poduzetništva.

Osnovni pravci razvoja u planiranom razdoblju će se uglavnom temeljiti na do sada formiranoj gospodarskoj strukturi, s tim što će razvoj pojedinih djelatnosti biti potrebno više potencirati nego do sada.

Kod utvrđivanja pravaca razvoja, trebalo bi se pridržavati slijedećih principa:

- d) potenciranje razvoja u prvom redu onih djelatnosti za koje na ovom području ima najviše prirodnih uvjeta,
- e) kod izgradnje novih kapaciteta voditi računa o ravnomjernom razvoju općine,

- f) kod razmještaja gospodarskih djelatnosti voditi računa o rasprostranjenosti prirodnih resursa,
- g) kod izgradnje novih kapaciteta i razvoja svih oblika gospodarskih aktivnosti voditi računa o kvaliteti angažiranih površina, kako bi se prostor što racionalnije koristio.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE

Odabir prostorno-razvojne strukture područja Općine Žakanje nastavlja opću zamisao o prostorno-planskom, urbanističkom i krajobraznom uređenju Karlovačke županije koja se temelji na slijedećim postavkama:

Policentričan razvoj naselja.

Očuvanje prepoznatljivosti naselja

Očuvanje prirodne, krajobrazne i kulturno-povijesne prepoznatljivosti

Omogućavanje raznolikih mogućnosti gospodarskog razvoja

Vrsna prometna povezanost i komunalna opremljenost

Policentričan razvoj naselja. Naselja Općine Žakanje treba sagledavati u širem kontekstu mreže naselja ovoga dijela Karlovačke županije. Zbog blizine Karlovca kao središta Županije i Ozlja, teško je očekivati znatniji razvoj u smislu smještaja znatnijih gospodarskih i društvenih djelatnosti. Kako bi se osigurao policentrični razvoj naselja potrebno je osigurati pretpostavke za takav razvoj prostorno-gospodarske strukture općine Žakanje koja će omogućiti razvoj oslanjajući se na prirodne i stvorene resurse te na postojeće gospodarske i društvene djelatnosti.

Time se želi zadržati lokalno stanovništvo i odvratiti ga od preseljenja u druga gradska središta. Ostalim pogodnostima i upućivanjem stanovništva na ekološki i zdrav suvremen život, ali u duhu očuvanja tradicije, treba privući stanovništvo da živi izvan grada. Komunalna opremljenost naselja i standard stanovanja ne smiju i neće biti manji nego u gradovima, a prometni uvjeti i čistoća ambijenta su povoljniji, pa zasigurno neće biti otpora za stanovanje u okolici grada.

Očuvanje prepoznatljivosti naselja. Kordunska visoravan nikad nije imala jedan veliki grad i nikad sela nisu bila površinski velika i izdužena duž putova. Naselja su se sastojala iz niza graditeljski zgusnutih zaseoka, utopljenih u krajolik. Krajobrazno tkivo koje povezuje zaseoke i danas tvore voćnjaci, vrtovi, gajevi, šume, livade i oranice. Te označnice prepoznatljivosti tradicije naseobinskoga ustroja valja sačuvati i uobličiti na suvremen način. Zbog toga građevno područje naselja djeluje "izmrvljeno".

Površine građevnih područja naselja se znatnije ne povećavaju zbog nepovoljnih demografskih pokazatelja i zbog činjenice da je veliki dio postojećih građevnih područja do sada ostao neizgrađen.

Očuvanje prirodne, krajobrazne i kulturno-povijesne prepoznatljivosti. Prirodno, krajobrazno i kulturno-povijesno (poglavito graditeljsko) naslijeđe ne treba shvatiti samo kao iskaz kulturološke skrbi za baštinu i tradiciju, nego i kao jedno od izvorišta gospodarskoga razvoja.

Ruralni turizam i proizvodnja zdrave hrane imaju u bogatom nasljeđu jako uporište, koje treba promišljeno koristiti.

Raznolike mogućnosti gospodarskog razvoja. Površine gospodarskih predjela na području Općine Žakanje određuju se prema mogućnostima prostora. Manji gospodarski predjeli biti će smješteni policentrično. Mali gospodarski pogoni (obrt, malo poduzetništvo, uslužne djelatnosti i sl.) moguće je smještavati u sklopu građevnoga područja naselja.

Vrsna komunalna opremljenost. Za gospodarski razvitak nužno je osigurati dobru opremljenost sa svim vrstama komunalne infrastrukture, te iznad svega dobru prometnu povezanost svih naselja međusobno te sa okolnom prometnom mrežom.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Prema *Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske* stambena i druga izgradnja treba se provoditi prvenstveno na dijelovima građevnih područja koja su već opremljena komunalnom infrastrukturom, te na nedovoljno ili neracionalno izgrađenim dijelovima naselja (ugradnjom, dogradnjom ili nadogradnjom).

2.2.3.1. Razvoj naselja

Za razvoj naselja treba predvidjeti dovoljno proširenja građevnoga područja za novu izgradnju novih zgrada, po mogućnosti šireći naselje u dubinu (stvarajući drugi i treći red kuća), a ne isključivo duž postojećih putova. Izgradnju naselja valja usmjeriti na štovanje tradicijskog graditeljstva što podrazumijeva čuvanje i obnovu starih kuća i gospodarskih zgrada, uklapanje novih zgrada u postojeći sklop građevina i novu suvremenu izgradnju od koje se očekuje da na prikladan način održi i pokaže neprekidnost prepoznatljive izgradnje. Osobitu skrb treba posvetiti estetskom uređenju naselja, odabiru građevnih materijala (izbjegavati materijale strane ovom krajoliku), obrisu naselja (visinama zgrada i njihovom smještaju na padini ili brežuljku), ulazima u naselje i zgradama koje su svojom veličinom vizualno jako uočljive.

Stambena i druga izgradnja

Osiguranje zemljišta za izgradnju obiteljskih kuća mora se temeljiti na racionalnim gustoćama naseljenosti primjerene regionalnim značajkama;

Očuvanju i obnovi (rekonstrukciji - građevnom preustrojstvu i sanaciji - popravcima) postojećih stambenih zgrada treba dati isto značenje kao i novim stambenim gradnjama (osobito u povijesnim cjelinama) i treba ih razvijati kao neprekidnu i predviđenu djelatnost).

2.2.3.2. Razvoj društvenih funkcija

Javne službe

Zgrade javnih službi trebaju slijediti gospodarski razvitak i potrebe stanovništva. U pravilu za zgrade javnih službi ne određuje se precizni smještaj, već predjeli u kojima je moguća izgradnja.

Zgrade za odgoj i obrazovanje

U Žakanju za sada ustanove za odgoj i obrazovanje zadovoljavaju potrebe. Ukoliko u bliskoj budućnosti poticaji demografskog razvoja budu davali pozitivne rezultate, valja razmotriti mogućnost otvaranja novih područnih osnovnih škola.

Zdravstvo i socijalna skrb

Osim postojeće ambulante u naselju Žakanje manje zgrade za zdravstvo i socijalnu skrb mogu se graditi i u ostalim građevnim područjima naselja, ako bi za njih bilo potrebe.

2.2.3.3. Izgradnja i uređenje prometnica

U svrhu međusobnog povezivanja pojedinih naselja te s ostalim važnijim mjestima u Županiji i preko njih sa Zagrebom na istoku, R. Slovenijom na sjeveru, i preko njih sa srednjom Europom, potrebno je većim dijelom obnoviti (proširiti, rekonstruirati, popraviti, asfaltirati) postojeće ceste značajne za lokalni promet i za dolazak do državnih i međunarodnih cesta. U cijelosti nove ceste lokalnoga značaja neće trebati predvidjeti jer postojeće ceste i putovi (neovisno o tehničkim osobitostima) zadovoljavaju potrebe stanovništva. Uz ceste treba planirati i izvesti nogostupe, osobito tamo gdje djeca idu u školu, crkvu ili prema autobusnim stajalištima. Dio lokalne ceste L 34007 između Gornjeg Bukovca i Žakanja, koja je sada makadamska, potrebno je u dogledno vrijeme asfaltirati.

2.2.3.4. Razvoj komunalne infrastrukture

Naselja treba opremiti svom potrebnom komunalnom infrastrukturom. Naselja su uglavnom opremljena vodom i strujom. Kanalizacije nema, osim u dijelu centralnog naselja Žakanje. Cilj treba biti da se u budućnosti izgradi adekvatni sustav odvodnje. Treba poboljšati opskrbu električnom energijom s ciljem da se smanji učestalost pada napona i da se smanji osjetljivost elektroopskrbe mreže prilikom lošega vremena. Treba planirati mjere poboljšanja telekomunikacijske mreže koja je doprla do svih naselja. Osobitu pozornost valja posvetiti odlaganju i sakupljanju otpada u cilju smanjenja onečišćenja okoliša i privikavanja stanovništva na razvrstavanje otpada i odvajanje iskoristivoga biootpada. Organiziranim sakupljanjem i odvozom otpada trenutno se prikupi oko polovice proizvedenog otpada. Županijskim planom predviđeno je da se do 2015. godine odvozom obuhvati oko 90% domaćinstava i sva industrija. Na županijskom nivou planira se plinifikacija područja, pa prilikom izrade planova prostornog uređenja treba rezervirati prostor za budući plinovod.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Jedno od temeljnih načela na kojem danas gradimo principe zaštite kulturne baštine je činjenica da je arhitektonski spomenik, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom, a time i širim prostorom. Na tim je principima definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je prostorna baština, odnosno kulturni krajolik. Pod pojmom prostorne baštine – kulturnog krajolika podrazumijevamo "topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti". Uz tradicionalni pojam zaštite spomenika kulture i prirode, već se u posljednjem desetljeću ravnopravno pojavljuje zaštita integralnih kulturnih i prirodnih dobara, odnosno valorizacija svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti.

Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, proširena je terminologija zaštite na pojmove zaštite kulturne i prirodne, odnosno prostorne baštine, kulturnog krajolika. U tom kontekstu valorizirani su krajolici i pejzažni predjeli Općine Žakanje, bilo da su prirodni okvir naselja, padine bregovitih predjela uz Kupu pokriveni šumama, bilo da su ljudskom rukom kultivirani predjeli u blizini naselja, odnosno povijesnog spomenika. Najveća vrijednost ovog područja, osim vrijednih primjera graditeljske baštine, npr. crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije i kapele sv. Antuna u Mišincima je krajolik koji je sinteza pejzažno-reljefnih osobitosti i antropogenih djelatnosti. Nažalost, stupanj očuvanosti tradicijske, etnološke arhitekture je vrlo malen, a u izuzetno lijepom pejzažu dominira nova izgradnja nekvalitetnog oblikovanja. Zbog disperzivnog načina izgradnje, kuće su bez ikakvog reda rasute po terenu, što osim lošeg vizualnog učinka ima i negativne posljedice praktične i ekonomske naravi; provođenje infrastrukturnih koridora i instalacija na velikom području.

Iako se zaštita kulturne baštine provodi po posebnim zakonima, Prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu. Osnovna opredjeljenja zaštite kulturne baštine, a time i identiteta prostora su:

- istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine, te poticanje stručne i znanstvene obrade, radi stručne zaštite ali i radi uključivanja u razvojne programe,
- zaštita mogućih arheoloških lokaliteta u skladu s načelima arheološke i konzervatorske struke,
- uspostava uravnoteženih odnosa između povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih naselja, radi očuvanja njihovih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojem pripadaju.

Europskom konvencijom o krajoliku, krajolikom se smatra područje izgled kojega je određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih činitelja. Krajolik se mora shvatiti kao prostorno ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu, u kojoj valja poštivati načelo raznolikosti i posebnosti krajolika. Ciljevi i opredjeljenja su osigurati vitalni kvalitetni krajolik uz očuvanje i naglašavanje identiteta pojedinih područja. Potrebno je prepoznati i sačuvati pojedine tipove krajolika, a u svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti propisuju se sljedeće:

- spriječiti daljnju neplansku izgradnju kuća i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima,
- očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskog gospodarstva, biopoljodjelstva, obrtništva, rukotvornih vještina, turizma, te poticanje seoskog stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je važno očuvati sliku naselja i kultiviranog krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i strukturalne značajke graditeljske baštine, prije svega oblik parcele, smještaj građevina na parceli i tradicijski obiteljski vrt,
- izbjegavati pravocrtnu regulaciju vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti opstanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata,
- duž međa čuvati živicu i pojedinačna stabla u svrhu biološke i krajobrazne raznolikosti.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem, moraju biti na kvalitetan način, sukladno njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim karakteristikama, uključeni u budući razvoj. To prije svega podrazumijeva:

- očuvanje povijesnih naselja, parcelacije i tradicijske arhitekture,
- očuvanje i obnovu preostalih primjera tradicijske (drvene i kamene) arhitekture, stambene i gospodarske, kao i svih povijesnih građevina spomeničkih svojstva, kao nositelja identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora i karakterističnih vizura,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicionalnih funkcija i sadržaja, poljoprivrednih kultura, vinograda i tradicionalnog načina obrade zemlje,
- zadržavanje i očuvanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brjegova i potoka,
- očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova s kulturno povijesnim obilježjima,
- zadržavanje povijesnih oblika komunikacija - starih cesta, pješačkih puteva i staza, često praćenih pokloncima i raspelima,
- istraživanje i prezentaciju arheoloških nalaza i mjesta.

U cilju očuvanja, zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine Općine Žakanje, što znači očuvanje identiteta, naglašavamo načela zaštite koja bi trebala biti polazna osnova budućeg razvitka:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz je povijesnog kontinuiteta razvitka sredine pa ju je potrebno štiti od svake daljnje devastacije i degradacije njenih temeljnih vrijednosti
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, koja je zajedničko djelo čovjeka i prirode, odnosno rezultat je ljudskog djelovanja kroz povijest
- osim vrednovanih građevina - reprezentativnih primjera određenog stila, (crkvi) kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene izgradnje, tradicijske kuće, koje bi kao nositelje identiteta, trebalo čuvati u izvornoj namjeni
- prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvojnosti

Zaštita i obnova kulturno povijesnih i krajobraznih vrijednosti postavljaju se kao važan zadatak na kojem Karlovačka županija ali i cijela Hrvatska treba graditi svoj identitet. Iako malobrojna i skromna, kulturna baština Općine Žakanje posjeduje znatnu kulturno povijesnu, arhitektonsku, etnološku, arheološku i dokumentarnu vrijednost, stoga se naročito naglašava potreba za njezinom skrbi i stručnim pristupom obnovi. Cilj izrade inventarizacije kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti je prije svega njihova identifikacija, te izrada smjernica i uvjeta korištenja prostora, za djelovanje u prostoru i za pojedinačne graditeljske zahvate. Zaštita graditeljske baštine se provodi prema usvojenim načelima integralne zaštite prostora, ali i očuvanjem autentičnosti kroz obnovu izvornih obilježja građevine. Modaliteti zaštite određuju se prema kriteriju zoniranja, te prema propisanim mjerama zaštite. Za građevine najveće kulturno

povijesne vrijednosti potrebno je provesti konzervatorsko restauratorska istraživanja i dokumentiranje, prije bilo kakvih građevinskih zahvata na objektu ili njegovoj neposrednoj okolini.

2.2.5. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

U svrhu racionalnoga korištenja i zaštite prostora u predjelima predviđenim za uređenje naselja, u Plan su ugrađena sva pozitivna nastojanja suvremene teorije prostornoga planiranja s osobitim nastojanjem da se prostor i zemljište koristi krajnje svrsishodno, te da prostorno-planerske odluke budu razborite, stručno utemeljene i lišene nepotrebnih i neprihvatljivih političkih ili interesnih utjecaja.

Prema *Programu prostornoga uređenja* Republike Hrvatske racionalno korištenje odnosi se prvovažno na određivanje prostora za izgradnju na način da se ne smanjuju šumske i vrsne poljodjelske površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštita voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenje izvorima na održiv (štedljiv) način.

Europski pristup planiranju

Glavne težnje današnjega europskoga prostornog razvitka moguće je ukratko iskazati na sljedeći način:

- Prihvatiti pristup nadopunjavanja i suradnje gradova i mjesta (osobito susjednih mjesta i onih u sklopu istih zemljopisnih cjelina, primjerice Županije) kako bi se izbjeglo nepotrebno i skupo nadmetanje;
- Promicati oživljavanje postojećih umjesto osnivanja novih gradskih predjela;
- Ostvarivati novi razvoj sela obnovom urbano-ruralnih odnosa (razlika između gradskih i seoskih područja sve više nestaje) i promicanjem gospodarskih djelatnosti primjerenih ruralnim područjima;
- Očuvati različitost kulturnoga krajolika;
- Učvrstiti rijetko naseljena i izdvojena područja pristupom udruživanja javnih i privatnih djelatnosti u svrhu smanjenja ili zaustavljanja iseljavanja pučanstva iz ruralnih područja;
- Omogućiti razvitak prirodnog i održivog okoliša u područjima gdje se napuštanje zemljišta ne može izbjeći.

Svrsishodnost i razboritost u planiranju

Današnje vrijeme nije vrijeme sklono pretjeranim i neostvarivim prostorno-planerskim zamislima. Prostorom treba raspolagati i trošiti ga svrsishodno i u skladu s mogućnostima prostora i okoliša, kao i u skladu s gospodarskim mogućnostima.

Polazeći od postavki Strategije prostornoga uređenja Republike Hrvatske, koja upućuju na racionalno korištenje i zaštitu prostora, kao i od brojnih međunarodnih dokumenata koji promiču načela svrsishodnosti i razboritosti u planiranju i korištenju prirodnih izvora na Zemlji, u ovaj Plan ugrađena su nastojanja da se prostor Općine Žakanje koristi krajnje racionalno i razborito. Za takav stav stvoreni su prostorno-planerski preduvjeti, a na Općini i njenim službama ostaje da planske odrednice što dosljednije oživotvore.

Ograničenja za širenje naselja

Razmjerno je velik broj čimbenika koji ograničavaju širenje naselja, odnosno izgradnju stambenih, ali i drugih građevina. Sva ograničenja, koja je bilo moguće spoznati tijekom izrade ovoga Plana uzeta su u obzir prilikom planiranja širenja naselja. Zbog nepostojanja i nemogućnosti izrade stručnih studija tijekom izrade Plana, mnogi od ovih činitelja su uzimani u obzir djelomično - na temelju obilaska terena i podataka koje je bilo moguće tom prilikom prikupiti. Ako se prilikom provedbe Plana utvrde precizna i na terenu uočljiva ograničenja, ne samo u Planu navedena nego i druga, potrebno je to zabilježiti i onemogućiti možebitnu izgradnju na takvim terenima.

Najznačajnija ograničenja za izgradnju su:

- šume (ucrtane su na temelju mjestopisnih zemljovida i drugih dostupnih karata; moguće je da postojeće stanje šuma zabilježeno na zemljovidima Plana ponegdje ne odgovara stanju u prirodi);
- vrijedna poljodjelska zemljišta;
- predjeli zaštite kulturnoga i prirodnoga naslijeđa (građevine i površine za zaštitu ucrtani su na kartografskom dijelu Plana);
- klizišta;
- zemljišta nedovoljne nosivosti tla;
- mjesta tektonskih rasjeda i mogućih potresnih epicentara;
- strma zemljišta nagiba većeg od 30%;
- zemljišta s visokom podzemnom vodom i plavljene livade;
- zaštitni pojasevi tehničke infrastrukture
- zaštitni pojasevi izvorišta pitke vode
- zaštitni pojasevi rijeka, potoka i ostalih vodotoka, osobito onih koji imaju karakter povremenih bujica.

2.2.6. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA U ODNOSU NA POSTOJEĆI I PLANIRANI BROJ STANOVNIKA, GUSTOĆU STANOVANJA, IZGRAĐENOST, ISKORIŠTENOST I GUSTOĆU IZGRAĐENOSTI, OBILJEŽJA NASELJA, VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KRAJOBRAZA, PRIRODNIH I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Kriteriji za utvrđivanje građevnih područja naselja

Prilikom utvrđivanja granica građevnih područja naselja uzeti su u obzir sljedeći čimbenici:

1. Postojeća izgrađenost, neovisno o tome da li su kuće izgrađene s potrebnom dokumentacijom ili su bespravno izgrađene. Izrađivač Plana nije imao podatke koje su zgrade bespravno izgrađene, ali ne mali broj bio je izvan važećih granica građevnoga područja što upućuje na zaključak da su takve zgrade bespravno izgrađene. Gdje je to bilo stručno opravdano i prihvatljivo, takve su zgrade u pravilu bile uključivane unutar granica građevnih područja.

2. Stvarne potrebe i želje Općine, mjesnih odbora i građana. Tijekom izrade Plana prikupljane su želje i potrebe za proširenjem građevnih područja naselja. Dio zahtjeva bio je stručno prihvatljiv i još je tijekom izrade Plana prihvaćen. Demografski pokazatelji ne upućuju na potrebu znatnijih povećanja građevnih područja naselja, ali s obzirom da se centralne funkcije općine nalazi na granici četiri naselja, pokazala se potreba za formiranjem zone mješovite i poslovne namjene na tom mjestu, ali i proširenje, odnosno formiranje zone stambene namjene zapadno od današnjeg općinskog centra, kao mjesto širenja centralnog naselja.

3. Tradicijska obilježja naselja. Zamisao "razdrobljenoga" odnosno nejedinstvenoga građevnoga područja posljedica je želje da se sačuva prepoznatljivost tradicijskoga krajolika s manjim skupinama stambenih zgrada kako bi se ostvarila slika naselja utopljenih u krajolik (mozaik sela

i zaseoka, voćnjaka, oranica, vrtova i gajeva). Da bi se to ostvarilo nužno je planirati *manju gustoću* da bi parcele bile veće i da bi udio voćnjaka, vrtova i gajeva bio znatan unutar obrisa naselja i unutar granice građevnoga područja.

4. Ograničenja uslijed prirodnih osobitosti. U predjelima gdje su utvrđena nepovoljna obilježja zemljišta za izgradnju nije predviđeno građevno područje.

5. Ograničenja uslijed vrijednosti i posebnosti krajobraza, te prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina. U predjelima prepoznatljivih krajobraza te vrijednoga prirodnoga i kulturno-povijesnoga naslijeđa izgradnja je onemogućena ili je svedena na mjeru koja je primjerena stupnju zaštite. Na planu građevnih područja ucrtani su predjeli i granice zaštite kulturnoga i prirodnoga naslijeđa iz razloga da izdavanje lokacijskih i građevnih dozvola bude djelotvornije i u provedbi jednostavnije.

6. Zaštitni pojasevi tehničke infrastrukture. Zaštitni pojasevi tehničke infrastrukture u pravilu su izvan granica građevnih područja. Tamo gdje ti pojasevi prolaze naseljem, na tim mjestima nije moguća izgradnja zgrada, ali se preporuča koristiti na neki drugi dozvoljeni način, te odgovarajuće krajobrazno oblikovanje u svrhu uređenja i ljepšeg izgleda naselja.

U nastavku je dan **pregled površina građevinskih područja** (po naseljima) prema ovom Planu i prema Prostornom planu (bivše) Općine Ozalj. Uz površine pojedinih građevnih područja dat je indeks povećanja/smanjenja.

Naselje	površina GP prema PP (bivše) općine Ozalj	građevinsko područje prema PPUO Žakanje				grad. područje izvan granica grad. područja PP (bivše) općine Ozalj											
		unutar naselja		izvan naselja		građevinsko područje naselja		izgrađene strukture van građevinskog područja naselja						povećanje	smanjenje		
		IZGR.	NEIZGR.	IZGR.	NEIZGR.	IZGR.	NEIZGR.	sport i rekreacija		turistička namjena		proizvodna namjena					
								IZGR.	NEIZGR.	IZGR.	NEIZGR.	IZGR.	NEIZGR.	IZGR.	NEIZGR.	%	%
Breznik Žakanjski	86403	54838	6100	0	0	4133	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,8%	34,3%
Brihovo	293819	139340	36216	0	14997	8842	10913	0	0	0	0	0	0	0	0	6,7%	47,0%
Bubnjarački Brod	656379	109127	11900	18285	45044	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	81,6%
Bubnjarci	314163	154419	17679	2547	22895	3819	0	0	4196	0	0	0	0	0	0	2,6%	47,8%
Donji Bukovac Žakanjski	216072	84364	9371	0	32824	2214	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,0%	57,6%
Ertić	70748	24764	2717	0	0	370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5%	61,7%
Gornji Bukovac Žakanjski	29656	21394	2323	0	0	0	848	0	0	0	0	0	0	0	0	2,9%	22,9%
Jadrići	28500	16291	1865	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	36,3%
Jugovac	102148	33541	3735	0	0	1303	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,3%	64,8%
Jurovo	135124	78488	8757	0	39918	14107	1420	0	20330	0	14291	0	0	0	0	37,1%	72,5%
Jurovski Brod	219901	121112	13403	0	0	7070	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,2%	42,0%
Kohanjac	117729	63236	7117	0	0	4188	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,6%	43,8%
Mala Paka	74717	34705	3906	7844	0	1950	2535	0	0	0	0	2075	0	0	0	8,8%	57,1%
Mišinci	239581	108371	13253	0	0	8248	2095	0	0	0	0	0	0	0	0	4,3%	53,6%
Mošanci	116300	60437	6710	0	0	6684	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,7%	48,0%
Pravutina	307085	169906	18931	3526	8017	9230	1997	0	1600	0	0	0	0	0	0	4,2%	42,7%
Sela Žakanjska	133117	73299	8131	0	0	973	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,7%	39,6%
Sračak	66228	35528	3851	0	0	2616	0	0	0	0	0	1972	0	0	0	6,9%	47,5%
Stankovci	57736	28409	3253	0	0	2025	1727	0	0	0	0	0	0	0	0	6,5%	51,7%
Velika Paka	154706	63264	7036	0	3971	3554	1232	0	0	0	0	0	0	0	0	3,1%	57,7%
Zaluka Lipnička	252230	137418	15313	0	7391	3667	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,5%	40,9%
Žakanje	461464	137187	24596	107325	51803	569	0	0	0	0	0	19222	33951	0	0	11,6%	76,6%
Općina Žakanje	7678003	1952786	226163	139527	226860	85562	22767	0	26126	0	14291	23269	33951	0	0	2,7%	74,3%

Mogući graditeljski zahvati unutar građevinskoga područja

U sklopu građevnoga područja pojedinih naselja (ako to detaljnijim planom nije drukčije određeno) moguća je izgradnja ili obnova:

- Stambenih zgrada;
- Stambeno-poslovnih zgrada (stambene zgrade sa uslužnim, trgovačkim i drugim čistim djelatnostima koje su prihvatljive u neposrednoj blizini stanovanja);
- Gospodarskih zgrada (obrtničke radionice, manji proizvodni pogoni i manje zgrade za uzgoj stoke u sklopu stambenih parcela);

- Zgrada javne namjene ili s javnim sadržajima;
- Uslužnih djelatnosti (društvene, trgovačke i turističke djelatnosti, samostalno ili povezano sa stanovanjem).

Unutar građevnoga područja moguće je graditi nove zgrade ili obnavljati i prilagođavati postojeće gospodarske zgrade u svrhu obrtničkih radionica i poslovnih sadržaja, ako nije ugrožen život i rad ostalih stanovnika naselja i ako to uvjeti zaštite kulturne i prirodne baštine dozvoljavaju. Takve građevine u pravilu treba graditi na stambenim građevnim parcelama, po mogućnosti u dubini parcela i u sklopu stambeno-gospodarskih seoskih domaćinstava. Posebnu pozornost treba obratiti oblikovanju manjih proizvodnih pogona koja ne smije biti standardna i mora se svojim oblikovanjem uklapati u sliku naselja. Obrtničke i manje proizvodne zgrade u naseljima, kao i sve ostale nove ili obnovljene postojeće zgrade, moraju se skladno uklopiti u tradicijsku sliku naselja i krajolika.

2.2.7. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

2.2.7.1. Načela uređenja naselja - očuvanje prepoznatljivosti

Zamisao ovoga Plana, između ostaloga, je prostorni razvitak naselja na način da se očuva samosvojnost tradicijskoga krajolika s manjom gustoćom izgrađenosti, s manjim sklopovima stanovanja isprepletenim sa šumarcima, gajevima, voćnjacima, livadama, oranicama i vinogradima. Da bi se to ostvarilo planirana su "razdrobljena" građevna područja u namjeri da se spriječe površinom veliki i u neprekinutom nizu predugački predjeli stanovanja. U naseljima se očekuje ekološki odnos prema krajoliku što zahtijeva prilagodbu prirodnim uvjetima stvarnoga smještaja naselja i širega prostora, te suzdržavanje od neopravdanih i nepromišljeno glomaznih zgrada. Posebnu pozornost treba posvetiti uređenju biciklističkih i pješačkih staza odvojenih od kolnika glavnih državnih i županijskih cesta u naseljima kroz koja prolaze te prometnice.

Prema *Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske za oživljavanje seoskih područja* potrebno je učiniti sljedeće:

- S ciljem zaustavljanja napuštanja sela treba stvarati pravno-gospodarski povoljne uvjete rada, a osobito poticati opstanak i razvoj početno malim ali sigurnim ulaganjima u životni standard sela, uključujući kulturne i rekreacijske potrebe stanovništva;
- Promicati temeljne vrijednosti seoskoga nasljeđa, duhovnih i materijalnih dobara i tradicije te obogaćivati veze grada i sela;
- Osigurati uvjete za izgradnju stambenih zgrada zadovoljavajuće kakvoće, ali uz dužnu pozornost prema tradicijskom graditeljstvu koja se iskazuje ponajprije kroz štovanje mjerila, oblika i graditeljskih materijala;
- Potrebno je osigurati suvremeni infrastrukturni standard. Telekomunikacije i informatika osnova su za željene promjene u seoskom prostoru pa njihov razvoj treba posebno podupirati jer će umanjiti mnoge prednosti grada pred selom;
- Težiti da prihodi i standard življenja bude u skladu s onim u razvijenim područjima, a uvjeti života seoskoga stanovništva približi uvjetima gradskoga stanovništva;
- Proizvodnja na seoskom području mora se temeljiti na korištenju prednosti proizvodnje i usluga na selu, kao što su primjerice: organsko-biološki proizvedena i prerađena hrana, ručno izrađeni predmeti i turizam na seljačkim gospodarstvima.

Prilikom planiranja proširenja sela mora se posvetiti pozornost zadržavanja slike sela, odnosno njegovoj slici grupiranosti (zbijenosti). Postojeći oblici građevnih parcela u Karlovačkoj županiji su vrlo različiti: od izduženih pravilnih do nepravilnih oblika, što je najčešće uvjetovano konfiguracijom terena, načinom poljoprivredne proizvodnje i imovinskim odnosima, ali i drugim čimbenicima. Tradicijska kuća Kordunske visoravni, ili gornjeg Pokuplja ne stoji sama na građevnoj parceli, već su na parceli smještene pomoćne i druge gospodarske zgrade. Budući da su gospodarske prilike na selu izmijenjene te da na selu ne žive, a i ne moraju živjeti, ljudi koji se isključivo bave poljoprivredom, namjena drugih zgrada ne mora biti vezana uz

poljoprivredu. Prateće zgrade mogu poslužiti i drugim svrhama, primjerice: obrtu, seoskom turizmu, manjoj proizvodnoj ili poslovnoj djelatnosti i sl. Ukoliko se planira gradnja nove kuće na građevnoj parceli, koja se nalazi unutar postojećega naselja, potrebno je štovati postojeće prostorne odnose u naselju. Svaka nova građevina mora se podrediti tipu naselja i to vezano na volumen građevine, građevne i regulacijske linije, kao i na vrstu, nagib i smjer krovišta, a sve u cilju da ga smisaono nadograđuje. Sagledavajući zgradu na građevnoj parceli, znatnu pozornost valja posvetiti oblikovanju pročelja: veličina i oblik prozora, veličina i oblik krovnih prozora, terasa na krovu, veličina i oblik vrata, oblikovanje dimnjaka i dr.) i oblikovanju pomoćnih građevina na parceli (oblik i veličina krovišta, oblik i veličina otvora i sl.).

Uređenje dvorišta (okućnice) valja uskladiti s tradicijskim izgledom. Od drveća u dvorištu je najčešće sađen orah, dok je od uresnoga grmlja uz ogradu prema ulici vrlo često sađen jorgovan. Važni činitelji uređenja dvorišta su: izbor i način sadnje bilja, vrsta i oblikovanje ograda i popločenje. U stražnjem dijelu građevne parcele (iza stambenoga dvorišta) preporuča se sadnja domaćih sorta voćaka. Preporuča se popločavanje dvorišta svesti na najmanju moguću mjeru (samo one površine potrebne za kretanje).

2.2.7.2. Preporuke za uređenje komunalne infrastrukture

Da bi se očuvala prepoznatljivost naselja u duhu tradicije i očuvanja tipične slike krajolika potrebno je posvetiti pozornost uređenju komunalne infrastrukture u naseljima. To se odnosi i na estetski izgled, koji je vrlo često narušen uslijed uporabe uobičajenih i estetski nedovoljno promišljenih građevina i rješenja komunalne infrastrukture. Najčešće se manje komunalne građevine (trafostanice, plinske podstanice i dr.) postavljaju estetski neusklađeno sa slikom ulice tako da su vizualno pretjerano uočljive i nepotrebno nametljive u naselju ili krajoliku. Valjalo bi uložiti napore u cilju unapređenja izgleda naselja sa prikladnim komunalnim uređenjem.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

Zamisao prostornoga uređenja Općine Žakanje uvjetovan je polazištima za planiranje (navedena u poglavlju 1) nastojeći ostvariti ciljeve prostornoga razvoja i uređenja (navedena u poglavlju 2) omogućavajući svekoliki demografski, gospodarski i društveni razvoj uvažavajući sva ograničenja koja postoje.

Plan se temelji na štovanju prirodnih, krajobraznih, kulturno-povijesnih i drugih naslijeđenih vrijednosti i na nastavljanju vrijedne i korisne tradicije gospodarenja i svekolikoga čovjekova djelovanja u ovome kraju. Ovim Planom nisu predviđene i nisu dozvoljene one djelatnosti čovjeka koje bi mogle ugroziti, oštetiti ili obezvrijediti stoljećima stvaran kulturni krajolik po kojemu je prostor Općine postao prepoznatljiv. Nisu dozvoljene niti one djelatnosti i ponašanja pojedinaca ili zajednice koje ne skrbe za zaštitu okoliša i ne jamče siguran i zdrav život budućim naraštajima. Polazi se od shvaćanja da želimo i moramo na najbolji mogući način odrediti pravila ponašanja u prostoru temeljeći ih na principima održivoga razvitka, da moramo koliko je god to moguće udovoljiti potrebama današnjih stanovnika, ali i da ne smijemo zaboraviti na buduće naraštaje koji imaju puno pravo baštiniti sve ono što su naraštaji i prije nas stoljećima stvarali misleći i na budućnost.

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Prostorni plan Općine Žakanje pridržava se općih smjernica za određivanje namjene površina iz Prostornog plana Karlovačke županije. Radi se o generalnoj podjeli na površine za poljoprivredu, infrastrukturu i daljnji razvoj naselja i gospodarskih djelatnosti u nizinskom dijelu; površine za poljoprivredne djelatnosti (vinogradarstvo, voćarstvo, stočarstvo) te za razvoj većih ruralnih naselja na brežuljkastim predjelima te šumske površine namijenjene šumarstvu, turizmu i rekreaciji u gorskim predjelima i uz rijeku Kupu.

Polazeći od potreba za poboljšanjem uvjeta života stanovništva graničnog područja u odnosu na preostali županijski prostor, potrebno je stvoriti pretpostavke za osiguravanje uravnoteženog razvitka tog područja:

- stvoriti pretpostavke za demografsko obnavljanje naselja prioritarno izgradnjom prometne i komunalne infrastrukture te ekonomske podržavajuće infrastrukture (porezna politika, krediti) ključne za razvoj poduzetništva i malog gospodarstva;
- osigurati učinkovitu financijsku potporu za razvojne projekte malog gospodarstva, osobito za početnike, u cilju privlačenja mladih stručnjaka, pri čemu je važno osigurati podršku državnih i lokalnih izvora te po mogućnosti uključiti u međunarodne projekte;
- poticati međusobno povezivanje projekata ekološke proizvodnje hrane, eko turizma, usluga za nove aktivnosti (turizam, rekreacija), obrta i usluga te malih inovativnih poduzeća;
- poticati povezivanje, obrazovanje i udruživanje poduzetnika i projekata duž pogranične zone i na nivou međudržavne suradnje.

Veličine naselja na području Općine kreću se u rasponu od naselja sa 244 – 104 stanovnika (Pravutina, Bubnjarci, Jurovski Brod, Brihovo, Bubnjarački Brod, Donji Bukovac Žakanjski, Mišinci, Zaluka Lipnička, Žakanje i Kohanjac) do naselja koja broje svega desetak, dvadesetak stanovnika (Gornji Bukovac Žakanjski – 18, Jadrići – 14, Jugovac i Stankovci - 23). Najzastupljenija su naselja koja broje ispod 100 stanovnika (njih 12). Po izgrađenosti većina naselja u Općini ulazi u II kategoriju (neizgrađeno 20 – 50%). Građevinska područja naselja koja imaju manje od 200 stanovnika u pravilu nisu povećavana (osim interpolacija i u slučajevima zahtjeva koji su ocijenjeni kao opravdani).

Općina Žakanje, kao ruralno područje, zahtijeva mjere koje će zaustaviti daljnju depopulaciju. Razlog depopulaciji ruralnih područja je prvenstveno nedostatna komunalna i društvena infrastruktura te iseljavanje u urbana područja posebno mlađeg stanovništva. Ovo se može zaustaviti poboljšanjem uvjeta života izgradnjom potrebne infrastrukture, ostvarenjem optimalnih uvjeta za poljodjelsku proizvodnju, ostvarenjem uvjeta društvene infrastrukture te uvođenjem nepoljodjelskih djelatnosti u seoske obitelji (seoski turizam, prerada poljoprivrednih proizvoda na tradicionalan način, tradicionalni obrti i sl.).

Kako bi Žakanje doseglo razinu centraliteta koja mu po županijskom planu pripada (*Lokalno središte – Inicijalno razvojno središte*) ovim planom predviđa se razvoj društvene infrastrukture usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života stanovništva koje ih koristi te formiranje zona mješovite, poslovne i stambene namjene u centralnom dijelu.

Na području razvoja prometa ovaj Plan ne predviđa veće nove zahvate. Na području cestovnog prometa potrebno je ulagati u obnovu i rekonstrukciju postojećih cesta na području općine, posebno se to odnosi na uređenje nogostupa i potrebna proširenja, kao i na asfaltiranje dijela L 34007 – Gornji Bukovac – Žakanje.

Infrastrukturni sustavi razvijati će se na način poboljšanja postojeće mreže (telekomunikacije, elektroopskrba, vodoopskrba, odvodnja) ili uključivanja u buduće projekte rješenja većih infrastrukturnih sustava na razini Županije (plinoopskrba, odvodnja).

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. ORGANIZACIJA PROSTORA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Temeljne odrednice organizacije prostora općine Žakanje slijede iz usvojenih ciljeva razvoja u prostoru na županijskoj i općinskoj razini. U cilju zaštite i racionalnijeg korištenja prostora vrši se temeljno razgraničavanje prostora općine na područja pretežito namijenjena izgradnji (građevinska područja, izgrađena i neizgrađena) te negrađevinska područja (samo iznimno i ograničeno gradiva). Ovime se naglašava razlika između pretežito izgrađenih prostora namijenjenih potrebama rasta i razvoja stanovništva i gospodarstva od prostora koje se štiti i održava zbog vrijednih resursa prirodne sredine (šume, poljoprivredno zemljište, prostori posebnih prirodnih vrijednosti namijenjenih rekreaciji, lokaliteti i zone vrijedne kulturne baštine itd.) i ukupne ekološke ravnoteže. Osim toga i jedno i drugo područje dopušta utvrđivanje prostornih koridora namijenjenih tehničkoj infrastrukturi (promet, elektroopskrba, vodoopskrba, telekomunikacije itd.).

U Prostornom planu Općine Žakanje određene su slijedeće osnovne namjene prostora:

Površine za razvoj i uređenje naselja (građevinska područja naselja):

- izgrađeni i neizgrađeni dijelovi građevinskog područja.

Površine za razvoj i uređenje izvan naselja:

- gospodarska namjena - pretežito proizvodna,
- gospodarska namjena - pretežito poslovna,
- ugostiteljsko-turistička namjena,
- sportsko-rekreacijska namjena,
- poljoprivredno tlo kategorije "osobito vrijedno obradivo tlo",
- poljoprivredno tlo kategorije "vrijedno obradivo tlo",
- poljoprivredno tlo kategorije "ostala obradiva tlo",
- šume isključivo osnovne namjene,
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište,
- groblje,
- površine za iskorištavanje mineralnih sirovina.

Infrastrukturni sustavi

- Cestovni promet – javne ceste,
- Pošta i javne telekomunikacije,
- Vodoopskrbni sustav.

Prostori namijenjeni za građevinska područja

Građevinsko područje predstavlja one dijelove prostora unutar obuhvata PPUO Žakanje koji su predviđeni za izgradnju i uređenje naselja, a sastoje se od izgrađenih i neizgrađenih dijelova u funkciji daljnjeg razvoja naselja.

U *predjelima namijenjenim za razvoj i uređenje naselja* predviđene su namjene stanovanje, mješovita namjena te javni i društveni sadržaji. U sklopu stanovanja moguća je u manjoj mjeri gospodarska i poslovna namjena, što je potanko utvrđeno u Odredbama za provođenje.

Prostori izvan građevinskih područja

U *predjelima za izgradnju izvan naselja* predviđena je **gospodarska namjena – proizvodna** u Bubnjaračkom Brodu, Sračku, Maloj Paki, Žakanju, Bubnjarcima i Donjem Bukovcu Žakanjskom, **ugostiteljsko-turistička namjena** u Žakanju, Bubnjaračkom Brodu, Jurovu i Zaluki Lipničkoj, **gospodarska – poslovna** u Bubnjaračkom Brodu, Brihovu i Žakanju, **sportsko-rekreacijska** u Bubnjarcima, Jurovu, Jurovskom Brodu, Pravutini, Velikoj Paki i Žakanju. Potanki uvjeti za izgradnju navedeni su u Odredbama za provođenje.

Predjeli izvan građevinskih područja namijenjeni su za šume i poljoprivredu, a izgradnja je moguća samo za neke građevine (primjerice: klijeti, vinogradarski podrumi, planinarski i lovački domovi, vidikovci i sl.) uz zadovoljavanje uvjeta određenih u Odredbama za provođenje Plana.

U obuhvatu Plana nalaze se **tri postojeća groblja** u naselju Žakanje, Pravutina i Bubnjarci, koja će i nadalje služiti svojoj namjeni budući da zadovoljavaju potrebe Općine.

U *koridorima infrastrukturnih sustava* predviđena je izgradnja cesta, drugih infrastrukturnih vodova i drugih infrastrukturnih građevina. Podrobnije obrazloženje infrastrukturnih sustava navedeno je u poglavlju *Razvoj infrastrukturnih sustava* i u Odredbama za provođenje ovoga Plana.

Za sve grupe namjena utvrđeni su *predjeli sa ograničenjima u korištenju*. To su: predjeli zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti, predjeli zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti, pojedinačni zaštićeni ili evidentirani spomenici kulture, vodozaštitno područje i obuhvati obvezne izrade prostornih planova.

Izgradnja izvan građevinskog područja

Izvan građevinskog područja na prostoru općine Žakanje može se odobravati izgradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju položaj izvan građevinskog područja, kao što su:

3. infrastrukturne građevine (prometne, komunalne, energetske),
4. športske, rekreacijske i zdravstvene građevine,
5. vinogradarske klijeti,
6. vojne i druge građevine od interesa za obranu i zaštitu od elementarnih nepogoda,
7. stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti (stambeno-gospodarski kompleksi - farme, građevine za uzgoj životinja - tovilista; spremišta, vinarije, vinske podrumne u vinogradima, te sušare u voćnjacima, ostave za poljoprivredni alat i strojeve, spremišta u šumama, plastenici).

Izgradnja športskih, rekreacijskih i zdravstvenih građevina izvan građevinskog područja može se vršiti samo ukoliko isti koriste specifične prirodne resurse dotične lokacije. Za ovakve sadržaje potrebno je izraditi detaljni plan uređenja sa dokazom da planirani sadržaji neće narušiti estetske i bioekološke vrijednosti okruženja te definiranje mogućnosti odgovarajućeg pristupa.

Izvan građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu mogu se graditi stambeno-gospodarski sklopovi (farme), koji predstavljaju grupe zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem. Potanki uvjeti za izgradnju navedeni su u Odredbama za provođenje.

Korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno je prioritetno, a dijelom isključivo poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu, s težnjom očuvanja što većih i kontinuiranih površina i prirodnih režima, šumskih ekosustava i očuvanje seoskih i poljoprivrednih krajolika.

3.2.2. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Red. broj	Naziv općine OPĆINA ŽAKANJE	Oznaka	Ukupno ha	% od površine županije	stan/ha ha/stan*
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1.	Građevinska područja	GP	197,5601	0,05	11,06
	izgrađeni dio GP		174,9438		
	neizgrađeni dio (planirano proširenje)		22,6163		
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja		35,3845	0,01	61,75
	gospodarska - proizvodna	I	19,5139		
	gospodarska - poslovna	K	6,7005		
	ugostiteljsko - turistička namjena	T	3,8887		
	športsko - rekreacijska namjena	R	5,2814		
1.3.	Poljoprivredne površine	P	3164,9357	0,87*	1,45
	oranice		1291,1764		
	voćnjaci i vinogradi		86,4255		
	livade i pašnjaci		1787,3338		
1.4.	Šumske površine	Š	879,9750	0,24*	0,40
	- gospodarske šume		879,9750		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	151,5292	0,04*	0,07
1.6.	Vodene površine	V	22,6000	0,01*	0,01
	- vodotoci		22,6000		
1.7.	Ostale površine		23,0155	0,01*	0,01
	- groblje	G	1,8905		
	eksploatacijsko polje	Ex	21,1250		
	općina	ukupno	4475,00	1,23*	2,05
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština		1291,4974	0,35*	0,59
	- značajni prirodni krajobraz - R	ZK	1112,4108		
	- značajni prirodni krajobraz - POO	PK	132,6239		
	- značajni kultivirani krajobraz - POO	KKz	46,4627		
2.2.	Zaštićena graditeljska baština		313,38	0,09*	0,14
	- kulturni krajolik	KK	313,38		
	općina	ukupno	1604,8774	0,44	0,73
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA				
3.2.	Energija		MW MWh	ne iskazuje se	
3.3.	Voda		u 1000m3 u 1000m3		
3.4.	Mineralne sirovine		jed. mjere za sirovinu		
	općina	ukupno			0

Građevinsko područje naselja:

	Naselje	stanovnici 2001.	moguća površina GP u m2 prema PP Karlovačke županije	povećanje za granično područje	udio NI GP	građevinsko području naselja	
						izgrađeno	neizgrađeno
središnje naselje	Žakanje	161	112700		15%	139616	24596
naselja od 200 do 500 stanovnika	Bubnjarci	234	187200	205920	10%	154419	17679
	Jurovski Brod	209	167200	183920	10%	121112	13403
	Pravutina	243	194400	213840	10%	169906	18931
ostala naselja	Breznik Žakanjski	27	24300		10%	54838	6100
	Brihovo	194	174600		10%	139340	36216
	Bubnjarački Brod	115	103500	113850	10%	109127	11900
	Donji Bukovac Žakanjski	123	110700	121770	10%	84364	9371
	Ertić	25	22500	24750	10%	24764	2717
	Gornji Bukovac Žakanjski	18	16200		10%	21394	2323
	Jadrići	14	12600	13860	10%	16291	1865
	Jugovac	24	21600		10%	33541	3735
	Jurovo	91	81900	90090	10%	78488	8757
	Kohanjac	104	93600		10%	63236	7117
	Mala Paka	30	27000	29700	10%	34705	3906
	Mišinci	152	136800	150480	10%	108371	13253
	Mošanci	48	43200	47520	10%	60437	6710
	Sela Žakanjska	93	83700		10%	73299	8131
	Sračak	45	40500	44550	10%	35528	3851
	Stankovci	23	20700	22770	10%	28409	3253
Velika Paka	61	54900	60390	10%	63264	7036	
Zaluka Lipnička	151	135900	149490	10%	137418	15313	
	Općina Žakanje	2.185	1865700	1472900		1751867	226163

Građevinska područja naselja utvrđena se na temelju kriterija određenih PP Karlovačke županije na način:

8. maksimalna površina temelji se na određenoj maksimalnoj površini građevinskog područja po stanovniku 2001 g.,
9. odnosu izgrađenog i neizgrađenog dijela naselja, određen je maksimalnim dozvoljenim udjelom neizgrađenog dijela u ukupnoj površini građevinskog područja,
10. Normativ najveće propisane površine GP po stanovniku povećan je u naseljima koja se nalaze u graničnom području,
11. naselja u pravilu nisu širena duž prometnih pravaca državnog i županijskog značaja.

Građevinsko područje naselja povećano je u odnosu na PP Karlovačke županije kod naselja, kod kojih je izgrađeni dio građevinskog područja bio veći od maksimalne površine ukupnog građevinskog područja po stanovniku 2001.g. jer se uglavnom radi o naseljima sa negativnim trendom izumiranja ili depopulacije. Karakteristično za sva naselja općine je da se radi o malim naseljima gotovo bez zaselaka sa malim brojem stanovnika tako da je i pad broja stanovnika izraženiji.

U tim je naseljima zadržan propisan udio neizgrađenog dijela, u odnosu na izgrađeni dio.

Udio neizgrađenog građevinskog zemljišta povećan je samo u slučaju naselja Brihovo i Mišinci u dijelu uz središte Općine Žakanje u površini od cca 2,2 ha i to iz slijedećih razloga:

Iako se statistički središnjim naseljem općine smatra naselje Žakanje proces preobrazbe od naselja izrazito seoskih obilježja prema naseljima mješovitog tipa nije se javio u jednom naselju već uz državnu prometnicu D6 i to na četveromeđi naselja Bubnjarački Brod, Mišinci, Brihovo i Žakanje. Veći broj opravdanih zahtjeva građana za širenjem građevnog područja nalazi se upravo u široj zoni ovog centralnog dijela. Stoga je ovim Planom određeno da se zona stambene i mješovite namjene, zbog nemogućnosti širenja uz državnu prometnicu D6 proširi zapadno od nje, prema Brihovu i Mišincima te da se u toj zoni formira, odnosno dovrši općinsko središte.

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. PRIKAZ GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Ovim Planom stvoreni su svi potrebni prostorno-planski preduvjeti za razvoj raznolikih gospodarskih djelatnosti na području Općine Žakanje. Uvjeti za smještaj i izgradnju zgrada gospodarskih djelatnosti navedeni su u Odredbama za provođenje ovoga Plana. Pod gospodarskom namjenom smatraju se sljedeće namjene: proizvodna (industrijska, zanatska), poslovna (uslužna, trgovačka, komunalno-servisna) te ugostiteljsko-turistička namjena.

	Naselje	namjena	građevinsko područje izvan naselja	
			postojeća	planirano
središnje naselje	Žakanje	proizvodna I	79159	33951
		ugostiteljsko-turistička T	0	5803
		poslovna K	0	8536
naselja od 200 do 500 stanovnika	Bubnjarci	proizvodna I	2547	18699
ostala naselja	Brihovo	poslovna K	0	14997
	Bubnjarački Brod	proizvodna I	13752	0
		ugostiteljsko-turistička T	0	6105
	Donji Bukovac Žakanjski	poslovna K	18365	25187
	Jurovo	proizvodna I	0	32824
	Mala Paka	ugostiteljsko-turistička T	0	19588
	Sračak	proizvodna I	7844	0
	Zaluka Lipnička	proizvodna I	6363	0
		ugostiteljsko-turistička T	0	7391
ukupno		proizvodna I	109665	85474
		ugostiteljsko-turistička T	0	38887
		poslovna K	18365	48720
	Općina Žakanje		128030	173081

Najveće grupiranje proizvodnih i poslovnih namjena predviđeno je u naseljima Žakanje gdje je planirano proširenje postojeće gospodarske zone za 3,4 ha te Bubnjarci za 1,9 ha. Novoplanirane zone su u naseljima: Donji Bukovac Žakanjski (3,3 ha), Brihovu uz centar Općine (1,5 ha), Bubnjarački Brod uz gospodarsku zonu Žakanje (2,5 ha) te na jugu naselje Žakanje (0,85 ha). Detaljni uvjeti za izgradnju u ovim zonama navedeni su u Odredbama za provođenje ovoga Plana.

Zone ugostiteljsko-turističke namjene planirane su u naseljima: Žakanje (postojeći lovački dom), Bubnjarački Brod, Jurovo i Zaluka Lipnička.

U pojedinim naseljima u građevnim područjima namijenjenim za razvoj naselja, moguće su u sklopu stambenih predjela ili u posebno određenim predjelima djelatnosti obrta, malog poduzetništva, te uslužnih i trgovačkih djelatnosti. Potanki uvjeti za izgradnju zgrada u svrhu gospodarskih djelatnosti u naseljima određeni su Odredbama za provođenje ovoga Plana. U mnogim seoskim naseljima, osobito onima koja su očuvala tradicijska obilježja, postoje dobri uvjeti za razvoj seoskoga i seljačkoga turizma.

Prirodni kamen jedina je mineralna sirovina koja se vadi i gospodarski koristi na području Općine Žakanje. Jedino eksploatacijsko polje nalazi se u južnom dijelu područja obuhvata na granica sa općinom Ribnik (Pobijenka). Na eksploatacijskom polju se vrši eksploatacija građevnog kamena. Granice polja ucrtane su sukladno dobivenoj koncesiji.

Prijedlog sanacijskih radova, odnosno konačni oblik i uređenje prostora treba dati u okviru Glavnog rudarskog projekta eksploatacije.

Velike su mogućnosti za gospodarski razvoj izvan građevnih područja. Šume omogućuju gospodarenje šumskim zemljištem. Poljodjelsko zemljište omogućuje razvoj poljodjelstva, osobito vinogradarstva, voćarstva i proizvodnju zdrave hrane.

3.3.2. PRIKAZ DRUŠTVENIH DJELATNOSTI (MREŽA JAVNIH SADRŽAJA)

Zgradama društvenih djelatnosti smatramo zgrade namijenjene školstvu, zdravstvu, socijalnoj skrbi, kulturi, fizičkoj kulturi, upravi, vatrogasnoj službi, vjerske građevine i sl. Glavnina zgrada društvenih djelatnosti danas je smještena u sjedištu Općine, u mjestu Žakanje.

Postojeća *ambulanta* u Žakanju zadovoljava današnje i sagledive buduće potrebe stanovništva. U sklopu područja mješovite namjene pojedinih naselja moguće je, ako bi se pokazalo potrebnim, izgraditi dodatne ambulante.

Na području Općine za sada postoji samo jedna ustanova predškolskog odgoja u centralnom naselju Žakanje. Ukoliko bi se ukazala potreba za dodatnim kapacitetima, izgradnja novog vrtića moguća je unutar građevinskog područja.

Postojeća osnovna škola i područna škola, za sada zadovoljavaju potrebe. Ukoliko bi se ukazala potreba za novom školom, njezina je izgradnja moguća unutar građevinskog područja naselja.

Postojeća *pošta* nalazi se u Žakanju i ona će zadovoljavati i buduće potrebe Općine.

Osim postojećih *crkvi* i *vjerskih zgrada* nisu određena mjesta za moguće nove zgrade.

Ovim planom dopušta se na području mješovite i stambene namjene naselja izgradnja građevina namijenjenih društvenim djelatnostima. Veličina građevinskih područja naselja je više nego dovoljna za izgradnju građevina i uređenje prostora ovih namjena.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

3.4.1. UVJETI KORIŠTENJA I UREĐENJA PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata ovog dokumenta prostornog uređenja kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta, te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze.

Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od:

1. propisanih uvjeta za korištenje određenih dijelova prostora,
2. određenih mjera za uređivanje pojedinih prostora,
3. područja osobite zaštite dijelova Općine.

Područja posebnih uvjeta korištenja

Ova područja obuhvaćaju zone za koje se propisuje izrada i donošenje detaljnijih planova uređenja.

Urbanistički planovi uređenja planirani su za centralni dio Općine Žakanje i za naselje Bubnjarci.

Do donošenja ovih urbanističkih planova uređenja moguća je izgradnja nužnih infrastrukturnih građevina te revitalizacija, rekonstrukcija, dogradnja, sanacija, restitucija i održavanje postojećih građevina.

Detaljne planove uređenja treba donijeti za:

- područje graničnog prijelaza Jurovski Brod,
- područja planiranih zona gospodarske namjene u naseljima Bubnjarci i Donji Bukovac Žakanjski,
- za ugostiteljsko – turističke zone u naseljima Bubnjarački Brod (Šimunec), Jurovo i Zaluka Lipnička,
- područja groblja Žakanje i Pravutina.

Do donošenja DPU-a područja graničnog prijelaza Jurovski Brod, moguća je izgradnja nužnih infrastrukturnih građevina te revitalizacija, rekonstrukcija, dogradnja, sanacija, restitucija i održavanje postojećih građevina.

Do donošenja ostalih detaljnih planova uređenja nije dopuštena nikakva izgradnja unutar granica propisanih planova.

Područja posebnih uvjeta zaštite

Režim zaštite područja prirodnog naslijeđa obuhvaća sve vrijedne šumske, poljodjelske i parkovne prostore. Obuhvaća zaštitu krajobraza i to prirodnog, kultiviranog, odnosno područja izrazitih prirodnih i ruralnih krajobraznih vrijednosti, te obuhvaća zaštićene spomenike i objekte prirode.

Režim zaštite područja kulturnog naslijeđa podrazumijeva:

- režim zaštite kulturnog dobra koji obuhvaća režim zaštite naselja i dijelova naselja kulturno-povijesno spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti, te režim zaštite arheološke zone, pojedinog arheološkog nalazišta, sakralne, civilne i slične građevine,
- režim zaštite okolnog prostora oko kulturnog dobra obuhvaća režim zaštite prostornog sklopa kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja i izvornog ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora u kojem je određena građevina ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Vrlo je važno zaštititi građevinu, ali i prostor u kojem je ona nastala, kao jednu funkcionalnu i oblikovnu cjelinu, odnosno sklop.

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLIJEĐA

Na području obuhvata Prostornog plana uređenja općine Žakanje temeljem Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" br. 30/94, 72/94 i 70/05) nema posebno zaštićenih dijelova prirode.

U kategoriji značajnog krajobraza predlaže se za zaštitu dolina rijeke Kupe, šire područje vrha Vodenica te zapadni dio šireg područja Ribnika, a planom se štite i dolina potoka Muljevca, padine i pobježja na Jugovcu (Jugov vrh) kao vidikovac te vinogradi u Brezniku, Jugovcu i Selima Žakanjskim. Prema Zakonu o zaštiti prirode ("Narodne novine" br. 70/05) značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno- povijesne vrijednosti, ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz utvrđen sukladno Zakonu o zaštiti prirode U zaštićenom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

Dolina rijeke Kupe - izuzetno slikovit i ekološki vrijedan krajobraz sa rijekom koja na tom dijelu prostora još ima karakteristike planinske rijeke i kvalitetu I i II kategorije. Na pojedinim dijelovima nalaze se sedrene barijere i slapovi, dok su se na obali zadržali ostaci starih mlinica.

Jurovo, rijeka Kupa

Sračak, Slap na Kupi

Dolina potoka Muljevca – područje pod šumama hrasta lužnjaka i crne joha te površine pod bujadnicama (steljniki). Dio je povremeno zamočvaren pa je značajan za močvarnu ornitofloru. Takve predjele valja osobito cijeniti s estetskoga, kulturnoga i ekološkoga gledišta u cilju očuvanja raznolikih fizionomija krajolika.

Jugovac (Jugov vrh) – najviši vrh u Općini. Područje obraslo šumom, sa nekoliko manjih skupina starijih kuća. Padine prema zapadu i sjeverozapadu djelomično su obrađene (voćnjaci i vinogradi), dok je dio pod livadama i šumarcima. U podnožju protječe Kupa preko koje se pruža pogled na šumovite obronke u R Sloveniji.

Breznik, pogled prema zapadu

Jugovac, vinogradi

Breznik, Jugovac i Sela Žakanjska – vinogradi - smješteni na obroncima koja okružuju naselja.

Smjernice za zaštitu:

- U predjelima značajnog krajobraza nisu dozvoljene djelatnosti i zahvati kojima bi se narušila obilježja i vrijednosti zbog kojih je provedena zaštita.
- Poželjno je obilježiti ulaz obavještajnom pločom u predio značajnoga krajobraza. Na prikladan vizualan način valjalo bi označiti zanimljiva i prepoznatljiva mjesta, kao što su vrela, rijeke i potoci, zaštićene biljne svojte, mjesta za ribolov i dr.
- U zaštićenim dolinama nije moguća nikakva izgradnja, niti ona koja je inače moguća izvan građevnoga područja (primjerice: poljodjelske zgrade, planinarski i lovački domovi, građevine u svrhu rekreacije, zdravstva i sl.).
- Kroz zaštićene predjele ne bi trebali ići niti infrastrukturni pojasevi.
- Spriječiti sakupljanje i branje biljaka.

- Na ugroženim i rijetkim tipovima staništa (mješovite hrastovo-grabove šume i čiste grabove šume; srednjeeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka, te obične breze) treba provoditi mjere očuvanja u smislu očuvanja šumskih čistina (livade, pašnjaci i dr) te šumskih rubova, osiguravanja stalnog postotak zrelih, starih i suhih stabala, te spriječiti unos stranih (alotoni) vrsta i genetski modificiranih organizama.

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNOG NASLIJEĐA

Nepokretna kulturna dobra na području općine Žakanje sistematizirana su prema vrstama i podvrstama.

Osnovna podjela po vrstama kulturnih dobara je slijedeća:

- 1.0. Povijesne civilne građevine i sklopovi
- 2.0. Sakralne građevine
- 3.0. Etnološka baština
- 4.0. Povijesne komunikacije
- 5.0. Kulturni krajolik
- 6.0. Povijesna naselja

Pravni status zaštite obuhvaćen je slijedećim kategorijama:

- R registrirano kulturno dobro, upisano u Registar
- P preventivno zaštićeno kulturno dobro
- PPO zaštita prostornim planom

U sklopu valorizacije kulturnih dobara, pojedinačne građevine i sklopovi u koje pripadaju i civilne, gospodarske i sakralne građevine:

- 1 – nacionalnog
- 2 – regionalnog,
- 3 – lokalnog značenja.

Na području općine Žakanje nema kulturnih dobara od internacionalnog i nacionalnog značaja.

Vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru prema suvremenim europskim standardima predložene su za zaštitu i slijedeće vrste: povijesne komunikacije, etnološka baština i kulturni krajolik.

U svrhu izrade Elaborata stanja u prostoru za kulturnu baštinu provedena je reambulacija terena na cijelom području.

Postojeći popis kulturnih dobara za područja općine Žakanje prije reambulacije terena dopunjen je u priloženoj tabeli pod oznakom (N) novo evidentirano, novim građevinama koje imaju status evidentiranog kulturnog dobra, ali je i za njih kao i za postojeće objekte izvršen prijedlog kategorizacije i prijedlog pravne zaštite.

U tom smislu dopunjen je popis povijesnih civilnih građevina i sklopova s tri (3) nova objekata, dvije (8) gospodarske građevine, šest (6) sakralnih građevina, a popis etnološke baštine s dvadeset i pet (25) građevine.

Posebno je valoriziran kulturni krajolik (6) i povijesne komunikacije (2).

3.4.3.1. Popis nepokretnih kulturnih dobara Općine Žakanje**Tumač znakova**

KARTOGRAFSKA OZNAKA	STANJE ZAŠTITE	VALORIZACIJA	PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE
CG – Civilna građevina GG – Gospodarska građevina SG – Sakralna građevina EG – Etnološka građevina PK – Povijesna komunikacija KK – Kulturni krajolik PN – Povijesno naselje	R - Registracija P – Preventivna zaštita E - Evidencija N - Novo evidentirano	1 - Nacionalni značaj 2 – Regionalni značaj 3 – Lokalni značaj	R - Registracija P - Preventivna zaštita PPO - Prostornim planom općine

1.0. Povijesne civilne građevine i sklopovi

		<i>kartografska oznaka</i>	<i>status zaštite</i>	<i>prijedlog kategorije</i>	<i>prijedlog zaštite</i>
1.1.	Civilne građevine				
1.1.1.	Bubnjarci, kompleks željezničke postaje s vodospremom i radničkim naseljem	CG 01	E	3	PPO
1.1.2.	Bubnjarci, željezni most	CG 02	N	3	PPO
1.1.3.	Velika Paka, zgrada škole	CG 03	N	3	PPO
1.1.4.	Žakanje, zgrada škole	CG 04	N	3	PPO
1.2.	Gospodarske građevine				
1.2.1.	Brihovo, mlin na potoku Muljevac	GG 01	N	2	P
1.2.2.	Bubnjarci, mlin na rijeci Kupi	GG 02	N	2	P
1.2.3.	Bubnjarci 1, «his» i sjenik	GG 03	N	3	PPO
1.2.4.	Jurovo bb, gospodarska građevina dvorca Jurovo	GG 04	N	3	PPO
1.2.5.	Jurovski Brod 19, «pod»	GG 05	N	3	PPO
1.2.6.	Mala Paka, ruševine mlina na rijeci Kupi	GG 06	N	3	PPO
1.2.7.	Mišinci 21, mlin sa stambenim prostorom, na rijeci Kupi	GG 07	N	3	PPO
1.2.8.	Žakanje, gospodarska zgrada dvora (Podvor)	GG 08	N	3	PPO

2.0. Sakralne građevine

2.0.1.	Breznik, kapela poklonac	SG 01	N	3	PPO
2.0.2.	Brihovo, kapela	SG 02	N	3	PPO
2.0.3.	Bubnjarci, kapela sv. Križa	SG 03	E	2	P
2.0.4.	Bubnjarci, kapela poklonac Srca Isusova	SG 04	P	3	PPO
2.0.5.	Jugovac, raspelo	SG 05	E	3	PPO
2.0.6.	Mala Paka, kapela poklonac	SG 06	E	3	PPO
2.0.7.	Mišinci, kapela sv. Antuna	SG 07	E	2	R
2.0.8.	Mošanci, raspelo	SG 08	N	3	PPO
2.0.9.	Stankovci, raspelo	SG 09	N	3	PPO
2.0.10.	Sela Žakanjska, kapela poklonac	SG 10	N	3	PPO
2.0.11.	Velika Paka, kapela poklonac sv. Mihovila	SG 11	E	3	PPO
2.0.12.	Velika Paka, raspelo	SG 12	N	3	PPO
2.0.13.	Pravutina, kapela sv. Leonarda	SG 13	E	2	P
2.0.14.	Zaluka Lipnička, kapela Sedam Žalosti BDM	SG 14	E	3	PPO
2.0.15.	Žakanje, župna crkva Uznesenja BDM	SG 15	P	2	R
2.0.16.	Žakanje, pil	SG 16	E	3	PPO

3.0. Etnološka baština

3.0.1.	Brihovo 40, tradicijska okućnica	EG 01	N	3	PPO
3.0.2.	Bubnjarci 4, tradicijska kuća	EG 02	N	2	P
3.0.3.	Bubnjarci bb, tradicijska okućnica	EG 03	N	3	PPO
3.0.4.	Donji Bukovac 8, tradicijska okućnica	EG 04	N	3	PPO
3.0.5.	Donji Bukovac 10, tradicijska okućnica	EG 05	N	3	PPO
3.0.6.	Gornji Bukovac 4, tradicijska okućnica	EG 06	N	3	PPO
3.0.7.	Jugovac 15, tradicijska okućnica	EG 07	N	3	PPO
3.0.8.	Jugovac 27, tradicijska kuća	EG 08	N	3	PPO
3.0.9.	Jurovo 22, tradicijska okućnica	EG 09	N	3	PPO
3.0.10.	Jurovski Brod 6, tradicijska okućnica	EG 10	N	3	PPO
3.0.11.	Mala Paka, tradicijska okućnica uz mlin na rijeci Kupi	EG 11	N	3	PPO
3.0.12.	Mišinci 6, tradicijska okućnica	EG 12	N	3	PPO
3.0.13.	Mišinci 11, tradicijska okućnica	EG 13	N	3	PPO
3.0.14.	Mošanci 24, tradicijska okućnica	EG 14	N	3	PPO
3.0.15.	Pravutina 17, tradicijska okućnica	EG 15	N	3	PPO
3.0.16.	Pravutina 45, tradicijska okućnica	EG 16	N	3	PPO
3.0.17.	Sela Žakanjska 6, (Podrebarac), tradicijska okućnica	EG 17	N	3	PPO
3.0.18.	Sela Žakanjska 10, (Radenčići), tradicijska okućnica	EG 18	N	3	PPO
4.0.19.	Sela Žakanjska 29, tradicijska okućnica	EG 19	N	3	PPO
4.0.20.	Sela Žakanjska 42, tradicijska okućnica	EG 20	N	2	PPO
4.0.21.	Sela Žakanjska bb, tradicijska okućnica	EG 21	N	3	PPO
4.0.22.	Stankovci 4, tradicijska okućnica	EG 22	N	2	P
4.0.23.	Velika Paka 5, tradicijska okućnica	EG 23	N	3	PPO
4.0.24.	Velika Paka 13a, tradicijska okućnica	EG 24	N	2	PPO
4.0.25.	Žakanje 35, tradicijska kuća	EG 25	N	2	PPO

4.0. Povijesna komunikacija

4.0.1.	Srednjovjekovna cesta Slovenija, Ribnik, Netretić, Duga Resa, Belaj, Velemerić, Donji Budački, Krnjak, Vojnić, Bosna	PK 01	N	3	PPO
4.0.2.	Željeznička pruga Karlovac – Bubnjarci - Metlika	PK 02	N	3	PPO

5.0. Kulturni krajolik

5.0.1.	vinogradi oko Sela Žakanjskih	KK 01	N	2	PPO
5.0.2.	oranice uz Kupu od Mišinaca, Zaluke do Donje i Gornje Pravutine.	KK 02	N	2	PPO
5.0.3.	potok Muljevac	KK 03		2	PPO
5.0.4.	Sela Žakanjska, vidikovac	KK 04		2	PPO
5.0.5.	vizure u kontinuiranom potezu -sela uz Kupu	KK 05		2	PPO
5.0.6.	vizure s ceste od Gornjeg Bukovca do Sela Žakanjskih i Žakanja	KK 06		2	PPO

6.0. Povijesna naselja

6.0.	Ruralna naselja				
6.0.1.	Bubnjarci, dio naselja	PN 01	N	3	PPO

3.4.3.2. Mjere i uvjeti zaštite integralnih kulturno - povijesnih i prirodnih vrijednosti

Opći uvjeti i načela zaštite

Planirani razvoj općine treba temeljiti na uvažavanju i racionalnom korištenju temeljnih vrijednosti prostora, očuvanju kulturno povijesnih obilježja i prostornih vrijednosti što podrazumijeva:

- revalorizaciju svih zatečenih vrijednosti i planiranje održivog razvoja prema najvišim strukovnim kriterijima, uz kvalitetnu zaštitu utvrđenih vrijednosti zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i revitalizacija starih sela i zaselaka arhitektonske, etnološke i ambijentalne vrijednosti s pripadajućom parcelacijom,
- obnova tradicijskog graditeljstva, drvenih tradicijskih kuća, stambenih i gospodarskih sklopova te mlinova,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz pojedinačne građevine i sklopove (izvori, vodotoci, šume, špilje, kultivirane površine),
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima)
- zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda, potoka i izvora u kojima se ponekad kriju povijesna značenja,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina,
- očuvanje izvornih i tradicijskih poljoprivrednih kultura, ekološkog načina obrade zemlje i autohtonog stočarstva, te proizvodnje hrane,
- očuvanje i obnavljanje izvornih običaja kao materijalnih i nematerijalnih oblika kulturne baštine.

Opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine definiraju se iz zakonskih odredbi:

- Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara («NN» br. 69/99. 151/03. i 157/03.)
- Zakona o prostornom uređenju («NN» 68/98. 61/00. 32/02. 100/04.)
- Zakona o gradnji («NN» 52/99. 175/03.)
- Obavezna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja prijedlog Pravilnika o zoniranju (2002.) Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine Zagreb (1995, 1998)
- Uputa o načinu utvrđivanja sustava mjera zaštite za nepokretna kulturna dobra predložene za upis u Registar kulturnih dobara (2004.)
- Uputa za vrednovanje kulturnih dobara predloženih za upis u Registar kulturnih dobara RH (2004.).
- Pravilnik o registru kulturnih dobara RH (37/2001.).

Zakonskim odredbama utvrđuju se obvezni upravni i neupravni postupci, te način i oblici zahvata u zaštićenim cjelinama, na pojedinačnim građevinama i građevinskim sklopovima, arheološkim lokalitetima i zonama, te u kontaktnim područjima (parcelama, kultiviranim ili prirodnim krajolicima koji okružuju spomeničku baštinu).

Posebni konzervatorski postupak provodi se za slijedeće zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: održavanje postojećih građevina, dogradnje, preoblikovanja, adaptacije na povijesnim građevinama, rušenja, nova gradnja na zaštićenim parcelama ili predjelima, radovi na arheološkim lokalitetima.

Za sve radnje za koje je ovim planom utvrđena obveza zaštite nadležna ustanova za zaštitu kulturne baštine (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu) utvrđuje slijedeće:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole i izvan lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevinske dozvole i izvan građevinske dozvole),
- konzervatorski i arheološki nadzor u svim fazama radova.

Kategoriju zaštićenih kulturnih dobara imaju sve građevine koje su u ovom Planu registrirani spomenici (R) i preventivno zaštićeni (P). Ovim prostornim planom predlaže se režim zaštite za sve elaborirane građevine.

Za sve vrijednije građevine, zone i lokalitete utvrđene provedenom inventarizacijom na ovom planu, a koje su ovim planom predložene za zaštitu (preventivna zaštita, registracija), nadležno tijelo Ministarstva kulture pokrenut će postupak zaštite po službenoj dužnosti.

Mjere zaštite za povijesne građevine, sklopove i područja

Prema utvrđenom prijedlogu zaštite potrebno je utvrditi i odgovarajuće akte o pravnoj zaštiti objekata i njihove kontaktne zone.

Na prostoru oko povijesnih građevina uspostavlja se zona neposredne zaštite kao zona ekspozicije prostora, uz sprječavanje nove izgradnje u njihovoj neposrednoj blizini.

1.0. Povijesne civilne građevine

kao nositelje identiteta prostora održava se radovima konzervacije uz čuvanje i obnovu izvornog izgleda i oblikovanja i radovima građevinske sanacije. Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito s okolišem (pristup, dvorište, vrt, voćnjak, perivoj, drvored).

1.1. Civilne građevine i sklopovi

Malobrojne civilne građevine na prostoru općine su zgrade starih škola u Velikoj Paki i Žakanju, župni dvor u Žakanju te željeznički most u Bubnjarcima i željeznički kompleks u Bubnjarcima. Sve ih je potrebno obnoviti u izvornom stanju s novom namjenom u javne i /ili turističke svrhe.

1.1.1. Bubnjarci, radničko naselje

Željeznička postaja

Župni dvor uz župnu crkvu potrebno je do kraja urediti obnovom pročelja. Prema sačuvanoj arhivskoj dokumentaciji željeznički kompleks treba obnoviti i prezentirati u prostoru kao muzej na otvorenom u sklopu revitalizacije željezničke pruge kao turističke u razvojnim turističkim projektima na širem prostoru Kupe i Žumberka. Radničko naselje koje pripada HŽ, a koje je djelomično izvan funkcije i ne baš u najboljem građevinskom stanju, predlažemo za novu namjenu za smještajne kapacitete u turističke svrhe, u dogovoru općine i HŽ.

1.1.3. Velika Paka, zgrada škole

1.1.4. Žakanje, zgrada škole

Izvan naselja, na padini brijega u selu Bubnjarački Brod nalaze se ostaci stare kurije-dvora Šimunac. Lokaciju i povijesne podatke potrebno je dodatno istražiti i prezentirati te eventualno predvidjeti gradnju replike u okviru nekog turističkog projekta.

1.2. Gospodarske građevine

Malobrojne sačuvane gospodarske građevine poput hisova, podova i ostalih potrebno je dokumentirati, obnavljati i zadržati u izvornoj funkciji „in situ“.

1.2.1. Brihovo, mlin na potoku Muljevcu

1.2.2. Bubnjarci, mlin na rijeci Kupi

1.2.6. Mišinci 21, mlin sa stambenim prostorom na rijeci Kupi

Mlinove je potrebno hitno dokumentirati i obnavljati u izvornom stanju uz mogućnost turističke prezentacije. Rješavanje vlasničkih odnosa kod mlinova od presudne je važnosti za njihov opstanak.

1.2.3. Bubnjarci 1, «his»

1.2.5. Jurovski Brod 19, «pod»

1.2.4. Jurovo bb, nekadašnje imanje, kurija (srušena)

imanje danas

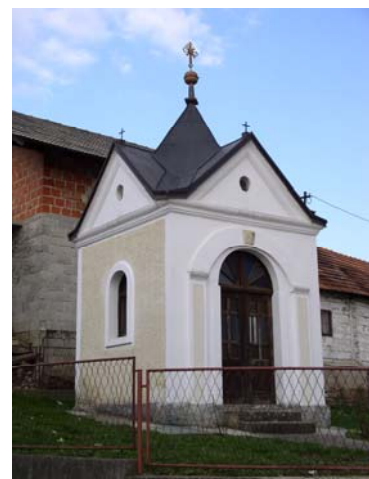

1.2.8. Žakanje, gospodarska zgrada dvora (Podvor)

2.0. Sakralne građevine

Župna crkva, kapele i poklonci, iako malobrojni, prisutni su na cijelom prostoru općine, ali su nedovoljno istraženi. Radi potrebe njihove obnove treba ih prethodno istražiti i zaštititi.

2.0.1. Breznik, kapela poklonac

Posebno se svojom vrijednošću ističu kapela sv. Leonarda u Pravutini, kapela sv. Antuna u Mišincima, kapela sv. Križa u Bubnjarcima i župna crkva UBDM u Žakanju.

2.0.2. Brihovo, kapela

2.0.3. Bubnjarci, kapela sv. Križa

2.0.4. Bubnjarci, kapela poklonac Srca Isusova

2.0.5. Jugovac, raspelo

2.0.7. Mišinci, kapela sv. Antuna

2.0.8. Mošanci, raspelo

2.0.9. Stankovci, raspelo sv.Mihovila

2.0.11. Velika Paka, kapela poklonac

2.0.13. Pravutina, kapela sv. Leonarda

2.0.16. Žakanje, pil

2.0.15. Žakanje, župna crkva Uznesenja BDM

3.0. Etnološka baština

sa svim tradicijskim elementima organizacije parcele, vrste objekata i njihovog oblikovanja treba dodatno istražiti i dokumentirati, te utvrditi mjere zaštite i obnove u svrhu turističke prezentacije. S obzirom na veličinu općine relativno je veliki broj dobro očuvanih okućnica. Prioritetno je rješavanje imovinsko pravnih odnosa, koji su u velikoj mjeri uzrokovali propadanje ove vrste baštine.

Bubnjarci, kompleks stare jezgre

3.0.5. Donji Bukovac 10, tradicijska okućnica

3.0.6. Gornji Bukovac 4, tradicijska okućnica

3.0.8. Jugovac 27, tradicijska okućnica

3.0.9. Jurovo 22, tradicijska okućnica

3.0.10. Jurovski Brod 6, tradicijska okućnica

Najvećim dijelom očuvane su cijele okućnice. Ističu se okućnice: Bubnjarci 4, Sela Žakanjska 42, Stankovci 4, Velika Paka13a i 35.

3.0.12. Mišinci 11, tradicijska okućnica

3.0.14. Mošanci 24, tradicijska okućnica

3.0.15. Pravutina 17, tradicijska okućnica okućnica

3.0.17. Sela Žakanjska 6 (Podrebarac),

3.0.20. Sela Žakanjska 42, tradicijska okućnica

3.0.22. Stankovci 4, tradicijska okućnica

3.0.24. Velika Paka 13a, tradicijska okućnica

3.0.25. Zakanje 35, tradicijska okućnica

4.0. **Trase povijesnih komunikacija**

na području općine i danas su sačuvane, uz manje izmjene na pojedinim dionicama, u trasi glavne magistralne ceste kroz općinu, te željezničke pruge između Karlovca i Metlike i dalje Slovenije, preko Ozlja i Bubnjarca. Potrebno ih je sačuvati i revitalizirati u turističkim projektima općine i šire regije.

5.0. **Kulturni krajolik**

Prostorna baština, odnosno kulturni krajolik, označava područje izraženog kvalitetnog spoja kulturne baštine i prirodnih osobitosti prostora. Kroz kulturni krajolik očitavamo identitet prostora kroz međudjelovanje čovjeka i prostora. Stoga je u tim područjima važno očuvati, rekultivirati i revitalizirati utvrđene i prepoznate vrijednosti kroz odrednice održivog razvoja (eko turizam, proizvodnja zdrave hrane i slično).

Prostornim planom potrebno je zaštititi i krajolik i ekspoziciju prostora koja utječe na ukupnu vrijednost prostora i krajolika.

U dijelovima općine Žakanje gdje su prisutni antropogeni faktori, prostor poprima vrijednost kulturnog krajolika u raznim oblicima.

Kultivirani prirodni krajolik

Ističu se kultivirani prostori vinograda oko Sela Žakanjskih, oranice uz Kupu od Mišinaca, Zaluke do Donje i Gornje Pravutine.

Regulacijske zahvate na potoku Muljevac predlaže se izbjeći zbog izrazite slikovitosti i specifičnosti meandriranja čime se stvara neponovljiv eko sustav.

Postojeće izvore Grokotac, Kobiljak, Zdenčec i Rosanac i rijetke seoske kalove treba sanirati i održavati u prirodnom stanju i s autohtonom vegetacijom.

5.0.1. Vinogradi oko Sela Žakanjskih

Sve zahvate u prostoru treba provoditi maksimalno usklađene s postojećim vrijednostima. Izgradnja novih građevina u postojećim građevinskim zonama treba biti proporcionalna povijesnim gabaritima naselja, ili pojedinačnih građevina.

Vidikovci

Istaknute točke u prostoru s kojih se sagledava cjelovitost šireg prostora i s kojih se pružaju izuzetne vizure treba sačuvati sa širim okruženjem u izvornom stanju, uz minimalna uređenja i opremanja klupama, dalekozorima, informativnim tablama i sl., te obilježiti odgovarajućom vizualnom signalizacijom od glavnih putova. Ističe se lokacija kod Sela Žakanjskih s pogledom na nizinski dio uz Kupu.

5.0.4. Sela Žakanjska, vidikovac

Vizure u kontinuiranim potezima

Zahvaljujući slikovitim reljefnim formama i otvorenosti prostora kojim prolaze ceste i putovi, ostvaruju se karakteristične kontinuirane vizure i potezi.

Uz nizinsku cestu, koja spaja sela uz Kupu izmjenjuju se vizure na obrađene oranice i zbijena sela, s pogledom na rijeku Kupu i ponekim mlinom na širokim slapovima, šume breza u potezima Velike Pake i Mošanca.

U brežuljkastom području to su vizure s ceste od Gornjeg Bukovca do Sela Žakanjskih i Žakanja na šume, vinograde i cijelu dolinu prema Kupi.

6.0. Povijesna naselja

Zbog specifične reljefne konfiguracije na prostoru općine Žakanje, nizinskih područja uz rijeku Kupu na zapadu i brdovitog područja u istočnom dijelu općine, povijesna naselja odražavaju specifičnost prostora u svojoj strukturi i veličini. U nizinskom dijelu velika i zbijena naselja s prevladavajućim drvenim građevinama na odvojcima putova i u okruženju prostranih oranica, livada i sjenokoša. Na brežuljkastim padinama to su manja naselja s mješovitom gradnjom u drvetu i kamenu i u kontaktu s vinogradima, voćnjacima i često šumom te manjim oranicama i vrtovima. Struktura naselja odlično je sačuvana, ali graditeljski fond u znatno manjoj mjeri, i jedino dio naselja Bubnjarci s najstarijom strukturom i malim drvenim kućama ima cjelovitu očuvanost. Zadnja je prilika da se očuvaju od rušenja i zamjene novim zidanicama, a u okviru programa revitalizacije na nivou općine i turističkih projekata.

7.0. Arheološka baština

Reambulacija arheološke baštine na prostoru općine Žakanje za potrebe ovog plana nije izvršena.

Stoga je za sve veće zahvate u prostoru potrebno prethodno zatražiti posebne uvjete ove Uprave.

Smjernice za istraživanja i obradu

Prioritetna mjera zaštite je utvrđivanje vlasništva i vlasničkih obveza, odgovarajuća namjena i uključivanje u razvojne programe općine i županije.

Na cijelom terenu u svim naseljima, neovisno o ocjeni vrijednosti cjelovitoga naselja dokumentirati i poduprijeti očuvanje i obnovu do danas očuvanih pojedinačnih okućnica ili vrijednih zgrada.

Predlaže se cjelovito istraživanje sela Bubnjarci, dokumentiranje i obnova.

Predlaže se detaljno dokumentiranje i provedba pravne zaštite pojedinih okućnica ili pojedinačnih zgrada u naseljima.

Povijesno i terensko istraživanje lokacije dvora Šimunac u Bubnjaračkom Brodu.

Konzervatorsko restauratorska istraživanja i sustavna obnova svih sakralnih objekata, naročito kapele sv. Križa u Bubnjarcima, sv. Antuna u Mišincima i sv. Leonarda u Pravutini.

Povijesne komunikacije na području općine Žakanje potrebno je dodatno istražiti.

Vrednovanje kulturnog bogatstva u arheološkom smislu potrebno je provesti u cijelosti.

Dokumentacija arheoloških zona i lokaliteta je prvi korak u zaštiti, valorizaciji i istraživanju arheoloških zona i lokaliteta te bi svakako bilo potrebno napraviti sustavnu dokumentaciju arheoloških zona i lokaliteta.

Smjernice za revitalizaciju kulturne baštine i prezentaciju u sustavu turističke ponude

Potrebno je oživjeti postojeće turističke potencijale:

- obnova sakralnih građevina i razvoji vjerskog turizma,
- obnova mlinova i stavljanje u funkciju
- obnova radničkog naselja u Bubnjarcima i stavljanje u funkciju turizma
- obnova svih tradicijskih objekata predloženih za zaštitu ovim planom
- razvoj seoskog turizma
- proizvodnja hrane, obnova autohtonih zanata, škole u prirodi,
- razvoj amaterskih kulturno umjetničkih društava.
- stvaranje mreže biciklističkih staza i ruta, planinarskih staza na području općine i povezivanje s ostalim općinama,
- obnova željezničkog kompleksa i prezentacija
- obnova željezničke pruge u turističke svrhe

Općinu Žakanje treba uključiti u projekte ECOVAST-a za sela i male gradove i međunarodne razvojne programe radi financiranja i stručne pomoći.

Na nivou općine i dalje razvijati projekt Putovi baštine – s obje strane rijeke Kupe i turističku zonu po Kupi i Žumberku, koji donose povezanost s ostalim općinama i susjednom republikom Slovenijom.

Što se tiče zgrada i ambijenta, od samoga početka razvijanja seoskoga turizma treba uvjetovati temeljne smjernice kao što su:

- pripadajuće stambene i gospodarske zgrade u funkciji turizma trebaju biti tradicijskoga graditeljstva ili ako su nove onda ih je potrebno maksimalno uskladiti sa značajkama narodnoga graditeljstva koje su karakteristične za istovrsne objekte,
- vanjski i unutrašnji ambijent kuća osmisliti u duhu kulture kraja (ne imitirati neka druga podneblja).

Predlaže se, osim obnove i revitalizacije zgrada, obnoviti okućnice sa autohtonim raslinjem, revitalizirati tradicijske vrtove, agrar, rukotvorstva, znanja i tradicijske vještine te daljnje očuvanje uz mogućnost prezentacije u edukativnoj, turističkoj i kulturnoj ponudi općine, kraja, županije.

U cjelokupnom prostoru, u kulturnom krajoliku i općem dojmu kraja i slike naselja, svakako je izvorno narodno graditeljstvo dragocjen resurs.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.1.1. Cestovni promet

Područjem Općine Žakanje prolaze slijedeće razvrstane javne ceste:

- Državna cesta: D 6 – granični prijelaz Jurovski Brod – Karlovac – Glina - Dvor
- Ž 3098 – Jurovski Brod (D 6) Kamanje – Ozalj (D 505)
- Ž 3149 – D 6 – Pravutina
- L 34005 – Jurovo – D 6
- L 34006 – Bubnjarci – Željeznička postaja – Ž 3098
- L 34007 – Ž 3098 – Donji Bukovac (G. Bukovac) – Žakanje – D 6
- L 34022 – Mišinci – D 6
- L 34023 – Brihovo – Kohanjac – D 6
- L 34024 – D6 – Breznik – Jugovac – L 34028
- L 34025 – Ž 3140 – Pravutina – L 34025 – Velika Paka – Ribnik (D6)
- L 34025 – Mrzljaki - Kunići
- Nerazvrstane prometnice.

U zaštitnom pojasu javne ceste mogu se graditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima a predviđene projektom ceste (cestarske kuće, skladišta i odlagališta, benzinske postaje, servisi, parkirališta i odmorišta itd. Prije izdavanja lokacijske dozvole za ove objekte potrebno je zatražiti uvjete nadležne uprave za ceste. U zaštitnom pojasu javne ceste može se formirati negradivi dio građevinske parcele sa niskim zelenilom i ogradom, uz ispunjenje uvjeta koji će se zatražiti od nadležne uprave za ceste.

Prostornim planom predlaže se izgradnja i uređenje biciklističkih staza uz sve glavne prometnice, ukoliko to postojeća izgradnja dozvoljava.

Priključak i prilaz na javnu cestu smije se izvesti na temelju odobrenja nadležne uprave za ceste u postupku izdavanja lokacijske dozvole ili izrade detaljnijih dokumenata prostornog uređenja.

Prostorni plan predviđa daljnji razvoj sustava javnog prijevoza koji treba pokrivati mrežu javnih i dijela nerazvrstanih cesta. Uvjete za utvrđivanje lokacije i uvjete za projektiranje autobusnih stajališta na javnim cestama određuju propisi doneseni temeljem Zakona o javnim cestama.

3.5.1.2. Željeznički promet

Ovim Prostornim planom zadržava se postojeća trasa i koridor željezničke pruge MP II reda 213 Karlovac – Ozalj – Kamanje – državna Granica sa R. Slovenijom – (Metlika) te putnički kolodvor Bubnjarci, a planira se rekonstrukcija s ciljem osiguranja tehničkih elemenata primjerenih standardima za međunarodne pruge.

Razvoj, rekonstrukcija i održavanje željezničke pruge na području općine Žakanje treba biti u skladu s potrebama i mogućnostima Karlovačke županije i općine Žakanje.

3.5.1.3 Poštanski i telekomunikacijski promet

Postojeći poštanski ured u naselju Žakanje zadovoljava potrebe općine.

Predviđa se proširenje mreže telekomunikacija do stupnja koji će omogućiti dovoljan broj priključaka i maksimalan broj spojnih veza.

Sve mjesne i međumjesne telekomunikacijske veze (mrežni kabeli, svjetlovodni i koaksijalni kabeli) u pravilu se trebaju polagati u koridorima postojećih odnosno planiranih prometnica.

Izgradnja mreže i građevina telekomunikacijskog sustava određuje se lokacijskim dozvolama na temelju Prostornog plana te uvjeta nadležne ustanove.

Zaštitni koridor postojećih i novih kabelskih sustava iznosi 1,0 m u kojem treba izbjegavati gradnju drugih objekata. U slučaju potrebe gradnje drugih objekata te ekonomske opravdanosti, postojeće trase TK kabela moguće je premješati. Za buduće trase TK kabela nije potrebna rezervacija koridora, već će se njihova gradnja prilagođavati postojećoj i planiranoj izgrađenosti, a od zračne TK linije potrebno je osigurati koridor širine 2,0 m.

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Ciljevi razvoja elektroenergetskog sustava

Osnovna zadaća kod izrade plana razvoja elektroenergetskog sustava na nekom području je dimenzioniranje vodova i postrojenja na način, da se zadovolje sve planirane potrebe za energijom. Pri tom je potrebno osigurati kvalitetne i stabilne uvjete napajanja potrošača svih kategorija. Obavezno se uzimaju u obzir sva prirodna, povijesna, kulturna i gospodarsvena obilježja područja na kojima se nalaze ili se planira izgraditi elektroenergetske objekte, kao i ekonomski kriteriji za izgradnju i eksploataciju istih.

Najveće zahvate je potrebno napraviti na mreži 10(20) kV i 0,4 kV te pripadajućim postrojenjima. Da bi se omogućio normalan razvoj naselja i gospodarstva potrebno je:

- izgraditi vodove 20 kV do novih stambenih i gospodarskih zona;
- izgraditi trafostanice 10(20)/0,4 kV u novim zonama;
- izgraditi mrežu 0,4 kV u novim zonama;

- izgraditi vodove 20 kV i TS 10(20)/0,4 kV u postojećim zonama, radi priključka novih potrošača i poboljšanja pouzdanosti, sigurnosti i kvalitete napajanja;
- rekonstruirati dio postojećih vodova i postrojenja iz istih razloga kao u prethodnoj točki.

Nadzemne vodove srednjeg napona (35, 20, 10 kV) treba, koliko to tehnički i ekonomski kriteriji dozvoljavaju, izmjestiti iz stambenih zona ili ih izvesti kao podzemne.

Uvjeti za određivanje trasa elektroenergetske mreže

Za razvoj elektroenergetske mreže potrebno je osigurati lokacije za izgradnju trafostanica i koridore dalekovoda.

- 1.. Koridori nadzemnih vodova 20 kV trebaju prolaziti izvan stambenih zona. Postojeće nadzemne vodove 10 kV u gušće naseljenim zonama treba izmjestiti ili kablirati.
2. Trase podzemnih vodova 10(20) kV treba smjestiti uz rubove prometnica, u zelenom pojasu ili pločniku. Pri tom treba voditi računa o minimalnim udaljenostima kabela od ostalih elektroenergetskih i drugih komunalnih instalacija, što je određeno odgovarajućim tehničkim propisima.
3. Lokacije trafostanica treba odabrati tako da imaju osiguran pristup vozilom radi izgradnje, održavanja i upravljanja. Pri tom se treba držati propisanih minimalnih udaljenosti od susjednih objekata. Trafostanice 10(20)/0,4 kV se u pravilu postavljaju u središte konzuma, tako da se osigura kvalitetno napajanje do krajnjih potrošača na izvodima.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

h) Vodoopskrba

Sva domaćinstva priključena su na vodovod.

Ovim područjem prolazi opskrbni cjevovod. Izvorište se nalazi u susjednoj općini Ribnik, dok se vodosprema nalazi u Općini Žakanje, odakle se dalje razvodi do potrošača.

3.5.3.2. Odvodnja

Odvodnja otpadnih voda vrši se neorganizirano i bez stručnog nadzora. Dio domaćinstava koristi sabirne jame. Samo u centralnom naselju Žakanje postoji uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, na koji je priključen dio naselja.

Potrebno je pokrenuti niz aktivnosti kako bi se na području Općine adekvatno riješio problem otpadnih voda. Za sada se je izrađen idejni projekt za dio kanalizacije na koji bi se priključila naselja uz D6 od Jugovca i Breznika, do Jurovskog Broda u kojem bi se nalazio uređaj za pročišćavanje

Razlikujemo tri vrste voda sa ovih područja: otpadne vode sastava sličnog kućanskim otpadnim vodama, tehnološke otpadne vode i oborinske vode. U skladu s tim tehnološke otpadne vode se prije ispuštanja u fekalnu kanalizaciju moraju pročititi do razine kućanskih otpadnih voda. Pojedine tehnološke vode odnosno otpadne vode iz različitih pogona treba zasebno rješavati i pročišćavati, a nikako ne miješati prije pročišćavanja, odnosno moraju se individualno pročišćavati. U slučaju povezivanja sa kanalizacijom fekalnih voda, otpadne vode koje se priključuju na ovaj sustav moraju se pročititi do razine kojom je kvaliteta efluenta bolji od kvaliteta tipičnih kućanskih otpadnih voda.

Oborinske vode sa parkirališta ili slivnih područja pojedinih pogona u kojima se koriste štetne tvari treba pojedinačno lokalno pročititi prije priključenja na jedinstveni sustav oborinske kanalizacije.

S obzirom na nepoznati sastav pojedinih zona i dinamiku njihovog razvoja, u sadašnjem trenutku se ne može detaljnije odrediti potreban stupanj pročišćavanja i mjesto ispuštanja pročišćenih voda. Isto se treba rješavati od slučaja do slučaja, u skladu sa zahtjevima nadležnih sanitarnih, vodoprivrednih i drugih službi poslije izrade odgovarajuće studije utjecaja na okoliš.

Prema preporukama Europske agencije za okoliš i Europskog udruženja za zaštitu voda, u ruralnim područjima kućanske otpadne vode obiteljskih stambenih zgrada odvođe se u sabirne i

septičke jame, a otpadne vode iz grupe stambenih objekata, većih stambenih objekata, hotela, restorana i sl. obrađuju se na malim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda.

Septička jama (taložnica) najčešći je oblik prihvata sanitarnih otpadnih voda iz pojedinačnih objekata, uz zadovoljenje higijenskih uvjeta. U dobro projektiranoj septičkoj jami voda se pročišćava i tako otklanja opasnost za zdravlje, pa bi se djelomično pročišćene otpadne vode iz septičkih jama pojedinačnih objekata, uz potreban oprez i nadzor, mogle ispuštati u okoliš. Naravno, septička jama ne može pročistiti otpadne vode do zakonom propisanih vrijednosti, pa je primjena septičke jame preporučljiva samo kao privremeno rješenje do izgradnje biljnog uređaja ili do izgradnje integralne mreže odvodnje otpadnih voda za cijelo naselje.

Sabirne jame su nepropusni bazeni, čiji je kapacitet dovoljan za sve otpadne vode domaćinstva koje se nakupe u vremenu između dva pražnjenja uz pomoć cisterne za odvoz na obradu u fekalnu stanicu. Jama se mora graditi bez ispusta i preljeva i mora biti na mjestu do kojeg je moguć pristup vozilima za pražnjenje jame. Sabirne jame se prazne u autocisterne koje odvoze otpadne vode do fekalne stanice. S obzirom da je sabirna jama tek međufaza na putu otpadnih voda javnog sustava odvodnje (fekalne stanice), u njih je dozvoljeno ispuštati samo sanitarne otpadne vode. Eventualno postojeće tehnološke vode moraju se prije ispuštanja u sabirnu jamu pročistiti prema kriterijima važećima za javnu kanalizaciju. Sabirna jama ne služi za pročišćavanje otpadnih voda već samo za skupljanje otpadnih voda.

Mali uređaji za pročišćavanje otpadnih voda većih individualnih objekata ili grupe objekata koriste iste osnovne procese obrade koji se koriste i na većim komunalnim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda.

3.5.3.3. Zaštita voda

Uređenje vodotoka i voda

Zaštita voda, odnosno uređenje vodotoka i voda, provodi se na temelju Zakona o vodama (NN 107/95 i 150/05) i Državnoga plana za zaštitu voda (NN 8/99.). Glavni je cilj zaštite voda očuvanje vrsnoće voda i zdravlja ljudi. Da bi kakvoća voda bila zadovoljavajuća potrebno je poduzeti sljedeće mjere za očuvanje kakvoće voda:

- Zabraniti izgradnju na područjima izvorišta pitke vode (bilo da se koriste ili bi se mogli koristiti u budućnosti za javnu vodoopskrbu);
- Zabraniti ili ograničiti izgradnju na predjelima zaštite prirode i krajolika;
- Ograničiti izgradnju i obavljanje djelatnosti na malim vodotocima gdje ispuštanje otpadnih voda može imati utjecaj na kakvoću voda i pored primjene potrebnih mjera zaštite;
- Zabraniti ispuštanje opasnih tvari iz stavka 2. članka 3 *Uredbe o opasnim tvarima u vodama*;

Da bi se spriječilo ili smanjilo onečišćenje voda potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- Izgraditi sustav javne odvodnje;
- Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda iz sustava javne odvodnje;
- Spriječiti odlaganje krupnoga otpada, strvina, industrijskoga otpada i svih drugih vrsta otpada u vodotoke;
- Smanjiti opterećenje otpadnim vodama iz raznih tehnoloških procesa i prilagoditi sastav otpadnih voda dopuštenim vrijednostima opasnih i drugih tvari;
- Zamijeniti postojeću tehnologiju s boljim i čišćim tehnologijama u tehnološkim procesima gdje opasne i druge tvari onečišćuju vode;
- Donijeti program mjera za smanjenje onečišćenja voda od agrotehničkih sredstava;
- Urediti erozijska područja i spriječiti ispiranja gradnjom regulacijskih vodnih građevina, pošumljavanjem, pravilnom obradom tla, i pravilnom uporabom agrotehničkih sredstava u proizvodnji bilja;
- Izgraditi i opremiti odlagališta svih vrsta otpada na način da zadovoljavaju tehničko-tehnološke uvjete, osobito iz Pravilnika o uvjetima za postupanje s otpadom (NN 123/97.) i Uredbe o uvjetima za postupanje s opasnim otpadom (NN 32/98.);

Zaštita od poplava i bujica

Zaštita od poplava i bujica uređeno je Zakonom o vodama (NN 7/95 i 150/05) Potrebno ih je rješavati sustavno u sklopu vodnogospodarske djelatnosti, a na temelju vodnogospodarske osnove. Provodit će se prema dokumentu Dugoročni plan razvoja vodoprivrede Hrvatske od 1986. do 2005. godine kojim je predviđeno cjelovito uređenje bujičnih slivova i tokova.

Da bi se opasnost i posljedice poplava sveli na što manju mjeru, potrebno je učiniti sljedeće:

- Istražiti i mjeriti režim voda i erozijske pojave na terenu, te voditi katastar bujica u sklopu vodnogospodarskog katastra i karte bujičnih tokova i erozija. Ovisno o rezultatima istraživanja poduzeti djelotvorne mjere zaštite;
- Redovito čistiti korita i obale vodotoka od krutog i krupnog otpada;
- Graditeljskim, krajobraznim i tehničkim mjerama uređivati vodotoke tamo gdje je to potrebno, ali na način da se uklopi u krajolik svojom linijom toka, materijalima i ostalim tehničkim pojedinostima;

U cilju zaštite od erozije valjalo bi učiniti sljedeće:

- Popisati i kartirati terene osjetljive na eroziju, odnosno zabilježiti one terene koji su već erozijom uništeni ili oštećeni;
- Utvrditi čimbenike koji u većoj mjeri pridonose eroziji tla i odrediti djelotvorne mjere s ciljem da se nepovoljno djelovanje čovjeka svede na što manju mjeru (primjerice, trebalo bi oranične površine nagiba 15-300 prevesti u trajne travnjake);
- Napraviti plan poboljšanja i pošumljavanja onih terena koji su uništeni erozijom ili su možebitni erozivni tereni (svi tereni s nagibom od 300);
- Djelotvornim zahvatima smanjiti mogućnost nepovoljnoga djelovanja brdskih voda.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Postupanje s otpadom, prava, obveze i odgovornosti jedinica lokalne samouprave i uprave te pravnih i fizičkih osoba u postupanju s otpadom, prema načelima zaštite okoliša, međunarodnog prava i najbolje svjetske prakse, određeni su Zakonom o otpadu.

Prema mjestu nastanka, otpad se svrstava na komunalni i tehnološki otpad, a prema svojstvima na opasni i inertni otpad.

Komunalni otpad – otpad koji nastaje u kućanstvima i čišćenjem javnih površina, kao i dio otpada koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima, a sličan je otpadu iz kućanstava. Temeljem Studije gospodarenja komunalnim otpadom, postupanje s otpadom predviđa se temeljiti na:

Prikupljanju i ponovnom korištenju iskoristivog otpada;

Trajnom sigurnom skladištenju i uništavanju štetnog i opasnog otpada.

Prikupljanje otpada trebalo bi se vršiti u odvojene posude:

- Čelične pocinčane kante kapaciteta 110 litara – individualna domaćinstva (jednostambena);
- Mali zatvoreni čelični pocinčani kontejneri kapaciteta 1100 litara za višestambene građevine ili manje gospodarske pogone / cjeline;
- veliki otvoreni čelični kontejneri kapaciteta 5000 litara – za potrebe sezonskih kampanja odvoza krupnog otpada, kao i za prvu fazu sakupljanja otpada u ruralnim naseljima;
- Prihvatni depo – Kontejneri kapaciteta 5 do 15 m³ – kao centralno mjesto prikupljanja otpada manjih naselja.

Otpad sa područja Općine Žakanje i nadalje će se zbrinjavati na odlagalištu u Karlovcu.

Tehnološki otpad – nastaje u proizvodnim procesima u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima, a po količinama, sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada. Razvrstava se prema svojstvima i mjestu nastanka u 20 grupa i za njega se vodi katalog.

Opasni otpad u katalogu ima oznaku zvjezdice (*). Sav ostali otpad također se razvrstava i odvojeno prikuplja kako bi se iskoristio otpad koji ima vrijedna svojstva. Kao posebne kategorije otpada u propisima se izdvajaju ambalažni otpad te otpadna ulhja, koja se također u većim količinama javljaju kao tehnološki otpad.

Opasni otpad – otpad koji sadrži tvari koje imaju svojstva eksplozivnosti, reaktivnosti, zapaljivosti, nagrizanja, nadražljivosti, toksičnosti, infektivnosti, kancerogenosti, mutagenosti, teratogenosti, ekotoksičnosti, otpuštanja otrovnih plinova kemijskom reakcijom ili biološkom razgradnjom ili druga svojstva štetnosti, a utvrđen je dodacima I, II i III zakona o ratifikaciji Konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju (NN M. U. br. 3/94). Prilikom prikupljanja i postupanja s otpadom, ovaj se otpad mora izdvojiti i s njim se postupati sukladno posebnim odredbama koje se odnose na opasni otpad.

Kako je postupanje s opasnim otpadom djelatnost od interesa za R. Hrvatsku, provođenje mjera postupanja s opasnim otpadom koje će biti utvrđene Strategijom zaštite okoliša (u izradi) osigurava Vlada.

Za Karlovačku županiju predviđene su tri lokacije za građevine za postupanje s opasnim otpadom, ali ni jedna se ne nalazi na području Općine Žakanje.

Mjere za organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom obuhvaćaju: 1. smanjenje nastanka otpada, 2. mjere korištenja otpada i 3. sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnog djelovanja.

3.7. SPREČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99) okoliš je *prirodno okruženje (zrak, voda, tlo, biljni i životinjski svijet, itd.) kao i okruženje koje je stvorio čovjek (gradovi, naselja, prometnice, kultura, itd.)*. Uređenje, korištenje i zaštitu okoliša ovaj zakon shvaća kao *skup isprepletenih mjera i akcija uključivo planiranje, valoriziranje i upotrebu svih resursa okoliša, određivanje stupnja njihovog opterećenja, bilanciranje, utvrđivanje učinkovitih mjera zaštite, itd.*

Prema Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/1994.) prostor je *cjelokupna fizička, prirodna i po čovjeku stvorena osnova koja se u skladu s gospodarskim i drugim potrebama obnavlja, razvija i zaštićuje u trajnom procesu prostornog uređenja.*

U Strategiji prostornoga uređenja Republike Hrvatske iz 1997. godine navedeno je da *prostor Republike Hrvatske treba razvijati uvažavanjem i svrhovitim korištenjem prirodnih izvora, prirode i kulturnih dobara u planiranju gospodarskoga razvitka i potreba stanovništva.*

Od iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku je učinkovito ustrojavanje sustava zaštite okoliša na razini državne uprave te lokalne samouprave i uprave. U Deklaraciji o zaštiti okoliša u Hrvatskoj, koju je Sabor donio 1992. godine, sadržano je čvrsto opredjeljenje za izgradnju pravnog sustava u skladu s međunarodnim ugovorima te europskim i svjetskim standardima kojima će se u cijelosti osigurati trajna, sustavna i učinkovita zaštita okoliša. Nadležna državna institucija za poslove zaštite okoliša je *Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša*, ustrojena 1994. godine. U županijama su ustrojene uredi za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša.

Osnovni kriterij prostornoga planiranja treba biti kakvoća okoliša. U svrhu učinkovitoga planiranja utvrđene su na početku izrade Plana polazne okolnosti, primjerice:

- Opterećenost i dosadašnja ugroženost prostora, odnosno stupanj očuvane kakvoće te nosivi kapaciteti prostora;
- Stanje, nedostaci i potreba opremljenosti tehničkom infrastrukturom;
- Prirodne i stvorene vrijednosti koje treba zaštititi uvođenjem određene razine zaštite.

Ključna područja djelovanja u zaštiti okoliša su područja gospodarstva i korištenja prirodnih izvora. Najvažniji cilj u *gospodarstvu* treba biti modernizacija i uvođenje suvremenih tehnologija koje će smanjiti i odstraniti štetne utjecaje, odnosno takva tehnologija koja će osigurati gospodarske učinke u granicama dopustivih opterećenja okoliša. U području *infrastrukture i komunalnim djelatnostima* potrebno je provesti modernizaciju, ponajprije pročišćavanje otpadnih

voda, izvedbu sustava odvodnje koji osigurava nepropusnost, te sustavno zbrinjavanje otpada (odvajanje i prikupljanje korisnoga otpada, posebna skrb za opasni otpad, štednja vode i energije). *Krajobraz* treba čuvati provođenjem mjera zaštite prirodne i kulturne baštine te očuvanjem kulturne i prirodne fizionomije krajolika u cjelini. U *poljodjelstvu* treba težiti smanjenju upotrebe štetnih kemijskih sredstava i očuvanju kakvoće poljodjelskoga zemljišta. U *vodnom gospodarstvu* potrebno je provoditi mjere zaštite voda i suvremenih načela korištenja voda s namjerom očuvanja prirodnoga ustroja.

U prijedlogu promjene namjene ili mogućnosti obavljanja djelatnosti treba utvrditi učinke (gubitak određene kategorije tla, voda, promjena ili ograničenje u provedbi važećeg režima korištenja – osobito zaštite ili promjene koje će time nastati) te utvrditi mjere za unapređenje odnosno sanaciju.

3.7.1. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99), gradovi i općine dužni su izraditi program zaštite okoliša za ona područja koja je potrebno posebno zaštititi radi očuvanja kulturno-povijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti. Izradi programa zaštite prethodi izrada Izvješća o stanju okoliša. Sastavni dio programa zaštite okoliša trebaju biti i Mjere postupanja s otpadom.

Mjere zaštite okoliša uključuju:

- mjere zaštite voda (osobito izvorišta pitke vode),
- zaštitu tla
- zaštitu kakvoće zraka
- zaštitu od buke
- vatrogasnu zaštitu
- zaštitu okoliša mjerama krajobraznoga i graditeljskog oblikovanja

3.7.1.1. Zaštita voda

Mjerama zaštite treba omogućiti uređenje, korištenje i zaštitu voda (podzemnih i nadzemnih), odnosno sačuvati vode koje su još čiste, zaustaviti trend pogoršanja kakvoće voda saniranjem ili uklanjanjem izvora onečišćenja, osigurati poboljšanje ekoloških funkcija vode, tamo gdje su one narušene te osigurati racionalno korištenje voda, a time i skladan i postojan razvoj. Zaštita izvorišta voda za piće prioritetna je.

Prostor zone sanitarne zaštite izvorišta Obrh nalazi se na istočnom dijelu područja općine, a prikazane su na kartografskom prikazu br. 3b. "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – područja posebnih ograničenja u korištenju" u mj 1: 25.000.

Mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja podzemnih i voda su:

- Za izgradnju građevina koje se grade u neposrednoj blizini vodotoka, potrebno je ishoditi uvjete za izgradnju od nadležnih državnih institucija za gospodarenje vodama u skladu s pozitivnim zakonskim propisima i standardima.
- Zabranjuje se podizanje ograda i potpornih zidova, odnosno izvođenje drugih radova koji bi mogli smanjiti propusnu moć korita vodotoka, onemogućiti čišćenje i održavanje vodotoka ili ga ugroziti na neki drugi način.
- Otpadne vode iz domaćinstva, u naseljima bez kanalizacijske mreže, moraju se prije upuštanja u okoliš pročititi izgradnjom trodijelnih septičkih jama s kontroliranim ispuštanjem u recipijent.
- Otpadne vode, koje ne odgovaraju propisima o sastavu i kvaliteti voda moraju se, prije upuštanja u kanalizacijski sustav naselja ili recipijent, pročititi predtretmanom do tog stupnja da ne budu štetne za taj sustav i recipijent.
- Kod izgradnje novih ili asfaltiranja postojećih prometnica idejnim i izvedbenim projektima predvidjeti otjecanje i pročišćavanje oborinskih i otpadnih voda s kolnika prije nego što se ispuštaju u obližnje tlo ili vodotoke.
- Zabranjuje se pranje automobila te drugih vozila i strojeva te odlijevanje vode onečišćene deterdžentima, odlaganje tehnološkog i drugog otpada na zelene površine duž prometnica.

3.7.1.2. Zaštita tla

Za očuvanje i korištenje kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za poljodjelsku i stočarsku svrhu određuju se slijedeće mjere:

- smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe,
- poticati i usmjeravati proizvodnju zdrave hrane,
- prednost dati tradicionalnim poljoprivrednim granama – stočarstvo, pčelarstvo, povrćarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo,
- temelj trebaju biti obiteljska poljodjelska gospodarstva, a posebice u stočarstvu gdje se posebno treba poticati rast s 10 i više stočnih jedinica.

U postupku uređivanja prostora i građenja treba poštivati uvjete kojima se sprečava erozija tla, odnosno onemogućavaju zahvati u prostoru kojima se uzrokuje nestabilnost tla i stvaranje klizišta.

3.7.1.3. Zaštita zraka

Zaštita zraka provodi se sukladno Zakonu o zaštiti zraka (NN 178/04), uz obvezno provođenje mjera za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja zraka. Nije dozvoljeno prekoračenje preporučene vrijednosti kakvoće zraka propisane Uredbom o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka (NN 101/96 i 2/97), niti ispuštanje u zrak onečišćujuće tvari u količini i koncentraciji višoj od propisane Uredbom o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 140/97, 100/04).

Negativni utjecaj na kakvoću zraka od gospodarskih aktivnosti mora se spriječiti izborom i načinom rada gospodarskih namjena te oblikovanjem gospodarskih namjena. Visokom tehnologijom i kontrolom gospodarskih aktivnosti treba zadovoljiti standarde kakvoće zraka sukladno Zakonu o zaštiti zraka.

3.7.1.4. Zaštita od buke

Na području obuhvata Plana, mjere zaštite od buke potrebno je provoditi sukladno Zakonu o zaštiti od buke (NN 20/03) i Pravilniku o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi borave i rade (NN 145/04).

Mjere zaštite od prekomjerne buke provode se:

- lociranjem objekata i postrojenja koji mogu biti izvor prekomjerne buke na odgovarajuću udaljenost od stambenih i javnih građevina,
- ograničavanjem ili zabranom rada objekata i postrojenja koja su izvor buke ili utvrđivanjem posebnih mjera i uvjeta za njihov rad,
- regulacijom prometa u svrhu zabrane ili ograničenja protoka vozila ili isključenjem iz prometa određenih vrsta vozila.

3.7.1.5. Zaštita i sanacija ugroženih dijelova okoliša

PPUO Žakanje određuje prostore Općine Žakanje na kojima je došlo do ugrožavanja okoliša, i to prostori, u kojima je ugroženo tlo: zemljišta (koja se obrađuju) uz magistralne ceste zagađena teškim metalima, zagađenje kemijskim preparatima koji se koriste u poljoprivredi te tla ugrožena erozijom.

Unutar građevinskog područja, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini, ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili upotrebom ugrožavale život i rad ljudi ili vrijednost okoliša.

Potrebno je sustavno kontrolirati sve poslovne i gospodarske pogone te manje zanatske radionice u pogledu mogućnosti onečišćenja zraka, vode i odlaganja otpada.

3.7.2. MJERE POSEBNE ZAŠTITE

3.7.2.1. Sklanjanje ljudi

Do donošenja novih propisa o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti potrebno je u suradnji s nadležnim državnim tijelom primjenjivati Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora ("Narodne novine" br. 29/83, 36/85, 42/86 u dijelu koji nije u suprotnosti sa važećim odredbama Zakona o unutarnjim poslovima), te osobito uvažavati da se prostor Općine ubraja u VIII° seizmičnosti po MCS.

U skladu s "Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu" (NN 2/91.) područje općine Žakanje ne podliježe određivanju zona ugroženosti i izgradnji skloništa i drugih objekata za zaštitu stanovništva.

3.7.2.2. Zaštita od potresa

Protupotresno projektiranje građevina kao i građenje treba provoditi sukladno važećem Zakonu o građenju i postojećim tehničkim propisima.

Do izrade nove seizmičke karte Županije, protupotresno projektiranje treba provoditi u skladu s postojećim seizmičkim kartama.

Projektiranje, građenje i rekonstrukcija važnih građevina mora se provesti tako da građevine budu otporne na potres, te će se za njih, tj. za konkretnu lokaciju obaviti detaljna seizmička, geomehanička i geofizička istraživanja.

Važne građevine su građevine društvene i ugostiteljsko – turističke namjene, energetske građevine i sl.

Kod rekonstrukcije starijih građevina koje nisu projektirane u skladu s propisima za protupotresno projektiranje i građenje izdavanje dozvola uvjetovati ojačavanjem konstruktivnih elemenata na djelovanje potresa.

3.7.2.3. Zaštita od rušenja

Ceste i ostale prometnice treba zaštititi posebnim mjerama od rušenja zgrada i ostalog zaprečivanja radi što brže i jednostavnije evakuacije ljudi i dobara.

3.7.2.4. Zaštita od požara

Osnovne preventivne mjere zaštite temelje se na Procjeni ugroženosti od požara i Planu zaštite od požara te važećoj zakonskoj regulativi i pravilima tehničke prakse iz područja zaštite od požara.

U cilju zaštite od požara potrebno je:

- provoditi Plan zaštite od požara općine Žakanje,
- tijekom izgradnje, rekonstrukcije i poboljšanja stanja vodoopskrbne mreže planirati i izvesti odgovarajuću hidrantsku mrežu tamo gdje nije izvedena,
- graditi građevine većeg stupnja vatrootpornosti, graditi protupožarne zidove i izvoditi dodatne mjere zaštite - vatrodojava, pojačan kapacitet hidrantske mreže i dr.,
- održavati postojeće i graditi nove protupožarne putove.

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1

(1) Prostorni plan uređenja općine Žakanje sa smanjenim sadržajem (u daljnjem tekstu: PPUO Žakanje) utvrđuje uvjete za dugoročno uređenje područja općine, svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša te posebno zaštitu kulturne baštine i vrijednih dijelova prirode i krajolika.

(2) Granice zahvata Prostornog plana su granice područja općine Žakanje određene Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 10/97., 124/97., 22/99., 117/99., 128/99., 44/00., 127/00., 92/01., 79/02., 83/02., 25/03. i 107/03.), površine 45 km².

(3) Statistički određena naselja u sastavu općine Žakanje su: Breznik Žakanjski, Brihovo, Bubnjarački Brod, Bubnjarci, Donji Bukovac Žakanjski, Ertić, Gornji Bukovac Žakanjski, Jadrići, Jugovac, Jurovo, Jurovski Brod, Kohanjac, Mala Paka, Mišinci, Mošanci, Pravutina, Sela Žakanjska, Sračak, Stankovci, Velika Paka, Zaluka Lipnička i Žakanje.

(4) Granice obuhvata općine Žakanje prikazane su na grafičkim prikazima navedenim u članku 2., pod II) GRAFIČKI DIO.

Članak 2

(1) PPUO Žakanje prikazan je u istom elaboratu, koji se sastoji od:

I Tekstualnog dijela u knjizi pod naslovom "Prostornog plana uređenja općine Žakanje sa smanjenim sadržajem"

II Grafičkog dijela kojeg čine slijedeći:

kartogrami:

KARTOGRAM 1.	Korištenje i namjena prostora / površina	1:100.000
KARTOGRAM 2.	Infrastrukturni sustavi	1:100.000
KARTOGRAM 3.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora	1:100.000
KARTOGRAM 4.	Teritorijalno politički ustroj	1:100.000
KARTOGRAM 5.	Administrativna sjedišta i razvrstaj državnih i županijskih cesta	1:100.000
KARTOGRAM 6.	Sustav središnjih naselja i razvojnih središta	1:100.000

kartografski prikazi:

1.A.	Korištenje i namjena površina – Površine za razvoj i uređenje	1:25000
2.A.	Infrastrukturni sustavi i mreže - Promet	1:25000
2.B.	Infrastrukturni sustavi i mreže - Pošta i telekomunikacije	1:25000
2.C.	Infrastrukturni sustavi i mreže - Vodnogospodarski sustav	1:25000
3.A.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Područja posebnih uvjeta korištenja	1:25000
3.B.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora – Područja posebnih ograničenja u korištenju	1:25000
3.C.	Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite	1:25000
4.	Građevinska područja naselja	1:5000

Članak 3

(1) Kartografski prikazi i tekst ovih Odredbi za provođenje (u daljnjem tekstu: Odredbe) kojima se definira namjena i korištenje prostora, način uređivanja prostora te zaštita svih vrijednih područja unutar obuhvata plana, temeljni su dokument za primjenu PPUO Žakanje.

2. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENE POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE

Članak 4

(1) U PPUO Žakanje određene su slijedeće osnovne namjene prostora:

1.1. *Površine za razvoj i uređenje naselja (građevinska područja naselja):*

- izgrađeni dijelovi građevinskog područja
- neizgrađeni dijelovi građevinskog područja

1.2. *Površine za razvoj i uređenje izvan naselja uključujući slijedeće namjene:*

- gospodarska pretežito proizvodna,
- gospodarska pretežito poslovna,
- ugostiteljsko-turistička,
- sportsko-rekreacijska namjena,
- šume – gospodarske namjene,
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište,
- groblja
- površine za iskorištavanje mineralnih sirovina.

1.3. *Infrastrukturni sustavi*

- cestovni promet – javne ceste,
- pošta i javne telekomunikacije,
- energetske sustavi,
- vodoopskrbni sustav.

(2) Razmještaj i veličina površina navedenih u stavku (1) ovog članka prikazani su na kartogramima i kartografskim prikazima.

Članak 5

(1) Građevinsko područje predstavlja one dijelove prostora unutar obuhvata PPUO Žakanje koji su predviđeni za izgradnju i uređenje naselja, a sastoje se od izgrađenih i neizgrađenih dijelova u funkciji daljnjeg razvoja naselja.

(2) Unutar građevinskog područja ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom ugrožavale život i rad stanovnika u naselju, odnosno vrijednosti postojećeg okoliša.

(3) Parcelacija zemljišta u svrhu osnivanja građevinskih parcela može se obavljati samo unutar građevinskog područja u skladu s odredbama PPUO Žakanje.

Članak 6

(1) Građevinsko područje se ne može širiti na zemljišta na kojima su utvrđeni slijedeći čimbenici ograničenja:

- nepovoljni mikroklimatski uvjeti stanovanja,
- klizišta,

- zemljišta nedovoljne nosivosti,
- predjeli ugroženi elementarnim i drugim nepogodama,
- zemljište s visokim podzemnim vodama,
- plavljena zemljišta,
- šume i šumska zemljišta,
- intenzivno obrađivana poljoprivredna zemljišta i druga vrijedna poljodjelska zemljišta,
- zaštitna područja i područja pod zaštitom,
- strma zemljišta čija strmina prelazi odnos 1:1,
- zemljište koje zbog njegovog položaja nije ekonomično komunalno opremiti.

Članak 7

- (1) Osnovnu namjenu ima prostor čije je korištenje podređeno jednoj funkciji. U zonama osnovne namjene mogu se graditi i drugi sadržaji, koji proizlaze iz osnovne namjene.
- (2) Prevladavajuću namjenu ima prostor kojeg koristi više raznih korisnika, a jedna je namjena pretežita. U zonama s prevladavajućom namjenom moguće je preklapanje različitih funkcija, s time da one nisu u međusobnoj suprotnosti.
- (3) Ako kod utvrđivanja izgrađenog dijela građevinskog područja postoji dvojba o tome koji dio prostora, odnosno parcele pripada izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja, smatrat će se dio područja ili prostora udaljen najviše 50 m od stambene zgrade, odnosno od glavne zgrade na parceli koja daje karakter izgradnje na parceli.

3. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

3.1. Građevine od važnosti za Državu i Karlovačku županiju

Članak 8

- (1) U obuhvatu PPUO Žakanje su slijedeće građevine *od važnosti za Državu*:

A/ Prometne građevine

- Državna cesta D 6 (Jurovski Brod – Ribnik – Karlovac – Glina – Dvor)
- Međunarodni cestovni granični prijelaz Jurovski Brod
- Željeznička pruga Bubnjarci - Karlovac

B/ Građevine eksploatacije mineralnih sirovina

- Pobjienka – Žakanje – građevni kamen

- (2) Za građevine od važnosti za Državu primjenjuju se pozitivni zakonski propisi.

Članak 9

- (1) Građevine od važnosti za *Karlovačku županiju* su:

A/ Cestovne građevine

- Ž 3098 Jurovski Brod (D 6) – Kamanje – Ozalj (D 505)
- Ž 3140 – (D 6) Pravutina

B/ Telekomunikacijske građevine

- Bazne stanice mobilne telefonije

C/ Građevine za zaštitu voda

- sustavi za odvodnju otpadnih voda sa uređajem za pročišćavanje kapaciteta do 25.000 ES.

(2) Za građevine od važnosti za Županiju primjenjuju se pozitivni zakonski propisi.

3.2. Građevinska područja naselja

3.2.1. Opće odredbe

GRAĐEVINSKA PODRUČJA

Članak 10

(1) Građevinska područja naselja su površine u kojima prevladava stambena namjena kao primarna te svi sadržaji naselja koji prate stanovanje (sekundarna namjena): sportsko-rekreacijski, zdravstveni, obrazovni, vjerski, trgovački, turistički, turističko-ugostiteljski i servisni, kao i prometne i zelene površine te komunalni objekti i uređaji.

(2) Sadržaji sekundarne namjene, kao što su radne, poslovne i ostale djelatnosti, mogu se ostvariti korištenjem zasebne građevine, dijela građevine, zasebne parcele ili dijela parcele uz uvjet da ove aktivnosti ne stvaraju buku i ne zagađuju zrak ili tlo iznad dozvoljenih granica te ne zahtijevaju teški transport, ako nisu u suprotnosti sa osnovnom namjenom.

(3) Dio građevinskog područja na kojemu se nalaze registrirana kulturna dobra utvrđena konzervatorskom podlogom i ovim Planom kao pojedinačne građevine, uređuju se na lokaciji pojedinog kulturnog dobra prema posebnim uvjetima utvrđenim od mjerodavnog Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture.

Članak 11

(1) Unutar građevinskog područja naselja mogu se uređivati prostori i graditi građevine:

- stambene namjene
- mješovite namjene
- javne i društvene namjene
- proizvodne namjene
- poslovne namjene
- ugostiteljsko-turističke namjene
- sportsko-rekreacijske namjene
- javne i zaštitne zelene površine
- infrastrukturne građevine
- pomoćne građevine

Članak 12

(1) Građevinsko područje pojedinog naselja prikazano je na katastarskim kartama u mj. 1:5000, kao cjelovito područje građenja sa izgrađenim i neizgrađenim dijelom, a unutar svojih granica obuhvaća postojeće i planirane koridore prometne i komunalne infrastrukture, manje zelene površine i vodotoke, vododerine uključivo područja na kojima postoji određena razina ograničenja za izgradnju objekata. Na svim naprijed navedenim prostorima važe ograničenja koja se primjenjuju kod građenja uz koridore prometne i komunalne infrastrukture i vodotoke, uz uvjet primjene posebnih uvjeta građenja kod zemljišta sa određenom razinom ograničenja (klizišta - aktivna ili potencijalna, plavna područja i dr.).

Članak 13

(1) Građevinska područja naselja svojom površinom osiguravaju prostor za zadovoljavanje sadašnjih i budućih zahtjeva za građenje, a sukladno postojećem i očekivanom broju stanovnika te razvitku gospodarskih djelatnosti do 2020. godine.

(2) Izgradnja unutar građevinskih područja naselja usmjerava se prvenstveno prema područjima sa najvišom razinom prometno-komunalne opremljenosti.

(3) Prostorni plan usmjerava i daje prednost u opremanju komunalnom infrastrukturom već izgrađenim dijelovima građevinskog područja, pred neizgrađenim dijelom građevinskog područja naselja.

Članak 14

(1) Građevinska područja naselja obuhvaćaju:

- građevne čestice isključivo stambene namjene predviđene za izgradnju jednoobiteljskih i višeobiteljskih samostojećih, dvojnih ili skupnih stambenih građevina,
- građevne čestice mješovite namjene pretežito stambeno-poslovnog ili poslovno-stambenog tipa sa korištenjem prostora za potrebe stanovanja kao osnovne funkcije (jednoobiteljski i višeobiteljski objekti) uz mogućnost smještaja pratećih sadržaja uz stanovanje koji ne zahtijevaju posebne zone i ne utječu negativno na kvalitetu življenja u naselju, kao što su: obrazovni, zdravstveni, kulturni, vjerski, sportsko-rekreacijski, poslovni, trgovački, turistički i ugostiteljski sadržaji, servisno-zanatski sadržaji, uključivo manje poslovne i gospodarske sadržaje te pojedinačne radne sadržaje komplementarne osnovnoj namjeni. Unutar ovih površina uključene su i potrebne prometne i komunalne površine, objekti i uređaji, te uređene i zaštitne zelene površine.

Članak 15

(1) Unutar izgrađenih i neizgrađenih cjelina naselja učestvuju i građevne čestice isključive namjene i to:

- javne i društvene namjene, tj. za smještaj objekata predškolskog i školskog odgoja, objekata kulture (društvenih domova) i ostalih kompatibilnih sadržaja,
- gospodarske namjene, vezano uz smještaj gospodarskih djelatnosti, pretežito industrijskog tipa u formi male privrede ili zanatskih pogona i pratećih kompatibilnih sadržaja,
- pretežito poslovne namjene, za gradnju uslužnih, trgovačkih, komunalno-servisnih i ostalih komunalnih objekata,
- ugostiteljsko-turističke, te zona za smještaj manjih turističkih objekata,
- športsko-rekreacijske, namijenjene športu i rekreaciji s pratećim kompatibilnim sadržajima,
- javne u formi javnih zelenih površina za realizaciju parkova, igrališta i vrtova uključivo zaštitno zelenilo u naseljima.

Članak 16

(1) U slobodni prostor izgrađenog dijela građevinskog područja naselja prioriteto treba smjestiti građevine ili površine društvenih djelatnosti i infrastrukture.

OBLIKOVANJE NASELJA

Članak 17

(1) Zbog očuvanja tradicijske slike naselja ne smije se spajati nekoliko grupacija u jedno površinski veliko naselje.

(2) Potrebno je izbjegavati neprekinutu liniju građevinskih područja duž prometnih pravaca od državnog i županijskog značaja. Isto se postiže poljodjelskim i šumskim površinama (voćnjaci, vrtovi, šumarci).

GRAĐEVINSKA PARCELA

Članak 18

- (1) Građevinskom parcelom smatra se zemljište koje po površini i obliku odgovara uvjetima ovog PPUO Žakanje.
- (2) Oblik i veličina građevinske parcele treba omogućiti njeno svrhovito korištenje i izgradnju. Preporuča se parcelaciju prilagoditi tradicijskim oblicima i veličinama. Oblik i veličina građevinske parcele utvrdit će se lokacijskom dozvolom, a moguće je formirati građevinsku parcelu od dvije ili više postojećih parcela. Najveća površina građevinske parcele se ne ograničava.
- (3) Na jednoj građevinskoj parceli u građevinskom području naselja mogu se graditi građevine društvene namjene, stambene, stambeno-poslovne, poslovne te pored njih gospodarske i pomoćne građevine koje čine stambenu i gospodarsku cjelinu.
- (4) Za obavljanje djelatnosti iz stavka (2) ovog članka mogu se koristiti i prostori ili građevine koji ranije nisu bili namijenjeni za tu djelatnost u cijelom ili dijelu stambenog, pomoćnog ili gospodarskog prostora.
- (5) Građevine društvene namjene, stambene, stambeno-poslovne ili poslovne građevine u pravilu se postavljaju prema ulici, a pomoćne i gospodarske građevine u drugom planu.
- (6) Može se dozvoliti i drugačiji smještaj građevina na parceli ukoliko oblik terena i oblik parcele te tradicijski način izgradnje dopušta iznimku.

Članak 19

- (1) Građevinska parcela mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu.
- (2) Ako se parcela nalazi uz dvije prometnice različitog ranga, pristup na parcelu se mora osigurati s one nižeg ranga.
- (3) Za višestambene, stambeno - poslovne i poslovne građevine te građevine društvene namjene, širina neposrednog pristupa na javnu prometnu površinu mora iznositi najmanje 5,5 m, iznimno manje zbog postojeće izgradnje, ali ne manje od 4,5 m.
- (4) Iznimno, individualne građevine stambene namjene mogu se graditi i uz nižu komunalnu opremljenost zemljišta, kao etapno rješenje, ali najmanje s pristupnom ulicom ili pristupnim putem, priključkom na mrežu za opskrbu električnom energijom, odvodnjom otpadnih voda u nepropusnu sabirnu jamu te opskrbu vodom prema mjesnim prilikama.
- (5) Pristupni put do građevne čestice stambene namjene je put najmanje širine 3,0 m ako se koristi za kolni i pješački promet i najmanje širine 1,5 m ako se koristi za pješački promet, s tim da je njegova najveća dužina 50 m i na njega se vežu najviše dvije građevne čestice.
- (6) U slučaju prilaza na državnu, županijsku ili lokalnu cestu potrebno je ishoditi posebne uvjete priključenja u postupku izdavanja lokacijske ili građevinske dozvole.

Članak 20

- (1) Izgrađenost građevinske parcele je površina dobivena vertikalnom projekcijom svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine osim balkona, na građevnu česticu, uključivši i terase u prizemlju građevine, kada su iste konstruktivni dio podzemne etaže.
- (2) Regulacijski pravac je granica između čestice javne površine (ulica, prilazni put, javna cesta, trg i dr.) i građevne čestice osnovne namjene.
- (3) Građevni pravac je vertikalna projekcija najistaknutijeg dijela pročelja prema čestici javne površine odnosno određen je u odnosu na regulacijski pravac. Izvan građevinske linije mogu se graditi strehe, balkoni i slično.
- (4) Od odredbi iz prethodnog stavka ovog članka može se odstupiti samo ako se građevinska linija planirane zgrade prilagođava građevinskoj liniji izgrađenih (postojećih) zgrada

u izgrađenom dijelu naselja. U tom slučaju parkiralište treba smjestiti u bočnom ili stražnjem dijelu predmetne parcele.

UREĐENJE PARCELE

Članak 21

(1) Teren oko zgrade, potporni zidovi, terase i slično moraju se izvesti tako da se ne narušava izgled naselja te da se ne promjeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta i susjednih zgrada. Izgradnja potpornih zidova dozvoljava se samo u skladu s lokalnim prilikama. Potporne zidove potrebno je ozeleniti kako bi bili manje vidljivi u prostoru.

(2) Ne preporuča se izgradnja podzida viših od 1,5 m. Kod izgradnje potpornog zida na javnu površinu, završna ploha ne smije biti u betonu već mora biti obložena kamenom, ozelenjena ili oblikovno razbijena.

OGRADE

Članak 22

(1) Ulična ograda podiže se iza regulacijske linije u odnosu na javnu prometnu površinu.

(2) Visina ulične ograde može biti najviše 1,5 m. Podnožje ulične ograde, od punog materijala, ne može biti viši od 0,5 m. Dio ulične ograde iznad punog podnožja mora biti prozračan, izveden od drveta, metala ili drugog materijala sličnih karakteristika ili izvedeno kao zeleni nasad (živica).

(3) Iznimno, visina ulične ograde može biti i viša kada je to nužno radi zaštite građevine, načina njenog korištenja ili je u skladu sa susjednim parcelama odnosno tradicijskim načinom gradnje.

(4) Ograde prema susjednim građevnim česticama postavljaju se s unutrašnje strane međe.

(5) Visina ograde između susjednih parcela može biti najviše 2,0 m mjereno od kote konačno uređenog terena.

OBLIKOVANJE GRAĐEVINA

Članak 23

(1) Arhitektonsko oblikovanje građevina mora se prilagoditi postojećem ambijentu. Građevine treba oblikovati u skladu s lokalnim tradicijskim oblicima, bojama i materijalima.

(2) Arhitektonsko oblikovanje građevina valja uskladiti s krajobrazom i s tradicijskom slikom naselja.

(3) Tlorisne i visinske dimenzije građevina, oblikovanje pročelja, pokrovi i nagibi krovništa te građevni materijali moraju biti u skladu s tradicijski korištenim materijalima, u skladu s okolnim građevinama, krajobrazom i načinom građenja na dotičnom području.

(4) Građevine koje se izgrađuju kao poluugrađene ili ugrađene moraju činiti arhitektonsko-oblikovnu cjelinu.

VISINA GRAĐEVINA

Članak 24

(1) Visina građevina mjeri se po pročelju zgrade od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca ili sljemena građevine. Visinom vijenca se smatra gornji rub stropne konstrukcije posljednje etaže koja nema nadozid ili vrh nadozida potkrovlja.

(2) Visina građevina određena je brojem etaža i visinom vijenca ili sljemena te kod određenja visine moraju biti ispunjena oba čimbenika.

Članak 25

- (1) *Podrum (Po)* je najniža etaža građevine koja je s najmanje jednom polovicom volumena ukopana u uređeni teren i to na način da se okolni prirodni ili nasuti teren izravno naslanja na obodne zidove pročelja građevine i nije udaljen od građevine potpornim zidovima na način da bi se oblikovala potpuna ili djelomična škarpa.
- (2) Na ravnom terenu kota poda prizemlja može biti udaljena najviše 1,0 m od kote uređenog terena.
- (3) Na kosom terenu građevina može imati samo jedan podrum visine do 3,0 m (mjereno od poda do poda), iznimno, ako geomehnički izvještaj za gradnju građevine zahtijeva još jedan podrum na dijelu građevine, drugi podrum mora biti tehnički podrum bez namjene, potpuno ukopan i ne uračunava se u BRP.
- (4) Građevina može imati samo jednu podrumsku etažu.

Članak 26

- (1) *Potkrovljem (P_k)* se smatra dio građevine ispod krovne konstrukcije, a iznad stropne ploče najviše etaže.
- (2) Potkrovlje može biti :
 3. bez nadozida, koje se u navođenju katnosti ne označava,
 4. sa nadozidom do maksimalno 1,0 m koje se označava kao potkrovlje,
 5. veća visina nadozida predstavlja potkrovlje koje se označava kao puna etaža,
- (3) Građevina može imati samo jednu etažu u potkrovlju, uz mogućnost gradnje galerije.
- (4) Potkrovlje može imati izlaz na balkon samo na zabatnoj strani, odnosno bočnoj strani građevine, u protivnom se ne smatra potkrovljem u smislu ovih provedbenih odredbi, već se smatra punim katom (etažom).
- (5) Pristup potkrovlju mora se predvidjeti isključivo unutar zgrade.

KROVIŠTE

Članak 27

- (1) Krovišta moraju biti kosa u pravilu dvostrešna, tradicijskog nagiba između 35° i 45° . Sljeme krovišta mora se postaviti po dužoj strani građevine u načelu paralelno sa cestom, a na nagnutom terenu paralelno sa slojnicama. Ako su ova dva zahtjeva u suprotnosti, prednost treba dati kriteriju nagiba terena.
- (2) Na kosom krovu je dozvoljena izgradnja krovnih kućica samo s ravnim prozorskim nadvojem. Nadogradnja krovnih kućica smije zauzimati najviše 30% krovne plohe. Nagib krovne plohe nadozidanih krovnih kućica može biti do 45° .
- (3) Ne dozvoljavaju se krovne kućice s nadvojem u obliku polukruga ili trokuta.
- (4) U iznimnim slučajevima, kao što je gradnja u urbaniziranom području, općinskom središtu, u slučaju posebnih arhitektonskih ostvarenja ali uz valjano stručno arhitektonsko obrazloženje koje mora skrbiti i o očuvanju tradicijske slike naselja, moguća je gradnja građevina i sa ravnim krovom.

Članak 28

- (1) Ako se izvodi istak vijenca građevine (streha), tada mora biti armiranobetonski ili drveni širine do 0,80 m (u horizontalnoj ravnini od ravnine pročelnih zidova zgrade).
- (2) Krovni prepust na zabatu može biti istaknut do 0,50 m.

KROVNI POKROV

Članak 29

- (1) Krovšte u pravilu mora biti pokriveno crijepom. Iznimno se mogu dozvoliti drugi materijali u boji crijepa ili u tamnoj boji, ali uz valjano stručno arhitektonsko obrazloženje koje mora skrbiti o očuvanju tradicijske slike naselja.
- (2) Na krovnoj plohi se moraju postaviti snjegobrani ako je građevina udaljena od regulacijske linije manje od 5 metara, a nagib krova je prema regulacijskoj liniji te ako je udaljenost građevina prema susjednoj parceli manja od 3 metra, a nagib je prema susjednoj međi.

KOMUNALNO OPREMANJE

Članak 30

- (1) Na građevinskim parcelama je potrebno urediti prostor za kratkotrajno odlaganje kućnog otpada, ako je organiziran odvoz otpada. Mjesto treba biti lako pristupačno s javne prometne površine i treba biti zaklonjeno od izravnog pogleda s ulice.
- (2) Kod višestambenih i stambeno-poslovnih građevina mjesto za odlaganje otpada treba smjestiti u sklopu građevine. Iznimno se može dozvoliti odlaganje i izvan zgrade na građevnoj parceli na prostoru koji nije vidljiv sa javne prometne površine te arhitektonski oblikovati i uskladiti sa zgradom.
- (3) Ako odvoz otpada nije organiziran, tada ga treba organizirati na vlastitoj parceli u skladu s posebnim propisima.

Članak 31

- (1) Unutar građevinskog područja građevine se moraju obvezatno priključiti na vodovodnu mrežu ukoliko ista postoji i ako za to postoje tehnički uvjeti. U drugim slučajevima opskrba pitkom vodom se rješava na higijenski zadovoljavajući način prema mjesnim prilikama.
- (2) Unutar građevinskih područja naselja u kojima nije izgrađen sustav odvodnje uvjetuje se gradnja sabirnih vodonepropusnih jama, a prema posebnim uvjetima nadležnih službi.
- (3) Priključci na elektroopskrbnu, plinsku i telekomunikacijsku mrežu utvrđuju se na osnovi posebnih uvjeta komunalnih poduzeća sa javnim ovlastima.

3.2.2. Stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje

Članak 32

- (1) Pod stambenom građevinom namijenjenom za individualno stanovanje podrazumijeva se stambena građevina koja ima najviše do tri stambene jedinice ili stambeno-poslovna građevina kod koje površina namijenjena funkciji stanovanja prelazi 50% bruto razvijene površine građevine.
- (2) Stambena građevina namijenjena za individualno stanovanje ne može biti manja od 45 m² bruto razvijene površine.

Članak 33

- (1) Minimalne dozvoljene površine građevinskih parcela za stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje iznose:
 - 250 m² za slobodnostojeći način izgradnje,
 - 200 m² za poluugrađeni način izgradnje,
 - 150 m² za građevine u nizu.
- (2) Minimalne širine građevinske parcele mjerena na mjestu građevinske linije zgrade iznose:
 - 16 m za slobodnostojeći način izgradnje,

- 12 m za poluugrađeni način izgradnje,
- 8 m za građevine u nizu.

Članak 34

Maksimalni koeficijent izgrađenosti građevinske parcele za stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje može iznositi najviše:

- 0,4 za slobodnostojeći način izgradnje
- 0,5 za poluugrađeni način izgradnje
- 0,6 za građevine u nizu

Članak 35

(1) Ako je građevinska parcela određena u skladu s propisima koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovog PPUO Žakanje, omogućuje se zamjena i rekonstrukcija postojećih građevina i pojedinačne interpolacije i na parcelama manjim od spomenutih u članku 33. ovih odredbi, s time da maksimalni koeficijent izgrađenosti parcele ne može biti veći od 0,7.

(2) Kod rekonstrukcije postojećih objekata na parcelama manjim od spomenutih u članku 33, ako je postojeća izgrađenost veća, ista se može zadržati.

Članak 36

(1) Najveći dopušteni broj etaža stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje iznosi 3 etaže:

$P_o + P + 1 + P_k$ (podrum, prizemlje i kat te potkrovlje ako ima nadozid do visine 1,00 m),

(2) Visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, može iznositi maksimalno 8,0 m.

Članak 37

(1) Udaljenost slobodnostojeće, odnosno poluugrađene građevine od susjedne međe ne može biti manja od 3,0 m.

(2) Iznimno u izgrađenim dijelovima građevinskih područja udaljenost građevine od susjedne međe može biti i manja, ali ne manja od 1,0 m uz uvjet da nema otvora prema toj međi. Otvorima se ne smatraju fiksni otvori s neprozirnim staklom veličine do 60/60 cm, dijelovi zida od staklene opeke i ventilacijski otvori najvećeg promjera 15 cm.

(3) Ventilacija ugostiteljskih objekata (kuhinja) i drugih proizvodno-radnih sadržaja s intenzivnim mirisima ili prašinom, treba izvesti vertikalnim ventilacijskim kanalima.

(4) Udaljenost građevine od regulacijske linije ne može biti manja od 5,0 m.

(5) Međusobni razmak stambenih građevina namijenjenih za individualno stanovanje može biti najmanje 6,0 m, za prizemne i 8,0 m za jednokatne građevine. Udaljenost izuzetno može biti i manja u izgrađenim dijelovima naselja, ali ne manja od visine više građevine.

Članak 38

(1) Odgovarajući prostor za smještaj i parkiranje vozila za potrebe građevina stambene namjene mora se predvidjeti na odnosnoj građevnoj čestici, kao parkirališno mjesto ili u garaži (koja može biti u sklopu građevine ili kao pomoćna građevina).

(2) Ako se garaža izvodi kao slobodnostojeća zgrada tada ona mora imati visinu prizemnice s mogućnošću izgradnje podruma i krovišta bez nadozida i valja ju uskladiti s arhitektonskim oblikovanjem stambene zgrade i ostalih zgrada na parceli.

(3) Na građevnim česticama stambenih građevina mora se osigurati min. 1 parkirališno mjesto po stambenoj odnosno funkcionalnoj jedinici.

Članak 39

- (1) Prostor na građevnoj čestici građevine stambene namjene uređivati će se, u pravilu, na tradicionalan način uređivanja okućnice, poštujući funkcionalne i oblikovne karakteristike krajobraza, uz upotrebu autohtonih biljnih vrsta.
- (2) Najmanje 20% građevne čestice građevina stambene namjene mora se urediti visokim i niskim zelenilom.

Članak 40

- (1) Arhitektonsko oblikovanje građevina stambene namjene određeno je člankom 23 ovih odredbi.

3.2.3. Obiteljski pansioni i pansioni seoskog turizma

Članak 41

- (1) Stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje mogu se graditi, ili postojeće rekonstruirati kao obiteljski pansioni namijenjeni turističkom poslovanju.
- (2) Građevine iz stavka (1) ovog članka imaju najviše dvije odvojene stalno nastanjene stambene jedinice u kojima stanuju vlasnici obiteljskog pansiona i više zasebnih smještajnih cjelina (apartmana) za iznajmljivanje gostima.
- (3) Za veličinu građevinske parcele, izgrađenost, uvjete izgradnje i arhitektonsko oblikovanje primjenjuju se uvjeti određeni za stambene građevine namijenjene za individualno stanovanje.
- (3) Na građevnim česticama građevina iz stavka (1) ovog članka mora se osigurati min. 1 parkirališno mjesto za svaku stambenu i svaku smještajnu turističku jedinicu.

3.2.4. Pomoćne građevine i manje građevine gospodarske namjene

Članak 42

- (1) Na jednoj građevnoj čestici može se graditi jedna građevina stambene namjene i uz nju pomoćne građevine (garaže, drvarnice, spremišta i sl.), manje građevine gospodarske – poslovne (obrtničke) namjene ili poljoprivredne gospodarske građevine, ukoliko zadovoljavaju uvjete utvrđene ovim Prostornim planom.
- (2) Građevine iz stavka (1) ovog članka mogu se graditi:
 - u sklopu stambene građevine,
 - odvojeno od stambene građevine.

POMOĆNE GRAĐEVINE

Članak 43

- (1) Pomoćnim građevinama smatraju se: garaže, drvarnice, spremišta, nadstrešnice, kotlovnice, sušionice, pčelinjaci i slične građevine koje služe za obavljanje glavne namjene građevine na parceli.

Članak 44

- (1) Utvrđuju se slijedeće granične vrijednosti za izgradnju pomoćnih građevina u građevinskom području naselja:
 - dozvoljena je izgradnja najviše jedne etaže (P). Najveća dopuštena visina građevine iznosi 6,0 m do sljemena,
 - planirane građevine se gabaritom moraju uklopiti u postojeću izgradnju,
 - građevinski pravac je u pravilu iza građevinskog pravca građevine osnovne namjene,
 - udaljenost pomoćne građevine od susjedne parcele mora biti najmanje 3 m,

- iznimno ta udaljenost može biti i manja, ali ne manja od 1,0 m uz uvjet da nema otvora prema toj međi,
- vrsta krova, nagib i vrsta pokrova određuje se ovisno o specifičnostima građevine, primjenjujući propise za nagibe krovnih ploha ovisno o vrsti pokrova,
- arhitektonsko oblikovanje mora biti u skladu s građevinom osnovne namjene i funkcijom.

GRAĐEVINE GOSPODARSKE – POSLOVNE NAMJENE

Članak 45

- (1) Građevinama gospodarske – poslovne namjene smatraju se građevine:
- namijenjene za tihe i čiste djelatnosti (uređi, trgovački, turističko-ugostiteljski sadržaji, frizerski, krojački, postolarski, fotografski i slični uslužni sadržaji),
 - namijenjene za bučne i potencijalno štetne po okolinu djelatnosti (manji proizvodni pogoni, automehaničarske, limarske, lakirerske, bravarske, kovačke, stolarske radionice, klaonice, i sl.).

Članak 46

- (1) Utvrđuju se slijedeće granične vrijednosti za izgradnju građevina gospodarske – poslovne namjene u građevinskom području naselja:
- ukoliko se građevina gospodarske namjene gradi na zasebnoj čestici maksimalni dopušteni koeficijent izgrađenost iznosi najviše 0,3,
 - veličina parcele može iznositi najviše 0,5 ha;
 - dozvoljena je izgradnja najviše jedne etaže (P) s mogućnošću izgradnje podruma, ili Po+P+Pk. Najveća dopuštena visina građevine iznosi 7,5 m do sljemena;
 - planirane građevine se gabaritom moraju uklopiti u postojeću izgradnju;
 - tihe i čiste djelatnosti mogu se obavljati i u sklopu stambenih građevina ukoliko za to postoje tehnički uvjeti.
 - udaljenost građevine namijenjene za tihe i čiste djelatnosti od stambene ili stambeno - poslovne građevine na istoj parceli mora biti najmanje 4 m, a od susjedne parcele udaljenost mora biti najmanje 3 m;
 - udaljenost građevine namijenjene za bučne i potencijalno štetne djelatnosti od stambene zgrade vlasnika mora biti najmanje 5 m, od stambene, stambeno-poslovne zgrade na susjednoj parceli najmanje 50 m. Udaljenost od susjednih zgrada može biti i manja uz suglasnost susjeda (ukoliko se posebnim mjerama zaštite smanji razina buke);
 - vrsta krova, nagib i vrsta pokrova određuje se ovisno o specifičnostima građevine, primjenjujući propise za nagibe krovnih ploha ovisno o vrsti pokrova;
 - položaj sljemena krova mora biti uspoređan sa dužom stranom građevine;
 - arhitektonsko oblikovanje mora biti u skladu s funkcijom i tehnološkim procesom, uz upotrebu postojanih materijala i boja, uz maksimalnu prilagodbu prirodnom ambijentu i tradicijskim načelima gradnje;
 - građevna čestica se prema javno-prometnoj površini uređuje sadnjom drveća i ukrasnog zelenila;
 - najmanje 30% površine građevne čestice mora biti ozelenjeno;
 - potreban prostor s odgovarajućim brojem mjesta za smještaj vozila (prema članku 102) mora se osigurati na građevinskoj parceli;
 - građevine trebaju biti sigurne od požara te elementarnih i drugih opasnosti;

POLJOPRIVREDNE GOSPODARSKE GRAĐEVINE

Članak 47

- (1) Poljoprivrednim gospodarskim građevinama smatraju se:
- građevine bez izvora zagađenja (šupe, kolnice, sjenici, spremišta poljoprivrednih proizvoda i strojeva, sušare, manje građevine za tih i čist rad za potrebe domaćinstva i sl.),
 - građevine s potencijalnim izvorima zagađenja (staje, svinjci, kokošinjci i sl.).

Članak 48

(1) Utvrđuju se slijedeće granične vrijednosti za izgradnju poljoprivrednih gospodarskih građevina u građevinskom području naselja:

- ukoliko se poljoprivredne gospodarske građevine grade na zasebnoj čestici ili na istoj čestici sa stambenom građevinom maksimalni dopušteni koeficijent izgrađenost iznosi najviše 0,3;
- dozvoljena je izgradnja najviše jedne etaže (P). Najveća dopuštena visina građevine iznosi 7,5 m do sljemena;
- planirane građevine se gabaritom moraju uklopiti u postojeću izgradnju;
- građevinski pravac je u pravilu iza građevinskog pravca građevine osnovne namjene;
- udaljenost građevine od regulacijske linije ne može biti manja od 5 m za nerazvrstane prometnice, odnosno 10,0 m za razvrstane;
- udaljenost poljoprivredne građevine bez izvora zagađenja od stambene ili stambeno poslovne građevine na istoj parceli kao i od susjedne parcele, mora biti najmanje 3 m;
- udaljenost poljoprivrednih gospodarskih građevine s potencijalnim izvorima zagađenja od stambene zgrade vlasnika mora biti najmanje 10,0 m, od stambene, stambeno-poslovne zgrade na susjednoj parceli najmanje 40,0 m, a udaljenost od središnjih i javnih sadržaja naselja mora biti najmanje 100,0 metara. Udaljenost od susjednih zgrada može biti i manja uz suglasnost susjeda.
- vrsta krova, nagib i vrsta pokrova određuje se ovisno o specifičnostima građevine, primjenjujući propise za nagibe krovnih ploha ovisno o vrsti pokrova;
- arhitektonsko oblikovanje mora biti u skladu s funkcijom i tradicijskim načelima gradnje, uz maksimalnu prilagodbu prirodnom ambijentu;
- građevna čestica se prema javno-prometnoj površini uređuje sadnjom drveća i ukrasnog zelenila;
- najmanje 30% površine građevne čestice mora biti ozelenjeno;
- građevine trebaju biti sigurne od požara te elementarnih i drugih opasnosti;

Članak 49

(1) Poljoprivredne gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja za uobičajeni uzgoj stoke i peradi na jednoj parceli, odnosno u sklopu jednog poljodjelskog domaćinstva i to tako da ukupan broj iznosi za:

- goveda, junad i telad	do 10 komada
- mliječne krave	do 25 komada
- konje	do 10 komada
- odrasle svinje i krmače	do 10 komada
- tov svinje	do 15 komada
- sitnu stoku	do 20 komada
- perad	do 200 komada
- sitne glodavce	do 50 komada
- divljač	do 5 komada

(2) Općinsko vijeće može svojom odlukom smanjiti navedene brojeve u stavku (1) ovog članka ili zabraniti uzgoj svih vrsta stoke, svinja, peradi, divljači i sl. za pojedina područja i naselja u općini.

3.2.5. Višestambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine

Članak 50

- (1) Pod višestambenom građevinom podrazumijeva se stambena građevina koja ima više od tri stambene jedinice.
- (2) Stambeno-poslovna građevina je građevina kod koje površina namijenjena funkciji stanovanja prelazi 50% bruto razvijene površine građevine.
- (3) Poslovna građevina je građevina za smještaj različitih poslovnih sadržaja osnovnih djelatnosti, uslužnih, trgovačkih, komunalno-servisnih i proizvodnih, koje svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ugrožavaju ostale funkcije i okoliš u naselju.

Članak 51

- (1) Utvrđuju se slijedeće granične vrijednosti za izgradnju višestambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih građevina u građevinskom području naselja:
 - maksimalna izgrađenost izgrađenost parcele za izgradnju višestambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih građevina ne može biti veća od $K_{ig} = 0,4$ ili 40% njezine površine;
 - površina građevinske parcele višestambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine utvrđuje se u postupku izdavanja lokacijske dozvole, shodno potrebama te građevine i obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za njenu redovitu upotrebu, uz uvjet da ne može biti manja od 500 m²;
 - najveći dopušteni broj etaža je za višestambene, stambeno-poslovnih i poslovnih građevine iznosi 4 etaže:
P₀+P+2+P_k (podrum, prizemlje i dva kata te potkrovlje ako ima nadozid do visine 1,0 m),
P+3 (prizemlje i tri kata);
 - visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, može iznositi najviše 12,0 m;
 - minimalna udaljenost od susjedne građevine iznosi $H_1/2 + H_2/2 + 5$ m (H je visina građevine do krovnog vijenca);
 - udaljenost građevine od javno prometne površine je najmanje H/2, a ne može biti manja od 5,0 m;
 - međusobni razmak građevina mora biti najmanje jednak visini više građevine za višestambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine.
 - odgovarajući prostor za smještaj i parkiranje vozila mora se predvidjeti na građevinskoj parceli prema uvjetima navedenim u članku 102 ovih odredbi.
 - arhitektonsko oblikovanje građevina višestambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih građevina određeno je člankom 23 ovih odredbi.

3.2.6. Građevine javne i društvene namjene

Članak 52

(1) Neposrednim provođenjem odredbi PPUO Žakanje planiraju se u građevnom području naselja građevine javne i društvene namjene.

Članak 53

(1) Uvjeti za izgradnju građevina javne i društvene namjene su:

Predškolske ustanove (dječji vrtići i jaslice)

- površina građevne čestice za jednoetažnu građevinu minimalno iznosi 30 m² po djetetu, za dvoetažnu 25 m² po djetetu,
- minimalna površina građevne čestice iznosi 2000 m².

Ukoliko nije moguće organizirati predškolske ustanove zbog premalog broja djece potrebno je omogućiti osnivanje programa predškolskog odgoja u sklopu drugih zakonom propisanih ustanova.

Osnovne škole

- veličina građevne čestice određena je normativom od 30-40 m²/učeniku za rad škole u jednoj smjeni (iznimno može biti i manja ali ne ispod 15-20 m²).
- brutto površina građevine je oko 4,8 m²/učeniku,
- na građevnoj čestici potrebno je osigurati površine za školsku zgradu, odmor i rekreaciju, sportske terene, zelene površine i dr.,

Uprava, zdravstvo, kultura i socijalna djelatnost

- građevine upravnih, zdravstvenih, kulturnih i socijalnih djelatnosti grade se unutar građevinskih područja naselja u skladu s veličinom naselja i standardima, na način da pridonose kvaliteti života u naselju.

Vjerske građevine

- najmanje 30% građevne čestice mora biti hortikulturno uređen temeljem krajobraznog projekta.

(2) Građevine koje služe društvenim djelatnostima i ostalim sadržajima javnog interesa u pravilu se grade na istaknutim lokacijama te moraju biti građene kvalitetno i racionalno.

(3) Za građevine društvene namjene obavezna je izrada arhitektonskog rješenja s hortikulturnim uređenjem čestice.

Članak 54

(1) Utvrđuju se slijedeće granične vrijednosti za izgradnju građevina društvenih djelatnosti (obrazovne i zdravstvene ustanove, muzeji, galerije, vjerske građevine, sportske dvorane, kina i ostale građevine) u građevinskom području naselja:

- građevine za društvene djelatnosti mogu se graditi unutar građevinskog područja naselja pod uvjetom da je do građevne čestice izgrađena prometnica širine minimalno 4,5 m za jednosmjerni promet, odnosno 5,5 m za dvosmjerni i pješačkog nogostupa minimalno 1,6 m;
- maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice za građevine društvenih sadržaja može iznositi najviše $K_{ig}=0,30$ ili 30% površine građevne čestice;
- građevine društvene namjene (osim vjerskih građevina), mogu se graditi do visine od najviše dvije nadzemne etaže (P_0+P+1 kat+ P_K) s mogućnošću izgradnje podruma na kosom terenu, odnosno tri nadzemne etaže (P_0+P+2 kata) na ravnom terenu. Visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, može iznositi maksimalno 10,0 m;

- građevinski pravac određuje se na način da se podudara s građevinskim pravcem susjednih građevina ako su one na istom pravcu, da se podudara s jednim od građevinskih pravaca susjednih građevina ili da se odredi na način da udaljenost građevine od regulacijske linije ne može biti manja od 5 m za nerazvrstane prometnice, odnosno 10 m za razvrstane;
- iznimno građevine se mogu graditi i na regulacijskoj liniji ako drugačije ne dozvoljavaju lokalni uvjeti, uz uvjet da su osigurani potrebni razmaci od susjednih građevina, propisani požarni putevi i dovoljan broj parkirališnih mjesta;
- vrsta krova, nagib i vrsta pokrova određuje se ovisno o specifičnostima građevine, primjenjujući propise za nagibe krovnih ploha ovisno o vrsti pokrova;
- građevna čestica građevine društvene namjene treba biti ozelenjena, a najmanje 30% njene površine treba hortikulturno urediti;
- pomoćne građevine mogu se graditi na građevnoj čestici uz građevinu osnovne namjene najviše kao jednoetažne i ulaze u izgrađenost građevinske čestice;
- na građevinskoj parceli ili uz javno-prometnu površinu treba osigurati prostor za parkiranje potrebnog broja vozila (određeno člankom 102. ovih Odredbi);
- udaljenost zgrada škole, dječjeg vrtića i jaslica od drugih stambenih i stambeno-poslovnih zgrada treba biti najmanje 10,0 m, a od manjih poslovnih zgrada i gospodarskih zgrada s izvorima zagađenja najmanje 100,0 m;
- građevine trebaju biti sigurne od požara te elementarnih i drugih opasnosti;
- građevine moraju biti vatrosigurne i u njima se ne smiju odlagati tvari koje su lako zapaljive ili eksplozivne.

Za rekonstrukciju postojećih građevina društvene namjene u već izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja te povijesnim graditeljskim cjelinama, granične vrijednosti utvrđuju se u skladu s lokalnim uvjetima.

Na prostorima unutar izgrađenog dijela građevinskog područja centralnog dijela općinskog središta, gradnja građevina društvenih djelatnosti prilagođava se stvarnim mogućnostima prostora, okolnoj izgrađenosti i ambijentu zbog interpolacije u izgrađeno tkivo naselja, pa u tom slučaju, maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice može biti $K_{ig} = 0,6$ ili 60% njezine površine, sa udaljenostima građevine minimalno 5,0 m do svih rubova građevne čestice.

3.2.7. Građevine sporta i rekreacije

Članak 55

- (1) Unutar građevinskog područja naselja omogućuje se i građenje zatvorenih sportsko-rekreacijskih građevina (dvorana),
- (2) Kod građenja sportskih građevina potrebno je na građevnoj čestici ili u neposrednoj blizini na javnoj površini osigurati potreban broj parkirališnih mjesta, određen člankom 102 ovih odredbi.

3.2.8. Građevine infrastrukturne i komunalne namjene

Članak 56

- (1) Građevine infrastrukturne i komunalne namjene su prometnice, infrastrukturni uređaji, komunalne građevine, uređaji i sl., a grade se temeljem uvjeta nadležnih tijela za obavljanje komunalnih djelatnosti.

3.2.9. Kiosci i pokretne naprave

Članak 57

- (1) Unutar granica obuhvata PPUO Žakanje mogu se postavljati na javnim površinama i privatnim parcelama kiosci ili pokretne naprave, kao i druge konstrukcije privremenih obilježja.
- (2) *Kiosk* se smatra tipska ili posebno projektirana manja građevina lagane konstrukcije, prenosivog karaktera, površine do 12 m².
- (3) *Pokretnim napravama* smatraju se stolovi, stolci, automati za prodaju napitaka, cigarete i sličnog, ugostiteljska kolica, hladnjaci za sladoled, peći za pečenje plodina, pokretne i druge naprave te šatori za obavljanje manifestacija. Iste se postavljaju sukladno odredbama ovog Plana i odgovarajućih drugih odluka.
- (4) Građevine iz stavka (2) i (3) ovog članka postavljaju se na način da ne narušavaju izgled prostora te da ne otežavaju korištenje postojećih pješačkih, prometnih i komunalnih objekata.
- (5) Kiosci se na javnim površinama postavljaju u skladu s Planom rasporeda kioska na području općine. Na česticama u privatnom vlasništvu kiosci se mogu postavljati samo uz suglasnost nadležnog tijela Općinskog vijeća.
- (6) Kiosci se mogu postavljati na javnim površinama ili površinama u vlasništvu općine Žakanje kao samostalne građevine ili u grupama.
- (7) Ukoliko se kiosk postavlja na pločnik ili drugu pješačku površinu potrebno je utvrditi slobodan pješački prolaz širine minimalno 1,6 m.

3.3. Izgrađene strukture izvan naselja

Članak 58

- (1) U smislu ovog Prostornog plana, izgrađene strukture van građevinskih područja naselja su:
 2. građevinska područja za **gospodarsku namjenu** (I, K, T),
 3. građevinska područja za **sportsko rekreacijsku namjenu** (R),
 4. **groblje** (G),
 5. područja i građevine izvan građevinskog područja za koje se planira izgradnja u skladu sa Zakonom, drugim propisima i odredbama ovog Plana.

3.3.1. Gospodarska namjena

Članak 59

- (1) Na području obuhvata PPUO Žakanje predviđena su sljedeća područja za razvoj gospodarskih djelatnosti:
 6. proizvodna namjena (I),
 7. poslovna namjena (K),
 8. ugostiteljsko-turistička namjena (T)
- (2) Razmještaj i veličina građevinskih područja gospodarske namjene prikazani su na kartografskom prikazu br. 4 "Gračevinska područja naselja" u mjerilu 1:5000.

PROIZVODNA NAMJENA (I)

Članak 60

(1) Ovim Prostornim planom određeno je 8 zona proizvodne namjene (I), pet postojećih i tri planirane ukupne površine 19,5 ha u kojima se predviđa smještaj:

- a) manjih prerađivačkih proizvodnih pogona čiste industrije,
- b) proizvodnih i zanatskih pogona, servisa, većih prodajnih i sličnih prostora i građevina, komunalnih građevina, garaža i sl., koje sve zbog prostornih i drugih ograničenja ne mogu biti smještene u okviru građevinskih područja naselja.

(2) Pogoni iz stavka 1. ovog članka, obzirom na veličinu, ali i nužni intenzitet aktivnosti u proizvodnom procesu ne mogu se smještati izvan građevinskog područja namijenjenog gospodarskoj izgradnji.

(3) Uređenje i organizacija sadržaja u planiranim zonama proizvodne namjene u naseljima Bubnjarci i Donji Bukovac Žakanjski, odrediti će se u skladu s potrebama budućih korisnika uz obaveznu izradu Detaljnog plana uređenja.

Članak 61

(1) Utvrđuju se slijedeći uvjeti za izgradnju u zoni proizvodne namjene:

23. najmanja dopuštena veličina građevne čestice proizvodne namjene je 800 m²;
24. maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice može iznositi $K_{ig}=0,40$ ili 40% površine građevne čestice
25. najmanje 20% površine parcele mora pripadati uređenom zelenilu, u pravilu travnjacima i autohtonom visokom zelenilu;
26. građevine u ovoj zoni moraju biti udaljene najmanje 20 m od građevinskih parcela stambenih i javnih građevina te odijeljene od istih zaštitnim zelenim pojasom, javnom prometnom površinom ili zaštitnim infrastrukturnim koridorom;
27. čestica mora imati pristup na javno prometnu površinu minimalne širine 5,0 m,
28. sve građevinske parcele moraju biti prometno povezane na interne pristupne i sabirne ceste, preko kojih se pristupa na javne prometnice.
29. parkiranje vozila se mora u pravilu rješavati na građevnoj čestici, prema normativima iz članka 102;
30. postava građevina na građevinskoj parceli mora omogućiti izvedbu požarnog puta širine min. 3,5 m i mogućnost okretanja vatrogasnog vozila na parceli prema važećim propisima i normama;
31. međusobni razmak građevina mora biti najmanje jednak visini više građevine,
32. ograde građevinskih čestica mogu biti metalne, djelomično zidane, a preporuča se sadnja živice. Najveća dopuštena visina ograde je 1,80 m ako su prozirne ili 1,30 m ako su neprozirne;
33. maksimalna visina građevine je 9,0 m mjereno od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine, osim u slučajevima dijela postrojenja gdje je veća visina građenja uvjetovana tehnologijom proizvodnog procesa.

POSLOVNA NAMJENA (K)

Članak 62

(1) Površine poslovne namjene namijenjene su poslovnim djelatnostima koje obuhvaćaju, skladišne, uslužne, trgovačke, komunalno servisne sadržaje i sl.

(2) Uz osnovnu djelatnost iz ovog članka, moguće je na površinama gospodarske namjene razviti i drugu djelatnost - prateću ili u funkciji osnovne djelatnosti, na način da ona ne ometa proces osnovne djelatnosti.

Članak 63

(1) Ovim Prostornim planom određena je jedna postojeća i tri planirane zone poslovne namjene (K) ukupne površine 6,7 ha.

(2) Uvjeti izgradnje identični su uvjetima za izgradnju proizvodne namjene određeni člankom 61 ovih odredbi.

UGOSTITELJSKO TURISTIČKA NAMJENA (T)

Članak 64

(1) PPUO Žakanje određene su četiri lokacija turističke namjene unutar statističkih granica naselja Bubnjarački Brod, Žakanje, Jurovo i Zaluka Lipnička, u cilju razvoja izletničkog turizma, valorizacije krajobraznih i prirodnih vrijednosti, površine cca 3,9 ha.

(2) Površina građevnog područja turističke namjene predviđena je za gradnju osnovnog objekta za smještaj i prehranu te pomoćnih građevina.

(3) utvrđuju se slijedeći uvjeti za izgradnju u zoni ugostiteljsko - turističke namjene:

34. brutto izgrađenost građevinske zone može iznositi najviše 30 %,

35. najveći dopušteni broj etaža osnovne građevine iznosi 4 etaže (Po+P+2+Pk),

36. pomoćne građevine mogu se graditi najviše kao jednoetažne (P) i ulaze u izgrađenost građevinske parcele,

37. za arhitektonsko oblikovanje građevine primjenjuju se uvjeti iz članka 23 ovih Odredbi,

38. unutar površine turističke namjene mogu se planirati i prateći sadržaji – sportski, rekreacijski, zabavni i uslužni sadržaji te parkovne površine koje upotpunjuju i obogaćuju osnovnu namjenu,

39. cestovne prometne površine trebaju se planirati širine 3,5 m za jednosmjerne i 6,0 m za dvosmjerne,

40. uz cestu treba planirati barem jedan pločnik širine najmanje 1,5 m.

41. parkiranje vozila se mora riješiti unutar turističke zone prema normativima iz članka 102.

(3) Uređenje i organizacija sadržaja u planiranim zonama turističke namjene u naseljima Bubnjarački Brod, Jurovo i Zaluka Lipnička, odrediti će se u skladu s potrebama budućih korisnika uz obaveznu izradu Detaljnog plana uređenja.

3.3.2. Sportsko-rekreacijska namjena (R)

Članak 65

(1) Prostornim planom određena su zone sportsko-rekreacijske namjene unutar statistički određenih granica naselja Žakanje površine cca 1,8 ha, te planirane zona sportsko-rekreacijske namjene unutar statistički određenih granica naselja Bubnjarci, površine 0,4 ha, Jurovski Brod i Jurovo površine 0,9 ha, Jurovo površine 1,1 ha, Pravutina površine 0,7 ha i Velika Paka površine 0,17 ha.

Članak 66

(1) Na području sportsko-rekreacijske namjene u naselju Žakanje moguća je uz igrališta izgradnja sportske dvorane prema uvjetima:

42. maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice za može iznositi $K_{ig}=0,30$ ili 30% površine građevne čestice;
43. najviša visina vijenca građevina može iznositi 11,5 m, odnosno dvije nadzemne etaže (Po+Pr+1) a iznimno i više za pojedine dijelove građevine (dimnjak kotlovnice i sl.) i uvjetovano specifičnim zahtjevima vrste sporta,
44. najmanje 30% površine građevne čestice, mora biti hortikulturno uređeni prirodni teren,
45. potrebna parkirališno garažna mjesta potrebno je osigurati na građevinskoj čestici, sukladno normativu iz članka 102;
46. najmanja udaljenost građevina od susjednih čestica mora biti veća ili jednaka polovici njezine visine ($h/2$), ali ne manja od 6,0 m,
47. prateći sadržaji i pomoćne građevine moraju biti u sklopu osnovne građevine,
48. omogućuje se smještaj otvorenih športskih igrališta na međama,
49. omogućuje se postavljanje prozirne ograde na granici građevne čestice najveće visine od 2,0 m, odnosno zaštitnih ograda propisane visine uz otvorena športska igrališta.

(2) Na području sportsko-rekreacijske namjene u naselju Velika Paka moguća je uz igrališta i izgradnja manje pomoćne građevine (garderobe, sanitarije,...), do 60 m^2 tlocrtne projekcije i dopuštene visine najviše jedne etaže (P), odnosno 3,00 m do vijenca (krovište bez nadozida i nagiba do 40°).

(3) Na području sportsko-rekreacijske u naseljima Bubnjarci, Jurovski Brod, Jurovo i Pravutina moguće je uređenje kupališta prema uvjetima:

50. kupališta uz uređenje obale podrazumijeva i uređenje pješačkih staza, šetnica, odmorišta, sl.
51. moguće je postavljanje montažnih i privremenih građevina (paviljona, nadstrešnica i sl.) max. površine do 25 m^2 ;
52. namjena postavljenih objekata može biti isključivo u dopuni osnovne namjene kupališta (garderobe, sanitarije, manji ugostiteljski sadržaji, spremišta čamaca i sl.);
53. prateći se sadržaji mogu graditi istodobno ili nakon uređivanja kupališta.

3.3.3. Groblje (G)

Članak 67

(1) Površina postojećih groblja izvan građevinskog područja naselja određena je u naseljima Žakanje, površine $P = 1,06 \text{ ha}$, Pravutina, površine $P = 0,18 \text{ ha}$ i Bubnjarci, površine $P = 1 \text{ ha}$.

(2) Planom nisu predviđena nova groblja, već je planirano proširenje postojećih.

(3) Na prostoru groblja mogu se graditi prateće građevine, tj. građevine namijenjene osnovnoj funkciji groblja (mrtvačnice i sl.) te komunalna infrastruktura.

(4) Uređenje groblja, gradnja pratećih građevina te oblikovanje opreme koja se postavlja na groblju mora biti primjereno oblikovanju, uređenosti i tradiciji takvih prostora.

(5) Uređenje groblja uskladiti sa Zakonom o grobljima i ostalim posebnim propisima.

3.3.4. Građevine izvan građevnog područja

Članak 68

(1) Građenje izvan građevinskog područja mora biti uklopljeno u krajobraz tako da su zadovoljeni slijedeći kriteriji:

- građevina mora biti u funkciji korištenja prostora (poljoprivredna, šumarska, planinarska, stočarska, itd.);
- građevina mora imati vlastitu vodoopskrbu (cisternom), odvodnju (pročišćavanje otpadnih voda) i energetski sustav (plinski spremnik, električni agregat i sl.) ukoliko ju nije moguće priključiti na infrastrukturne sustave;
- građevinu treba graditi sukladno kriterijima zaštite prostora, vrednovanja krajobraznih vrijednosti i autohtonog graditeljstva.

Članak 69

(1) Pojedinačne građevine koje se nalaze izvan građevinskog područja, a izgrađene su na temelju građevinske dozvole, posebnog rješenja ili prije 15.02.1968. godine, tretiraju se kao postojeća izgradnja izvan građevinskog područja i mogu se rekonstruirati u postojećim gabaritima.

(2) Za postojeće pojedinačne građevine stambene namjene izvan građevinskog područja naselja dozvoljava se rekonstrukcija, adaptacija i dogradnja u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada, pod uvjetom da prostor nije rezerviran za infrastrukturni koridor.

(3) Pod opsegom neophodnim za poboljšanje uvjeta života i rada smatra se:

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina u postojećim gabaritima;
- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture te rekonstrukcija svih vrsta instalacija;
- dogradnja sanitarnih prostorija ukupne površine max. 12 m²;
- uređenje potkrovlja u stambeni prostor unutar postojećeg gabarita;
- postava novog krovišta;
- sanacija postojećih ograda i potpornih zidova.

Članak 70

(1) Izvan građevinskog područja na prostoru općine Žakanje može se odobravati izgradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju položaj izvan građevinskog područja, kao što su:

- infrastrukturne građevine (prometne, komunalne, energetske),
- sportski i rekreacijski sadržaji bez izgradnje dvorana, pomoćna građevina i sl.,
- vojne i druge građevine od interesa za obranu i zaštitu od elementarnih nepogoda,
- građevine koje služe primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji (gospodarske građevine – za uzgoj životinja (tovilišta), vinogradsko-vinarski pogoni, klijeti, staklenici i plastenici s pratećim gospodarskim objektima za primarnu obradu poljoprivrednih proizvoda te manja spremišta, ali isključivo u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti);
- stambeno - gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti i seoskog turizma na seoskim gospodarstvima;
- šumarske postaje (lugarnice), planinarski i lovački domovi;
- građevine za eksploataciju mineralnih sirovina.

(2) Građevine iz stavka (1) ovog članka moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ugrožavaju okoliš i ne narušavaju vrijednosti krajobraza, ne ometaju poljoprivrednu ili šumsku proizvodnju te korištenje i rad drugih građevina.

(3) Građenje izvan građevinskog područja odnosi se na gradnju ili uređenje pojedinačnih građevina i zahvata. Pojedinačne građevine ne mogu biti mješovite namjene, a određene su jednom građevinskom parcelom.

(4) Stambeno - gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti i turizma na seoskim gospodarstvima nisu mješovite namjene, nego iste namjene u funkciji poljoprivrede.

(5) Za gradnju građevine iz stavka (1) ovog članka potrebno je prethodno ishoditi suglasnost državnog tijela nadležnoga za poljoprivredu, šumarstvo i zaštitu prirode, kao i drugih tijela u skladu s važećim propisima i ovisno o vrsti i značenju namjene građevine ili kompleksa.

GRAĐEVINE INFRASTRUKTURE

Članak 71

(1) Građevine infrastrukture su vodovi i građevine u funkciji prometnog sustava, sustava veza, sustava vodoopskrbe i odvodnje te sustava energetike, a smještene su u infrastrukturne koridore.

(2) Razgraničenje površina izvan naselja za infrastrukturne građevine provodi se određivanjem namjena, a prema kriterijima:

TABLICA 1. KRITERIJI RAZGRANIČENJA INFRASTRUKTURNIH KORIDORA VAN NASELJA (ŠIRINA U METRIMA)

SUSTAV	PODSUSTAV		GRAĐEVINA	KORIDOR
	vrsta	kategorija	vrsta	planirani (m)
PROMETNI	ceste	državna	ostale	75
		županijska		40
		lokalna		20
	pruga	Van izgrađenog	ostale	50
		U izgrađenom		30
TELEKOMUNIKACIJE	kablovska kanalizacija	državni	međunarodni	1,0
		županijski	magistralni	1,0
		lokalni		1,0
VODOOPSKRBA I ODVODNJA	vodoopskrba -vodovi	državni	magistralni	10
		županijski	ostali	10
		lokalni		4
	kolektori	državni		10
		županijski		10
		lokalni		4
ENERGETIKA	dalekovodi	županijski	dalekovodi 110 kV	40
			dalekovodi 35 kV	20

(3) Građenje novih građevina druge namjene na površinama predviđenim za infrastrukturne koridore nije dozvoljeno.

SPORTSKI I REKREACIJSKI SADRŽAJI

Članak 72

(1) Pod sportskim i rekreacijskim sadržajima podrazumijevaju se igrališta na kojima se odvijaju djelatnosti funkcionalno vezane za sport i rekreaciju (sportski tereni, konjički sport i sl.).

(2) Izgradnja rekreativnih sadržaja iz stavka (1) ovog članka moguća je samo na površinama označenim kao ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

(3) Iznimno, na području zaštićenog krajolika, osobito vrijednog predjela – prirodnog i kultiviranog krajobraza, utvrđenih ovim Planom, određeno na kartografskim prikazima br. 4."Građevinska područja naselja"mj. 1:5.000, ne mogu se graditi sadržaji navedeni u stavku (1) ovog članka.

- (4) Uvjeti za izgradnju sadržaja sporta i rekreacije su:
- postojeći kolni prilaz širine najmanje 3,0 metra
 - udaljenost od građevinskog područja naselja ne može biti veća od 500 m,
 - nije dozvoljena izgradnja pratećih i pomoćnih građevina, već samo sportskih igrališta,
 - nagib terena ne može biti veći od 5%.

GRAĐEVINE U FUNKCIJI OBAVLJANJA POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI

Članak 73

(1) Izvan građevinskog područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine – za uzgoj životinja (tovilišta), vinogradsko-vinarski pogoni, vinogradarske klijeti, staklenici i plastenici s pratećim gospodarskim objektima za primarnu obradu poljoprivrednih proizvoda i manja spremišta, ali isključivo u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti.

(2) Iznimno, na području zaštićenog krajolika, osobito vrijednog predjela – prirodnog i kultiviranog krajobraza te kulturne baštine (zone ekspozicije kulturnog dobra) određenih ovim Planom i prikazanih na kartografskim prikazima br. 4. "Građevinska područja naselja" u mj. 1:5.000, isključuje se gradnja građevina za primarnu poljoprivrednu proizvodnju dok je za izgradnju manjih spremišta i klijeti potrebno ishoditi posebne uvjete i suglasnosti nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine i državnog tijela nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo te zaštitu prirode.

(3) Poljoprivredni proizvodni kompleksi zemljišta i građevina ne smiju se planirati u I i II vodozaštitnoj zoni vodocrpilišta i izvorišta pitke vode, prostorima prirodnih inundacijskih područja te u pojasu 50 m od ruba šume. Na takvim poljoprivrednim gospodarstvima mogu se planirati sadržaji seoskog turizma vezani uz primarnu funkciju tj. obavljanje poljoprivredne djelatnosti.

(4) Prilikom izgradnje potrebno je ispuniti sve propisane uvjete zaštite okoliša i očuvanja krajobraza.

(5) Poljoprivredno zemljište, koje je služilo kao osnova za izdavanje lokacijske dozvole za izgradnju građevina iz stavka (1) ovog članka, ne može se parcelirati na manje dijelove.

Članak 74

Tovilišta

(1) Gospodarske građevine za intenzivan uzgoj stoke i peradi preko 10 uvjetnih grla (tovilišta) mogu se graditi samo izvan građevinskog područja.

(2) Uvjetnim grlom podrazumijeva se grlo težine 500 kg i obilježava se koeficijentom 1. Sve vrste stoke i peradi svode se na uvjetna grla primjenom slijedećih koeficijenata:

Vrsta stoke	Koeficijent	Broj grla
- krave, steone junice	1,00	10
- bikovi	1,50	7
- volovi	1,20	8
- junad 1-2 god.	0,70	14
- junad 6-12 mjeseci	0,50	20
- telad	0,25	40
- krmača + prasad	0,55	181
- tovne svinje do 6 mjeseci	0,25	40
- mlade svinje 2 – 6 mjeseci	0,13	77
- teški konji	1,20	8
- srednje teški konji	1,00	10
- laki konji	0,80	13
- ždrebad	0,75	13
- ovce, ovnovi, koze i jarci	0,10	100

Vrsta stoke	Koeficijent	Broj grla
- janjad i jarad	0,05	200
- tovna perad prosječne težine 1,5 kg	0,00055	18.000
- konzumne nesilice	0,002	5.000
- rasplodne nesilice	0,0033	3.000

(3) Minimalni broj uvjetnih grla za druge životinjske vrste (krznaši, kunići i sl.) utvrditi će se lokacijskom dozvolom za gradnju farmi.

Članak 75

(1) Građevine (tovilišta) za intenzivnu stočarsku i peradarsku proizvodnju mogu se planirati na odgovarajućoj udaljenosti od ruba građevinskog područja naselja kako bi se spriječili mogući negativni utjecaji.

(2) Udaljenosti građevina od građevinskog područja naselja ne mogu biti manje od:

Broj uvjetnih grla	Preporučene najmanje udaljenosti			
	od građ. područja (m)	od državne ceste (m)	od županijske ceste (m)	od lokalne ceste (m)
10-50	50	50	30	10
51-80	80	75	40	15
81-100	150	75	50	20
101-150	170	100	50	30
151-200	200	100	60	40
201-300	300	150	60	40
300 i više	500	200	100	50

(3) Udaljenost iz stavka (2) i stavka (3) ovog članka mogu se smanjiti za 30%, ako to nalažu mjesne prilike (topografija, smjer dominantnih vjetrova, jaka pošumljenost i sl.).

(4) Iznimno građevine za uzgoj mliječnih krava mogu se smjestiti i uz rub građevinskog područja s tim da je udaljenost građevina min. 20 m od građevina osnovne namjene na susjednoj parceli kao i manjih građevina poslovne namjene, a rubni dijelovi prema susjednim parcelama moraju se urediti kao odgovarajući pojas zaštitnog zelenila u skladu s uvjetima zaštite okoliša.

(5) Utvrđuju se slijedeći uvjeti za izgradnju tovilišta:

54. bruto izgrađenost građevinske parcele može iznositi najviše 30 %,
55. udaljenost tovilišta od ruba parcele i susjednih međa mora biti najmanje 5 m,
56. tovilišta se mogu graditi kao jednoetažne (P) građevine s mogućnošću izgradnje podruma i krovništa bez nadozida,
57. visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, može iznositi najviše 4,0 m.
58. duža strana objekta mora biti paralelna sa slojnicama terena;
59. pomoćne građevine mogu se graditi najviše kao jednoetažne (P) i ulaze u izgrađenost građevinske parcele,
60. zgrade moraju biti izvedene tako da se usklade s lokalnom tradicijskom izgradnjom i sa slikom krajolika.

Članak 76

Vinogradarske klijeti

(1) Vinogradarske klijeti su građevine koje se smiju graditi u vinogradima čija je površina najmanje 1500 m². U vinogradima manje površine mogu se graditi samo spremišta za alat, oruđe i strojeve, površine tlocrtne projekcije građevine do 10 m².

(2) Klijet se može graditi kao prizemnica, tlocrtne projekcije građevine do 45 m². Površina tlocrtne projekcije može se povećati za 10 m² za svakih daljnjih 400 m² vinograda, ali najviše do 80 m² površine tlocrtne projekcije.

(3) Klijet mora biti građena na slijedeći način:

- Udaljenost klijeti od sjevernog ruba parcele mora biti najmanje 3 m, udaljenost od susjedne parcele najmanje 1 m uz uvjet da nema otvora prema toj međi, a minimalna udaljenost između klijeti je 6,0 m;
- Tlorisni oblik klijeti treba biti pravokutnik (odnos stranica 1:1,5 do 1:2);
- Kota gornjeg ruba stropne konstrukcije podruma ne smije biti viša od 30 cm od kote konačnog zaravnatog terena, na njegovu višem dijelu i 150 cm od kote konačnog zaravnatog terena na njegovu nižem dijelu. Podrum mora biti ukopan, a ne zaštićen potpornim zidom;
- Svjetla visina prizemlja ne može biti viša od 2,60 m;
- Podrumski dio klijeti mora biti izgrađen od čvrstog zidanog materijala, a nadzemni dio korištenjem materijala po uzoru na tradicijsku gradnju. Kao građevinski materijal koristiti drvo ili kombinaciju drvo-opeka, a za pokrov crijep ili slamu;
- Krov mora biti dvostrešan s nagibom krovne plohe od 35⁰ do 45⁰;
- Sljeme krova mora biti usporedno s dužom stranicom zgrade i obvezno paralelno sa slojnicama terena;
- Krovište se na stropnu konstrukciju postavlja izravno, bez nadozida;

(4) U dijelu klijeti mogu se planirati sadržaji u svrhu seoskog turizma (kušaonica i prodaja vina). U tom slučaju površina vinograda treba biti min. 2000 m² te je potrebno zadovoljiti uvjete za smještaj osobnih vozila navedene u članku 102 ovih odredbi.

(5) U vinogradima s površinom manjom od površine određene stavkom (1) ovog članka pri građevinskim preinakama (sanaciji i rekonstrukciji) postojećih klijeti ne smije se povećavati njihova veličina.

Članak 77

Vinogradarski podrumi

(1) Proizvođač vrhunskog vina, uz postojanje registriranog poduzeća za poslovanje, može izgraditi gospodarsku građevinu (kušaonicu vina) za promidžbu svojih proizvoda s vinskim podrumom.

(2) Građevine iz stavka (1) ovog članka mogu se graditi na parcelama vinograda čija je površina najmanje 2000 m². U tom slučaju površina tlocrtne projekcije građevine je 60 m². Na svakih novih 2000 m² vinograda površina tlocrtne projekcije građevine može se povećati za 20 m², s time da konačna površina tlocrtne projekcije građevine ne može biti veća od 150 m².

(3) U dijelu zgrade iznad podruma mogu se predvidjeti sadržaji u svrhu seoskog turizma (kušaonica i prodaja vina, manji restoran, manje prenoćište). U tom slučaju je potrebno osigurati sve posebne uvjete za otvaranje ovakvih sadržaja kao i dovoljno veliko parkiralište za osobne automobile na parceli ili u njenoj neposrednoj blizini. Neto površina zgrade i sadržaja seoskog turizma može biti najviše 20% od neto površine izgrađenih zatvorenih gospodarskih zgrada.

(4) Uvjeti izgradnje identični su uvjetima za izgradnju vinogradarske klijeti određenim stavkom (3) članka 76.

Članak 78

Ostale poljodjelske građevine

- (1) Na poljoprivrednom zemljištu, vinogradima i voćnjacima min. veličine 1000 m² može se graditi spremište za alat, oruđe i strojeve površine tlocrtna projekcije do 15 m².
- (2) Na poljoprivrednom zemljištu većem od 2000 m² može se graditi poljodjelska kućica površine tlocrtna projekcije do 25 m²,
- (3) Dopuštena visina građevina iz stavka (1) i (2) ovog članka je prizemlje (P) s mogućnošću gradnje podruma, s time da visina vijenca građevine mjerena od konačno zaravnatog i uređenog terena uz zgradu na njegovom najnižem dijelu, pa do vijenca građevine može iznositi najviše 3,0 m. Krovšte mora biti dvostrešno između 35⁰ i 45⁰ pokriveno crijepom, a sljeme krova mora biti paralelno sa slojnicama. Građevine se ne priključuju na prometnu i komunalnu infrastrukturu.
- (4) Pčelinjaci se mogu postavljati na površine koje su navedene u stavcima 1. i 2. ovog članka prema uvjetima Pravilnika o držanju pčela (NN br. 60/98 i 20/00). Uz njih mogu graditi spremišta prema uvjetima navedenim u stavcima 1, 2. i 3. ovog članka.
- (5) Plasterenici se mogu postavljati samo tamo gdje nisu na vizualno istaknutim pozicijama, ako nisu u predjelima zaštite krajolika te ako njihova izgradnja nije u suprotnosti sa zaštitom okoliša. Površina zone poljodjelskog zemljišta pod plasterenicima ne smije biti veća od 1 ha.
- (6) Staklenici se mogu graditi samo tamo gdje nisu na vizualno istaknutim pozicijama, ako nisu u predjelima zaštite krajolika i ekspozicije kulturnog dobra te ako njihova izgradnja nije u suprotnosti sa zaštitom okoliša. Površina tlocrtna projekcije jednog staklenika ne može biti veća od 400 m², a jedna grupa ne može brojati više od 4 staklenika. Duža strana građevine mora biti paralelna sa slojnicama.

STAMBENO - GOSPODARSKE GRAĐEVINE U FUNKCIJI OBAVLJANJA POLJOPRIVREDNIH DJELATNOSTI I SEOSKOG TURIZMA

Članak 79

- (1) Stambeno-gospodarski sklopovi (farme) predstavljaju grupe zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem.
- (2) Stambena zgrada kao i zgrade i sadržaji seoskog turizma na poljodjelskom gospodarstvu ne mogu se graditi na parceli na kojoj nisu bili ranije izgrađeni, ili se istovremeno ne grade, sadržaji gospodarske namjene s kojima zgrade u svrsi seoskog turizma čine jedinstvenu gospodarsku i arhitektonsku cjelinu.
- (3) Na području zaštićenog krajolika, osobito vrijednog predjela – prirodnog i kultiviranog krajobraza te kulturne baštine (zone ekspozicije kulturnog dobra) određenih ovim Planom i prikazanih na kartografskim prikazima br. 4. "Građevinska područja naselja" mj. 1:5.000, isključuje se gradnja farmi.

Članak 80

- (1) Površina i raspored građevina na farmi utvrđuju se lokacijskom dozvolom u skladu s potrebama tehnologije pojedine djelatnosti.
- (2) Za izgradnju pojedinih vrsta građevina na farmi primjenjuju se odredbe za visinu izgradnje, udaljenost od javne prometne površine, susjedne parcele i građevine, propisane za izgradnju u sklopu građevinskog područja.
- (3) Najveća izgrađenost parcele može biti 40%.
- (4) Na vlastitoj parceli poljoprivrednog gazdinstva treba osigurati najmanje jedno parkirališno ili garažno mjesto za svaku stambenu i svaku smještajnu turističku jedinicu, uz dodatno parkiralište za dostavno vozilo.
- (5) Nije moguća preparcelacija poljoprivrednog zemljišta izvan građevinskog područja na način da se smanji postojeća katastarska čestica.

LUGARNICE, PLANINARSKI I LOVAČKI DOMOVI**Članak 81**

(1) Lugarnice, planinarski i lovački domovi mogu se graditi novi ili obnavljati postojeći na temelju posebnih uvjeta i uz suglasnost nadležnih državnih institucija za zaštitu kulturnih dobara i zaštitu okoliša te zaštitu prirode.

(2) Oblik i visina građevina iz stavka (1) ovog članka utvrđuje se u skladu s odredbama ovog Plana te u skladu s očuvanjem tradicijske slike krajobraza i oblikovanja zgrada. Dopuštena je visina najviše dvije etaže (P+1).

(3) Građevine iz stavka (1) ovog članka mogu graditi isključivo šumarije i lovačka društva, a sukladno kriterijima zaštite prostora, vrednovanja krajobraznih vrijednosti i tradicionalnog graditeljstva.

RIBNJACI**Članak 82**

(1) Gradnja ribnjaka (za komercijalne i osobne potrebe) i pratećih građevina za potrebe uzgoja ribe (spremišta za hranu, vozila, uređaji i sprave) dozvoljena je na poljoprivrednom zemljištu katastarske kulture močvara, trstik, bara te na tlima nepogodnim za obradu i na ostalom neplodnom tlu. Uz ribnjake moguće je graditi stambene građevine za članove obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji se bave ribnjačarstvom. Gradnja se vrši prema uvjetima danim za izgradnju izvan građevinskog područja za poljoprivredna gospodarstva.

(2) Prilikom gradnje ribnjaka, potrebno je osigurati nepropusnu podlogu, dovoljne količine vode te zaštititi građevine od poplave. Prilikom izgradnje iskopani materijal potrebno je deponirati i koristiti za uređenje okoline, kako bi se prostor u slučaju napuštanja mogao vratiti u prvobitno stanje.

GRAĐEVINE ZA EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA**Članak 83**

(1) Ovim su planom na kartografskim prikazima br. 4 "Građevinska područja naselja" u mjerilu 1:5000 određene površine unutar kojih se, temeljem posebnog propisa, može odobriti istraživanje mineralnih sirovina.

(2) Kriteriji za određivanje lokacije za istraživanje mineralnih sirovina (istražnih prostora) unutar prostora utvrđenih ovim Planom su:

- pokusna eksploatacija tijekom istraživanja mineralnih sirovina ne može se obavljati na mjestima i na način koji ugrožava podzemne vode, naselja i druge gospodarski značajne zone, te zaštićene dijelove prirode i kulturna dobra;
- lokacija prostora za istraživanje mineralnih sirovina mora se načelno nalaziti izvan ovih Planom utvrđenih koridora prometnih sustava i infrastrukture od važnosti za Državu i Županiju, ali se istovremeno mora osigurati dovoljna površina istražnog prostora za nova eksploatacijska polja u blizini navedenih građevina, koja će biti nužna tijekom realizacije.

4. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Članak 84

- (1) Prostornim planom određeni su prostori za smještaj gospodarskih sadržaja i to:
 - i) u građevinskim područjima naselja,
 - j) izvan naselja,
 - k) izvan građevinskih područja.
- (2) Gospodarske djelatnosti smještaju se u prostore iz stavka (1) ovog članka uz uvjet da racionalno koriste prostor i nisu u suprotnosti sa zaštitom okoliša.
- (3) Prostornim planom su određeni gospodarski sadržaji slijedećih djelatnosti:
 - l) šumarstvo, lovstvo
 - m) poljoprivreda, stočarstvo i peradarstvo,
 - n) ugostiteljstvo i turizam, sport i rekreacija,
 - o) proizvodne, zanatske i poslovne djelatnosti,
 - p) eksploatacija mineralnih sirovina.

4.1. Šumarstvo

Članak 85

- (1) Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem na području općine podrazumijeva, uz gospodarske učinke i održavanje biološke raznolikosti, sposobnosti obnavljanja, vitalnosti i potencijala šuma kako bi se ispunile gospodarske, ekološke i društvene funkcije šuma.
- (2) Gospodarenje šumama (naročito privatnim) s gledišta korištenja i zaštite prostora treba unaprijediti prema stručnim kriterijima i principima šumarske struke, u cilju naglašavanja općekorisnih funkcija šume i održavanja ekološke ravnoteže.
- (3) Značaj šuma u općini Žakanje treba valorizirati kroz izletnički i lovni turizam, rekreaciju i zaštitu.

4.2 Poljoprivreda, stočarstvo i peradarstvo

Članak 86

- (1) Na prostoru općine Žakanje razvoj poljoprivrede treba se temeljiti na obiteljskim gospodarstvima i tržišnim načelima.
- (3) U korištenju poljoprivrednog zemljišta postupno treba odbaciti razvitak konvencionalne, a promovirati razvitak ekološke poljoprivrede.
- (4) Ekološka poljoprivreda (organska, biološka) je poljoprivredna proizvodnja bez primjene mineralnih gnojiva i sintetičkih pesticida te regulatora rasta i aditiva u stočnoj hrani.

Članak 87

- (1) Prostornim planom osigurani su prostorni i drugi uvjeti za smještaj građevina u funkciji poljoprivrede i to:

u građevinskim područjima naselja: kao građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje na građevnim česticama stambene namjene i na zasebnim česticama. Uvjeti građenja određeni su u članku 48. ovih Odredbi.

na poljoprivrednim površinama izvan građevinskog područja (određeno člancima 73 do 78 ovih Odredbi).

4.3. Ugostiteljstvo i turizam, sport i rekreacija

Članak 88

(1) Razvitak turizma na području općine Žakanje vezan je uz sačuvani prirodni krajolik, osobito obronke Jugovog vrha i dolinu Kupe te uz činjenicu da predstavlja vizualno izuzetno atraktivan prostor te ekološki vrlo stabilan, smješten u neposrednoj blizini Žumberka i turističkih destinacija u R. Sloveniji.

(2) Uređenje i izgradnju odgovarajućih sadržaja potrebno je planirati i provoditi prvenstveno u građevinskim područjima naselja, tako da se u najvećoj mogućoj mjeri očuva izvorna vrijednost prirodnog i kulturno-povijesnog okruženja.

4.4. Proizvodne, zanatske i poslovne djelatnosti

Članak 89

(1) Postojeće zone malog gospodarstva, obrtništva i poduzetništva trebaju se racionalno koristiti i popunjavati, a planiranje novih radnih zona treba temeljiti na realnom programu i analizi isplativosti u odnosu na troškove pripreme, opremanja i uređenja zemljišta.

(2) Gospodarska namjena predviđa se unutar građevinskih područja naselja (u samostalnim gospodarskim građevinama ili u malim gospodarskim građevinama na parcelama stambene namjene) i na površinama izvan naselja.

(3) Uvjeti smještaja građevina gospodarske namjene unutar građevinskog područja naselja određeni su člancima 45, 46. i 51, a izvan naselja člankom 61. ovih Odredbi.

4.5. Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina

Članak 90

(1) Ovim planom utvrđena je jedna lokacija jedna lokacija za eksploatacijsko polje, koja se nalazi u južnom dijelu područja obuhvata na granica sa općinom Ribnik (Pobijenka), prikazana na listovima br.4. "Građevinska područja naselja"u mj. 1:5.000:

(2) Prijedlog sanacijskih radova, odnosno konačni oblik i uređenje prostora treba dati u okviru Glavnog rudarskog projekta eksploatacije.

(3) Iskorištavanje nalazišta kamena i njegova prerada na području općine moguća je samo u skladu s ovim Planom te nadležnim Zakonom i posebnim propisima. Djelatnost kamenoloma podređuje se ograničenjima uvjetovanim zahtjevima zaštite prirodnih i zaštite povijesnih vrijednosti okoliša.

(2) Lokacijska dozvola za eksploatacijsko polje, prethodi odobrenjima za izvođenje rudarskih radova određenih Zakonom o rudarstvu, kao i donošenju odluke o koncesiji prema posebnom propisu.

(3) Ovim planom određuju se slijedeći opći uvjeti eksploatacije:

Otvaranja eksploatacijskih polja moguće je pod uvjetom da se istražnim radovima dokaže da će eksploatacija biti usklađena s projekcijama gospodarskog razvoja Županije, odnosno da će se eksploatirati kvalitetna sirovina koja će čak i u relativno malom obimu eksploatacije postići značajni tržišni rezultat.

Eksploatacija kamena ne smije prekinuti prometnu i drugu infrastrukturnu mrežu. Korištenje i uređenje prostora kamenoloma mora poštivati postojeću infrastrukturu

naselja ili osigurati izgradnju nove koja treba unaprijediti komunalne uvjete u susjednim naseljenim prostorima.

Transport sirovine predvidjeti isključivo izvan područja naselja.

Lokacijske dozvole za uređenje prostora kamenoloma moraju se temeljiti na planovima i projektima saniranja prostora iskorištavanja kamena.

Ne smiju se ugrožavati krajobrazne vrijednosti na taj način da se eksploatacija vrši potpunim uklanjanjem istaknutih morfoloških elemenata (humaka, brdskih kosa itd.).

Građevine namijenjene istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina izvode se unutar planiranih eksploatacijskih polja temeljem posebnih propisa o rudarstvu (Zakon o rudarstvu NN 35/95, Pravilnik o istraživanju mineralnih sirovina i Pravilnik o eksploataciji mineralnih sirovina NN 125/98).

Unutar eksploatacijskih polja mogu se graditi građevine i postavljati prijenosne građevine i tehnološka oprema isključivo u neposrednoj funkciji rudarske djelatnosti.

Skladišta eksplozivnih materijala potrebnih za miniranje moraju biti smještena na sigurnoj udaljenosti od naselja i infrastrukturnih koridora.

5. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Članak 91

(1) Prostornim planom osigurani su prostorni uvjeti smještaja i razvitka sustava društvenih djelatnosti unutar granica građevinskog područja naselja. Pod društvenim djelatnostima podrazumijevaju se građevine za:

- odgoj i obrazovanje,
- zdravstvo i socijalnu skrb,
- fizičku kulturu, šport i rekreaciju,
- kulturne i društvene organizacije,
- upravu i pravosuđe
- javne i prateće sadržaje (pošta, banka i sl.).

Članak 92

(1) Minimalne potrebe opremanja naselja građevinama društvenih djelatnosti utvrđuju se temeljem slijedećih normativa:

– zdravstvena zaštita (primarna)	0,10 m ² /stanovniku
– društvene i kulturne organizacije	0,20 m ² /stanovniku
– javne djelatnosti	0,10 m ² /stanovniku
– odgoj i obrazovanje	prema posebnim propisima

Članak 93

(1) Površina građevinske parcele građevina društvenih djelatnosti utvrđuje se temeljem lokacijske dozvole za svaku pojedinačnu građevinu prema potrebama te građevine i obuhvaća zemljište pod građevinom i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

(2) Detaljniji uvjeti gradnje građevina društvenih djelatnosti u građevinskim područjima naselja određeni su u članku 54 i 55. ovih Odredbi.

6. UVJETI ZA UTVRĐIVANJE KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Članak 94

5. PPUO Žakanje određene su infrastrukturne građevine i koridori i to za:

- prometni sustav (cestovni i željeznički),
- poštu i telekomunikacije,
- energetska sustav (elektroopskrba),
- sustav vodoopskrbe i odvodnje.

(2) Detaljno određivanje trasa prometnica i komunalne infrastrukture utvrđuje se idejnim rješenjima za izdavanje lokacijske dozvole vodeći računa o stanju na terenu i posebnim uvjetima.

(3) Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i koriste se zajednički za više korisnika.

6.1. Prometni sustav

6.1.1. Cestovni promet

Članak 95

(1) Ovim Prostornim planom određena je osnovna mreža prometnica na području općine Žakanje koju čine:

- državna razvrstana cesta (**D6** GP Jurovski Brod – Ribnik – Karlovac – Krnjak – Glina – GP R. BiH),
- županijska razvrstana cesta (**Ž3098** - Jurovski Brod (D6) – Kamanje – Ozalj (D505)),
- županijska razvrstana cesta (**D6** – Pravutina),
- lokalne razvrstane ceste (**L34005** – Jurovo – D6); (**L34006** – Bubnjarci – Ž.S. - Ž 3098); (**L34007** – Ž3098 – Donji Bukovac (G. Bukovac) – Žakanje – D6); (**L34022** – Mišinci – D6, (**L34023** – Brihovo – Kohanjac – D6); (**L34024** – D6 – Breznik – Jugovac – L34028; (**34025** – Ž3140 – Pravutina – L34025 – Velika Paka – Ribnik (D6); (**L34025** - Mrzljaki – Kunići)
- ostale nerazvrstane ceste.

6. Postojeće državne, županijske i lokalne ceste utvrđene su Prostornim planom temeljem propisa o razvrstavanju, a moguće su određene promjene u funkcionalnom (promjenom kategorije) i prostornom (promjena trase) smislu, u slučaju izgradnje zamjenskih ili novih pravaca.

Članak 96

(1) Postojećim razvrstanim državnim i županijskim cestama treba očuvati koridore u širinama utvrđenim posebnim Zakonom.

(2) Planirani koridori cestovne prometne infrastrukture određeni su u slijedećim širinama:

- ostale državne ceste 100 m ili 75 m, ako postoji idejni projekt u mjerilu 1:5 000
- županijske ceste 75 m ili 40 m, ako postoji idejni projekt u mjerilu 1: 5 000

(3) Priključne ceste planiraju se s elementima ceste na koju se priključuju:

- za priključak na državnu cestu u duljini od 100 m od priključka;
- za priključak na županijsku cestu u duljini od 50 m od priključka.

(4) U slučaju prolaska kroz izgrađeni dio naselja, koridori se mogu planirati u širinama manjim od određenih, ali ne manjim od onih određenih za slučaj kad postoji idejni projekt.

(5) Unutar utvrđenih koridora javnih cesta nije dozvoljena izgradnja do ishođenja lokacijske dozvole (ili donošenja detaljnijeg plana) za prometnicu ili njen dio. Nakon ishođenja lokacijske

dozvole i zasnivanja građevinske parcele ceste, odredit će se zaštitni pojasevi ceste prema posebnom propisu, a prostor izvan zaštitnog pojasa priključiti će se susjednoj namjeni.

(6) U planskom koridoru javne ceste mogu se graditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima, a predviđene projektom ceste (cestarske kućice, skladišta opreme za održavanje, benzinske postaje, servisi, parkirališta, odmorišta i sl.).

Članak 97

(1) Za postojeće razvrstane ceste predviđa se rekonstrukcija i proširenje na pojedinim dijelovima ili u cijelosti.

(2) Nerazvrstane ceste na području Općine Žakanje treba obnoviti sistemskim planom rekonstrukcija, a prioriteta moraju biti na prostorima na kojima je moguće u što kraćem razdoblju doprinijeti oživljavanju pojedinih dijelova općine.

(3) Rekonstrukcija dionice ispravkom ili ublažavanjem loših tehničkih elemenata ne smatra se promjenom trase.

Članak 98

(1) Sve javne prometne površine unutar građevinskog područja na koje postoji neposredan pristup s građevinskih parcela moraju se projektirati i graditi na način da se omogući vođenje komunalne infrastrukture te moraju biti vezane na sustav javnih prometnica.

Članak 99

(1) Ulicom se smatra svaka cesta ili javni put u sklopu građevinskog područja unutar kojega će se izgraditi ili već postoje stambene ili druge građevine te na koji te građevine imaju izravan pristup.

(2) Ulice iz prethodnog stavka moraju imati najmanju širinu od 5,5 m (s dvije vozne trake) odnosno 4,5 m (jedna vozna traka), osim za rekonstrukciju postojećih ulica čija širina može iznositi manje od 4,5 m.

Članak 100

(1) Unutar naselja mogu postojati i ulice s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste.

(2) Za potrebe nove izgradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz državnu cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvarivati izravan pristup na javnu prometnu površinu u skladu s posebnim uvjetima.

(3) Na dijelovima gdje ceste državne, županijske i lokalne razine ulaze u već izgrađenu zonu naselja (građevine, javne površine i sadržaji) mora se osigurati razdvajanje pješaka od prometnih površina za vozila, gradnjom nogostupa ili trajnim oznakama na kolovozu i zaštitnim ogradama.

(4) Priključak i prilaz na javnu cestu može se izvesti na temelju odobrenja nadležne institucije za ceste u postupku izdavanja lokacijske dozvole ili izrade detaljnijih dokumenata prostornog uređenja.

Članak 101

(1) Minimalna udaljenost regulacijske linije od ruba kolnika mora biti tolika da se osigura mogućnost izgradnje odvodnog jarka, usjeka nasipa, bankine i nogostupa u skladu sa zakonskim propisima.

(2) Ne dozvoljava se izgradnja građevina, zidova i ograda te podizanje nasada koji bi spriječili proširenje uskih ulica ili njihovih dijelova te izazivaju nepreglednost u prometu.

Članak 102

- (1) Uz ulice u naseljima potrebno je urediti pločnike za kretanje pješaka u najmanjoj širini od 1,25 m izvedenog dvostrano, odnosno 1,6 m izvedenog jednostrano.
- (2) Na svim cestovnim raskrižjima kao i u blizini javnih objekata potrebno je osigurati označene cestovne pješačke prelaze.

Članak 103

- (1) PPUO Žakanje predviđa se korištenje mjesnih ulica i međumjesnih cesta za javni prijevoz te je potrebno u skladu s posebnim propisima predvidjeti proširenja za autobusna stajališta s nadstrešnicama.

Članak 104

- (1) U postupku izdavanja lokacijske dozvole za izgradnju građevina, ovisno o vrsti i namjeni, potrebno je utvrditi potrebu osiguranja parkirališnih mjesta prema slijedećim normativima:

Namjena građevine	broj mjesta na	potreban broj mjesta
stanovanje	1 stambena jedinica	1
manje građevine gospodarske namjene na građevnoj čestici stambene namjene	poslovni prostor	100 m ² BRP-a
	trgovina	100 m ² BRP-a
	restoran	4 sjedala
industrija i skladišta	1 zaposleni	0,30
trgovine i uslužni sadržaji	1000 m ² BRP-a	30
drugi poslovni sadržaji	1000 m ² BRP-a	15
hotel, pansion, motel	1 smještajnu jedinicu - modul	1
ugostiteljski sadržaji	1000 m ² BRP-a	30
sportske dvorane i igrališta s gledalištima	20 sjedala	1
kulturni, vjerski i društveni sadržaji	1000 m ² BRP-a	30
škole i predškolske ustanove	1 učionicu/grupu	1
zdravstvene ustanove	2 zaposlena u smjeni	1

- (2) Potreban broj parkirališnih mjesta mora se osigurati u sklopu parcele ili zelenog pojasa ispred parcele.
- (3) Iznimno se u izgrađenim dijelovima naselja potreban broj parkirališnih mjesta može osigurati u neposrednoj blizini (na susjednoj građevnoj parceli).
- (4) Pri određivanju parkirališnih potreba za građevine ili grupe građevina sa različitim sadržajima može se predvidjeti isto parkiralište za različite vrste i namjene građevina, ako se koriste u različito vrijeme.

Članak 105

- (1) Za područje Općine Žakanje od važnosti je i potreba obnove postojećih i izgradnja novih izletničkih pješačkih i biciklističkih staza.
- (2) Sve pješačke staze moraju biti obilježene putokazima i drugim odgovarajućim oznakama, a mogu sadržavati i manje prostore za odmor s odgovarajućom opremom za sjedenje (drvene klupe, nadstrešnice i sl.) te izvedene u skladu s Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

6.1.2. Željeznički promet

Članak 106

- (1) Ovim Prostornim planom zadržava se postojeća trasa željezničke pruge MP II reda (reda 213 Karlovac – Ozalj – državna Granica sa R. Slovenijom), a planira se njena rekonstrukcija s ciljem osiguranja tehničkih elemenata primjerenih standardima.

(2) Koridor pruge rezerviran je u širini od 50 m, a u dijelu u kojem prolazi kroz izgrađene dijelove naselja sa 30 m.

Članak 107

(1) Građevinsko zemljište za željeznicu čine građevne čestice svih površina uz željezničku prugu: usjeci, nasipi, potporni i obloženi zidovi, rigoli donjeg i gornjeg stroja, te pojas za instalacije uzduž željezničke pruge.

(2) Unutar građevne čestice uz željezničku prugu obuhvaćeno je i zemljište na kojem se nalaze svi ostali sadržaji i prateće građevine, instalacije i oprema, rezervni kolosijeci prilazni putovi, servisi, kolodvorski sadržaji te posebna oprema i energetska sadržaji.

6.1.3. Granični prijelazi

Članak 108

(1) Ovim Prostornim planom zadržavaju se postojeći granični prijelazi: stalni granični prijelaz Jurovski Brod, granični cestovni prijelaz za pogranični promet Pravutina te stalni granični željeznički prijelaz u Bubnjarcima.

(2) Za šire područje stalnog cestovnog prijelaza Jurovski Brod planirana je izrada Detaljnog plana uređenja.

6.2. Pošta i telekomunikacije

6.2.1. Pošta

Članak 109

(1) Prostornim planom određuje se smještaj jedinice poštanske mreže u općinskom središtu na dosadašnjoj lokaciji u postojećoj građevini.

6.2.2. Telekomunikacije

Članak 110

(1) PPUO Žakanje predviđa se proširenje mreže telekomunikacija do stupnja koji će omogućiti dovoljan broj priključaka i maksimalan broj spojnih veza.

(2) Sve mjesne i međumjesne telekomunikacijske veze (mrežni kabeli, svjetlovodni i koaksijalni kabeli) u pravilu se trebaju polagati u koridorima postojećih odnosno planiranih prometnica.

(3) Izgradnja mreže i građevina telekomunikacijskog sustava određuje se lokacijskim dozvolama na temelju Prostornog plana te uvjeta nadležne ustanove.

(4) Zaštitni koridor postojećih i novih kablinskih sustava iznosi 1,0 m u kojem treba izbjegavati gradnju drugih objekata. U slučaju potrebe gradnje drugih objekata te ekonomske opravdanosti, postojeće trase TK kabela moguće je premještati. Za buduće trase TK kabela nije potrebna rezervacija koridora, već će se njihova gradnja prilagođavati postojećoj i planiranoj izgrađenosti, a od zračne TK linije potrebno je osigurati koridor širine 2,0 m.

6.3. Energetski sustav

6.3.1. Elektroopskrba

Članak 111

(1) PPUO Žakanje predviđa se zadržavanje mreže elektroopskrbe uz unapređenje prema najvišim tehnološkim standardima. Gdje god je to moguće, umjesto proširenja koridora treba pristupiti zamjeni vodiča, vodičima boljih svojstava te ispitati mogućnost vođenja više vodiča na istom stupu.

(2) Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina, kao i kabliranje vodova određuje se lokacijskim dozvolama temeljenim na rješenjima Prostornog plana i uvjetima distributera.

Članak 112

(1) Za planirane 35 kV nadzemne dalekovode utvrđuju se minimalni zaštitni pojasevi od 20 m.

(2) U zaštitnim pojasevima iz stava (1) ovog članka nije dozvoljena izgradnja ni rekonstrukcija građevina bez prethodne suglasnosti nadležne elektroprivredne organizacije.

Članak 113

(1) Izgradnja malih HE moguća je na lokacijama starih mlinica, bez mijenjanja zatečenog vodnog režima i podizanja krune slapa. Intervencije u koritu rijeke Kupe, kao i uređenje same zgrade sa okolišem, moguće su u skladu sa posebnim uvjetima nadležnih službi.

6.4. Sustav vodoopskrbe i odvodnje

6.4.1. Vodoopskrba

Članak 114

(1) Prostornim planom utvrđen je sustav vodoopskrbe na području općine Žakanje kojim su obuhvaćeni postojeće i planirane građevine – cjevovodi uglavnom opskrbnog karaktera, vodospreme i crpne stanice.

(2) Preduvjeti za razvoj vodoopkrbnog sustava su:

- zaštita slivnog područja;
- zaštita postojećih i potencijalnih izvorišta od mogućih onečišćenja;
- provođenje vodoistražnih radova, kako bi se ukazalo na potencijalne pitke vode;
- rekonstrukcija starih i dotrajalih cjevovoda, kako bi se gubitci vode sveli na 10%;
- uvođenje automatizacije vodovodnih sustava;

(3) Koridor za vođenje vodoopkrbnog cjevovoda određen je u smislu minimalnog potrebnog prostora za intervenciju na cjevovodu, odnosno zaštitu od mehaničkog oštećenja drugih korisnika prostora. Vodoopkrbne cjevovode polagati u koridoru javnih prometnih površina gdje je to moguće.

(4) U slučajevima kad nije moguće zadovoljiti potrebne udaljenosti, moguće je zajedničko vođenje trase s drugim instalacijama na manjoj udaljenosti, ali uz zajednički dogovor s ostalim vlasnicima, i to u posebnim instalacijskim kanalima i zaštitnim cijevima, vertikalno etažirano, što se određuje posebnim projektom.

(5) Izgradnja vodoopkrbnog sustava izvan građevinskih područja utvrđenih ovim planom, odvijat će se u skladu sa posebnim uvjetima Hrvatskih voda, odnosno nadležnog distributera.

(6) Točan položaj trasa vodoopskrbnog cjevovoda odrediti će se na bazi glavnih projekata vodoopskrbne mreže.

6.4.2. Odvodnja

Članak 115

(1) Područje općine Žakanje je ruralno područje za koje za sada nema ekonomskog i tehničkog opravdanja za izgradnju zajedničkog sustava odvodnje s centralnim uređajem za pročišćavanje.

(2) Kućanske otpadne vode obiteljskih stambenih objekata treba odvoditi u trokomorne septičke taložnice ili potpuno nepropusne septičke jame, a otpadne vode iz grupe stambenih objekata, većih stambenih objekata, hotela, restorana, proizvodnih pogona i sl. obrađuju se na malim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda.

(3) Male uređaje za pročišćavanje treba inicirati tamo gdje imaju ekonomskog, ekološkog ili tehničkog opravdanja.

(4) Objekti individualnih mjera zaštite (septičke, sabirne jame, mali uređaji za pročišćavanje) moraju se redovito i stručno održavati.

Članak 116

(1) Ukoliko dođe do izgradnje zajedničkog sustava odvodnje za pojedino naselje ili dijelove naselja s centralnim uređajem za pročišćavanje, točan položaj trasa fekalne i oborinske kanalizacije odrediti će se na bazi glavnih projekata kanalizacijske mreže.

(2) Za kanalizacijsku mrežu nije potrebno osiguravati poseban koridor zaštite cjevovoda.

Članak 117

(1) Za oborinske vode Planom se predviđa izvedba otvorenih ili zatvorenih kanala, zavisno od položaja na terenu, te njihovo odvođenje u prirodne depresije ili obližnje vodotoke.

(2) Na svim područjima gospodarske i poslovne namjene gdje postoji znatan udio učvršćenih površina (preko 200m²) Planom se predviđa ugradnja separatora mineralnih ulja prije ispuštanja oborinskih voda u prirodni prijemnik.

7. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNIH DOBARA

7.1. Opća načela zaštite

Članak 118

(1) Povijesna naselja i njihovi dijelovi, graditeljski sklopovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak općine i županije. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije,
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima),

- očuvanje tradicionalnih cjelina - sela, u njihovu izvornom okruženju i odnosu prema poljodjelskom ili prirodnom krajoliku, potoku ili cesti uz koju je formirano, zajedno s povijesnom građevnom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito drvenih tradicijskih kuća i gospodarskih građevina, kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, koji imaju simbolička i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine, kao što su padine brda sa šumama, kultiviranim poljodjelskim krajolikom, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini.

7.2. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti

Članak 119

- (1) Prijedlog zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti prikazan je na kartografskim prikazima br. 4 "Građevinska područja naselja" u mjerilu 1:5000.
- (2) Na području obuhvata Prostornog plana uređenja općine Žakanje temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) nema zaštićenih dijelova prirode.
- (3) U Općini Žakanje predlaže se zaštita u kategoriji značajnih krajobraza:
- prirodni predjeli:
 - dolina rijeke Kupe,
 - šire područje vrha Vodenica,
 - zapadni dio šireg područja Ribnika;
- (4) U Općini Žakanje mjerama prostornog plana štite se značajni krajobrazi:
- prirodni predjeli:
 - dolina potoka Muljevca;
 - kultivirani predjeli:
 - Padine Jugovca - vinogradi i voćnjaci,
 - vinogradi u naselju Breznik,
 - vinogradi u naselju Sela Žakanjska;
 - vidikovac:
 - Jugovac, Breznik i Sela Žakanjska;

Članak 120

- (1) Uvjeti korištenja i mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti su slijedeći:
- ograničiti širenje građevinskih područja prema temeljnim krajobraznim i prirodnim vrijednostima,
 - u područjima krajobraznih i prirodnih vrijednosti nije moguća izgradnja koja se dozvoljava izvan građevinskih područja,
 - za sve graditeljske zahvate, rekonstrukcije postojećih, zakonski izgrađenih građevina u području registriranih prirodnih vrijednosti potrebno je ishoditi suglasnost nadležnog Ministarstva,
 - u predjelima zaštićenog krajobraza nisu dozvoljene djelatnosti i zahvati kojima bi se narušila obilježja i vrijednosti zbog kojih je provedena zaštita,
 - zabraniti pošumljavanje područja prirodnih travnjaka, a poticati intenzivno korištenje travnjaka, kao livada košanica ili pašnjaka, i općenito održavanje ugroženih tipova travnjaka,

- smanjiti upotrebu pesticida i umjetnih gnojiva, a gdje god je to moguće poticati biološko poljodjelstvo,
- radi očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti na oranicama treba čuvati rubne dijelove staništa: živice, pojedinačna stabla, skupine stabala, lokve, bare i livadne pojase,
- u predjelima vinograda, stare drvene klijeti treba sačuvati, a nove treba graditi po obliku i veličini slično tradicijskim klijetima i to samo uz pretpostavku postojanja vinogradarske djelatnosti na parceli (sukladno člancima 76 i 77 ovih odredbi),
- održavati i revitalizirati primarne agrarne, odnosno ruralne funkcije,
- Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost / prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.
- Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 7/06).
- Na području Općine Žakanje utvrđeni su ugroženi i rijetki tipovi staništa (mješovite hrastovo-grabove šume i čiste grabove šume; srednjeeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka, te obične šume breze) za koje treba provoditi sljedeće mjere očuvanja:
 - U gospodarenju šumama očuvati u najvećoj mjeri šumske čistine (livade, pašnjaci i dr.) i šumske rubove;
 - U svim šumama osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih (stojećih i oborenih stabala, osobito stabala s dupljama);
 - Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa, obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sustav; pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki nešumski stanišni tipovi;
 - Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip što podrazumijeva neunošenje stranih (alohtonih) vrsta i genetski modificiranih organizama.
 - Područje obuhvata prostornog plana uređenja Općine Žakanje nalazi se u preliminarnoj Nacionalnoj ekološkoj mreži Hrvatske (NEN) i to kao dio koridora NEN-a a odnosi se na rijeku Kupu.

7.3. Zaštita kulturnih dobara (povijesnih cjelina i lokaliteta)

7.3.1. Upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara

Članak 121

- (1) Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):
- (2) Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:
 12. povijesnim građevinama i njihovim parcelama,
 13. arheološkim lokalitetima,
 14. u zonama zaštite naselja i kulturnog krajolika ili drugim predjelima s obilježjima kulturnog dobra.
- (3) Posebnom konzervatorskom postupku podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, predjelima i lokalitetima:

15. popravak i održavanje postojećih građevina,
16. dogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije),
17. rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje unutar zona zaštite povijesnog naselja ili kontaktnih zona pojedinačnih spomenika,
18. funkcionalne prenamjene povijesnih građevina,
19. izvođenje radova u zonama arheoloških lokaliteta.

(4) U skladu s važećim zakonima i propisima za sve zahvate nabrojene u stavku (3) ovog članka na zaštićenim građevinama, sklopovima, zonama zaštite naselja i lokalitetima, kod nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole),
- nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

(5) Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u Prostornom planu popisane kao kulturna dobra:

- upisana u Registar (R),
- preventivno zaštićena (P),

(6) Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade Prostornog plana, uz ranije preventivno zaštićene (P) spomenike, nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenje rješenja o zaštiti za sve vrijednije građevine i lokalitete koji su predloženi za zaštitu (PR).

7.3.2. Pravni status zaštite kulturnih dobara

Članak 122

(1) Prijedlog zaštite kulturnih dobara prikazan je na kartografskim prikazima br. 3a. "Područja posebnih uvjeta korištenju" u mjerilu 1:25000. Prikazana kulturna dobra smatraju se zaštićenima i podliježu odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

(2) Na području Općine Žakanje upisom u Registar spomenika kulture zaštićeno je jedno kulturno dobro:

Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Žakanje **P**

(3) Prostornim planom predlaže se za pokretanje postupka upisa u Registar nepokretnih kulturnih dobara (PR):

gospodarske građevine:	mlin na potoku Muljevac, Brihovo mlin na rijeci Kupi, Brihovo
sakralne građevine:	kapela sv. Križa, Bubnjarci; kapela sv. Ante, Mišinci; kapela sv. Leopolda, Pravutina
etnološka baština:	tradicijaska kuća, Bubnjarci 4; tradicijaska okućnica, Stankovci 4;

(4) Prostornim planom evidentirana su nepokretna kulturna dobra lokalnog značaja koja se štite odredbama i mjerama plana:

civilne građevine:	kompleks željezničke postaje s vodospremom i radničkim naseljem, Bubnjarci; željeznički most, Bubnjarci; zgrada škole, Velika Paka; zgrada škole, Žakanje;
gospodarske građevine:	«his» i sjenik, Bubnjarci1;

sakralne građevine:	<p>gospodarska građevina dvorca Jurovo, Jurovo bb; «pod», Jurovski Brod 19; ruševine mlina na rijeci Kupi, Mala Paka; mlin sa stambenim prostorom na rijeci Kupi, Mišinci 21 gospodarska zgrada dvora, Žakanje; kapela poklonac, Breznik; kapela, Brihovo; kapela poklonac Srca Isusova, Bubnjarci; raspelo, Jugovac; kapela poklonac; Mala Paka; kapela sv. Antuna, Mišinci; raspelo, Mošanci; raspelo, Stankovci; kapela poklonac, Sela Žakanjska; kapela poklonac sv. Mihovila, Velika Paka; raspelo, Velika Paka; kapela Sedam Žalosti BDM, Zaluka Lipnička; pil, Žakanje;</p>
etnološka baština:	<p>tradicijska okućnica, Brihovo 40; tradicijska okućnica, Bubnjarci bb; tradicijska okućnica, Donji Bukovac 8; tradicijska okućnica, Donji Bukovac 10; tradicijska okućnica, Gornji Bukovac 4; tradicijska okućnica, Jugovac 15; tradicijska kuća, Jugovac 27; tradicijska okućnica, Jurovo 22; tradicijska okućnica, Jurovski Brod 6; tradicijska okućnica uz mlin na kupi, Mala Paka; tradicijska okućnica, Mišinci 6; tradicijska okućnica, Mišinci 11; tradicijska okućnica, Mošanci 24; tradicijska okućnica, Pravutina 17; tradicijska okućnica, Pravutina 45; tradicijska okućnica, Sela Žakanjska 6 (Podrebarac); tradicijska okućnica, Sela Žakanjska 10 (Radenčići); tradicijska okućnica, Sela Žakanjska 29; tradicijska okućnica, Sela Žakanjska 42; tradicijska okućnica, Sela Žakanjska bb; tradicijska okućnica, Velika Paka 5; tradicijska okućnica, Velika Paka 13a; tradicijska okućnica, Žakanje 35;</p>
povijesne komunikacije:	<p>Srednjovjekovna cesta Slovenija, Ribnik, Netretić, Duga Resa, Belaj, Velemerić, Donji Budački, Krnjak, Vojnić, Bosna;</p>
povijesna naselja – ruralna:	<p>Željeznička pruga Karlovac – Bubnjarci - Metlika; Bubnjarci – dio naselja;</p>

7.3.3. Uvjeti i mjere zaštite povijesnih naselja

Članak 123

(1) Područje zaštite kulturno povijesnih vrijednosti naselja **Bubnjarci** provode se u svrhu očuvanja povijesne (tradicionalne) slike naselja, njegova volumena, povijesne matrice i građevne strukture.

(2) U naseljima treba štiti osnovnu matricu i prisutne gabarite gradnje, a interpolacije novih građevina treba prilagoditi ambijentu, te spriječiti intervencije u krajoliku koje bi ukinule dominantne vizure na naselja ili pojedine građevine.

(3) U ruralnim naseljima sa sačuvanom matricom i tradicijskom tipologijom gradnje zaustaviti proces njihovog propadanja, a ujedno osigurati revitalizaciju novim sadržajima u okviru postojećih građevina (turizam, kućna radinost, poljoprivreda). Interpoliranje novih građevina na praznim parcelama u građevinskoj zoni provesti poštujući građevinske pravce, tipologiju parcela i građevina, katnost (P, P+1), mjerilo gradnje.

(4) Na povijesnim građevinama (tradicijским kućama, stambenim i gospodarskim) koje su nositelji identiteta naselja mogući su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije.

Članak 124

(1) Nova izgradnja (interpolacija) svojom unutarnjom organizacijom prostora, komunikacijom s javnim površinama, gabaritima i namjenom mora biti usklađena s postojećim okolnim povijesnim objektima, ne narušavajući siluetu i osnovne vizure te komunikacijske tijekove unutar povijesne jezgre.

(2) U kontaktnim zonama gdje je zastupljena nova izgradnja, nove građevine moguće je planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše kvalitetni postojeći ambijenti i vizure na njih.

Članak 125

(1) Na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade kada se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće.

7.3.4. Mjere zaštite povijesnih građevina i komunikacija

Članak 126

(1) Sve povijesne građevine i komunikacije označene su prema vrstama na kartografskom prikazu br. 3a. "Područja posebnih uvjeta korištenju" u mjerilu 1:25000.

(2) Na građevinama iz stavka (1) ovog članka, s obzirom na njihovu spomeničku vrijednost kao kulturne baštine, predviđaju se opće intervencije: konzervacija, restauracija, građevinska sanacija i rekonstrukcija.

Članak 127

(1) Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena svojstva kulturnog dobra (prema Popisu kulturnih dobara) kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili, ako je to posebno istaknuto, njen povijesno vrijedni dio.

(2) Oko pojedinačnih kulturnih dobara, zaštićenih ili predloženih za zaštitu propisuju se mjere zaštite, koje podrazumijevaju očuvanje povijesne građevine ali i zaštite njihove slike u prostoru. To se posebno odnosi na lokacije kapela na brdima, koje imaju izdvojen prostorni položaj.

(3) U zonama njihove vizualne izloženosti u zoni zaštite pripadajućeg krajolika nije dozvoljena nova izgradnja.

Članak 128

(1) Mjere zaštite primjenjuju se na građevine (parcele) koji su: registrirani (R) ili preventivno zaštićene (P).

(2) Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, parkom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.).

Članak 129

(1) Povijesne komunikacije, treba maksimalno sačuvati u njihovim izvornim trasama i gabaritima s komunalnom opremom, te staviti u funkciju kulturnog i ruralnog turizma, biciklističkih, razglednih cesta, a tako i željezničku prugu Ozalj- Metlika

7.3.5. Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Članak 130

- (1) Na cijelom prostoru potrebno je provesti arheološka istraživanja i iskopavanja u svrhu njihove turističke prezentacije.
- (2) Prioritetna istraživanja provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih sustava.
- (3) U postupku ishođenja lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja. Ukoliko se prilikom izvođenja zemljanih radova naiđe na predmete ili nalaze arheološkog značenja, potrebno je radove odmah obustaviti, a o nalazu obavijestiti najbliži muzej ili nadležnu Upravu za zaštitu kulturne baštine.
- (4) Za arheološke lokalitete koji su evidentirani na temelju povremenih pojedinačnih nalaza, a ne postoje utvrđene granice zaštite ne propisuju se direktivne mjere zaštite već je prilikom izvođenja građevnih radova potrebno upozoriti naručitelje radova na moguće nalaze zbog čega je potreban pojačani oprez i arheološki nadzor. U slučaju da se radi o nalazu koji zahtijeva prezentaciju in situ, planiranu gradnju je potrebno prilagoditi zahtjevu arheološke struke.

7.3.6. Načelne propozicije za izgradnju u seoskim naseljima

Članak 131

- (1) U povijesnim selima koja pokazuju karakteristična tipološka obilježja rastresitog naselja, sastavljenog od više zasebnih cjelina-zaselaka, a nemaju očuvanu tradicijsku (etnološku) arhitekturu, i gdje je zastupljena nova izgradnja bez arhitektonske vrijednosti, jer ne nosi regionalna obilježja, treba planskim mjerama očuvati i reafirmirati njihova regionalna obilježja.
 20. svaku novu građevinu - stambenu i gospodarsku projektirati na načelu uspostave harmoničnog odnosa s tradicionalnim oblicima,
 21. u oblikovanju novih građevina; stambenih i gospodarskih treba koristiti oblike i materijale završne obrade, karakteristične za regionalnu arhitekturu. Neprihvatljivo je korištenje lukova, velikih izbačenih terasa, materijala i kolorita završne obrade koji se unose iz potpuno različitih podneblja,
 22. neprihvatljiva je gradnja velikih volumena hala i skladišta, i uvođenje funkcija koje zahtijevaju velik promet (velika asfaltirana parkirališta I sl.) ili na drugi način ugrožavaju ambijentalna obilježja. Moguće su gospodarske djelatnosti kao dopuna stambenih zona (tradicionalni obrti, manje trgovine i sl.).

8. POSTUPANJE S OTPADOM

Članak 132

- (1) Mjesto odlaganja komunalnog otpada rješava se na razini Karlovačke županije.
- (2) Na području općine Žakanje osiguran je odvoz kućnog otpada, koji se odlaže izvan granice obuhvata ovog Prostornog plana.

Članak 133

- (1) Komunalni otpad u naselju potrebno je prikupljati u tipizirane posude za otpad ili veće metalne kontejnere.
- (2) Korisni dio komunalnog otpada treba sakupljati u posebne kontejnere (papir, staklo, plastika i dr.).
- (3) Za postavljanje kontejnera iz stavka 1. i 2. ovog članka potrebno je osigurati odgovarajući prostor, po mogućnosti ograđen prikladnom ogradom ili zelenilom, na način da se ne ometa kolni i pješački promet i ne zagađuje okoliš.

9. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

9.1. Zaštita voda

9.1.1. Zaštita površinskih i podzemnih voda

Članak 134

- (1) Za izgradnju građevina koje se grade u neposrednoj blizini vodotoka, potrebno je ishoditi uvjete za izgradnju od nadležnih državnih institucija za gospodarenje vodama u skladu s pozitivnim zakonskim propisima i standardima.
- (2) Zabranjuje se podizanje ograda i potpornih zidova, odnosno izvođenje drugih radova koji bi mogli smanjiti propusnu moć korita vodotoka, onemogućiti čišćenje i održavanje vodotoka ili ga ugroziti na neki drugi način.

Članak 135

- (1) Otpadne vode iz domaćinstva, u naseljima bez kanalizacijske mreže, moraju se horizontalnom kanalizacijom priključiti na sabirnu jamu bez ispusta dovoljnog kapaciteta.
- (2) Otpadne vode, koje ne odgovaraju propisima o sastavu i kvaliteti voda moraju se, prije upuštanja u kanalizacijski sustav naselja ili recipijent, pročititi predtretmanom do tog stupnja da ne budu štetne za taj sustav i recipijent.

Članak 136

- (1) Kod izgradnje novih ili asfaltiranja postojećih prometnica idejnim i izvedbenim projektima predvidjeti otjecanje i pročišćavanje oborinskih i otpadnih voda s kolnika prije nego što se ispuštaju u obližnje tlo ili vodotoke.
- (2) Zabranjuje se pranje automobila te drugih vozila i strojeva te odlijevanje vode onečišćene deterdžentima, odlaganje tehnološkog i drugog otpada na zelene površine duž vodotoka.

9.1.2. Zaštita od utjecaja voda

Članak 137

- (1) PPUO Žakanje predviđa se zaštita od bujičnih voda, i to:
 - gradnjom i održavanjem sustava potoka i kanala,
 - izgradnjom nasipa,
 - uređenjem hidromeliorativnih površina,
 - uređenjem i održavanjem zatvorenih kanala uz prometnice te njihovo korištenje kao dio sustava odvodnje oborinskih voda,

- pošumljavanjem i održavanjem zaštitnih šuma na područjima ugroženim bujicama i uslijed toga sklonim eroziji tla.

9.2. Zaštita tla

Članak 138

(1) Za očuvanje i korištenje kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta za poljodjelsku i stočarsku svrhu određuju se slijedeće mjere:

- smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe,
- poticati i usmjeravati proizvodnju zdrave hrane,
- prednost dati tradicionalnim poljoprivrednim granama – stočarstvo, pčelarstvo, povrčarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo,
- temelj trebaju biti obiteljska poljodjelska gospodarstva, a posebice u stočarstvu gdje se posebno treba poticati rast s 10 i više stočnih jedinica.

(2) U cilju zaštite poljoprivrednih površina, intervencije u prostoru se mogu odvijati samo sukladno odredbama ovog Prostornog plana i posebnih zakona.

(3) U postupku uređivanja prostora i građenja treba poštivati uvjete kojima se sprečava erozija tla, odnosno onemogućavaju zahvati u prostoru kojima se uzrokuje nestabilnost tla i stvaranje klizišta.

9.3. Zaštita zraka

Članak 139

(1) Zaštita zraka provodi se sukladno Zakonu o zaštiti zraka (NN 178/04), uz obvezno provođenje mjera za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja zraka. Nije dozvoljeno prekoračenje preporučene vrijednosti kakvoće zraka propisane Uredbom o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka (NN 101/96 i 2/97), niti ispuštanje u zrak onečišćujuće tvari u količini i koncentraciji višoj od propisane Uredbom o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 140/97, 100/04).

(2) Negativni utjecaj na kakvoću zraka od gospodarskih aktivnosti mora se spriječiti izborom i načinom rada gospodarskih namjena te oblikovanjem gospodarskih namjena. Visokom tehnologijom i kontrolom gospodarskih aktivnosti treba zadovoljiti standarde kakvoće zraka sukladno Zakonu o zaštiti zraka.

9.4. Zaštita od buke

Članak 140

(1) Na području obuhvata Plana, mjere zaštite od buke potrebno je provoditi sukladno Zakonu o zaštiti od buke (NN 20/03) i Pravilniku o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi borave i rade (NN 37/90).

(2) Mjere zaštite od prekomjerne buke provode se:

- lociranjem objekata i postrojenja koji mogu biti izvor prekomjerne buke na odgovarajuću udaljenost od stambenih i javnih građevina,
- ograničavanjem ili zabranom rada objekata i postrojenja koja su izvor buke ili utvrđivanjem posebnih mjera i uvjeta za njihov rad,
- regulacijom prometa u svrhu zabrane ili ograničenja protoka vozila ili isključenjem iz prometa određenih vrsta vozila.

9.5. Zaštita i sanacija ugroženih dijelova okoliša

Članak 141

(1) PPUO Žakanje određuje prostore Općine Žakanje na kojima je došlo do ugrožavanja okoliša, i to prostori, u kojima je ugroženo tlo: zemljišta (koja se obrađuju) uz magistralne ceste zagađena teškim metalima, zagađenje kemijskim preparatima koji se koriste u poljoprivredi te tla ugrožena erozijom.

Članak 142

(1) Unutar građevinskog područja, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini, ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili upotrebom ugrožavale život i rad ljudi ili vrijednost okoliša.

(2) Potrebno je sustavno kontrolirati sve poslovne i gospodarske pogone te manje zanatske radionice u pogledu mogućnosti onečišćenja zraka, vode i odlaganja otpada.

9.6. Mjere posebne zaštite

9.6.1. Sklanjanje ljudi

Članak 143

(1) Do donošenja novih propisa o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti potrebno je u suradnji s nadležnim državnim tijelom primjenjivati Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora ("Narodne novine" br. 29/83, 36/85, 42/86 u dijelu koji nije u suprotnosti sa važećim odredbama Zakona o unutarnjim poslovima), te osobito uvažavati da se prostor Općine ubraja u VIII° zonu seizmičnosti po MCS.

(2) U skladu s "Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu" (NN 2/91.) područje općine Žakanje ne podliježe određivanju zona ugroženosti i izgradnji skloništa i drugih objekata za zaštitu stanovništva.

9.6.2. Zaštita od potresa

Članak 144

(1) Protupotresno projektiranje građevina kao i građenje treba provoditi sukladno važećem Zakonu o građenju i postojećim tehničkim propisima.

(2) Do izrade nove seizmičke karte Županije, protupotresno projektiranje treba provoditi u skladu s postojećim seizmičkim kartama.

(3) Projektiranje, građenje i rekonstrukcija važnih građevina mora se provesti tako da građevine budu otporne na potres, te će se za njih, tj. za konkretnu lokaciju obaviti detaljna seizmička, geomehanička i geofizička istraživanja.

(4) Važne građevine iz stavka (3) ovog članka su građevine društvene i ugostiteljsko-turističke namjene, energetske građevine i sl.

(5) Kod rekonstrukcije starijih građevina koje nisu projektirane u skladu s propisima za protupotresno projektiranje i građenje izdavanje dozvola uvjetovati ojačavanjem konstruktivnih elemenata na djelovanje potresa.

9.6.3 Zaštita od rušenja

Članak 145

(1) Ceste i ostale prometnice treba zaštititi posebnim mjerama od rušenja zgrada i ostalog zaprečavanja radi što brže i jednostavnije evakuacije ljudi i dobara.

9.6.4. Zaštita od požara

Članak 146

(1) Osnovne preventivne mjere zaštite temelje se na Procjeni ugroženosti od požara i Planu zaštite od požara te važećoj zakonskoj regulativi i pravilima tehničke prakse iz područja zaštite od požara.

(2) U cilju zaštite od požara potrebno je:

- donijeti Plan zaštite od požara općine Žakanje,
- tijekom izgradnje, rekonstrukcije i poboljšanja stanja vodoopskrbne mreže planirati i izvesti odgovarajuću hidrantsku mrežu tamo gdje nije izvedena,
- graditi građevine većeg stupnja vatrootpornosti, graditi protupožarne zidove i izvoditi dodatne mjere zaštite - vatrodojava, pojačan kapacitet hidrantske mreže i dr.,
- održavati postojeće i graditi nove protupožarne puteve.

10. MJERE PROVEDBE PLANA

Članak 147

(1) Provođenje i razrada PPUO Žakanje odvijati će se kao kontinuirani proces, u skladu s ovim odredbama i dokumentima prostornog uređenja koji će se donositi na temelju ovog plana te Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru općine Žakanje.

10.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 148

(1) Detaljniji planovi uređenja donijeti će se za prostore i građevine utvrđene ovim Prostornim planom, kao i temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru.

(2) Urbanistički planovi uređenja:

1. Urbanistički plan uređenja Žakanje – centar
2. Urbanistički plan uređenja Bubnjarci

(3) Do donošenja urbanističkih planova uređenja iz stavka (2) ovog članka mogući su slijedeći zahvati u prostoru:

- rekonstrukcija, dogradnja, sanacija, restitucija i održavanje postojećih građevina stambene, poslovne, javne i društvene namjene
- izgradnja pomoćnih građevina uz postojeće građevine osnovne namjene prema uvjetima iz ovog Plana
- izgradnja i rekonstrukcija infrastrukture
- nova izgradnja unutar izgrađenog dijela građevnog područja prema uvjetima ovog Plana

(4) Detaljni planovi uređenja:

3. Detaljni plan uređenja - granični prijelaz Jurovski Brod
4. Detaljni plan uređenja radne zone Bubnjarci
5. Detaljni plan uređenja radne zone Donji Bukovac Žakanjski

6. Detaljni plan uređenja groblja Žakanje
 7. Detaljni plan uređenja groblja Pravutina
 8. Detaljni plan uređenja ugostiteljsko - turističke zone Šimunec, Bubnjarački Brod
 9. Detaljni plan uređenja ugostiteljsko - turističke zone Jurovo
 10. Detaljni plan uređenja ugostiteljsko - turističke zone Zaluka Lipnička
- (5) Područje obuhvata DPU-a graničnog prijelaza Jurovski Brod obuhvaća i prostor za rješenje prometne infrastrukture graničnog prijelaza.
- (6) Do donošenja detaljnih planova uređenja iz stavka (4) ovog članka osim DPU-a groblja (točka 6. i 7.) mogući su slijedeći zahvati u prostoru:
- rekonstrukcija, dogradnja, sanacija, restitucija i održavanje postojećih građevina stambene, poslovne, javne i društvene namjene
 - izgradnja pomoćnih građevina uz postojeće građevine osnovne namjene prema uvjetima iz ovog Plana
 - izgradnja i rekonstrukcija infrastrukture
 - nova izgradnja unutar izgrađenog dijela građevnog područja prema uvjetima ovog Plana
- (7) Detaljni planovi uređenja groblja (atavak 4. točka 6. i 7.) moraju biti izrađeni u skladu sa posebnim propisima.

Članak 149

- (1) Lokacijska dozvola za izgradnju građevina na zaštićenom području ili građevina čija bi izgradnja bitno utjecala na oblikovne i prirodne vrijednosti te svih značajnih javnih, poslovnih, gospodarskih i športsko-rekreacijskih sadržaja, utvrdit će se na temelju idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole i uz pribavljene suglasnosti i mišljenja nadležnih institucija.

10.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

Članak 150

- (1) Temeljne odrednice organizacije prostora općine Žakanje slijede iz usvojenih ciljeva razvoja u prostoru na županijskoj i općinskoj razini. U cilju zaštite i racionalnijeg korištenja prostora vrši se temeljno razgraničavanje prostora općine na područja pretežito namijenjena izgradnji (građevinska područja, izgrađena i neizgrađena) te negrađevinska područja (samo iznimno i ograničeno gradiva). Ovime se naglašava razlika između pretežito izgrađenih prostora namijenjenih potrebama rasta i razvoja stanovništva i gospodarstva od prostora koje se štiti i održava zbog vrijednih resursa prirodne sredine (šume, poljoprivredno zemljište, prostori posebnih prirodnih vrijednosti namijenjenih rekreaciji, lokaliteti i zone vrijedne kulturne baštine itd.) i ukupne ekološke ravnoteže. Osim toga i jedno i drugo područje dopušta utvrđivanje prostornih koridora namijenjenih tehničkoj infrastrukturi (promet, elektroopskrba, vodoopskrba, telekomunikacije itd.).
- (2) Realizacija Plana je direktna primjenom provedbenih odredbi kod izdavanja lokacijskih dozvola, odnosno kroz izradu i donošenju dokumenata prostornog uređenja niže razine.

10.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

Članak 151

(1) Dopuštena je rekonstrukcija građevine (legalno izgrađene) u smislu poboljšanja uvjeta života i rada, čija je namjena protivna namjeni utvrđenoj ovim planom, a Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru se ne predviđa uređenje odnosno priprema tog zemljišta za izgradnju i uređenje.

Članak 152

Neophodnim opsegom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada za stambene i stambeno-poslovne građevine smatra se:

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih dijelova građevine u postojećim gabaritima,
- priključak na uređaje komunalne infrastrukture te rekonstrukcija instalacija,
- dogradnja sanitarnih prostorija uz postojeće stambene građevine u najvećoj površini od 10 m²,
- dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih ili pomoćnih prostora, tako da s postojećim ne prelazi ukupno 75 m² bruto razvijene površine i da se ne poveća broj stanova,
- adaptacija tavanskog ili drugog prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni prostor,
- preinake u smislu otvaranja vanjskih otvora,
- postava novog krovišta,
- sanacija postojećih ograda i potpornih zidova.

Članak 153

Neophodnim opsegom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada za građevine druge namjene smatra se:

- obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina i krovišta,
- dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl. do najviše 10 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² bruto izgrađene površine, odnosno do 5% ukupne bruto izgrađene površine za veće građevine,
- prenamjena i funkcionalna preinaka građevine pod uvjetom da nova namjena ne pogoršava stanje okoliša,
- dogradnja i zamjena dotrajalih instalacija te izmjena uređaja i instalacija ovisno o promjeni tehničkih rješenja,
- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture.

Članak 154

(1) Nije dopuštena rekonstrukcija građevina koje svojim postojanjem ili upotrebom ugrožavaju okoliš iznad zakonom dopuštenih vrijednosti, ukoliko se rekonstrukcijom ne otklanjaju izvori negativnih utjecaja.

11. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 155

- (1) Kod prijenosa granica iz kartografskih prikaza Prostornog plana u mj. 1:100.000 i 1:25.000 na podloge u drugim mjerilima, dozvoljena je prilagodba granica odgovarajućem mjerilu podloge, osim onih elemenata plana koji se prikazuju u mjerilu 1:5.000.
- (2) Detaljno određivanje položaja prometnica, komunalne i energetske infrastrukture unutar koridora određenih ovim Prostornim planom, odrediti će se detaljnijim dokumentima prostornog uređenja.

Članak 156

- (1) Temeljem članak 325. Zakona o prostornom uređenju i gradnji («Narodne novine«, br. 76/07.) PPUO Žakanje sa smanjenim sadržajem, donosi se po odredbama Zakona o prostornom uređenju («Narodne novine«, br. 30/94., 68/98., 61/00., 32/02. i 100/04.).
- (2) Odluka o donošenju PPUO Žakanje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Glasniku Karlovačke županije".

LITERATURA I IZVORI

- Korenčić, M. (1979): Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971, JAZU, Zagreb.
- Hrženjak, J., Lokalna samouprava i uprava u Republici Hrvatskoj, Informator, Zagreb 1993.
- Kušen, E.-Štambuk, M.-Žimbek, T., Uređenje, obnova i razvoj ruralnog prostora, Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske, Zagreb, 1995.
- Lajić, I. - Nejašmić, I. - Radica, T., Demografska obilježja i procesi u Hrvatskoj, studija, Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske, Zagreb, prosinac, 1994.
- prof. dr. Rauš, Đ., dipl. inž. Dundović, J, Šume u Hrvatskoj, šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, "Hrvatske šume" javno poduzeće za gospodarenje šumama i šumskim zemljištem Republike Hrvatske, P.O. Zagreb, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1999.
- Vresk, M.-Radica, T., Naselja Republike Hrvatske, studija, Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske, Zagreb, travanj 1995.
- "Nacionalni program demografskog razvitka Republike Hrvatske", Ministarstvo razvitka i obnove Republike Hrvatske, Zagreb, srpanj 1997. (prihvaćeno na Saboru Republike Hrvatske 18. siječnja 1996.)
- Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 1981, Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina, Dokumentacija 553, RZS SRH, Zagreb, 1984.
- Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava 31. ožujak 1991, Stanovništvo prema narodnosti po naseljima, Dokumentacija 881, DZS, Zagreb, 1992.
- Popis stanovništva, domaćinstava, stanova i poljoprivrednih gospodarstava 31. ožujak 1991, Stanovništvo prema spolu i starosti po naseljima, Dokumentacija 882, DZS, Zagreb, 1994.
- Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001., CD-ROM, DZS, Zagreb, 2001. Tablogrami rođeni i umrli po naseljima, DZS; Zagreb.
- Tabele 1.1.9. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima, DZS, zagreb.
- Tabele 1.1.12. Dnevni i tjedni migranti po naseljima, DZS, Zagreb.
- Tablogrami rođeni i umrli po naseljima, DZS, Zagreb.
- Površine županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, Državna geodetska uprava, Zagreb, 2002.
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske, Zagreb, srpanj 1997.
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske, Zagreb, svibanj 1999.
- Krajolik - Sadržajna i metodološka podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske - Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Biblioteka Uređenja prostora, Zagreb, rujna 1999.
- Prostorni plan Karlovačke županije, srpanj, 2001.
- "Strateški plan gospodarskog razvoja Općine Žakanje 2005-2009", travanj, 2005.
- Prostorni plan (bivše) Općine Ozalj, prosinac 1982.
- Osnove korištenja i zaštite prostora bivše općine Ozalj, prosinac 1994.

- Izmjene i dopune PPO Ozalj, građevinska i komunalna zona, veljača 1997.
- Agronomski glasnik, Hrvatsko agronomsko društvo Zagreb, Zagreb, svibanj-lipanj, 1995.
- Biološka i krajobrazna raznolikost Hrvatske, Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, Zagreb, prosinac, 1999.
- Ostali podaci raznih državnih institucija na razini države, županije i općine.

ZAKONI I PROPISI

- Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 76/07)
- Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04 i 163/04)
- Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 90/92, 29/94 i 10/97)
- Zakon o zaštiti prirode (NN br. 70/05.)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN br. 82/94, 128/99)
- Zakon o zaštiti od buke (NN br. 20/03)
- Zakon o zaštiti zraka (NN br. 178/04)
- Zakon o šumama (NN br. 52/90, 5/91, 9/91, 61/91, 26/93, 76/93)
- Zakon o otpadu (NN br. 151/03)
- Zakon o telekomunikacijama (NN br. 53/94, 122/03, 158/03, 60/04)
- Zakon o lovu (NN br. 10/94, 22/94, 44/98, 29/99)
- Zakon o vodama (NN br. 107/95)
- Uredba o klasifikaciji voda (NN br. 77/98)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (NN br. 40/99, 6/01, 14/01)
- Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN br. 145/04)
- Uredba o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka (NN br. 101/96, 2/97)
- Pravilnika o držanju pčela (NN br. 60/98 i 20/00).
- Plan intervencija u zaštiti okoliša (NN br. 82/99)
- Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i dr. objekti za zaštitu (NN br. 2/91, 74/93)